ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ανατολή

Περίοδος Β΄, τεύχος 112, Σάββατο 18 Νοέμβρη 1978

Δρχ 20

Συνδικαλιστική διεκδίκηση προς τη χούντα

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 73:
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ

ΣΤΡΑΤΟΣ:
-ΣΦΥΓΜΟΜΕΤΡΗΣΕΙΣ
-ΔΙΑΤΑΞΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΕΠΙΦΥΛΑΚΗΣ

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΞΕΓΕΡΣΕΙΣ

ΑΒΕΡΩΦ:
Φωτια και τσεκουρι στην ιστορια

ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑ

Ἕνα ἔργο τέχνης, μιὰ ἀνεκτίμητη μαρτυρία γιὰ τὸν τόπο μας.

Ἡ ἐπιλογὴ τῶν χαρακτικῶν ἔγινε ἀπό:
Γεννάδειο Βιβλιοθήκη
Μουσεῖο Μπενάκη
Ἐθνολογικὸ Μουσεῖο
Ναυτικὸ Μουσεῖο
Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Παρισιοῦ
Βρεττανικὸ Μουσεῖο
Cabinet des Estampes τῆς Βασιλείας
Ἰδιωτικὲς συλλογὲς στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικό.

Τόπος καὶ Εἰκόνα

Χαρακτικὰ ξένων περιηγητῶν γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ μοναδικὲς εἰκόνες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τοῦ 15ου μέχρι καὶ τοῦ 19ου αἰώνα, εἶναι χαρακτικά, ποὺ συνόδευαν τὶς γραπτὲς ἐντυπώσεις τῶν ξένων περιηγητῶν.
Θησαυροὶ σκορπισμένοι αἰῶνες τώρα σὲ μουσεῖα, βιβλιοθῆκες καὶ ἰδιωτικὲς συλλογές, συγκεντρώνονται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἔκδοση «ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑ» καὶ γίνονται κτῆμα κάθε φιλότεχνου.
Τυπωμένη σὲ εἰδικὸ χαρτί, illustration mat 150 γρ. ἐξ ὁλοκλήρου ἔγχρωμη, ἡ ἔκδοση «ΤΟΠΟΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑ» ἀποτελεῖται ἀπὸ 12 τόμους καὶ ἕνα ξεχωριστὸ τόμο μὲ θέμα «ΑΘΗΝΑ».
Οἱ 5 πρῶτοι τόμοι περιέχουν γενικὰ θέματα καὶ τὰ χαρακτικὰ διαδέχονται τὸ ἕνα τὸ ἄλλο κατὰ τὴ χρονολογικὴ σειρὰ ποὺ τυπώθηκαν. Οἱ ὑπόλοιποι ἀναφέρονται σὲ εἰδικὰ θέματα:
Ἐνδυμασίες, βυζαντινὰ μνημεῖα, μουσουλμανικὰ κτίσματα, θέματα λαϊκῆς ἀρχιτεκτονικῆς.
Τρεῖς τόμοι, θ' ἀποτελέσουν τὴν πιστὴ ἐπανέκδοση τῆς περίφημης «Flora Graeca» μὲ ἀπεικονίσεις φυτῶν καὶ λουλουδιῶν ἀπ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, σὲ ἔγχρωμες χαλκογραφίες.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΤΙΣ 22 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ
Α' τόμος καὶ 1ο τεῦχος (τετραπλό).

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΛΚΟΣ
Ὑπατίας 5 - Ἀθήνα Τηλ. 32.24.131

Παραγγελίες - Ἐμβάσματα
Ε. Λούβρου, Βιβλιοπωλεῖο Gazette
Σόλωνος 30, Ἀθήνα, Τηλ. 36.09.896

Ταχυδρομῆστε αὐτὸ τὸ κουπόνι

- Προεγγράφομαι γιὰ ὅλη τὴ σειρὰ τῆς ἔκδοσης (12 τόμοι) προκαταβάλοντας 600 δρχ καὶ μηνιαῖες δόσεις 150 δρχ. Μὲ τὴν προκαταβολὴ θὰ πάρω ἀμέσως τὸν Α' τόμο. ☐
- Θέλω τὸν Α' τόμο, πληρώνοντας μετρητὰ μὲ ἔκπτωση 20%. ☐

Ὀνοματεπώνυμο .....

Διεύθυνση .....

anti

Περίοδος Β΄
Χρόνος 5ος
Τεῦχος 112

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Δημοχάρους 60, Ἀθήνα 601. Τηλ. 732-713 – 732-819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ Ρεπορτάζ 4
ΑΝΤΙ – θέσεις 6
ΜΠΟΣΤ: Ἡ ἀνίατος φρενοβλάβεια τῆς Κωσταλεξίας 8
ΑΝΤ. ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ: Συνδικαλιστική «διεύρυνση» πρός τή χούντα 9
ΣΠ. ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ: Ὁ «εὐφυής» δικτάτωρ καί ὁ κουτοπόνηρος ἀπολογητής του 12
ΑΝΤ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Φωτιά καί τσεκούρι στήν Ἱστορία 13
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ: Ἀφιέρωμα 15-34
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: Σφυγμομετρήσεις τῆς χούντας γιά τίς ἀντιδράσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ 16
ΡΕΠΟΡΤΕΡ: Ἡ διάταξη τῶν δυνάμεων ἐπιφυλακῆς τό Νοέμβρη τοῦ '73 22
Γ.Π: Ἀπό τό μνημόσυνο Παπανδρέου στό Πολυτεχνεῖο καί τήν πτώση τοῦ Παπαδόπουλου 24
Γ. ΚΟΜΝΗΝΟΥ: Ἀπώλεια ἐθνικῆς μνήμης 27
ΝΙΚΗΦ. ΒΟΥΡΟΥ: Ντοκουμέντα τοῦ Νοέμβρη '73 29
Ν. ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ: Τά μαγικά μέσα ἐνημέρωσης καί οἱ φοιτητικές ἐξεγέρσεις 33
– Ὅταν «προεβάλλοντο τά θέματα» 37
Β. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ἡ συνεταίριση στή Γιουγκοσλαβία 39
Π. ΚΑΡΑΚΑΣΗ: Ἕνα συνέδριο γιά τόν «ὑπαρκτό σοσιαλισμό» 46
ΝΤ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ-ΡΟΓΚΑΝ: Τό κέντρο πρωτοποριακῆς τέχνης στό Ζάγκρεμπ 50
ΔΙΑΛΟΓΟΣ 52
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ 8ου τόμου (Α΄ ἐξάμηνο '78) 55

● *Οἱ χρωματιστές φωτογραφίες στίς σελίδες 29-32 εἶναι ἀπό τό ντοκυμανταίρ τοῦ κ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΟΥΡΟΥ ἐκτός ἀπό τήν μαυρόασπρη τῆς σελ. 29 πού περιλαμβάνεται στό βιβλίο τοῦ Γ. ΦΑΤΣΗ: Πολυτεχνεῖο – ἀπό τήν κατάληψη στήν εἰσβολή – Ἐκδόσεις «Ἑρμείας» 1974.*

ΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ
στήν πόλη τῆς
ΚΑΒΑΛΑΣ
Ἡ κοινωνική, πολιτική καί πολιτιστική φυσιογνωμία μιᾶς ἱστορικῆς πολιτείας.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΠΕΤΕΙΟΙ

ΟΙ ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΕΙΣ γιορτασμοί τῶν δυό πρώτων χρόνων μετά τήν μεταπολίτευση γιά τήν ἐπέτειο τοῦ Πολυτεχνείου, καταγραμμένοι στόν τύπο ἀλλά καί στήν μνήμη ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ προκαλοῦν σήμερα γιά τίς ἀνέλογες συγκρίσεις.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ μόνο οἱ " ἀνεμικοί " γιορτασμοί τῶν δυό τελευταίων χρόνων. Νά θυμηθεῖ κανένας -πέρα ἀπό τίς κυβερνητικές προθέσεις - τά παζαρέματα μεταξύ τῶν διαφόρων ὀργανώσεων τῆς νεολαίας γιά τό πόσο μακριά θά πάει ἡ πορεία ; Ἤ τό ἄχρωμο πανηγύρι τῶν πάσης φύσεως μικροπωλητῶν ἔξω ἀπό τά κτίρια τοῦ Πολυτεχνείου; Αὐτά βέβαια θά ἦταν τά λιγώτερα πού θά εἶχε κανένας νά πεῖ.

ΤΟ ΕΡΩΤΗΜΑ συνεπῶς " πόσο ζῶσα παραμένει ἀνάμεσα μας ἡ μνήμη τοῦ Πολυτεχνείου " δέν μπορεῖ νά ἐξοφληθεῖ μέ τήν πίστωση τῶν ὁποιωνδήποτε δηλώσεων πού κατάντησαν νά σημαίνουν κάποιο ἡμερολογιακό καθῆκον. Πολύ περισσότερο ἀπαιτεῖ μιάν ἔμπρακτη ἀπάντηση πού θά ἀνταποκρίνεται στό μέτρο καί τό νόημα τῆς θυσίας τῶν ἀνώνυμων ἀγωνιστῶν τῶν ἡρωϊκῶν ἡμερῶν τῆς ἐξέγερσης τοῦ Πολυτεχνείου.

ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΗΣ ἡ κυβέρνητική πρόθεση. Σχολική γιορτή θέλει τήν ἡρωϊκή ἐπέτειο ὁ κ. Στεφανόπουλος καί δήλωσε πρόσφατα στή Βουλή ὅτι " αὐτό εἶναι ἀρκετό " .Λές καί ἡ ἐξέγερση τοῦ Πολυτεχνείου νά στόχευε ἕνα ἁπλό φοιτητικό αἴτημα καί τίποτε ἄλλο.

ΕΙΝΑΙ βέβαια κατανοητή ἡ κυβερνητική " ἀπροθυμία " .Πανταχοῦ ἀποῦσα ἡ δεξιά ἀπό τούς λαϊκούς ἀγῶνες καί ἀρκετές φορές χέρι μέ χέρι μέ τούς κάθε λογῆς τυράννους,θά ἀνέτρεπε τήν ἴδια τήν ἱστορία της ἄν τιμοῦσε τή θυσία τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Πολυτεχνείου ὅπως τῆς ἀξίζει.

ΑΠΟ ΤΗΝ ἄλλη ὅμως ἀποτελεῖ χρέος ὅλων τῶν φορέων πού θέλουν σήμερα νά ἐκφράζουν τίς δημοκρατικές καί προοδευτικές δυνάμεις τῆς χώρας, νά δώσουν στήν ἐπέτειο τό μέγεθος καί τό χρῶμα πού ταιριάζει στήν κορυφαία πράξη -σύμβολο τῆς λαϊκῆς ἀντίστασης ἐνάντια στήν τυραννία.

anti

«ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ»: Σιγή τοῦ τάφου ἤ κάποιες διστακτικές διεργασίες;

ΟΛΑ, λοιπόν πᾶνε καλά στή «Νέα Δημοκρατία» – ἄν θά πιστέψουμε τόν ὑπουργό Ἐξωτερικῶν κ. Ράλλη: Ἐν πρώτοις, δέν ὑπάρχουν στό κυβερνητικό κόμμα οὔτε ἐσωτερικοί ἀνταγωνισμοί, οὔτε ἔριδες, οὔτε διαμάχες. Ἄλλο τόσο, δέν ὑπάρχουν, μέσα στούς κόλπους τῆς «Ν.Δ.», στοιχεῖα πού νά συγγενεύουν ἰδεολογικά μέ τήν ἀκροδεξιά, πού νά ἐργάζονται γιά τήν ἀναβίωση τῶν μεθόδων τῆς παλιᾶς ΕΡΕ ἤ πού νά ἐξωθοῦν τό κόμμα σέ συνεργασία ἀκόμα καί μέ τά κατάλοιπα τῆς χούντας. Τρίτο, δέν εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ «Ν.Δ.» εἶναι κόμμα τῆς Δεξιᾶς, ὅτι φορτώνει τά βάρη τῆς ἐθνικῆς ἄμυνας στούς ἐργαζόμενους (καί ὄχι στίς εὔπορες τάξεις), ὅτι, σέ ὁποιαδήποτε διαμάχη μεταξύ ἐργαζομένων καί ἐργοδοσίας, σπεύδει, σχεδόν πάντοτε, νά ταυτισθεῖ μέ τούς μεγαλοβιομήχανους καί μεγαλοεπιχειρηματίες. Ὅσο γιά τή «διεύρυνση», εἶναι ἀνακρίβεια ὅτι ἀπέτυχε, ὅπως ἀνακρίβεια εἶναι ὁ ἰσχυρισμός ὅτι, στίς πρόσφατες δημοτικές ἐκλογές, ἡ «Νέα Δημοκρατία» ὑπέστη ὁποιαδήποτε ἥττα. «Οἱ δημοτικές ἐκλογές – ἐπιλέγει ὁ κ. Ράλλης – δέν προσφέρονται γιά τή συναγωγή πολιτικῶν συμπερασμάτων», γιά νά προσθέσει, ὡστόσο, στήν ἀμέσως ἑπόμενη παράγραφο, ὅτι «τό κόμμα τῆς «Ν.Δ.» δέν μείωσε τή δύναμή του συγκριτικά μέ τίς βουλευτικές ἐκλογές τοῦ 1977»!

Ἡ διαμάχη «ἐντός τῶν τειχῶν»

Ἀλλά ἄν ὑπάρχουν ἤ ὄχι ἔριδες μέσα στούς κόλπους τῆς «Ν.Δ.», εἶναι κάτι πού μποροῦν νά τό ξέρουν ὅλοι ὅσοι ζοῦν στόν τόπον αὐτόν. Καί ὅπως μιά πόλη φαντάζει ἀπό μακριά, ἄν εἶναι χτισμένη πάνω σέ βουνό – «οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη»... – ἄλλο τόσο, οἱ ἀνταγωνισμοί, οἱ συγκρούσεις καί οἱ διαμάχες μεταξύ βασικῶν στελεχῶν τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος, δέν μποροῦν νά μείνουν μυστικές. Ἄλλωστε, τήν ὕπαρξή τους, φροντίζουν οἱ ἴδιοι οἱ ἐπιτελεῖς τῆς «Ν.Δ.» νά τήν κοινοποιοῦν, ὑπό μορφή «ἰδιαίτερων, ἐμπιστευτικῶν συνομιλιῶν»! Ὁ κ. Μητσοτάκης, λ.χ., δέν ἀποκρύπτει ὅτι πράγματι σημαδεύει, μέ τήν ἀποχώρηση τοῦ κ. Καραμανλῆ ἀπό τήν ἐνεργό πολιτική, στήν ἀρχηγία τοῦ κόμματος καί, φυσικά, στήν πρωθυπουργία. Τήν ἴδια ὅμως, ἀκριβῶς, φιλοδοξία ἔχει καί ὁ ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Ἀβέρωφ. Καί, καθώς μέσα στό κυβερνητικό κόμμα, εἶναι ἀνύπαρκτες οἱ ὅποιες δημοκρατικές διαδικασίες, ὡς πρός τήν ἐκλογή τῶν καθοδηγητικῶν ὀργάνων τοῦ κόμματος, εἶναι φυσικό ἡ διαπάλη γιά τή διαδοχή, νά παίρνει, ἀπό τώρα, τή μορφή προσωπικῶν – κάποτε καί μετωπικῶν – συγκρούσεων.

Ἀλλά στή διαπάλη γιά τή διαδοχή ἐμπλέκονται – αὐτό πιά, εἶναι κοινός τόπος – καί ἄλλα ἡγετικά στελέχη τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος: Ὁ ἀντιπρόεδρος λ.χ. κ. Παπακωνσταντίνου, πού πιστεύει ὅτι ἡ ἀπόσταση μεταξύ ἀντιπροεδρίας καί πρωθυπουργίας, εἶναι ἐλάχιστη... Ὁ ὑπουργός Ἐσωτερικῶν κ. Στράτος πού πιστεύει ὅτι θά ἦταν μιά «συμβιβαστική λύση», μεταξύ τῶν ὑποψηφιοτήτων Μητσοτάκη καί Ἀβέρωφ. (Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ κ. Στράτος ἀντέδρασε ἰδιαίτερα ἔντονα, τήν ἑβδομάδα αὐτή, σέ ἀπόπειρα τοῦ ὑπουργοῦ Συντονισμοῦ νά οἰκειοποιηθεῖ ἁρμοδιότητες τοῦ ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν)... Ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν κ. Ράλλης πού, παρά τή διαβεβαίωσή του ὅτι συνεργάζεται εἰλικρινά μέ ὅλα τά μέλη τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, δύσκολα θά ἀνεχόταν τήν ἀναρρίχηση στήν πυραμίδα τῆς κομματικῆς καί κυβερνητικῆς ἐξουσίας, τοῦ «διευρυνσία» κ. Μητσοτάκη.

Οἱ προσανατολισμοί τῆς «Ν.Δ.»

Ὅμως καί ἡ ἰδεολογική κατεύθυνση – ὁ τελικός προσανατολισμός τῆς «Ν.Δ.» – εἶναι γνωστό ὅτι ἐξακολουθεῖ ν' ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἔντονων συζητήσεων μέσα στίς γραμμές τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος. Οἱ γενικές κατευθύνσεις στήν ἐξωτερική

ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Προβληματισμοί καί ἐπανεκτιμήσεις

ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ἐκλογές φαίνεται πώς στάθηκαν ἡ ἀφετηρία γιά ὅλα τά κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης νά ἐπανεξετάσουν τή γραμμή καί τίς δυνάμεις τους ἀφοῦ ἡ κινητοποίηση τῶν μηχανισμῶν τους στή διάρκεια τῆς προεκλογικῆς περιόδου ἔδωσε τήν εὐκαιρία γιά «εὐκρινέστερες» ἐκτιμήσεις ἐνῶ τά ἀποτελέσματα «μέτρησαν» τό πόσο «περνάει» ἡ πολιτική τους γραμμή· στό βαθμό βέβαια πού οἱ δημοτικές ἀποτελοῦν τέτοιο κριτήριο. Ἔτσι αὐτή τή στιγμή τά κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης δείχνουν νά «ἐνδοσκοποῦνται», νά ἐπιχειροῦν τήν τελική ἀποτίμηση τῆς ἀναμέτρησης στό ἐπίπεδο τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης καί προετοιμάζουν τά ἑπόμενα βήματά τους.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ π.χ. τῶν προβληματισμῶν πού συνέχουν αὐτή τή στιγμή τό ΚΚΕ ἐσωτ. ὑπῆρξε ἡ πρόσφατη καί χωρίς δημοσιότητα σύνοδος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ κόμματος. Ἔγινε αἴφνης γνωστό ὅτι προβλήματα, πού καί στό παρελθόν ἀπασχόλησαν τό κόμμα ἀλλά καί τό τελευταῖο συνέδριο, ὅπως εἶναι τό πρόβλημα τῆς ὀνομασίας τοῦ κόμματος ἐπανέρχονται καί συνδέονται – ἀπό μιά τουλάχιστο ἄποψη πού ἐκδηλώθηκε καθαρά – μέ τό πρόβλημα τῆς ἑνότητας τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος στή χώρα μας.

ΑΝ ΚΑΙ ἡ ἄποψη αὐτή δέν δηλώνεται εὐκρινῶς, ἔχει πάντως ἐγείρει σαφεῖς ἀντιρρήσεις καί δέν κρίνεται πιθανό ὅτι θά «περάσει» στήν προσεχή, ταχτική σύνοδο τῆς Κ.Ε. Κι' αὐτό γιατί ὑπάρχει σ' αὐτό τό θέμα σαφής συνεδριακή ἀπόφαση ἀντίθετη καί ἑπομένως τό πρόβλημα τῆς ἀλλαγῆς τοῦ τίτλου εἶναι «ἐκτός συζητήσεως» γιά τήν ὥρα.

ΑΛΛΑ καί πέρα ἀπ' αὐτό μιά σειρά ἄλλα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει σήμερα τό ΚΚΕ ἐσωτ. ὅπως εἶναι ἡ κατάσταση στό «Ρήγα Φεραῖο», ἡ κυκλοφορία τῆς «Αὐγῆς» ἀλλά καί ὅλα τά ἐπιμέρους πού συναρτῶνται μέ τήν ἐπιρροή τοῦ κόμματος, βρίσκονται «ὑπό συζήτηση». Ἀκόμα ἀπασχολεῖ τό κόμμα τό θέμα τῆς φημολογούμενης δημιουργίας – μέ τή στήριξη τοῦ ΚΚΕ – ἑνός «ΕΑΜογενοῦς» φορέα καί τῶν ἐπιπτώσεων πού μπορεῖ νά ἔχει ἡ λειτουργία του στό χῶρο τῆς Ἀριστερᾶς. Ὅλα αὐτά τά θέματα μαζί μέ τήν ἐξέταση τῆς ὀργανωτικῆς κατάστασης τοῦ κόμματος θά ἀποτελέσουν τό ἀντικείμενο τῆς τακτικῆς συνόδου τῆς Κ.Ε. πού πρόκειται νά συνέλθει τίς πρῶτες μέρες τοῦ Δεκέμβρη μετά τή λήξη τῶν γιορτασμῶν πού ὀργα-

πολιτική, μπορεῖ νά ἔχουν χαραχθεῖ ἀπό τόν πρωθυπουργό κ. Καραμανλῆ: «Ἀνήκομεν εἰς τήν Δύσιν» – Ἔνταξη στήν ΕΟΚ – Ἐπάνοδος, ὑπό ὁρισμένες προϋποθέσεις, στό στρατιωτικό ΝΑΤΟ – Μικρά, διστακτικά, «ἀνοίγματα» καί πρός Ἀνατολάς, κλπ. Πέραν ἀπό τίς κατευθύνσεις αὐτές ὡστόσο, στά θέματα ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, ὅπως καί στά θέματα ἰδεολογικῆς ὑφῆς καί ὀργανωτικῆς δομῆς τῆς «Νέας Δημοκρατίας», οἱ δρόμοι διαφορίζονται: Ἀκόμα καί ὁ φίλα προσκείμενος στό κυβερνητικό κόμμα τύπος, μιλᾶ γιά «παραδοσιακούς» καί «προοδευτικούς», γιά «Κίνηση Βόλβης», «Κίνηση Χίλτον» καί, γενικά, δίνει τήν ἐντύπωση ὅτι ἡ «Ν.Δ.» δέν εἶναι λόχος ἤ οὐλαμός – ὅπως ἐπιμένουν μερικοί – ἀλλά ἕνα εὐρύ κόμμα πού μπορεῖ, σήμερα, νά εἶναι προσωποπαγές, ἀλλά, αὔριο – μεθαύριο, θά εἶναι, ὁπωσδήποτε, «κάτι ἄλλο»!

Εἶναι δύσκολο, βέβαια, νά πεῖ κανείς ἄν ἡ ὁρολογία αὐτή ἀνταποκρίνεται στά πράγματα. Γεγονός πάντως εἶναι ὅτι οἱ λεγόμενοι «παραδοσιακοί», μέ ἡγέτη τους τόν κ. Ἀβέρωφ, παίζουν στό ταμπλώ μιᾶς χρεωκοπημένης «ἐθνικοφροσύνης», ὅπου ὁ συντηρητισμός συναγωνίζεται τόν στεῖρο ἀντικομμουνισμό, καί ἡ νοσταλγία τῶν καλῶν ἡμερῶν τῆς παλιᾶς ΕΡΕ, φτάνει μέχρι τόν ἐναγκαλισμό χουντικῶν καί ἄλλων φασιστοειδῶν στοιχείων. Καί, φυσικά, οἱ «παραδοσιακοί» αὐτοί ἐναντιώνονται στή «διεύρυνση» (πρός κέντρο), ἐνῶ, βεβαίως, ἐπιθυμοῦν – καί ἐργάζονται – γιά μιά «διεύρυνση» τοῦ κόμματος πρός τήν ἄκρα δεξιά. Ἀντίθετα, οἱ «προοδευτικοί», ἐνῶ δέν παύουν νά πιστεύουν στήν ἀρχή τῆς «ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας», δέχονται τόν «μεμετρημένο» κρατικό παρεμβατισμό καί ἐργάζονται γιά τήν οἰκοδόμηση ἑνός σύγχρονου, κεντροδεξιοῦ, «εὐρωπαϊκοῦ τύπου» κόμματος, ὅπου οἱ ἐνδοκομματικές δημοκρατικές διαδικασίες, θά δίνουν χέρι σέ κάποια φιλελεύθερη ἐσωτερική πολιτική, μέ κάποιες στοιχειώδεις κοινωνικές παροχές, κλπ.

Ὅλα τά παραπάνω αὐτά, ἀποτελοῦν, κατά τόν κ. Ράλλη, «μυθιστορία πολιτικῆς φαντασίας», ἡ ὁποία, ἐκτός τῶν ἄλλων, «ἀποπροσανατολίζει τήν κοινή γνώμη καί ὑπονομεύει τήν ὁμαλή ἐξέλιξη τῆς δημοκρατίας». Ἀλλά ὑπονόμευση τῆς δημοκρατίας, θά ἦταν, ἀκριβῶς, ἄν μέσα στούς κόλπους τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος, ἐπικρατοῦσε ἡ σιγή ἤ ἡ «ὁμοφωνία» τοῦ

τάφου... Ἄν ἡ γραμμή Λάσκαρη λ.χ., γιά ἕνα κυβερνητικό συνδικαλισμό – μέ κορυφαία ἔκφρασή του τό ψευτοσυνέδριο τῆς Καλαμάτας – τύγχανε τῶν εὐλογιῶν ὅλων τῶν βουλευτῶν τῆς «Ν.Δ.» κάτι πού, εὐτυχῶς, δέν συμβαίνει... Ἄν ἡ γραμμή Παπακωνσταντίνου στίς δημοτικές ἐκλογές, γιά «συμψηφισμό» τῶν ὑποψηφιοτήτων Πλυτᾶ – Σκυλίτση, δέν προσέκρουε στήν ἔντονη ἀντίδραση σειρᾶς στελεχῶν τῆς «Ν.Δ.» μέ ἐπικεφαλῆς τόν κ. Π.Κανελλόπουλο.

Βεβαίως ἡ «Ν.Δ.» παραμένει κόμμα τῆς Δεξιᾶς, πού κάνει τό πᾶν γιά νά πείσει τό μονοπωλιακό κεφάλαιο ὅτι δέν κάνει ἄκαιρα «ἀνοίγματα», ὅτι δέν κατέχεται ἀπό «σοσιαλμανία» (ὅπως ἄδικα κατηγορήθηκε – ἄλλωστε ὁ κ. Παπαληγούρας ἔχει, ἀπό καιρό, σφαγιασθεῖ...) καί ὅτι δέν πρόκειται ποτέ νά ἐπιτρέψει ὅπως ἀνοίξουν οἱ «κοινωνικοί ἀσκοί» τοῦ Αἰόλου! Ἡ διαπίστωση αὐτή ὡστόσο, δέν ἀναιρεῖ κάποιες διεργασίες πού ἤδη συντελοῦνται, μέσα στούς κόλπους τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος, ὅσο καί ἄν ὁ ὑπουργός Ἐξωτερικῶν κ. Ράλλης ἐπιχειρεῖ νά τίς ἀποκρύψει.

ΑΝΤΗΝΩΡ

νώνει τό ΚΚΕ ἐσωτ. γιά τά 60 χρόνια τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος στή χώρα μας.

ΑΝ ΑΥΤΗ εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς τρέχουσας προβληματικῆς μέσα στό ΚΚΕ ἐσωτ. στό ΚΚΕ συντελοῦνται ἀντίστοιχα διεργασίες πού συναρτῶνται μέ τήν κριτική τῆς γραμμῆς τῶν δημοτικῶν καί τήν «ἐσωκομματική δημοκρατία». Ἐκδηλώθηκε π.χ. ἡ ἄποψη πώς ὁ Μίκης Θεοδωράκης δέν ἀποτελεῖ κανένα «ὑπολογίσιμο σύμμαχο» καί πώς θά ἔπρεπε μέ πρωτοβουλία τοῦ ΚΚΕ νά εἶχε ἐπιτευχθεῖ γιά τίς δημοτικές μιά «πλατιά δημοκρατική συμμαχία» ἀπέναντι στήν κυβέρνηση καί τή δεξιά.

ΣΤΗΝ ἄποψη αὐτή πού ἐκφράζεται κυρίως ἀπό νεολαίους τῆς ΚΝΕ καί συγκεντρώνει ὑποστήριξη στίς ὀργανώσεις βάση τῆς Ἀθήνας, ἀντιπαρατάσσονται σάν ἀπάντηση τά σημαντικά κέρδη πού ἀποκόμισε τό κόμμα στίς δημοτικές. Κυρίως ὅμως τονίζεται τό ἐπιχείρημα ὅτι «μέ αὐτή τήν τακτική μειώθηκε στό ἐλάχιστο ἡ ἐπιρροή τῶν ἀναθεωρητῶν»... Παρά ὅμως τά ἐπιχειρήματα αὐτά, ἡ κριτική πού συνεχίζεται στίς ὀργανώσεις τοῦ κόμματος στήν Ἀθήνα, στάθηκε σέ μερικές περιπτώσεις αἰτία διαφωνιῶν πού ἔφθασαν μέχρι «ἀναχωρήσεις» καί σέ ὑπαινιγμούς γιά τήν ἐσωκομματική δημοκρατία.

Η ΚΥΟΦΟΡΙΑ ἐξάλλου τοῦ φορέα τῶν «ΕΑΜογενῶν» πού συνεχίζεται προκαλεῖ συζητήσεις καί διαφορετικές γνῶμες πού ἀφοροῦν τίς πιθανότητες ἐπιτυχίας ἤ μή ἑνός τέτοιου ἐγχειρήματος. Ὅλη αὐτή ἡ προβληματική πού ἀκόμα βρίσκεται ὑπό διαμόρφωση, σύν τό θέμα τοῦ προσώπου ἤ τῶν προσώπων πού θά ἡγηθοῦν φαίνεται πώς ἀναβάλλουν τήν ὁριστική ἀπόφαση.

ΣΤΟ ΠΑΣΟΚ ἀπό τήν ἄλλη, ἡ διαπίστωση τοῦ Α. Παπανδρέου ὅτι στή διαδικασία τῶν δημοτικῶν παρατηρήθηκαν «θύλακες ὀργανωτικῆς ἀδυναμίας» ἐκφράζει τήν περιορισμένη ἐπιτυχία τοῦ κινήματος σ' ἕνα στόχο στόν ὁποῖο ἀπό τήν ἀρχή ἤδη τοῦ χρόνου εἶχε δώσει ξεχωριστή προτεραιότητα. Ἔτσι οἱ ἐπανειλημμένες συνεδριάσεις τοῦ Ε.Γ., ἡ συνεδρίαση τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδας καί ἡ ἀναμενόμενη σύγκληση μέσα στό Δεκέμβρη τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κινήματος φαίνεται ὅτι – πέρα ἀπό ὁποιεσδήποτε πολιτικές ἐκτιμήσεις καί στρατηγικές ἐπιλογές – θά ἀποτελέσουν μιάν ἐπανεξέταση καί τῆς ὀργανωτικῆς δομῆς τοῦ ΠΑΣΟΚ.

ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

αντι-θέσεις

ΟΙ «ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ» ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ

Δικάζεται μεθαύριο Δευτέρα (20-11) στό Κακουργοδικεῖο Πειραιῶς, ἀντιμετωπίζοντας μιά σειρά βαριές κατηγορίες (ἀνθρωποκτονία, παράνομη κατοχή ὅπλων κ.λ.π.) ὁ ἐργάτης Γιάννης Σερίφης σχετικά μέ τά «γεγονότα τοῦ Ρέντη». Ὅπως εἶναι γνωστό, τόν Ὀκτώβρη τοῦ '77 μιά ὁμάδα ἑλλήνων «ἀνταρτῶν τῆς πόλης» προσπάθησε νά ἀνατινάξει τίς ἐγκαταστάσεις τῆς γερμανικῆς ἑταιρίας AEG στό Ρέντη τήν ἐπομένη ἀκριβῶς ἀπό τίς ἀνεξήγητες «αὐτοκτονίες» τῶν ἡγετῶν τῆς ΡΑΦ στά λευκά κελιά τοῦ Στάμχάιμ.

Στή σύγκρουση πού ἔγινε μέ ἀστυνομική περίπολο:

- *δολοφονήθηκε ὁ οἰκονομολόγος Χρῆστος Κασίμης, καί*
- *τραυματίστηκαν οἱ ἀστυφύλακες Κ. Πλέσσας καί Ι. Στεργίου.*

Λίγες μέρες ἀργότερα, συνελήφθη ὁ Γ. Σερίφης, δραστήριο συνδικαλιστικό στέλεχος, («ὑποκινοῦσε» ἀπεργίες στό γερμανικό ἐργοστάσιο) καί κομματικά ἀκάλυπτος. Χρειάστηκε ἕνας ὁλόκληρος χρόνος προφυλάκισης γιά νά «ἐπαληθεύσει» τό βούλευμα τίς ὅσες κατηγορίες εἶχε ἀπό τήν πρώτη στιγμή «διαπιστώσει» ὁ – τότε δ/ντής τῆς Ἀστυνομίας Πειραιῶς – Καραθανάσης.

Τόσο μάλιστα βέβαιη ἦταν ἡ Ἀστυνομία γιά τίς «προφητικές» ἱκανότητες τοῦ κ. Καραθανάση ὥστε δέν περίμενε κάν τή δικαστική ἀπόφαση γιά νά προαγάγει καί παρασημοφορήσει «ἐπ' ἀνδραγαθία» τούς δυό ἀστυφύλακες. Οὔτε βέβαια πῆρε ὑπόψη τήν ἔκθεση τοῦ Ἰταλοῦ ἰατροδικαστῆ Ντουράντε πού:

- *ἀποκλείει νά χτυπήθηκε ὁ Κασίμης μέ ὅπλο διαμετρήματος 7,65*
- *θεωρεῖ πιθανό νά χτυπήθηκε μέ 38άρι SMITH-WESSON — ἀπό αὐτά δηλαδή πού χρησιμοποιοῦν οἱ ἀστυφύλακες.*

Ἡ κοινή γνώμη φαίνεται νά πιστεύει πώς πρόκειται γιά ἀκόμα μιά «προκατασκευασμένη ὑπόθεση» πού θά μποροῦσε νά ἐξυπηρετήσει τήν κυβέρνηση – ἔστω καί μέ τήν θυματοποίηση ἑνός ἀνθρώπου – στόν ἀντιτρομοκρατικό της ἀγώνα. Ἔτσι ἡ μεθαυριανή δίκη, ἐνέχει ἀπό πολλές ἀπόψεις σημαντική σπουδαιότητα ἀφοῦ θά καταδειχθεῖ ἄν ὑπάρχουν καί πόσο λειτουργοῦν στή χώρα ἐγγυήσεις καί διαδικασίες διασφαλιστικές τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν.

Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ

Τήν ὥρα πού στήν Νέα Ὑόρκη, στή Γενική Συνέλευση τοῦ ΟΗΕ οἱ συζητήσεις κατάδειχναν σαφῶς ὅτι ἡ Κύπρος θά ἐξασφάλιζε ἕνα ἀκόμα πιό ἰσχυρό ψήφισμα ἀπό τό περσινό – ἕνα ψήφισμα πού γιά πρώτη φορά ἀναφέρει ρητά ὅτι ἡ τουρκική στρατιωτική παρουσία στήν Κύπρο ἀποτελεῖ κατοχή – στό Βανκοῦβερ τοῦ Καναδᾶ ἡ λεγόμενη Σοσιαλιστική Διεθνής ἄνοιγε τίς ἀγκάλες της στόν πρωθυπουργό καί τό κόμμα πού πραγματοποίησαν τήν εἰσβολή καί διατηροῦν σήμερα τήν κατοχή τῆς μισῆς Κύπρου...

Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ἡ γερμανοκρατούμενη διεθνής τῆς σοσιαλδημοκρατίας ἀποδεικνύει τήν ποιότητα τῆς «σοσιαλιστικῆς» της συλλογιστικῆς καί πρακτικῆς. Μιᾶς συλλογιστικῆς καί μιᾶς πολιτικῆς πρακτικῆς ἄμεσα συναρτημένης μέ τήν στρατηγική τῶν ΗΠΑ καί στήν ὑπηρεσία τῆς διαχείρισης τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς της στήν Εὐρώπη... Ὅμως τί νά πεῖ κανένας γιά τήν «ἱερή ὀργή» πού κατέλαβε μερικά φιλοκυβερνητικά ἔντυπα στή χώρα μας καί τό μένος τους ἐναντίον τοῦ ΠΑΣΟΚ κυρίως καί τῶν ἄλλων μικρῶν σοσιαλιστικῶν σχηματισμῶν θεωρώντας τά κόμματα αὐτά σάν ἄμεσα ὑπεύθυνα γιά τήν ἀπόφαση τῆς σοσιαλιστικῆς διεθνοῦς; Νά θυμίσει τάχα κανένας ὅτι τίς καλύτερες σχέσεις μέ τά κόμματα τῆς σοσιαλδημοκρατίας πού σέ πολλές χῶρες εἶναι σήμερα κυβέρνηση, διατηρεῖ ἡ Νέα Δημοκρατία, ὅπως π.χ. μέ τό κόμμα τοῦ κ. Σμίτ;

Παραλλαγές πάνω στό θέμα τοῦ ἐξαναγκασμοῦ τῆς ψήφου...

Δεξιός κοινοτάρχης ἐκλέχτηκε κατά τίς πρόσφατες δημοτικές ἐκλογές στό χωριό Δερβένι τῆς Κορινθίας. Ὁ συνδυασμός του μέ τόν τίτλο «Ἔργα» συγκέντρωσε 464 ψήφους ἐνῶ δεύτερος μέ 363 ψήφους ἦρθε ὁ χουντικός συνδυασμός «Ἀναγέννησις». Τελευταῖος ἦρθε ὁ δημοκρατικός συνδυασμός «Ἀλλαγή-Πρόοδος» πού συγκέντρωσε 287 ψήφους. Ἀξίζει νά σημειωθεῖ ὅτι γιά πρώτη φορά ἐδῶ καί χρόνια κατέθαινε στίς ἐκλογές δημοκρατικός συνδυασμός!...

Φίλος τοῦ περιοδικοῦ πού παρακολούθησε ἀπό κοντά τήν προεκλογική κίνηση καί κυρίως τήν προεκλογική συμπεριφορά τῶν ἀνθρώπων τοῦ συνδυασμοῦ πού κέρδισε τήν ἐκλογή κατέγραψε τούς συγκεκριμένους, τούς πρακτικούς δηλαδή τρόπους μέ τούς ὁποίους ἐπηρεάσθηκε ἡ ἐκλογική βούληση τῶν ψηφοφόρων. Ἰδού:

- Ἡ ὑπόσχεση σέ ἀρκετούς νέους ἀπό ντόπιους κομματάρχες, εὐνοϊκῆς μεταχείρισης σέ διαγωνισμό γιά πρόσληψη ὑπαλλήλων.
- Ἡ ὑπόσχεση σέ 20-30 νέους τῆς ἴδιας καί μόνης θέσης τοῦ κλητήρα στό τοπικό ὑποκατάστημα τῆς ΑΤΕ.
- Μερικοί κάτοικοι εἶχαν παράνομες παροχές νεροῦ ἀπό τό δίκτυο ὕδρευσης. Ὅσοι ἀπό αὐτούς ἀνῆκαν στήν ἀντιπολίτευση πιέστηκαν νά ψηφίσουν τόν συνδυασμό τῆς δεξιᾶς γιά νά μήν ἔχουν νομικές συνέπειες.
- Μερικοί στρατιῶτες πού ἀνῆκαν στήν συμπολίτευση ἐξασφάλισαν ἄδεια γιά νά πᾶνε νά ψηφίσουν.
- Ὑποσχέσεις σέ γονεῖς μαθητῶν γιά μεσολάθηση στίς πανελλήνιες ἐξετάσεις τῶν Λυκείων. Στό χωριό βρισκόταν ἕνας ἐπιθεωρητής Μέσης Ἐκπαίδευσης ὁ ὁποῖος ἦταν ἀδελφός ὑποψήφιου. Ὁ ἴδιος ἐπιθεωρητής πιεστικά ζητοῦσε ἀνταπόδωση γιά ἐξυπηρετήσεις πού εἶχε κάνει στό παρελθόν.
- Ἐξυπηρέτηση γιά τό διακανονισμό ὁρισμένων θεμάτων σύνταξης ἀπό τό ΙΚΑ μέ ἐνέργειες διευθύντριας τοῦ ΙΚΑ, πού εἶναι σύζυγος ὑποψηφίου.
- Ὁ ντόπιος γιατρός, προηγούμενος πρόεδρος τῆς Κοινότητας, καί ὁ ὁποῖος κουράρει ὅλους σχεδόν τούς κατοίκους ἔριξε τό βάρος του ὑπέρ τοῦ πρώτου συνδυασμοῦ ζητώντας πιεστικά τήν ψῆφο τους σέ ἀνταπόδωση τῶν εὐεργετημάτων τοῦ λειτουργήματός του καί ρουσφετιῶν πού ἔχει κάνει.
- Κάποιος δημόσιος ὑπάλληλος ἀντιμετώπιζε προβλήματα γιά ἕνα παράπτωμα πού εἶχε κάνει. Στήν οἰκογένειά του τάξανε εὐνοϊκή μεταχείριση μέ ἀντάλλαγμα τήν ψῆφο.
- Κάποιος εἶχε ὁδικό ἀτύχημα. Τοῦ δόθηκε παρόμοια ὑπόσχεση.
- Κάποιος ναυτικός ἔχασε τό καράβι πού θά μπάρκαρε. Τοῦ ὑποσχέθηκαν πώς θά τοῦ βρίσκανε ἄλλο.
- Κάποιος ἄλλος «ἔχασε» τήν κόρη του. Τοῦ εἶπανε πώς ἔχουν «μέσο» στήν Ἀσφάλεια καί θά τή βροῦνε.
- Ἕνας φαρμακοποιός (ὑποψήφιος) φιλοδώρησε μέ δέματα πού εἶχαν φάρμακα, πελάτες του.

Τέλος, σημαντική ἀποχή παρουσιάστηκε ἀπό τήν πλευρά τῆς ἀντιπολίτευσης πού ὀφειλόταν σέ δυό κυρίως λόγους: α) τήν ἔλλειψη πληροφόρησης γιά τήν κάθοδο τοῦ δημοκρατικοῦ συνδυασμοῦ (μιᾶς καί στό παρελθόν δέν εἶχε παρουσιαστεῖ παρόμοιος συνδυασμός γιά διεκδίκηση τῆς κοινοτικῆς ἀρχῆς) καί β) τή χρήση ἀπειλῶν καί πιεστικῶν τηλεφωνημάτων σέ ἀντιπολιτευόμενους ψηφοφόρους γιά νά μήν πᾶνε στίς ἐκλογές ἀφοῦ ὅπως τούς ἔλεγαν ἦταν προαιρετικές!... ■

ΤΑ ...ΚΙΝΗΤΡΑ ΚΑΠΟΙΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ

Ἀκόμα καί ἡ ἁπλή ἀνάγνωση τῶν διατάξεων τοῦ νόμου «περί παροχῆς κινήτρων διά τήν ἐνίσχυσιν τῆς περιφερειακῆς καί οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως» δέν ἀφήνει καμιά ἀμφιβολία πώς ὁ οὐσιαστικός συντάκτης τοῦ νόμου εἶναι ὁ Σύνδεσμος Ἑλλήνων Βιομηχάνων. Δέν εἶναι μόνο τό γεγονός πώς ἡ βιομηχανία ἀντιμετωπίζεται περίπου σάν ὁ ἀποκλειστικός ἀναπτυξιακός φορέας στή χώρα μας, οὔτε μόνο οἱ ἄτοκες δανειακές ἐνισχύσεις πού ἠρθαν νά ἀντικαταστήσουν – πιό εὔσχημα ὁμολογουμένως – τίς χαριστικές ἐπιχορηγήσεις πρός τούς βιομηχάνους. Ὁ κ. Μητσοτάκης καί τό ἐπιτελεῖο του φρόντισαν νά διαμορφώσουν ἕνα νόμο κινήτρων κομμένο καί ραμμένο στά μέτρα τοῦ ΣΕΒ.

Ἡ ἐπιστολή τοῦ προέδρου τοῦ ΣΕΒ κ. Κυριαζῆ πρός τά μέλη του πού ἀποκάλυψε καί κατάθεσε στή Βουλή ὁ βουλευτής Τάσος Ἰντζές εἶναι ἀπό αὐτή τήν ἄποψη ἀρκετά αποκαλυπτική. Τόσο ὁ πρόεδρος ὅσο καί ἐκπρόσωποι τοῦ ΣΕΒ εἶχαν ἐπανειλημμένες συναντήσεις ὄχι μόνο μέ τόν κ. Μητσοτάκη ἀλλά καί μέ τό κ. Ράλλη καί ἄλλους κυβερνητικούς ἐπιτελεῖς μέ θέμα ἀκριβῶς τά νέα κίνητρα. Στήν ἐπιστολή του ὁ κ. Κυριαζῆς πληροφορεῖ τά μέλη τοῦ ΣΕΒ κατά τρόπο «ἐμπιστευτικό» γιά τό πόσο καρποφόρες ὑπῆρξαν αὐτές οἱ συναντήσεις...

Ἔτσι οἱ μικρομεσαῖες μονάδες, οἱ ἐπαγγελματίες, οἱ βιοτέχνες καί κυρίως οἱ ἀγρότες «διαγράφονται» ἀπό ἀναπτυξιακοί φορεῖς. Ἀπαίτηση κι' αὐτή τῆς «νέας μεγάλης ἰδέας τοῦ Ἔθνους», τῆς ἔνταξής μας δηλαδή στήν ΕΟΚ, ὅπως βέβαια δική της ἀπαίτηση εἶναι καί τό θερμό – τώρα – εἰδύλλιο κυβέρνησης καί ΣΕΒ πού ξεπέρασε μερικές παλιές «ἀντιαναπτυξιακές παρεξηγήσεις» τοῦ τύπου τῆς «σοσιαλμανίας»...

Τύπος καί ἄρχουσα ἰδεολογία

Δέν εἶναι ἡ πρώτη φορά πού ὁρισμένες ἐφημερίδες πλατιᾶς κυκλοφορίας παρεμβαίνουν σ' ἕνα «κοινωνικό γεγονός» ἑρμηνεύοντάς το σύμφωνα μέ τή λογική πού θά συμβάλλει στήν ἄνοδο τῆς κυκλοφορίας τους.

Πρόσφατα ἡ ἀφορμή γιά τήν ἐπικερδή ἑρμηνεία δόθηκε ἀπό τήν ὑπόθεση τῆς Ἑλένης Καρυώτη καί τήν (παρόμοιά της) ὑπόθεση τῆς μάνας καί κόρης Λίγδα. Δέν ἔχουμε οὔτε τήν πρόθεση οὔτε καί τήν τεχνική δυνατότητα γιά μιά προσέγγιση τῆς οὐσίας τῶν δύο «ὑποθέσεων». Μένουμε σέ μιά πλευρά τοῦ θέματος. Πού ἀφορᾶ τήν συγκεκριμένη ἰδεολογική λειτουργία ἐφημερίδων πλατιᾶς κυκλοφορίας στίς ὁποῖες τή λογική τῆς μεγιστοποίησης τοῦ κέρδους τους τήν ὑποστηρίζει καί τήν προωθεῖ ἡ σύλληψή τους γιά τό *τί* καί τό *πῶς* θά παρουσιάσουν ἕνα θέμα.

Κι' ἡ σύλληψη τούτη πρυτανεύεται ἀπό ἕνα σκοπό. Τήν ἀπόσπαση τῆς προσοχῆς τοῦ «κοινοῦ» ἀπό τήν πολυδιάστατη φύση τοῦ «γεγονότος» καί τή συγκέντρωσή της σέ προσωποποιημένες καί ἀ – κοινωνικές διαστάσεις του. Ἡ παραμόρφωση τῆς εἴδησης καταλήγει στήν χαλιναγώγηση τῆς συνείδησης τοῦ κοινοῦ καί στήν κατασκευή ἑνός τύπου συνείδησης πού στά ἐπιμέρους της στοιχεῖα ἑτοιμάζεται γιά τήν ἔνταξή της στό χῶρο τῆς ἄρχουσας ἰδεολογίας. Τό κοινωνικό φαινόμενο τῶν Καρυώτη – Λίγδα π.χ. μετασχηματίζεται σέ μιά προσωπική δραματική ἱστορία ἔρωτα φενακίζοντας καί ἀποκρύπτοντας τίς ἄλλες συνισταμένες τοῦ φαινομένου.

Ἔτσι ἐξαλείφεται, μέ τήν παρέμβαση τῆς ἄρχουσας ἰδεολογίας, ἡ ὁποία ἀναπαράγεται μέσα ἀπό τήν συγκεκριμένη μερίδα τοῦ τύπου, καί ἡ κοινωνική παθολογία πού χαρακτηρίζει τό φαινόμενο, καί ἡ ψυχαναλυτική πλευρά του καί ἡ πολιτική (ἀφοῦ... κατά κακή τύχη τό 1949 ὅπου ἐπισημαίνεται χρονολογικά ἡ ψυχοπάθεια τῆς Καρυώτη, εἶναι μιά χρονιά ὅπου ἡ ἐξουσία ἀρχίζει καί ἐπιβάλλει τό *λόγο* καί τήν *τάξη* της μέσα ἀπό μιά βίαιη πρακτική· π.χ. ἡ σκηνή μέ τούς μαυροσκούφηδες στήν πλατεία τοῦ χωριοῦ). Μέ τόν τρόπο αὐτό ἡ ἄρχουσα ἰδεολογία, σέ μιά σχέση ἀλληλοσυμπλήρωσης μέ τό οἰκονομικό συμφέρον – αὔξηση «τιράζ» τῆς ἐφημερίδας – ἀπωθεῖ ἀπό τή συνείδηση τοῦ ἀναγνώστη – πολίτη ἐπικίνδυνα γιά τήν πράξη της γνωστικά – ψυχολογικά σημεῖα.

Ὁ ἀναγνώστης βιώνοντας καθημερινά στήν κοινωνική του πρακτική τά ἐμπειρικά θεμέλια τῆς ἄρχουσας ἰδεολογίας, ἀναγνωριζόμενος «αὐτόματα» σέ μία ὁλόκληρη σειρά ἀπό σημεῖα, σύμβολα, κινήσεις κ λ π, ἔρχεται στό τέλος συνήθως τῆς δουλειᾶς του – ἀναφερόμαστε σαφῶς σέ ἀπογευματινῆς κυκλοφορίας φύλλα – νά ὁλοκληρώσει «ἀναπαυτικά» τή συνειρμική του λειτουργία διαβάζοντας ἱστορίες «ρομαντικές», «σαδομαζοχιστικές», «μυστήριες», «προσωπικές», κ λ π Καί «μαθαίνοντας» π.χ. τήν ἱστορία τῆς Καρυώτη ἤ τῆς Λίγδα, ἐξοργίζεται μέ τό «στραβό δρόμο» πού πῆραν... τά «πράγματα» καί ἔμεινε ἡ ... δύστυχη τριάντα χρόνια (ἔγκλειστη λέμε ἐμεῖς...) σ' ἕνα ὑπόγειο, χωρίς νά ζήσει «σάν ἄνθρωπος κι αὐτή»...

Μένει κάτι βέβαια. Γιατί μιά ὁρισμένη μερίδα κοινοῦ – πολιτῶν προσορμίζεται μέ τέτοιο ἐνδιαφέρον (;) σέ τέτοιου εἴδους ἀναπαραστάσεις διά τοῦ τύπου τέτοιου εἴδους φαινομένων; Γιατί εἶναι ἐπιρρεπής στόν ἀκρωτηριασμό του...;

Ἡ ἀνίατος φρενοβλάβεια τῆς Κωσταλεξίας

Ὁ σοφός γέρων

Μίαν φοράν κέ ἕναν κερόν, ἔζη εἰς ἐν ἀρχέον Κράτος πού ἤκουεν εἰς τό ὄνομα Κωσταλεξία (ἀπό κάποιον Κόσταν πού τό διήφθηνε κέ πού ἐκατοικῖτο καί ἀπό νοσταλγοῦς ὀπαδοῦς κάποιας Ἀλεξίας πού ὁ πατήρ της ἔλιπεν εἰς τά ξένα κέ ὀνομάζετο κέ ἀφτός Κοσταντῖνος) κάπιος σοφός γέρων πού εἶχεν τρεῖς κόρας κέ ἕνα πεδί ἀγόρη. Τό ἀγόρη ὀνομάζετο Θύμιος κέ αἱ κόρε ἐλέγοντο Μαρία, Ὀλημπία κέ Ἐλένη. Ὁ πατήρ ἦτο πολή φιλόστοργος, πλήν μίαν ἡμέραν ἠσθένησεν θαρήτατα κέ ἐκάλεσεν εἰς τό κρεβάτη τοῦ πόνου τάς δύο του κόρας κέ τόν μονάκριβον ἰόν του διά νά τούς πῆ τάς τελεφτέας του θελήσεις.

Ὅταν ὅλοι συνεκεντρόθισαν, ὁ γέρων ἑτοιμοθάνατος, ἀφοῦ πρότον τούς ἀνήγκειλε ὅτη θά ἀποθάνη, ἀκολούθος εἶπεν.

– Πολυαγαπημένα μου πεδιά, χέρω πού ὅλοι εἶσθε ἐδῶ κέ λείπει ἐφτηχός ἡ Ἐλένη, διότη θέλο νά σᾶς προτίνο κάτι δησάρεστον. Ἀπό μακροῦ χρόνου ἔχο ἀντιληφθῆ ὅτι ἡ Ἐλένη ἔχει ἐλαφράν διάσισιν φρενῶν κέ διά τοῦτο ἀπετῆτε ἠψίστη προσοχή.

– Νά τήν πᾶμε εἰς ἕνα ἰατρόν, εἶπεν ὁ Θήμιος πού ἦτο ἐφκατάστατος.

– Ὄχι, εἰς ἰατρούς εἶπεν ὁ πνέων τά λοίσθια σοφός γέρων. Ἐάν τήν πάγετε εἰς ἰατρόν, θά σᾶς σηστήση ἐγκλισμόν εἰς κλινικήν κέ τά ἐφθηνότερα ἡμερήσια νοσήλεια ἀνέρχοντε εἰς χιλίας δραχμάς. Κέ εἰς ἀφτήν τήν περίπτοσιν Θήμιο πεδί μου, θά εἶσε ἀναγκασμένος εἰς τήν φορολογικήν σου δήλοσιν νά ἐμφανίζης εἰσπράξεις ἀνω τῶν 365.000 ἐτησίος.

– Ὄχι, ποτέ, εἶπον ταφτοχρόνος ἡ Μαρία κέ Ὀλημπία πού ἦσαν εἰς ὅραν γάμου κέ δέν ἤθελον νά ἐλατοθῆ ἡ προῖκα των ἀπό τόν Κοσταλεξίτην ἔφορον.

Μετά ἀπό ἀφτό τό κατηγορηματικόν κέ φωτισμένον ΟΧΙ τῶν δύο ἀνυπάνδρων ἀδελφῶν, σιοπή μακάβριος ἔπεσεν εἰς τό δομάτιον. Μετά ἀπό ἀρκετήν ὅραν κέ σκέψιν ὁ Θήμιος πού εἶχεν κληρονομήσει ψήγματα σοφίας ἀπό τόν θνήσκοντα πατέρα του, ἐπρότινεν κάτι πολή ἀνέξοδον, ὥστε κέ τό μηστικόν τῆς ἀσθενίας νά διαφηλαχθῆ κέ ἡ ἠπόληψις τῆς οἰκογενίας νά κρατηθῆ εἰς ἠψηλά ἐπίπεδα.

– Τί θά ἐλέγατε πατέρα, ἐάν τήν κρύβαμε εἰς καμίαν σπηλιά; Ἔτσι, οὔτε ἔξοδα θά ἔχομαι καί τήν τιμήν τῆς ἀδελφῆς μας Ἐλένης θά ἠπερασπίσομαι.

– Ὄχι, εἶπεν μέ κόπον ὁ σοφός γέρων. Ὄχι σπηλιές κέ τά τιάφτα. Κέ εἰς τήν βαθητέραν σπηλιάν νά τήν κρήψετε, ἀργά ἤ γρήγορα θά τήν ἀνακαλήψη ὁ Πουλιανός κέ θά ἔχετε φασαρίας.

– Ἔ, τότε πατέρα, νά τήν πᾶμε εἰς τάς Ἀθήνας, νά ἐξετάσουν τήν περίπτοσίν της οἱ ἀρμόδιοι κέ εἰς ἀφτούς νά κλαφθόμεν ὅτη εἴμεθα ἄποροι κέ ἐκεῖ ἀφτοί ἴσος μᾶς ἔβρουν μίαν λήσιν.

– Ὄχι, ὄχι εἰς τάς Ἀθήνας, ξαναεῖπεν ὁ γέρων μέ ὅσην δήναμιν τοῦ ἀπέμενε. Ἐκεῖ πίπτουν τά μάρμαρα ἐπί τῶν διερχομένων κέ ἐάν κανέν μάρμαρον ἀποκοληθῆ κέ ἔβρη τήν δηστηχῆ Ἐλένην, ἡ κατάστασίς της θά χηροτερέφση. Μακριά ἀπό τούς ἰατρούς, τάς σπηλιάς κέ τάς Ἀθήνας. Ἡ μοναδική λήσις εἶνε νά τήν παρασήρετε μέ τρόπον εἰς ἕν δομάτειον ἤ ἠπόγιον κέ νά τήν ἔχετε ἐκεῖ μέχρι πλήρους ἰάσεως, τελίος ἀπομονομένην. Κηρία σας φροντίς ὀφίλει νά εἶνε ἡ στέρησις πάσης πληροφορίας διά τό τί θά συμβῆ εἰς τόν ἔξω κόσμον, διότη εἰς τό διάστημα τῶν 29 ἐτῶν πού θά κρατήση ἡ θεραπεία της, θά συνβοῦν πολά κέ δησάρεστα πράγματα τά ὁπῖα ἴσος κλονίσουν τόν ψηχικόν της κόσμον.

Κέ ὁ σοφός γέρων μέ τρέμων φονήν κέ μόλις ἀκουομένην ἀνέφερεν χρονολογικός κέ μέ μεγάλην προφητικήν ἱκανότητα, ὅλα ὅσα ἐπρόκιτο νά συνβοῦν ἀπό τήν ἡμέραν ἐκείνην τοῦ 1949 κέ φθάνων μέχρι τόν Νοέμβριον τοῦ 1978, κέ λέγων πράγματα τόσον πρωτοφανῆ κέ παράδοξα πού ἦσαν ἱκανά νά ἀποτρελάνουν κέ τόν πλέον νηφάλιον κάτοικον τῆς Κωσταλεξίας.

– Ἀκοῦστε ἀγαπητά μου πεδιά τί πρόκιτε νά γίνουν εἰς τά ἐπόμενα ἔτη κέ διά τῖον λόγον πρέπει νά θάψετε τήν ἀδελφήν σας ὅσον βαθήτερα μπορῆτε διά νά μήν ἐπιβαρήνετε τήν φρενοβλάβιάν της. Μόλις ὁ ἐμφήλιος τελιόση, χάριν τῆς εἰρηνέφσεος ὅλε αἱ κηβερνήσεις τῆς Δεξιᾶς, διαγονιζόμενε ποῖαι θά φανοῦν ἀρεστότεραι εἰς τούς συμμάχους θά ἀρχίσουν μέγα σπόρ ἐκτελέσεων. Ἔτσι περί τό 1951 θά ἐκτελεσθῆ μεταξή ἄλλων καί ὁ Νῖκος Μαλκίδης ἐπί ἀνηποταξία, διότη κατά τό διάστημα πού ἡ κλάσις του εἶχε κληθῆ οὐτος ἦτο ἐξόριστος κέ ὅπος ἦτο φησικόν ἦτο ἀδήνατον νά παρουσιασθῆ. Ἀλοίμονον δέ ἐάν ἀφτό τό μάθη ἡ Ἐλένη. Θά τῆς φήγη κέ τό ὀλίγον μυαλό πού ἔχει. Δι' ἀφτό σᾶς ἐξορκίζο κέ νά ἔχετε τήν κατάρα μου, ἐάν τῆς προμηθέφσετε ἐφημερίδα. Ἐάν ἀγαπᾶτε τήν ἀδελφήν σας, νά τῆν κρατῆτε εἰς πλῆρες σκότος. Ἐπίσης περί τό 1952 θά ἐκτελεσθῆ ἐπί κατασκοπία κέ ὁ Μπελογιάνης μαζή μέ ἄλλους. Εἰς ἕνα ἐξ ἀφτῶν, ὀνόματη Μπάτσην, θά γίνη πρότασις νά ἠπογράψη δήλοσιν μετανοίας διά νά γλητόση κέ ἀφοῦ ἀφτός θά τήν ἠπογράψη κέ θά τήν παραδόση εἰς τό ἐπίσημον κράτος, τό ἐπίσιμον κράτος σεβόμενον τήν ἠπογραφήν του θά τόν ἐκτελέση. Ἀκολούθως θά συνβοῦν ἐκλογαί τάς ὁποίας θά κερδίση ἡ Δεξιά κέ ὁ φωτισμένος στρατάρχης Παπάγος θά κηρήξη τήν λήθην. Ἀκολούθως κέ μετά τόν θάνατον τοῦ στρατάρχου, θά γίνη κηδεία καί μετά τήν κηδείαν, ἀνάστασις τῆς δεξιᾶς ὑπό νέον σχῆμα. Κατόπιν θά λάβουν χόραν ἐκλογέ κέ θά ἔχομαι πάλιν ἐφτηχός δεξιάν. Κατόπιν θά ἔχομαι πάλιν δεξιάν μέ βίαν κέ νοθίαν κέ διά νά σπάση κάπος ἡ μονοτονία θά ἔχομαι κέ κρουαζιέρας πριγκίπων κέ γάμους ἠψηλῶν προσόπων. Τό 1963 τά πράγματα θά ἐξελιχθοῦν ὁμαλός κέ θά ἔχομαι πάλιν ἐφτηχός κηβέρνησιν δεξιᾶς. Μία μικρά ἐπιπλοκή ἴσος παρουσιασθῆ κατά τά ἔτη 1964 κέ 1965, ἀλά πάλιν θά ἔβρομεν τήν ἀφτοκηριαρχίαν μας τόν Ἀπρίλιον τοῦ 1967. Πολοί ὀλίγοι φόνοι θά συνβοῦν τό ἔτος ἀφτό κηρίος ἐξ ἀπροσεξίας τῶν ὀπλοφόρων κέ ἴσος ἕνα πτόμα ἀγνόστου δικηγόρου νά ἐβρεθῆ πεταμένον εἰς Ρόδον. Ἴσος νά ἔχομαι κέ ἕνα φόνον εἰς Θεσαλονίκην κάπιου Λαμπράκη – μέ σηνχορῆτε – κάπιου Τσαρουχᾶ ἤθελα νά πῶ, πρό ἤ μετά τόν Χαλκίδην ἤ τόν Πέτρουλαν, δέν ἐνθημοῦμαι καλός βρέ πεδιά, κέ μέ σηνχορῆτε πού δέν ἔχο καλήν διάβγειαν εἰς τάς μαντίας μου, κέ ἐπίσης ἴσος λάβουν χόραν μερικοί φόνοι κέ τραβματισμοί κέ πέριξ τοῦ Πολητεχνίου, γύρω στό 1973. Ἀπό τό 1974 ὅμος κέ μέχρι τό 1978, ἐκτός μερικῶν Κηπρείων πού θά ἔβρουν τόν θάνατον, ἡ ζοή θά κηλίση μᾶλον ὁμαλά, ἐκτός ὀλίγων πληημηρῶν κέ σεισμῶν. Ὅσον διά τά νέα φορολογικά μέτρα κέ τήν ἐγχείρησιν προστάτου τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, δέν νομίζο ὅτι ἠφίσταται λόγος ἀποκρύψεως ἀφτῶν τῶν γεγονότων ἀπό τήν Ἐλένην. Ἀφτά ἠμπορῆτε νά τά ἀναφέρετε εἰς τήν ἀδελφήν σας περί τόν Νοέμβρειον τοῦ 1978, ἀλά κέ πάλιν μετά προσοχῆς. Ὅσον διά τά ἄλλα πού μέ μαθηματικήν ἀκρίβειαν πρόκιται νά συνβοῦν σᾶς ἐκλιπαρῶ καί σᾶς παρακαλό, τσιμουδειά. Ὅσα ὀλιγότερα μάθη ἡ Ἐλένη, τόσον μεγαλητέρας ἐλπίδας ἰάσεως ἔχει. Θέλω λοιπόν τόρα ὅλοι νά μοῦ ὀρκισθῆτε ὅτι θά ἔχετε ὑπό ἀφστηρήν περιφρούρησιν κέ ἀπομόνοσιν τήν λατρεφτήν μου Ἐλένην, ὅστε τά ἤδη κλονισμένα της νέβρα κέ ἡ ἐπισφαλής ἠγία της νά μήν πάθουν δησαρέστους ἐπιπλοκάς.

– Ὀρκιζόμεθα, σεβαστέ πατέρα, εἶπαν ὅλα τά ἀδέλφια.

Κέ ἀκολούθως ὁ σοφός γέρων ἀπεβίοσεν.

Μαθος.

Υ.Γ. (Κέ πού νά μάθη ἡ Ἐλένη ὅτι μπαίνουμε καί στήν Κοινή Ἀγορά τό ἀργότερον μέχρι τό 82.)

ΤΟ 19ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

Τοῦ Ἀντ. Ἐργατικοῦ

ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ τοῦ κυβερνητικοῦ σχεδίου γιά τήν ἀπόκτηση τοῦ ἀπόλυτου τυπικοῦ ἐλέγχου πάνω στή ΓΣΕΕ ἀποτέλεσε τό «συνέδριο» τῆς Καλαμάτας ἀπό τό ὁποῖο ἀρχίζει πιά ἡ ἀντίστροφη μέτρηση μέχρι τήν ἀναπόφευκτη ὀργανωτική καί ἰδεολογική διάσπαση τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος.

Ἡ ἀπουσία τῆς ἀντιπολίτευσης ἀπό τήν διοίκηση τῆς ΓΣΕΕ καί ἡ παράλληλη «εἰσβολή» στή συνομοσπονδία, «ἐπίλεκτων» χουντικῶν καί παρακρατικῶν συνδικαλιστῶν, εἶναι δύο στοιχεῖα τά ὁποῖα «ἀνοίγουν» νέους δρόμους στήν μεταπολεμική πορεία τοῦ κινήματος.

Συνδικαλιστική διεύρυνση πρός τή χούντα

ΤΟ «ΣΥΝΕΔΡΙΟ» τῆς ΓΣΕΕ ὑπῆρξε σέ γενικές γραμμές τό ἀποκορύφωμα τῆς ἀγαστῆς συνεργασίας τῶν κυβερνητικῶν καί τῶν χουντικῶν συνδικαλιστῶν πού προχώρησαν σέ μιά ἀπροσχημάτιστη συναλλαγή γιά νά προσδέσουν τό συνδικαλιστικό κίνημα στό ἅρμα τῆς ἐργοδοσίας καί τῶν πολιτικῶν ἐκφραστῶν της.

ΤΟ ΠΟΣΟ «ἀντιπροσωπευτικό» ἦταν τό «συνέδριο» τῆς Καλαμάτας ἀποδεικνύεται καί ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ΓΣΕΕ γιά νά ἐξασφαλίσει τήν ἀπόλυτη πλειοψηφία καί νά προωθήσει στήν νέα διοίκηση ὁρισμένα στελέχη, δέν δίστασε νά παραβιάσει τό καταστατικό της – στήν πιστή τήρηση τοῦ ὁποίου ἔδειχνε ἰδιαίτερη «εὐαισθησία» – γιά νά ἀπορρίψει τά αἰτήματα τῆς ἀντιπολίτευσης (π.χ. ἁπλή ἀναλογική στίς ἐκλογές τοῦ «συνεδρίου»).

Η ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ αὐτή ἀφοροῦσε «ὑπερπήδηση» τοῦ ἐμποδίου πού ἔθετε τό καταστατικό γιά τή συμμετοχή στό «συνέδριο» ἀντιπροσώπων πού εἶχαν ἐκλεγεῖ τό τελευταῖο δεκαπενθήμερο πρίν ἀπό τήν ἔναρξη τῆς «παραστάσεως» τῆς Καλαμάτας, (τό καταστατικό σαφῶς ἀπαγόρευε αὐτή τή συμμετοχή). Στήν κατηγορία αὐτή ἀνῆκαν ἑκατό περίπου σύνεδροι ὀπαδοί τοῦ χουντοκυβερνητικοῦ συνδικαλισμοῦ (μεταξύ αὐτῶν ἦταν καί 45 ἀπό τό Ἐργατικό Κέντρο Ἀθηνῶν).

ΑΝΑΛΟΓΗ παραβίαση τοῦ καταστατικοῦ ἔγινε καί γιά τήν περίπτωση τῆς συμμετοχῆς τῶν «ex officio» συνέδρων τοῦ «συνεδρίου» τοῦ 1976 στήν Καβάλα. Στήν κατηγορία αὐτή ἀνῆκαν ἄλλοι 40 σύνεδροι, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦταν καί ὅ λ ο ι οἱ ἐπίσημοι συνδικαλιστικοί ἐκπρόσωποι τῆς «Νέας Δημοκρατίας».

ΟΙ ΣΥΝΕΔΡΟΙ αὐτοί δέν ἔχουν ἐκλεγεῖ ἀπό καμιά ὀργάνωση καί τυπικά καί οὐσιαστικά δέν ἐκπροσωποῦν τίποτε περισσότερο ἀπό τόν ἑαυτό τους. Ἡ συνδικαλιστική τους δράση ἄρχισε τό 1974 ὅταν ὁ κ. Λάσκαρης τούς διόρισε στίς προσωρινές διοικήσεις ὀργανώσεων. Μέ τόν διορισμό αὐτό ἀποκτοῦσαν «αὐτοδίκαια» καί τό δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς καί τοῦ ἐκλέγεσθαι στό πρῶτο μεταχουντικό συνέδριο τῆς ΓΣΕΕ. Ὁ νόμος ὅμως πού τούς ἔδινε αὐτό τό δικαίωμα εἶχε μεταβατικό χαρακτήρα καί τυπικά δέν μποροῦσαν νά πάρουν μέρος στό «συνέδριο» τῆς Καλαμάτας.

Η ΓΣΕΕ ἐνεργώντας σάν κρατική ὑπηρεσία ζήτησε τή «γνώμη» τοῦ ὑπουργείου Ἐργασίας σχετικά μέ τήν συμμετοχή τῶν «συνδικαλιστῶν» τῶν δύο αὐτῶν κατηγοριῶν στό «συνέδριο». Καί τό ὑπουργεῖο ζήτησε γνωμοδότηση ἀπό τό Νομικό Συμβούλιο τοῦ Κράτους μιά καί τό ὄργανο αὐτό ἀποτελεῖ τόν «φρουρό» τῶν συμφερόντων τοῦ δημοσίου.

Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ τοῦ Ν.Σ.Κ. ἦταν, ὅπως ἀναμενόταν ἄλλωστε, «θετική γιά τά συμφέροντα τοῦ δημοσίου καί κατ' ἐπέκταση καί τῆς ΓΣΕΕ». Ἀξίζει ὅμως νά δοῦμε μερικά στοιχεῖα γιά τόν κύριο εἰσηγητή τῆς ὑποθέσεως:

ΚΑΤΑ τήν ἐξέταση τῆς ἑλληνικῆς «ὑποθέσεως» στό Διεθνές Γραφεῖο Ἐργασίας κατά τήν περίοδο τῆς δικτατορίας (πού κατέληξε στήν καταδίκη τῆς χούντας γιά τά ἀνελεύθερα μέτρα της καί γιά τήν «αὐτονόητη» ἀντισυνδικαλιστική πολιτική της) ὁ κύριος αὐτός σάν μόνιμο μέλος τῆς κυβερνητικῆς (δηλαδή τῆς χουντικῆς) ἀντιπροσωπείας καί σάν «τεχνοκράτης» τόν Ἀπρίλη τοῦ 1970 – μεταξύ τῶν ἄλλων «ἐθνωφελῶν» δραστηριοτήτων του – ὑπέβαλε στήν Ἐπιτροπή Συνδικαλιστικῶν Ἐλευθεριῶν τοῦ Δ.Γ.Ε. *«ὑπηρεσιακόν σημείωμα»* τῆς Κ.Υ.Π. *«περί τῶν στοιχείων δράσεως τῆς ἐξετασθείσης μάρτυρος...»*

ΕΙΧΕ προηγηθεῖ ἡ συντριπτική γιά τήν χούντα κατάθεση «τῆς ἐξετασθείσης μάρτυρος» ὁπότε ἡ δικτατορία καί οἱ «τεχνοκράτες» ὑπηρέτες της ἔκριναν σκόπιμο ὅτι τήν κρίση τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Δ.Γ.Ε. θά ἦταν δυνατόν νά ἐπηρεάσει, πέρα ἀπό τά ἀδιάσειστα στοιχεῖα πού προσκόμισε ἡ μάρτυρας, ἡ πολιτική τοποθέτηση καί ἡ συνδικαλιστική της δραστηριότητα κατά τήν προχουντική περίοδο.

ΤΟ «ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΟ σημείωμα» πού ὑποβλήθηκε στό Δ.Γ.Ε. ἀναφέρει ἐπί λέξει:

> *«ἐπισυνάπτεται περιληπτικόν σημείωμα περί τῶν στοιχείων δράσεως τῆς ἐξετασθείσης μάρτυρος... Ἐπιφυλάσσεται ἡ Ἑλληνική Κυβέρνησις νά ἀποστείλει λεπτομερέστατον καί ἐπίσημον δελτίον περί τῆς ἐν λόγω μάρτυρος... Ἐν Γενεύῃ, κ.τ.λ...»*

ΤΟ «ΣΗΜΕΙΩΜΑ» αὐτό ἔχει τόν χαρακτηρισμό «ἀπόρρητον» καί ἀναφέρει μεταξύ τῶν ἄλλων καί τά ἀκόλουθα:

> *«... φανατική κομμουνίστρια, ἀδελφή ἐπικίνδυνου κομμουνιστοῦ... Βαρύνεται μέ ἐκουσίαν (!) κομμουνιστικήν δράσιν... Ἐξετοπίσθη κατ' ἐπανάληψιν... Ἀνεμείχθη εἰς συνδικαλισμόν ὡς ἐκπρόσωπος τῶν 115 σωματείων τῆς ΕΔΑ... Ἔλαβεν μέρος εἰς 17ην ὁλομέλειαν τῆς ΕΔΑ Ἀθηνῶν... Μετά τήν 21ην Ἀπριλίου 1967 εἰσῆλθεν εἰς παράνομον μηχανισμόν ΚΚΕ καί καταζητεῖται ὑπό τῶν Ἀρχῶν Ἀσφαλείας ἀπό 30-6-1967...»*

ΣΤΑ ὀλίγα αὐτά «δημοκρατικά» θά πρέπει ἀκόμα νά προστεθεῖ ὅτι ὁ ἐν λόγω συνήγορος τῆς χούντας στό Διεθνές Συνέδριο Ἐργασίας (πάντοτε κάτω ἀπό τήν «ἀδιάβλητη» ἰδιότητα τοῦ «τεχνοκράτη» ἤ ἔστω τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου...) διαβεβαίωνε ἐγγράφως τήν διεθνή κοινότητα στίς 13 Ἀπριλίου 1970 μέ ἀφορμή τήν ἐξέταση τῆς «ἑλληνικῆς ὑποθέσεως» στό ΔΓΕ καί τίς καταθέσεις τῶν μαρτύρων ὅτι... *«ἐπεχειρήθη κατά τό σύστημα τῆς ἀδιστάκτου διαστρεβλώσεως τῶν πάντων(!) ἡ δημιουργία ἐντυπώσεων εἰς βάρος τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος...»*(SIC).

Ἡ κατά τόν σύμβουλο τῆς ἑλληνικῆς (χουντικῆς) ἀντιπροσωπείας *«σύγχρονος Ἑλλάς», ἡ ὁποία ... ἐβάλλετο ὑπό τῆς ἀδιστάκτου δημαγωγίας, κ.τ.λ.»* ἦταν ἡ *Ἑλλάδα τῶν συνταγματαρχῶν...*

Η ΜΙΑ πτυχή τῆς «ἀντιπροσωπευτικότητος» τοῦ «συνεδρίου» ἦταν αὐτή πού ὅπως προαναφέρθηκε ἀφοροῦσε τίς περιπτώσεις τῶν «ἐκπρόθεσμων» καί τῶν «ex officio» συνέδρων. Ἡ ἄλλη εἶναι περισσότερο «πεζή»: ἀφοροῦσε τόν ἀποκλεισμό – μέ πραξικοπηματικές ἤ καί «δημοκρατικές» διαδικασίες – τῆς ἀντιπολίτευσης μέσω τῶν ἐπιμέρους συνεδρίων τῶν ἐργατικῶν κέντρων καί τῶν ὁμοσπονδιῶν πού ἔγιναν μέ τά χουντικά καταστατικά καί μέ τό πλειοψηφικό.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ παράδειγμα: πρόεδρος ἐρ-

γατικοῦ κέντρου, στέλεχος τῆς «Νέας Δημοκρατίας», δημοτικός σύμβουλος τοῦ χουντοκυβερνητικοῦ ψηφοδέλτιου τῆς πόλης του καί «θριαμβευτής» τοῦ «συνέδριου» τῆς ὀργάνωσης πού ὑποτίθεται ὅτι ἐκπροσωπεῖ, εἶναι ὑπόδικος γιά πλαστογραφία καί καλπονοθεῖες στίς ἐκλογές σωματείων πού ἀνέδειξαν «ἐλεύθερους δημοκρατικούς συνδικαλιστές». Περιττό νά ἀναφερθεῖ ὅτι στό «συνέδριο» τῆς Καλαμάτας «ἐξελέγη» πανηγυρικά καί στή χούντα κυβερνητική διοίκηση τῆς ΓΣΕΕ.

ΑΠΟ ΤΙΣ στῆλες αὐτές εἶχε ἔγκαιρα ἐπισημανθεῖ ὅτι ἡ «πολιτική τῆς γέφυρας» πρός τή χούντα πού ἀκολούθησε ὁ ὑπουργός Ἐργασίας μετά τή λεγόμενη «μεταπολίτευση» ὁδηγοῦσε ἀναπόφευκτα – βοηθούσης καί τῆς ἀπειρίας καί τῶν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων καί ἀντιδικιῶν τῆς ἀντιπολίτευσης – τό συνδικαλιστικό κίνημα σέ πόλωση καί στή συνέχεια στή διάσπαση, παρά τά «εὐχολόγια» καί τούς ἀφορισμούς ὅτι κάτι τέτοιο θά ἔπρεπε νά ἀποφευχθεῖ.

Η ΑΝΤΙΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ὑστερία (μέ ψυχροπολεμικά καί σέ πολλές περιπτώσεις ἐντελῶς ἠλίθια συνθήματα καί ἐπιχειρήματα) πού ἐπικράτησε στό «συνέδριο» ἔδωσε ἕνα ἀπτό δεῖγμα τῆς νοοτροπίας πού διακατέχει τόν χουντοκυβερνητικό

συνδικαλισμό, ὁ ὁποῖος, παρά τίς φαινομενικές διαφορές πού ὑποτίθεται ὅτι διαφοροποιοῦν τή μιά τάση του ἀπό τήν ἄλλη (στήν οὐσία πρόκειται γιά «διαφωνίες» ὀφειλόμενες σέ «διαφορές ἐκτιμήσεων» γιά τή διανομή καί τήν κατανομή τῶν θέσεων τῆς ΓΣΕΕ) ἀπόδειξε ὅτι δέν ἔχει νά ζηλέψει τίποτα ἀπό τόν μακρηθεοδωρικό προχάτοχό του.

ΕΤΣΙ αὐτή τή στιγμή ἡ διοίκηση τῆς ΓΣΕΕ ἀποτελεῖ μιάν «ἀνθοδέσμη» ἀπό χουντικούς καί κυβερνητικούς συνδικαλιστές οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ κατάφεραν νά «ἀπαλλαγοῦν» ἀπό τήν ἔστω καί συμβολική παρουσία τῆς ἀντιπολίτευσης θά ἀρχίσουν τήν «ἐσωτερική» τους ἀναμέτρηση, πού ἀποτελεῖ ἄλλωστε καί μιά μικρογραφία τῆς ἀναμέτρησης καί τῶν ἀντιθέσεων πού μαστίζουν τό κυβερνητικό σχῆμα πού τούς καθοδηγεῖ. Στή νέα διοίκηση τῆς ΓΣΕΕ οἱ «καθαρόαιμοι» χουντικοί τυπικά διπλασίασαν τή δύναμή τους σέ σχέση μέ τίς θέσεις πού κατεῖχαν μετά τό πρῶτο μεταχουντικό συνέδριο τῆς ΓΣΕΕ. (Στήν Καβάλα τό 1976 ἡ «καθαρόαιμη» χουντική πτέρυγα μέ τήν ἁπλή ἀναλογική καί μέ δικό της ψηφοδέλτιο εἶχε ἐκλέξει 8 συμβούλους. Σ' αὐτούς θά πρέπει νά προστεθοῦν κι' ἄλλοι 3 πού εἶχαν «προσχωρήσει» ἤδη στή «Νέα Δημοκρατία» καί εἶχαν ἐκλεγεῖ μέ τό κυβερνητικό ψηφοδέλτιο). Στήν Καλαμάτα χουντικοί καί κυβερνητικοί εἶχαν καταρτίσει ἑνιαῖο ψηφοδέλτιο καί ἔδωσαν σκληρή «ἐσωτερική» μάχη μέ ἀνταλλάγματα καί ὑποσχέσεις γιά τήν διανομή τῶν θέσεων. Ἔτσι ἀπό τήν «καθαρόαιμη» χουντική ὁμάδα ἐκλέχτηκαν 15, ἐνῶ σάν κυβερνητικοί ἐμφανίζονται οἱ ὑπόλοιποι 20 χωρίς ὅμως ὅλοι οἱ τελευταῖοι νά πείθουν γιά τήν «εἰλικρίνεια» τῆς πολιτικῆς τους τοποθέτησης.

Η ΣΥΝΘΕΣΗ τῆς νέας διοίκησης τῆς ΓΣΕΕ σέ συνδυασμό μέ τήν γενικότερη ἀντιδραστική νοοτροπία πού ὅπως ἀπόδειξαν οἱ ἐργασίες τοῦ «συνέδριου» τῆς Καλαμάτας διακατέχει τό χουντοκυβερνητικό συνδικαλισμό δέν ἀφήνει πολλά περιθώρια αἰσιοδοξίας γιά τήν πορεία πού θά ἀκολουθήσει τό συνδικαλιστικό κίνημα. Οἱ ἐνδείξεις πείθουν ὅτι ἡ στιγμή τῆς διάσπασης δέν εἶναι καί πολύ μακριά παρά τά εὐχολόγια τῆς ἀντιπολίτευσης ὅτι κάτι τέτοιο δέν τό ἐπιθυμεῖ καί οὔτε τό ἐπιδιώκει.

Η ΔΙΑΣΠΑΣΗ δέν εἶναι ἀπαραίτητο νά προέλθει ἀπό τήν ἀντιπολίτευση· μπορεῖ κάλλιστα νά προωθηθεῖ ἀπό τήν ΓΣΕΕ στά πλαίσια τῆς γενικότερης πολιτικῆς της γιά τήν «κάθαρση» τοῦ κινήματος ἀπό στοιχεῖα πού *«ὑπονομεύουν τήν κοινωνική γαλήνη...»*.

ΣΤΗ νέα διοίκηση τῆς ΓΣΕΕ ἐκκρεμοῦν οἱ πειθαρχικές διώξεις τῶν μεγαλύτερων συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων τῆς χώρας (τραπεζικοί, οἰκοδόμοι, νοσοκομειακοί, Ἐλευσίνα, Πάτρα, Λάρισα κ.ἄ.) οἱ ὁποῖες «κατηγοροῦνται» ὅτι «δέν πειθάρχησαν» στίς ἐντολές καί τίς ἀποφάσεις τῆς ΓΣΕΕ κατά τήν προηγούμενη συνδικαλιστική περίοδο (ὀργάνωσαν ἀπεργιακές κινητοποιήσεις ἐναντίον τῆς συμπαιγνίας κυβέρνησης-ΓΣΕΕ στό μισθολογικό καί καταράκωσαν στήν πράξη τό «κύρος» τῆς ΓΣΕΕ γιατί ἀπόδειξαν ὅτι τό συνδικαλιστικό κίνημα δέν ἐλέγχεται ἀπό τούς κυβερνητικούς σφραγιδοφύλακες τῆς ΓΣΕΕ).

ΑΥΤΟ σημαίνει ὅτι ἡ χουντοκυβερνητική ΓΣΕΕ θά ἀποφασίσει γιά τό «συνδικαλιστικό μέλλον» τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν. Ἐάν στή «γραμμή» τῶν κυβερνητικῶν καί ἄλλων καθοδηγητῶν της ἐπικρατήσει ὁριστικά ἡ ἄποψη ὅτι πρέπει νά γίνει ἡ «κάθαρση» τῆς ΓΣΕΕ, τότε δέν μένει ἡ παραμικρή ἀμφιβολία ὅτι σύντομα θά φτάσουμε καί τυπικά στήν προχουντική κατάσταση, ὅπου ὑπῆρχε μέν ἡ ΓΣΕΕ σάν «ἐπίσημος» ἐκφραστής τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος (χωρίς ὅμως τήν παραμικρή δύναμη καί ἀκτινοβολία) ἀλλά τό πραγματικό κίνημα μέ τούς ἀγῶνες καί τίς διεκδικήσεις του βρισκόταν στά χέρια τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων πού δέν μετεῖχαν στή ΓΣΕΕ γιατί τό συνδικαλιστικό παρακράτος τῆς ἐποχῆς εἶχε διαγράψει τίς ἀντιπροσωπευτικές ὀργανώσεις τῶν ἐργαζομένων καί τίς εἶχε ἀντικαταστήσει μέ «φαντάσματα» καί διασπαστικούς ἀντισυνδέσμους.

ΣΗΜΕΡΑ μερικά ἀπό τά «χαρακτηριστικά» ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἔχουν ἤδη ἐμφανιστεῖ κάτω ἀπό ἄλλη ὅμως μορφή: Ὑπάρχει στήν πράξη «παράλληλο» καί ἀντίρροπο πρός τή ΓΣΕΕ συνδικαλιστικό κίνημα ἀποτελούμενο ἀπό ὀργανώσεις-μέλη τῆς ΓΣΕΕ – πού δέν ἀκολουθοῦν τή συμβιβαστική πολιτική της – καί ἀπό ὀργανώσεις πού ἡ ΓΣΕΕ ἀρνεῖται νά ἐγγράψει στή δύναμή της.

ΕΑΝ ΟΙ πρῶτες διαγραφοῦν (καί ἀφοῦ ἀποτύχουν τά σχέδια νά ἐλεχθοῦν ἀπό τήν κυβέρνηση) φτάνουμε αὐτόματα στήν προχουντική περίοδο πού δέν μποροῦμε ἀντικειμενικά νά ποῦμε ὅτι ἦταν ἰδιαίτερα ἐπωφελής γιά τά συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων. Γιά τήν «ἱστορία» ἀξίζει νά ἀναφερθεῖ ὅτι «θύματα» τῶν προχουντικῶν ἐκκαθαρίσεων καί πρωταγωνιστές τῶν ἀγώνων γιά τήν κάθαρση καί τόν ἐκδημοκρατισμό τοῦ κινήματος ἀπό τά παρακρατικά καί διεφθαρμένα στοιχεῖα τοῦ μακρηθεοδωρισμοῦ ἦταν στελέχη τῆς σημερινῆς ΓΣΕΕ πού ἔχουν συμμαχήσει μέ τά «ὑπόλοιπα» καί τούς χουντικούς ἐπιγόνους τῶν στοιχείων αὐτῶν γιά νά διασπάσουν καί νά ἀποδυναμώσουν τό συνδικαλιστικό κίνημα, ὑπηρετώντας ἔτσι σωστά τά οἰκονομικά καί πολιτικά συμφέροντα αὐτῶν πού τούς ἀνάδειξαν σάν «συνδικαλιστική ἡγεσία»...

Η «ΕΠΙΒΛΗΤΙΚΗ» παρουσία στό συνδικαλιστικό προσκήνιο, δηλ. στή ΓΣΕΕ, στελεχῶν ἠθικά καί πολιτικά διαβλητῶν πού κανονικά θά ἔπρεπε νά εἶναι ἀπόβλητα ἀπό τήν πολιτική καί συνδικαλιστική ζωή ἀνοίγει μιά νέα σελίδα στή συνδικαλιστική ἱστορία καί ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά μελανά σημεῖα πού βαρύνουν στήν κυβερνητική πολιτεία. Εἶναι πραγματικά θλιβερό τό θέαμα τῆς οὐσιαστικῆς κατάληψης τῆς ΓΣΕΕ – μόλις 4 χρόνια ἀπό τήν πολιτική ἐναλλαγή – καί ὑπό τίς εὐλογίες καί τήν ὑποστήριξη τῆς «Νέας Δημοκρατίας» ἀπό «διακεκριμένα» στελέχη τῆς συνδικαλιστικῆς χούντας πού στό «συνέδριο» τῆς Καλαμάτας εἶχαν καί τό θράσος ὄχι μόνο νά γίνουν τιμητές τῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων καί τῶν διεκδικητικῶν ἀγώνων τῶν ἐργαζομένων ἀλλά νά διακηρύξουν ὅτι τό ἰδεολογικό τους «πιστεύω» ἦταν ὁ (στεῖρος) ἀντικομμουνισμός καί ἡ (ἀργυρώνητη) «ἐθνικοφροσύνη».

Ο ΚΑΤΑ τά ἄλλα λαλίστατος ὑπουργός Ἐργασίας γνωστός γιά τή συνεργασία του μέ τή χούντα, ἀρχιτέκτονας τῆς χουντοκυβερνητικῆς διοίκησης τῆς ΓΣΕΕ καί ἐμπνευστής τοῦ «ἱστορικοῦ συμβιβασμοῦ» τῶν «ἐθνικοφρόνων δυνάμεων» εἰσέρχεται

σέ μιά ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνη καμπή τῆς πολιτικῆς του σταδιοδρομίας: ἡ σύνθεση τῆς νέας διοίκησης τῆς ΓΣΕΕ δέν τοῦ ἐπιτρέπει τούς πολλούς «χειρισμούς» πού ἔκανε τήν προηγούμενη τριετία γιά νά στηρίξει τούς συνδικαλιστικούς του ὑποτακτικούς.

Η ΚΑΘΑΡΟΑΙΜΗ χουντική ὁμάδα πού εἰσῆλθε στήν ΓΣΕΕ ἀπειλεῖ μακροπρόθεσμα τήν «ἰσορροπία» πού θέλει νά διατηρήσει ὁ κ. Λάσκαρης στήν ΓΣΕΕ γιατί ἀφ' ἑνός ἐγείρει εὔλογες ἀξιώσεις γιά νά δώσει τήν «ἀνοχή» της στήν ἡγετική ὁμάδα, ἀφ' ἑτέρου δέ καθοδηγεῖται ἀπό ἄλλα κέντρα κυβερνητικῶν (καί ἐξωκυβερνητικῶν καί παρακυβερνητικῶν) ἀποφάσεων καί κατά συνέπεια θά καθορίζει τήν ἑκάστοτε στάση της ἀνάλογα μέ τά συμφέροντα καί τίς ἐπιδιώξεις τῶν πατρόνων της. Χαρακτηριστικό εἶναι τό γεγονός ὅτι στή ΓΣΕΕ εἰσῆλθε μέ τήν ὑποστήριξη τοῦ κ. Λάσκαρη καί τῶν συνδικαλιστικῶν του ἐκπροσώπων στέλεχος πού θεωρεῖται σάν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς «Μαύρης Διεθνοῦς» στήν Ἑλλάδα καί διατήρησε πρό τριετίας τή συνδικαλιστική ἰδιότητα σέ ἀντάλλαγμα «εἰδικῶν» ὑπηρεσιῶν, πού προσέφερε στήν κυβέρνηση καί τά πολυεθνικά μονοπώλια («ἔσπασε» ἀπεργία στή Θεσσαλονίκη πού εἶχε κηρυχθεῖ μέ αἴτημα τήν προστασία τῶν ἐργαζομένων καί τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς ἀπό τήν ἐπικίνδυνη βιομηχανία «ΕΘΥΛ». Σέ «ἀντάλλαγμα» ἀτόνισε γιά τήν περίπτωσή του ὁ νόμος πού τοῦ ἀφαιροῦσε τό δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἐπειδή εἶχε καταλάβει πολιτική θέση κατά τήν περίοδο τῆς δικτατορίας).

ΤΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ αὐτό προορίζεται στό μέλλον νά καταλάβει ἀνώτατη θέση στήν ἱεραρχία τῆς ΓΣΕΕ μόλις τό ἐπιτρέψουν οἱ πολιτικές συνθῆκες καί ὁ κ. Λάσκαρης «ἀποσύρει» τήν ὑποστήριξή του σέ ὁρισμένα πρόσωπα πού ἔχει ἐπιβάλει ἀπό τό 1974 σάν συνδικαλιστική «ἡγεσία».

Ἡ ἄρση τῆς ὑποστήριξής των μπορεῖ νά ὀφείλεται σέ «ἀπώλεια ἐμπιστοσύνης» πρός αὐτά, ὅπως συνέβη τόν Φεβρουάριο ὅπου 15 χουντοκυβερνητικοί σύμβουλοι τῆς ΓΣΕΕ μέ τήν καθοδήγηση κυβερνητικῶν παραγόντων «συνωμότησαν» γιά τήν ἀνατροπή τοῦ προεδρείου τῆς ΓΣΕΕ καί τήν ἀντικατάστασή του ἀπό περισσότερο «ἐθνικόφρονα» στελέχη. Μπορεῖ ὅμως νά εἶναι καί ἀποτέλεσμα ἐνδοκυβερνητικῶν ἀναμετρήσεων καί ἀλλαγῶν τοῦ συσχετισμοῦ τῶν δυνάμεων σ' αὐτό τό ἐπίπεδο. Εἶναι ἄλλωστε γνωστό ὅτι οἱ «καθαρόαιμοι ἐθνικόφρονες» τῆς ΓΣΕΕ ἔβρισκαν καί βρίσκουν πάντοτε πολιτικό καταφύγιο στούς προθαλάμους ὑπουργικῶν γραφείων πού δέν διακρίνονται γιά τήν ἰδιαίτερη προσήλωσή τους πρός τούς δημοκρατικούς θεσμούς.

ΓΙΑ τούς λόγους αὐτούς ἡ ἀποπροσανατολιστικά αὐτοχαρακτηριζόμενη «μετριοπαθής» ὁμάδα τῆς ΓΣΕΕ, γιά νά διατηρήσει τίς ἀρκετά προσοδοφόρες θέσεις της εἶναι αὐτονόητο ὅτι θά πρέπει νά δώσει σαφεῖς ἐγγυήσεις γιά τήν προσήλωσή της στά... «ἐθνικά ἰδεώδη» ὥστε νά γίνει τουλάχιστον ἀνεκτή. Τίς ἐξετάσεις αὐτές ἔδωσε ἤδη ἡ «μετριοπαθής» ἡγετική ὁμάδα στό «συνέδριο» τῆς Καλαμάτας ὅπου προκαλοῦσε καί συντηροῦσε τήν ὀξύτητα μέ τήν ἀντιπολίτευση καί μέ συνεχεῖς «ἐκρήξεις» ἀδιαλλαξίας (Σ.Σ. σέ κρίσιμες στιγμές τῶν συνεδριάσεων ἀνακοίνωσε «πληροφορίες» ὅτι ...ἡ ἀντιπολίτευση θά προκαλοῦσε ἐπεισόδια μέσα καί ἔξω ἀπό τήν αἴθουσα τοῦ «συνεδρίου») γιά νά «συσπειρώσει» τήν «ἐθνική» παράταξη καί παράλληλα νά ἀποκτήσει τήν «ἐμπιστοσύνη» της.

ΑΥΤΟ τό τελευταῖο εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικό γιά τόν φερόμενο σάν ἐπικεφαλῆς τῆς (λασκαρικῆς) ἡγετικῆς ὁμάδας τῆς ΓΣΕΕ (πρόκειται γιά τόν «γνωστό» Καρακίτσο) ἡ θέση τοῦ ὁποίου τουλάχιστον στήν προεδρία τοῦ Ἐργατικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν ἀπειλεῖται ἄμεσα ἀπό ἕνα ἀνερχόμενο «ἀστέρα» τοῦ χουντικοῦ συνδικαλιστικοῦ πανθέου. Ὁ «ἀστέρας» αὐτός προκάτοχος τοῦ κ. Καρακίτσου στό ΕΚΑ κατά τήν δικτατορική περίοδο ὑπῆρξε – μεταξύ τῶν πολλῶν «ἐθνωφελῶν» δραστηριοτήτων καί ἀξιωμάτων – ἱδρυτικό μέλος καί ἀνώτατο διοικητικό στέλεχος τοῦ ΕΠΟΚ καί κύριος ὁμιλητής στήν «ἐργατική» συγκέντρωση τῆς 1ης Ἰουλίου 1973 πού ὑποτίθεται ὅτι ὀργάνωσε ἡ ΓΣΕΕ γιά νά γιορτασθεῖ ...ἡ ἀνακήρυξη τῆς Δημοκρατίας (!) ἀπό τόν Παπαδόπουλο καί τήν συμμορία του...

ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΑ ὁ κύριος αὐτός ἐμφανίζεται τώρα σάν ἐκπρόσωπος ...τῶν ἐμποροϋπαλλήλων ἐνῶ τυπικά ἦταν δημοτικός ὑπάλληλος καί ἐπί χούντας πρόεδρος τῆς ὀργανώσεώς τους (γιά τίς ὀθιδιακές συνδικαλιστικές μεταμορφώσεις τῶν ἐργατοπατέρων καί ἐργατοκαπήλων ἀξίζει νά ἀναφερθεῖ ὅτι στό καταστατικό μεγάλης ὀργανώσεως ὑπάρχει διάταξη πού ἀναφέρει ὅτι ὁ ἐπί διετία γενικός γραμματεύς τῆς ὁμοσπονδίας ἔχει τό δικαίωμα νά ἐγγράφεται σέ ὁποιαδήποτε ὀργάνωση μέλος τῆς ὁμοσπονδίας καί νά τήν ἐκπροσωπεῖ! Σύμφωνα μέ τήν διάταξη αὐτή εἶναι δυνατόν ἕνας ἐπόπτης αὐγῶν ἡμέρας... (ΣΣ ὑπάρχει τέτοιο σωματεῖο στά μητρῶα τοῦ ΕΚΑ) νά ἐγγραφεῖ καί νά ἐκπροσωπεῖ τούς ἐργαζόμενους στούς ἠλεκτρονικούς ὑπολογιστές!)

Οἱ «ΣΗΜΑΔΙΑΚΕΣ» αὐτές περιπτώσεις δείχνουν πιό ἀδρά αὐτό πού ἀποτελεῖ σήμερα τή χαρακτηριστική τάση στόν κυβερνητικό συνδικαλισμό. Στήν Καλαμάτα ὁριστικοποιήθηκε καί θεσμοθετήθηκε ὁ «ἱστορικός συμβιβασμός» τῶν κυβερνητικῶν καί τῶν χουντικῶν. Ἐπιτεύχθηκε ὁ ἔλεγχος τῆς ἐπίσημης συνδικαλιστικῆς ἡγεσίας καί ἐκχωρήθηκε ἡ διαχείριση τῶν συνδικαλιστικῶν ἀγώνων στούς δραχμοβίωτους ἐργατοπατέρες. Στό ἑξῆς, οἱ διεκδικητικοί ἀγῶνες καί οἱ ἀναμετρήσεις θά ἀναζητήσουν μιά νέα πορεία. Ἡ περίοδος τῆς ἀνακωχῆς ἔληξε.

ΕΝΑ ΠΑΝΕΞΥΠΝΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ (& ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ) ΤΕΚΜΗΡΙΟ - ΠΑΤΜΟΥ 28 - ΤΗΛ. 8678535
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΠΟΡΕΙΑ - ΣΟΛΩΝΟΣ 77 - ΤΗΛ. 3631622.

Ὁ «εὐφυὴς δικτάτωρ» καί ὁ κουτοπόνηρος ἀπολογητής του

τοῦ Σπ. Λιναρδάτου

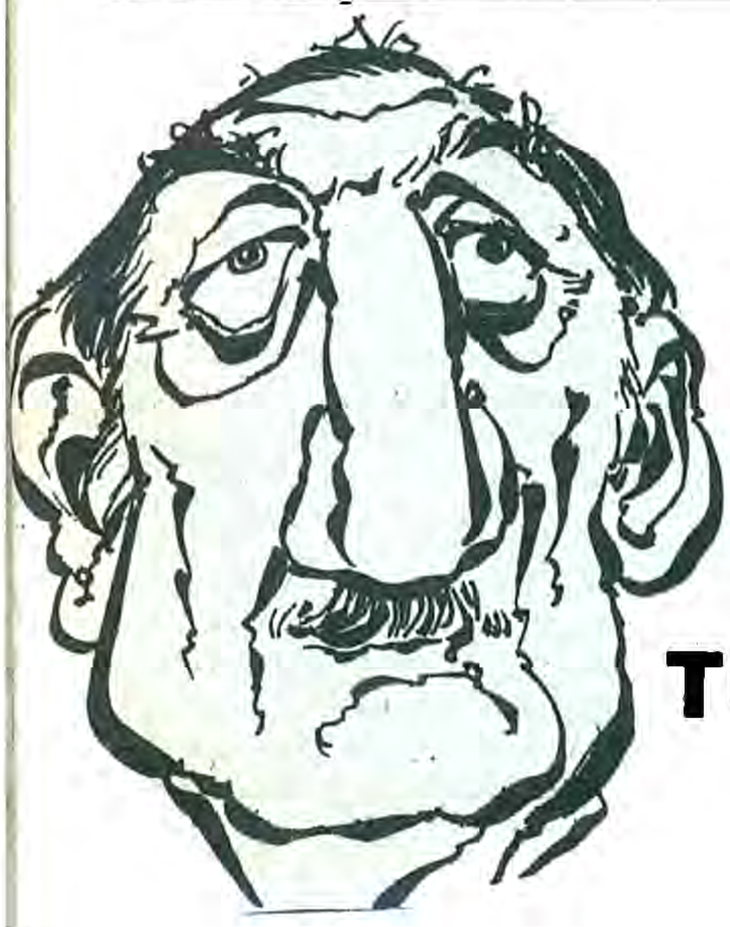
ΕΙΧΕ τούς λόγους του ὁ κ. Ἀβέρωφ, ὅταν ἀποφάσισε – ὑπουργός αὐτός σέ μία κοινοβουλευτική κυβέρνηση – νά ἐξυμνήσει ἕνα δικτάτορα καί νά χαρακτηρίσει τό καθεστώς του «φωτισμένη δικτατορία». Ἀλλά, εἴτε οἱ λόγοι αὐτοί εἶναι προσωπικοί – συμπάθεια ἤ καί εὐγνωμοσύνη πρός τόν Ι. Μεταξά – εἴτε πολιτικοί – προσπάθεια γιά ἐπανένωση τῆς παλιᾶς δεξιᾶς – θά περίμενε κανείς, ὅτι ὁ κ. Ἀβέρωφ, πού ἔχει γίνει γνωστός ὄχι μόνο ὡς πολιτικός, ἀλλά καί ὡς λογοτέχνης καί συγγραφέας ἱστορικῶν μελετῶν, θά φρόντιζε νά διαφυλάξει τή σοβαρότητά του. Θά μποροῦσε, λόγου χάρη, νά ἰσχυριστεῖ, ὄχι ἀβάσιμα, ὅτι, ἀνεξάρτητα ἀπό ὅποιες ἐπιφυλάξεις ἔχει ὁ καθένας γιά τούς λόγους πού ἔκαναν τόν ἄλλοτε γερμανόφιλο δικτάτορα νά πεῖ τό «Ὄχι» (γιά τήν ἀκρίβεια τό «τότε ἔχουμε πόλεμο») τίς πρῶτες πρωινές ὧρες τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940 στόν Ἰταλό πρεσβευτή, γεγονός παραμένει, ὅτι, ἀπό τήν ἡμέρα ἐκείνη ἐπίσημα καί ἀντικειμενικά πιά ἦταν ὁ ἡγέτης ἑνός πατριωτικοῦ ἀντιφασιστικοῦ πολέμου τοῦ λαοῦ μας. Ἑνός πολέμου, πού, ὅπως εἶπε ὁ Ἄγγλος στρατηγός Οὐίλσον, τόν ἀρχίζαμε μέ τό στραβό πόδι, ἀφοῦ πολεμούσαμε τόν φασισμό τοῦ Μουσολίνι, στενάζοντας οἱ ἴδιοι κάτω ἀπό ἕνα καθεστώς ἀνελεύθερο, κακέκτυπο τοῦ μουσολινικοῦ φασισμοῦ καί τοῦ χιτλερικοῦ ναζισμοῦ, ἕνα καθεστώς πού ἐξυμνοῦσε ἐπί τέσσερα χρόνια τά «ἀγαθά» τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ καί λοιδωροῦσε τίς δημοκρατίες, πού κρατοῦσε μακριά ἀπό τό στράτευμα ἑκατοντάδες βενιζελικούς ἀξιωματικούς καί εἶχε παραδώσει βασικά κλειδιά τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καί γενικά τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ σέ λάτρεις τοῦ «ἀήττητου γερμανικοῦ στρατοῦ». (Τήν ἀντίφαση αὐτή τήν καταλάβαιναν οἱ θεματοφύλακες τοῦ καθεστῶτος. Γι αὐτό, ὅταν πέρασαν οἱ πρῶτες μέρες ἀπό τήν εἰσβολή, ἔβαλαν φρένο σέ ἐφημερίδες καί περιοδικά πού εἶχαν ἀρχίσει νά δημοσιεύουν ἄρθρα ἐναντίον τοῦ φασισμοῦ).

ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ, ὅσα εἶπε ὁ κ. Ἀβέρωφ, στή συνέντευξή του στήν ΥΕΝΕΔ στίς 28 Ὀκτωβρίου, δέ στέκουν σέ κανένα σοβαρό ἔλεγχο. Γιατί ἀσφαλῶς τό ὅτι ὁ Μεταξάς ἀπέκρουσε τό τελεσίγραφο τοῦ Μουσολίνι δέν ἔχει καμία σχέση μέ τό ἄν ἦταν φωτισμένη ἤ ὄχι ἡ δικτατορία του, ἀλλά μέ τόν τρόπο πού ἐπιβλήθηκε ἡ τεταρτοαυγουστιανή τυραννία, μέ τά ἐσωτερικά καί διεθνῆ στηρίγματά της (βασιλιάς Γεώργιος, Ἄγγλοι, κλπ). Ὁ Μεταξάς δέν εἶχε δυνατότητες ἄλλης ἐπιλογῆς, γι αὐτό πολύ νωρίς, καί ὁπωσδήποτε καθαρά ἀπό τόν Ἀπρίλη τοῦ 1939, εἶχε ξεκαθαρίσει τή θέση του, ὅτι δηλαδή θά βρισκόταν στό πλευρό τῆς Ἀγγλίας σέ περίπτωση πού θά ἐπεκτεινόταν ὁ πόλεμος στή Μεσόγειο. Ἄν δέν τό ἔκανε, θά εἶχε ἀνατραπεῖ. Ἀπό αὐτή τήν ἄποψη, ὁ ἴδιος ὁ Μεταξάς ἦταν πολύ πιό εἰλικρινής ἀπό τούς ὄψιμους ὑμνητές του, τόσο στίς ἐγγραφές στό Ἡμερολόγιό του, ἀλλά καί στή συνομιλία του μέ τούς δημοσιογράφους ἀμέσως ὕστερα ἀπό τήν κήρυξη τοῦ πολέμου κατά τῆς Ἑλλάδος ἀπό τήν Ἰταλία, ὅταν τόνιζε, ὅτι, ἄν παραδινόμαστε στούς Ἰταλούς, θά δημιουργοῦσαν στά νησιά οἱ δημοκρατικοί μέ τή βοήθεια τῆς Ἀγγλίας ἄλλη ἐλεύθερη ἑλληνική κυβέρνηση.

ΤΟ «ἐπιχείρημα» τοῦ κ. Ἀβέρωφ, ὅτι ἦταν «φωτισμένη» ἡ δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου, ἐπειδή ὁ Μεταξάς ἦταν εὐφυής, μόνο σάν κουβέντα καφενείου μπορεῖ νά τήν ἀντιμετωπίσει κανείς. Γιατί ἀπό πότε ὁ χαρακτήρας μιᾶς δικτατορίας καθορίζεται ἀπό τήν εὐφυία τοῦ δικτάτορα καί ὄχι ἀπό τά ἔργα της; Σ' αὐτή τήν περίπτωση, ἄν δεχτοῦμε τόν συλλογισμό τοῦ κ. ὑπουργοῦ Ἀμύνης, ἡ ναζιστική μάστιγα καί ἡ φασιστική τυραννία ἦταν... πολύ πιό φωτισμένα καθεστῶτα ἀπό τήν τεταρτοαυγουστιανή δικτατορία, ἀφοῦ εἶναι ἀναμφισβήτητο, ὅτι καί ὁ Χίτλερ καί ὁ Μουσολίνι εἶχαν μεγαλύτερες ἱκανότητες ἀπό τόν Μεταξά.... Δέν πρόκειται λοιπόν ν' ἀσχοληθῶ μέ τήν... ποσότητα ἤ τήν ποιότητα τῆς εὐφυίας τοῦ Μεταξᾶ. Θά ἤθελα μόνο νά παρατηρήσω, πώς, ἄν ἔδειξε κάποιες ἐπιτελικές ἱκανότητες καί ἄν δικαιώθηκε στίς προβλέψεις του γιά τήν ἀποτυχία τῆς μικρασιατικῆς ἐκστρατείας, τόν βαρύνουν μεγάλο μέρος τῆς εὐθύνης γιά τόν ἐθνικό διχασμό στόν πρῶτο παγκόσμιο πόλεμο (τό ὁμολογεῖ καί ὁ ἴδιος στό Ἡμερολόγιό του), ἡ ἠθική αὐτουργία γιά τό κίνημα Γαργαλίδη – Λεοναρδόπουλου καί, περισσότερο βέβαια ἀπό ὅλα, ἡ κατάλυση τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καί ἡ ἐπιβολή τῆς δικτατορίας τῆς 4ης Αὐγούστου. Ἡ «εὐφυία» του ἐξάλλου δέν τόν ἐμπόδισε νά πιστεύει τό 1914 –

18 στήν νίκη τῶν γερμανικῶν ὅπλων, στά τέλη τοῦ μεσοπολέμου στήν τελική ἐπικράτηση τῶν ὁλοκληρωτικῶν καθεστώτων καί στή διάρκεια τῆς δικτατορίας του, ὡς τουλάχιστο τό 1939, ὅτι ὁ κίνδυνος γιά τήν ἀκεραιότητα καί τήν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδας προερχόταν μόνο ἀπό τή Βουλγαρία. Αὐτή ἡ τελευταία του ἀντίληψη εἶχε βαρύτατες συνέπειες γιά τήν ἄμυνα τῆς χώρας: ἡ κυβέρνηση Μεταξᾶ κατανάλωσε τεράστια κονδύλια γιά νά κατασκευάσει τήν ὀχυρωματική γραμμή στήν ἑλληνοβουλγαρική μεθόριο πού καί αὐτή τήν ἄφησε ἡμιτελή, καί παραμέλησε ἐντελῶς τήν ὀχύρωση τῆς Ἠπείρου καί τῆς Πίνδου, καθώς καί τόν ἀντιαρματικό ἐξοπλισμό τοῦ Στρατοῦ, τήν Ἀεροπορία καί τό Ναυτικό. Ἐξάλλου ἡ σχεδόν μονομανία τοῦ δικτάτορα γιά τή βουλγάρική ἀπειλή συνδυαζόταν καί μέ τήν ἄλλη ἀντίληψή του, ὅτι δέν εἴμαστε σέ θέση νά ἀντιμετωπίσουμε ἰταλική εἰσβολή, πού τελικά τήν ἀποκρούσαμε χάρη σέ πρωτοβουλίες ἀξιωματικῶν, ὅπως τοῦ στρατηγοῦ Κατσιμήτρου στήν Ἤπειρο, ἄσχετες ἤ καί ἀντίθετες μέ τίς ὁδηγίες τοῦ ΓΕΣ γιά ὑποχώρηση πίσω ἀπό τόν Ἄραχθο, καί χάρη στό ἠθικό τοῦ Στρατοῦ καί τοῦ Λαοῦ. (Τίς σχετικές μαρτυρίες τῶν στρατηγῶν Κατσιμήτρου, Καθενιώτη, Μαχᾶ, τοῦ συνταγματάρχη Δαβάκη καί ἄλλων παραθέτω στό βιβλίο «Ἡ ἐξωτερική πολτική τῆς 4ης Αὐγούστου καί ὁ πόλεμος τοῦ 1940 – 41»).

ΑΛΛΑ κι ἄν ἀκόμα δεχτοῦμε, ὅτι τά θέματα τά σχετικά μέ τίς ἐπιλογές τοῦ Μεταξᾶ γιά τήν ἄμυνα τῆς χώρας σηκώνουν ἀκόμα συζήτηση καί ἔρευνα, ἐκεῖνο πού δέν ἀμφισβητεῖται εἶναι, πώς, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς ὁποιεσδήποτε ἱκανότητες ἤ ἀντιλήψεις τοῦ Ι. Μεταξᾶ ἡ βασιλομεταξική δικτατορία τῆς 4ης Αὐγούστου ἦταν καθεστώς βάρβαρο, σκοταδιστικό καί τυραννικό, κάθε ἄλλο δηλαδή ἀπό «φωτισμένο», ὅπως τό θέλει ὁ κ. Ἀβέρωφ. Ὄχι μόνο οἱ πολιτικές ἐλευθερίες, ἀλλά καί ὁποιαδήποτε κατοχύρωση τῶν ἀτομικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν εἶχε καταλυθεῖ καί κυριαρχοῦσε ἡ αὐθαιρεσία καί ὁ «νόμος τοῦ Μανιαδάκη», ἐνῶ ὁ Μεταξάς χλεύαζε ἀκόμα καί τήν ἰδέα νά ἰσχύσει ὁποιοδήποτε σύνταγμα, ἔστω καί σαλαζαρικοῦ τύπου, καί διακήρυσσε τήν αἰωνιότητα τοῦ τυραννικοῦ καθεστῶτος του. Τά βασανιστήρια γιά τήν ἀπόσπαση «ὁμολογιῶν» καί «δηλώσεων ἀποκηρύξεως καί μετανοίας» εἶχαν ἀναχθεῖ σέ ἐπιστήμη, μέ τήν ἀξιοποίηση τῆς πείρας καί τῶν «διδαγμάτων» τῆς Γκεστάπο καί τοῦ Χίμλερ, μέ τόν ὁποῖο εἶχε στενή ἐπαφή ὁ Μανιαδάκης. Δεκάδες χιλιάδες πολίτες βασανίστηκαν στά μπουντρούμια τῶν Ἀσφαλειῶν γιά τίς πολιτικές πεποιθήσεις τους, ἐνῶ οἱ ἀριστεροί πολιτικοί κρατούμενοι καί ἐξόριστοι παρέμειναν στίς φυλακές καί τά νησιά, καί κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου, γιά νά παραδοθοῦν τελικά ἀπό τά κατάλοιπα τῆς 4ης Αὐγούστου στούς Γερμανούς κατακτητές καί, ὅσοι δέν κατάφεραν νά ἀποδράσουν, νά τουφεκιστοῦν. Ἔτσι, ἡ «φωτισμένη δικτατορία» τοῦ Μεταξᾶ καί τοῦ Γεωργίου Γλύξμπουργκ ὄχι μόνο παρέδωσε στούς κατακτητές ἕτοιμο τόν διαπαιδαγωγημένο μέ ἔντονο ἀντικομμουνισμό, ἀντικοινοβουλευτισμό καί ἀντιδημοκρατική μανία καταπιεστικό μηχανισμό, ἀλλά καί ἦταν μία ἀπό τίς πιό βασικές αἰτίες πού οἱ ταξικές, ἰδεολογικές καί πολιτικές συγκρούσεις πῆραν τόσο ἄγριο καί αἱματηρό χαραχτήρα στή χώρα μας τά ἑπόμενα χρόνια. Νά μιλήσουμε τώρα γιά τόν ἐξευτελισμό τῆς δικαιοσύνης, τήν ἐξάρθρωση τῆς Παιδείας, τό κάψιμο τῶν βιβλίων ἀπό ὀρδές φασιστοειδῶν, τήν ἀπαγόρευση ἔργων ὄχι μόνο τοῦ Μάρξ, τοῦ Λένιν καί τοῦ Πλεχάνωφ, ἀλλά καί τοῦ Χάινε, τοῦ Μπέρναρ Σῶ, τοῦ Φρόυντ, τοῦ Τσβάιχ, τοῦ Τολστόι, τοῦ Ντοστογιέφσκυ, τοῦ Γκαῖτε καί τοῦ.. Ντάρβιν; Γιά τήν ἀπαγόρευση καί ἀρχαίων τραγωδιῶν, ἤ ἱστορικῶν συγγραμμάτων ὅπως τῆς «Ἀντιγόνης» τοῦ Σοφοκλῆ, ἤ ἀκόμα καί τοῦ «Ἐπιτάφιου» τοῦ Περικλῆ, ἐπειδή μιλοῦν ἐναντίον τῶν τυράννων ἤ γιά δημοκρατία· νά θυμίσουμε τά ἀτελείωτα σκάνδαλα τῶν πρωτοπαλλήκαρων τῆς δικτατορίας, τήν ὑποδούλωση τῶν συνδικάτων καί τόν ἐργατοπατερισμό, τήν προσπάθεια ἐξανδραποδισμοῦ καί χαφιεδοποίησης τῆς νεολαίας στό διαφθορεῖο τῆς ΕΟΝ, τήν ἐξόντωση παλιῶν ἀγωνιστῶν τοῦ συνδικαλισμοῦ ἤ καί συντηρητικῶν πο-

τοῦ Αντ. Αναγνόστου

Φωτιά καί τσεκούρι στήν ἱστορία

ΠΡΙΝ μέρες ὁ ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης, πού δηλώνει πώς πάνω ἀπό ὅλα εἶναι ἀγρότης, ἀλλά προσθέτει βαρωνικό τίτλο στό ἐπίθετό του (Τοσίτσας) τιμήθηκε ἀπό κάποια ἐπιτροπή παραγόντων τῆς Δεξιᾶς, μέ κάποιο ἰδιωτικό γαλλικό βραβεῖο γιά ὁρισμένα ἔργα πού ἔγραψε – στήν πρώτη τους μορφή – στήν γαλλική γλώσσα. Δέν ξέρουμε ἄν ἀνάμεσα σ' αὐτά εἶναι τό «Φωτιά καί Τσεκούρι». Ἐπειδή, ὅμως αὐτό τόν καιρό οἱ ἐνασχολήσεις τοῦ κ. Ἀβέρωφ ἐπεκτείνονται στήν ἱστοριογραφία (γράφει, λέει ἕνα βιβλίο γιά τά παρασκήνια τῶν συμφωνιῶν τῆς Ζυρίχης!) καλό θά εἶναι νά δοῦμε ποιά ἀντίληψη ἔχει ὁ κ. Ἀβέρωφ γιά μερικές ἄλλες περιόδους καί πρόσωπα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, καί ποιά εὐθύνη ἔχει σάν ἱστορικός.

ΑΣ δοῦμε λοιπόν, τίς πρῶτες σελίδες ἀπό τό «Φωτιά καί Τσεκούρι», καί πού ἀναφέρονται στίς πρῶτες δεκαετίες τοῦ αἰώνα μας. Ἔτσι, ἐνῶ ὁ κ. Ἀβέρωφ ὑποστηρίζει ὅτι περίπου... «παίζει στά δάχτυλα τόν ἱστορικό ὑλισμό καί τήν μαρξιστική ὁρολογία», κάνοντας ἐπίδειξη τῶν γνώσεών του μᾶς λέει ὅτι τότε *«ἡ ἐργατική τάξη ἦταν πρακτικῶς ἀνύπαρκτη»* ἐνῶ ἡ *«ἀστική τάξη ἦταν πολύ σημαντική»*! Καί ἦταν πολύ σημαντική γιατί – κατά τόν ἱστορικό κ. Ἀβέρωφ – *«περιελάμβανε μόνο μικροαστούς, οἱ ὁποῖοι ἦταν βαθύτατα ἐμποτισμένοι – ὅπως καί ὅσοι ἀνῆκαν στίς ἄλλες τάξεις (!) – ἀπό τίς ἰδέες τῆς Θρησκείας καί τῆς Πατρίδος, τῆς Οἰκογένειας καί τῆς Ἰδιοκτησίας»*.

ΧΩΡΙΣ νά ἀπασχολοῦν καθόλου τόν ἱστορικό κ. Ἀβέρωφ λεπτομέρειες ὅπως τό συνδικαλιστικό καί σοσιαλιστικό κίνημα καί οἱ ἀγωνιστικές κινητοποιήσεις γιά αἰτήματα ὅπως ἡ ρύθμιση τῶν τσιφλικιῶν καί τῶν ἀπαλλοτριώσεων, μᾶς λέει ὅτι *«οἱ μεγαλοαστοί ἦσαν ὀλιγάριθμοι»*, καί μάλιστα συνέχιζαν τήν *«παράδοση τῶν μεγάλων ἐθνικῶν εὐεργετῶν»* καί πώς μέ τήν παρουσία τους ἔκαναν πολλά καλά στήν χώρα καί κανένα κακό, ἀφοῦ ξόδευαν καί ἀπό τό πουγγί τους(!).

ΜΙΛΩΝΤΑΣ ὁ κ. Ἀβέρωφ γιά τόν τραγικό θάνατο τοῦ Λιγδόπουλου κατά τήν ἐπιστροφή του ἀπό τή Μόσχα, δέν ὑποστηρίζει μόνο ἀνακρίβειες ἀλλά καί προσπαθεῖ νά κάνει τόν δάσκαλο τῆς ἱστορίας μέ δόλιες ἀντικομμουνιστικές αἰχμές. Ἔτσι, οἱ Τουρκολαζοί πειρατές πού σκότωσαν τόν Λιγδόπουλο καί κρεμάστηκαν στή συνέχεια ἀπό τούς μπολσεβίκους, γίνονται ἀπό τόν κ. Ἀβέρωφ «Οὐκρανοί» (!) ἐνῶ προσθέτει δολιώτατα ὅτι ὁ Λιγδόπουλος, στήν ἐπιστροφή του ἀπό τήν Μόσχα ἔφερε μαζί του, γιά τό νεαρό τότε ΚΚΕ, «πέντε χιλιάδες χρυσά δολλάρια». Μπορεῖ οἱ δολοφόνοι νά μήν ἔγιναν γνωστοί, ἀλλά ὁ πανέξυπνος κ. Ἀβέρωφ, μπόρεσε καί μέτρησε δολλάριο πρός δολλάριο (ὄχι ρούβλια) τά χρήματα, πού δῆθεν ἔφερνε ὁ Λιγδόπουλος. Καί καταλήγει βαθυστόχαστα μέ ἀφορμή αὐτό τό περιστατικό: *«Ἀλλά ἡ ὕλη φθείρεται καί χάνεται καί συχνά προκαλεῖ τήν ἀπώλεια τῶν πιό ἰσχυρῶν ἰδεῶν. Οἱ ἰδέες ὁδηγοῦσαν στή ζωή καί τήν δράση, τό χρυσάφι ἄνοιξε τάφους»*.

λιτικῶν, ὅπως ὁ Ἀνδρέας Μιχαλακόπουλος; Τά «ἔργα» τῆς «φωτισμένης» δικτατορίας τῆς 4ης Αὐγούστου δέν ἔχουν τέλος. Καί μόνο τό γεγονός, ὅτι ἔχει γίνει γνωστός καί ὡς πνευματικός ἄνθρωπος θά ἔπρεπε νά κάνει τόν κ. Ἀβέρωφ πιό προσεκτικό, τουλάχιστο ὅταν μιλᾶ γιά μιά περίοδο σκοταδισμοῦ καί διωγμοῦ τοῦ πνεύματος.

ΘΑ ΤΕΛΕΙΩΣΟΥΜΕ μέ μία «λεπτομέρεια» ἀπό τήν περιλάλητη αὐτή συνέντευξη τοῦ κ. ὑπουργοῦ Ἀμύνης μόνο καί μόνο γιά νά ἐπιβεβαιωθεῖ μέ ἕνα ἀκόμα στοιχεῖο πόσο σεβασμό ἔδειξε ὁ κ. Ἀβέρωφ στήν ἱστορία! Εἶπε, ἀνάμεσα στά ἄλλα, ὅτι, τό 1940, ὅπως καί τό 1821, ὁ ἑλληνικός λαός εἶχε ἀντιμέτωπη μία Ἱερά Συμμαχία, πού ὅπως καί ἡ παλαιά στόχο της εἶχε νά μήν ἀφήσει νά ἀλλάξουν τά σύνορα τῶν κρατῶν. Καί πρόσθεσε: «.. ἀλλά οἱ Ἕλληνες αὐτά δέν τά ὑπολογίζουν». Πρόκειται, φυσικά, γιά τό ἀποκορύφωμα τῆς προχειρολογίας καί τῆς ἀνευθυνολογίας καφενείου. Γιατί καί οἱ μαθητές τῶν πρώτων τάξεων τῶν γυμνασίων ξέρουν, ὅτι ἡ Ἱερά Συμμαχία ἀποσκοποῦσε στήν παρεμπόδιση τῶν ἐθνικῶν καί κοινωνικῶν ἐξεγέρσεων, τῆς ἐθνικῆς καί κοινωνικῆς χειραφέτησης τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, πού ὁδηγοῦσε πραγματικά καί στήν ἀλλαγή τοῦ χάρτη τῆς Εὐρώπης. Ἐνῶ ἡ ἐξίσου ἀντιδραστική «ἱερά συμμαχία» τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου – ἡ αὐτό τόν ὅρο ὁ κ. Ἀβέρωφ εἶναι φανερό πώς ἐννοοῦσε τόν Ἄξονα – ἀπέβλεπε στήν ἀναθεώρηση τῶν συνόρων πού εἶχαν προκύψει ἀπό τήν ἥττα τῶν κεντρικῶν αὐτοκρατοριῶν στόν Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο καί τή συνθήκη τῶν Βερσαλλιῶν καί στήν γερμανοϊταλική κυριαρχία στήν Εὐρώπη. Οἱ Ἕλληνες, ὅπως καί οἱ Γάλλοι, οἱ Γιουγκοσλάβοι, οἱ Ρῶσοι προάσπιζαν τώρα τά σύνορά τους, τήν ἀκεραιότητα τῶν πατρίδων τους καί ὄχι βέβαια ὁ Ἄξονας. Ἀλλά σ' αὐτούς τούς παραλογισμούς καί τίς παραποιήσεις τῆς ἱστορίας ὁδηγοῦν οἱ σκοπιμότητες, οἱ προχειρολογίες καί οἱ ρητορισμοί, ὅταν ἀντιμετωπίζονται σχετικά πρόσφατα καί συγκλονιστικά γεγονότα. Καί, τότε βέβαια οἱ ἐπικλήσεις τῆς ἱστορικῆς ἀντικειμενικότητας δέ σώζουν....

GAST HELLAS

Φοιτητές ταξιδέψτε μαζί μας

- **ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ**
- **ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ**
- **ΦΘΗΝΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ σέ**
  - **ἀεροπλάνα**
  - **πλοῖα**
  - **τραῖνα**
- **EXPRESS ΠΟΥΛΜΑΝ ΓΙΑ ΛΟΝΔΙΝΟ**
- **ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ δωρεάν ἀπό τά γραφεῖα μας**
- **Ἐκδίδουμε τή ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ**

GAST HELLAS

- ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2 ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ Β΄ ὄροφος. Τηλ. 3600.233 3604.777
- ΣΟΛΩΝΟΣ 68, ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΤΗΛ. 3613.087 3629.095

ΚΑΝΟΝΤΑΣ μιάν ἀνάλυση γιά τά αἴτια τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς, ὁ κ. Ἀβέρωφ θυμίζει αὐτό πού λέει κρυφά στίς συζητήσεις του μέ τούς βασιλοχουντικούς σήμερα: *«Ἐσεῖς τό δόρυ, ἐγώ ἡ ἀσπίδα»*. Γράφει λοιπόν ὅτι ὁ Πλαστήρας *«ἐξετέλεσε χωρίς λογικές δικαιολογίες τούς Ἕξ»*. Φαίνεται πώς οἱ δεκάδες χιλιάδες νεκροί καί ὁ ξερριζωμός 5 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων γιά χάρη τοῦ Θρόνου, δέν ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς τυφλῆς ὑποταγῆς στό συμφέρον, γιά τήν διατήρησή του. Γι' αὐτό, ὁ ἱστορικός κ. Ἀβέρωφ, μᾶς διδάσκει ὅτι ἄ λ λ ε ς ἦταν οἱ αἰτίες τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς. *«Ἡ θέση τῶν Μεγάλων Δυνάμεων»* χωρίς νά ἐξηγεῖ ποιά ἀκριβῶς καί γιατί ἡ *«μεγάλη σέ βάθος ἀναδίπλωση τοῦ ἐχθροῦ»* καί χωρίς νά μπαίνει σέ κόπο νά μᾶς πεῖ τί γινόταν τήν ἐποχή ἐκείνη στόν ἑλληνικό στρατό.

ΔΕΝ εἶναι μόνο οἱ διαστρεβλώσεις καί οἱ ἀτέλειες, ἀλλά κι' ὁ πειρασμός τοῦ κ. Ἀβέρωφ νά ἀποπειραθεῖ, μέ ἀφορμή τή Μικρασιατική Καταστροφή, μιά κριτική τῆς θεωρίας τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ (!). Ἀφοῦ λοιπόν διαπιστώνει ὅτι ἡ Μικρασιατική Καταστροφή δέν ἀπέδωσε τίποτα στό ΚΚΕ καί στούς «δόλιους σκοπούς του» ἐπιχειρεῖ μιά θουτιά στό πάνθεο τῶν μεγάλων φιλοσόφων καί θεωρητικῶν. Καί ὑποστηρίζει: *«στήν περίπτωση αὐτή, ὁ ἱστορικός ὑλισμός διαψεύδεται καί ἡττᾶται (!!), ἀντί ὅπως θά περίμενε κανείς, νά δικαιώνεται καί νά νικᾶ. Τό ὑλικό στοιχεῖο ὠθοῦσε πρός τήν ἐπανάσταση. Τό συναισθηματικό στοιχεῖο συγκρατοῦσε στήν Παράδοση. Νικητής ἀνεδείχθη τό δεύτερο. Ὅπως συμβαίνει συνήθως, τό ἄϋλο – οἱ ἰδέες – ἀπεδείχθη ἰσχυρότερο ἀπό τήν ὕλη»*. Εἶναι Παράδοση:οἱ μεγάλοι ἱστορικοί ἱστοριογραφοῦν μετά φιλοσοφίας...

Καί συνεχίζει ὁ ἱστορικός κ. Ἀβέρωφ ὄχι μόνο μέ φιλοσοφικές ἐμβρίθειες ἀλλά καί στοιχειώδη ἱστορικά λάθη (πού ὡστόσο δέν τόν ἐμποδίζουν νά θραβεύεται). Ἔτσι, ὑποστηρίζει ὅτι τό ΚΚΕ πῆρε γιά πρώτη φορά μέρος σέ ἐκλογές τό 1923, ἐνῶ εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ πρώτη του συμμετοχή ἦταν στίς ἐκλογές τοῦ Νοέμβρη 1920, ὅπου μάλιστα ἔλαβε τόν ἐντυπωσιακό ἀριθμό τῶν 100.000 ψήφων. Μέ φανερή πικρία ἀποκαλεῖ ἐφήμερη τήν ἐκλογική ἐπιτυχία τοῦ ΚΚΕ στίς ἐκλογές τοῦ 1926 (μέχρι τίς νέες τόν Αὔγουστο τοῦ 1928) ὅταν τό ΚΚΕ ἔβγαλε τούς δέκα πρώτους βουλευτές του.

ΓΡΑΦΕΙ ὅτι ὁ τροτσκιστής Πουλιόπουλος διαγράφτηκε ὡς ἐχθρός τοῦ προλεταριάτου τό 1927 (ψέμμα) καί – καθώς ξέρει τόσο καλά τά ἱστορικά καί θεωρητικά προβλήματα – ταυτίζει τήν περίπτωσή του μέ αὐτή τοῦ Γκαρωντύ (!). Συνεχίζει μέ πολλά διαστρεβλωτικά καί ἀκατανόητα γιά νά καταλήξει στήν ἄποψη *«γι' αὐτό ὁ Ζαχαριάδης ἔγινε ἡγέτης τοῦ ΚΚΕ τό 1928»* ἐνῶ εἶναι γνωστό ὅτι ἀνέλαβε γραμματέας στά τέλη τοῦ 1931. Ὑποστηρίζει ὅτι τό 1931 πάρθηκε ἀπόφαση (καί μάλιστα στά σκοτεινά ἄδυτα τοῦ Κρεμλίνου) νά πάρει τό κόμμα χαρακτήρα μπολσεβίκικο, ἐνῶ καί γιά τούς μικρούς; ἀβράβευτους ἱστορικούς εἶναι γνωστό ὅτι αὐτό ἔγινε ἀπό τό 1924, μετά τό τρίτο Ἔκτακτο Συνέδριο καί ἦταν γενικός ὅρος γιά ὅλα τά κόμματα πού ἦταν μέλη τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ἐπιμένει ὅτι ἀπό τήν Κομιντέρν ἡ περίοδος 1920-30 χαρακτηρίστηκε *«περίοδος πάλης χωρίς ἀρχές»* καί βγάζει βαρύγδουπα συμπεράσματα, ἐνῶ ἄν ἄνοιγε κάποιο βιβλίο θά ἔβλεπε ὅτι ἔτσι ὀνομάστηκε μόνο ἡ φραξιονιστική πάλη τοῦ 1928-31.

ΒΕΒΑΙΑ δέν εἶναι ἀνάγκη νά ἀσχοληθεῖ κανείς περισσότερο μέ τό βιβλίο τοῦ ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Οἱ πρῶτες κιόλας σελίδες του δείχνουν τήν θεωρητική του κατάρτιση ἀλλά καί τήν ἱστορική εὐθύνη, πού χαρακτηρίζει τόν συγγραφέα. Ἄλλωστε, ἔχει δημοσιεύσει στό «ΑΝΤΙ» μιά ἐκτεταμένη καταλυτική κριτική γιά τόν ἀνιστόρητο ἱστορικό κ. Ἀβέρωφ, ὁ συγγραφέας Δημ. Φωτιάδης. Βέβαια τά φτωχά μας ἑλληνικά γράμματα ἔχουν ταλανιστεῖ ἀπό λογῆς-λογῆς ταλέντα καί μάλιστα ὑτιουργικά. Ὁ κ. Μπάλκος δέν ἔχει πάρει ὅσο γνωρίζουμε κανένα θραβεῖο ἀκόμα – ἄν καί τά «κρυφά ταλέντα» τοῦ ἔδωσαν τό... εἰσιτήριο γιά νά γίνει μέλος τῆς «Ἀθηναϊκῆς Λέσχης» – ἀλλά δέν μπορεῖ παρά νά ἀπορεῖ κανείς πῶς βιβλία μέ τόσο χονδροειδῆ ἱστορικά λάθη (πέρα ἀπό τήν μισαλλοδοξία τους) παίρνουν θραβεῖα εἰς Παρισίους. Λέτε ὅμως νά ἔχουν καμιά σχέση μέ τά Μιράζ;

□

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ἀποτίμηση τῶν συλλογικῶν ἐμπειριῶν πού προκύψανε ἀπό τό Νοέμβρη τοῦ 1973 – «ἐξέγερση», «κίνημα», «κορυφή • τῆς Ἀντίστασης ἐνάντια στή Χούντα» ὀνοματίστηκε τό γεγονός – ἄφησε κενά, ἐρωτηματικά καί δημιούργησε βάσανους στή συνείδηση τοῦ περί τά κοινά ἀσχολούμενου πολίτη τῆς μεταπολιτευτικῆς μας πολιτικῆς πραγματικότητας.

ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ἐπέτειο τοῦ «Πολυτεχνείου», ὁ φάκελλος ἔχει σχεδόν κλείσει. Τό πολιτικό μήνυμα ἑρμηνεύτηκε ἀπό μή αὐτόπτες μάρτυρες καί δράστες, καί ἔτσι αὐτή ἡ ἱστορική «ἀποστασιοποίηση» δέν κατόρθωσε νά δώσει τό στίγμα καί νά προσφέρει τό ἑρμηνευτικό πλαίσιο γιά μιά κοινωνική κατανόηση καί πρακτική ἐνσωμάτωση στήν καθημερινή πολιτική δράση τοῦ ἐπίδικου «μηνύματος τοῦ Πολυτεχνείου». Οἱ κυρίαρχοι μεταπολιτευτικοί πολιτικοί φορεῖς ἀποκαθιστοῦσαν τίς ἰσορροπίες τους, ἀπωθώντας τό ξάφνιασμα καί τίς ἀπορίες πού τούς προκαλοῦσαν ὁρισμένα δυσεξήγητα δείγματα γιά τόν χαρακτήρα τῶν 3 ἡμερῶν τοῦ Νοέμβρη τοῦ '73.

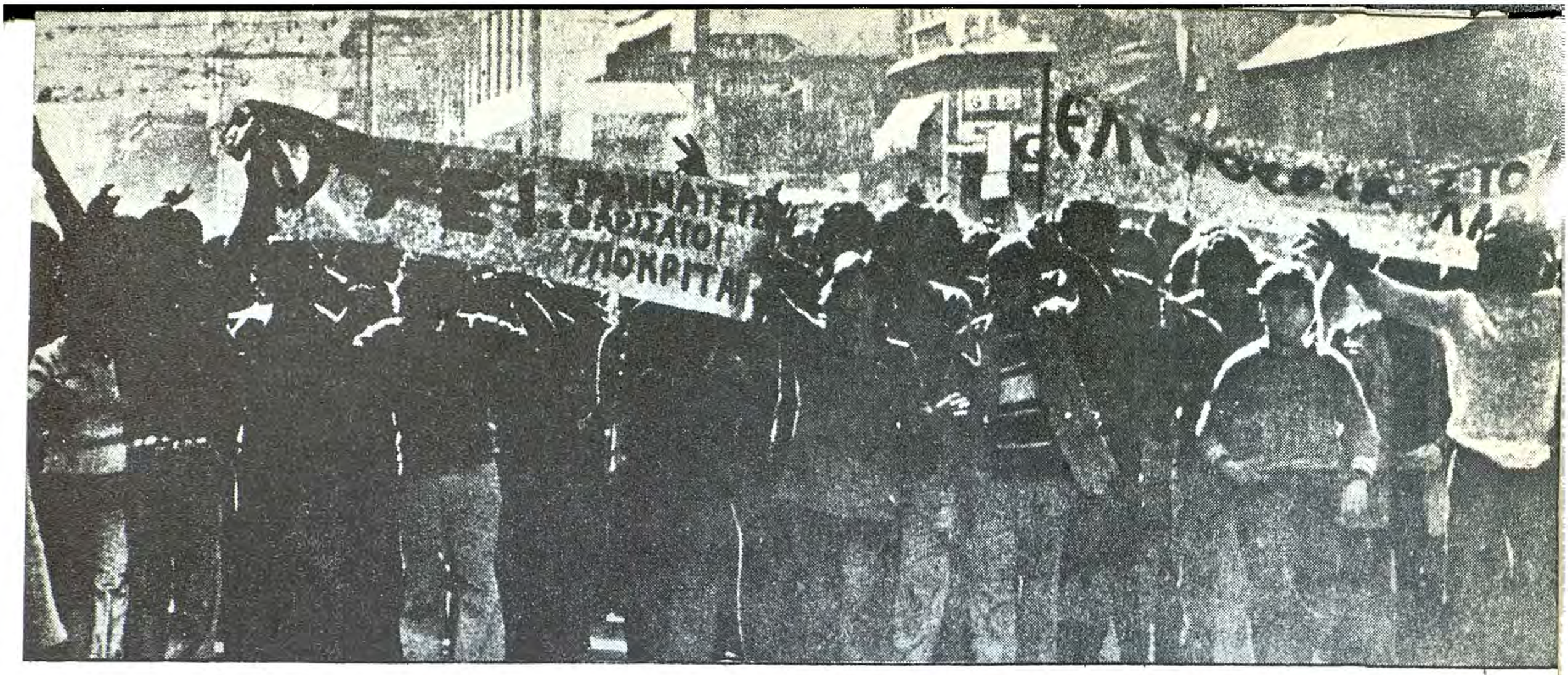
Η ΑΠΩΘΗΣΗ τῶν «παράξενων» στοιχείων, βασίστηκε σέ μιά πάγια ἀντίληψη περί κοινωνικῶν κινημάτων, πρωτοπορίας κλπ. Ἡ λογική τακτοποίηση τῶν λογαριασμῶν ὑποθήκευε βέβαια καί μιά ἀνάγκη νά ἐξετασθοῦν τά καινούρια φαινόμενα συνείδησης καί πρακτικῆς τῶν λαϊκῶν στρωμάτων στή διάρκεια τῆς δικτατορίας. Τό «Πολυτεχνεῖο» ἀπόχτησε ἕνα χαρακτήρα ἐμβαλωματικό στίς ἐλλείψεις πού ἐκδηλώνουν οἱ πολιτικοί φορεῖς τοῦ προοδευτικοῦ χώρου στήν καθημερινή τους δράση. Ἔχοντας ντέ φάκτο τή συγκατάθεση τῆς λαϊκῆς συνείδησης γιά τήν ἱστορική ἀξία τοῦ «Πολυτεχνείου», εἶχαν καί ἔχουν σάν κύριο μέλημα τήν a priori πλέον ἠθική κατάφαση τῶν λαϊκῶν στρωμάτων στήν ἀναγνώριση τοῦ ἡγετικοῦ τους ρόλου.

ΕΝΑΣ πανηγυρικός τόνος θά ἀποτελέσει τό τελετουργικό τῆς διεκδικούμενης κατάστασης καί ἡ γλώσσα τοῦ κομματικοῦ πατριωτισμοῦ θά 'ρθει γιά νά καλύψει τήν ἀπολιτικοποίηση καί τήν ἔλλειψη σφαιρικῆς ἀντιμετώπισης τοῦ τριήμερου τοῦ Νοέμβρη. Ἡ ἠθικιστική θεσμοποίηση τῆς ἱστορικῆς μνήμης θά πάρει τή μορφή τῆς «συμμετοχῆς στίς ἐκδηλώσεις τῆς ἐπετείου».

ΔΕΝ εἶναι τυχαία οὔτε ἡ συγκεντροποίηση τῶν πολιτικῶν ἐκδηλώσεων στό χῶρο ἀκριβῶς τοῦ Πολυτεχνείου οὔτε καί ἡ ἐπένδυση τῆς πολιτικῆς δράσης τοῦ Νοέμβρη μέ στοιχεῖα θεάματος ὅπου οἱ θεατές εἶναι οἱ ἐπισκέπτες στό χῶρο τοῦ δράματος: τό οἴκημα τοῦ Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Συμπλήρωμα κι' αὐτό μιᾶς πολιτικῆς ἠθικῆς τῶν ἡμερῶν μας καί μιᾶς ἰδιοκτητικῆς σχέσης τῶν πολιτικῶν φορέων μέ γεγονότα πού δέν τούς ἀνήκουν, πού τούς παραξένεψαν καί πού τά ἀντιμετώπισαν προσπαθώντας νά τά οἰκειοποιηθοῦν στά πλαίσια τῆς «ἱστορικῆς» τους συνέχειας στήν πολιτική κονίστρα τῆς Ἑλλάδας. Τό «Πολυτεχνεῖο» θά μένει ἔτσι σάν μιά «λάμψη» (ἤ πρόσκληση θά λέγαμε γιά μελέτη τῆς στάσης τῶν φορέων πού ἀντιπολιτεύονταν τή δικτατορία στά 7 της χρόνια καί πιό πρίν) μέσα στό «σκοτάδι» τῆς «τυραννίας».

●

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ: ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ

ΑΠΟΡΡΗΤΑ ΔΕΛΤΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Οἱ «σφυγμομετρήσεις» τῆς Χούντας γιά τίς ἀντιδράσεις τοῦ λαοῦ

ΤΟ ΑΝΤΙ δίνει σήμερα ἑφτά ἀπόρρητα ἔγγραφα τῶν Ὑπηρεσιῶν Πληροφοριῶν τοῦ Στρατοῦ πού ἐκδόθηκαν στό κρίσιμο διάστημα 18-24 Νοέμβρη 1973 λίγο δηλαδή μετά τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου καί λίγες μόνο μέρες πρίν ἀπό τήν ἀντικατάσταση τοῦ Παπαδόπουλου καί τοῦ «δοτοῦ» πρωθυπουργοῦ του Μαρκεζίνη ἀπό τόν Ἰωαννίδη καί τήν ὁμάδα του.

Πρόκειται γιά «δελτία πληροφοριῶν καί παρακολούθησης» πού συνοδεύονται ἀπό «ἐξαγωγή συμπερασμάτων» γιά τίς κινήσεις καί τίς πράξεις πολιτῶν ἀλλά καί γενικότερα γιά τίς «διαθέσεις» τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπέναντι στά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου καί ἀπέναντι στή δικτατορία.

ΕΙΝΑΙ χαρακτηριστικό πώς στά δελτία αὐτά καταγράφονται καί ἀξιολογοῦνται καί οἱ πιό «μικρές» ἀκόμα πληροφορίες τοῦ τύπου «τί ἀκούστηκε νά λέει διερχόμενος πεζός». Ὅπως ἀκόμα φαίνεται ἀπό τά ἔγγραφα αὐτά, οἱ ὑπηρεσίες Πληροφοριῶν τοῦ Στρατοῦ ἔδιναν ἐκεῖνες τίς μέρες μεγάλη σημασία στίς φῆμες καί τούς ψιθύρους καί διατύπωναν εἰσηγήσεις γιά τήν καταπολέμησή τους ἀλλά καί τά γενικότερα πολιτικά μέτρα.

ΑΞΙΖΕΙ νά σημειωθεῖ πώς αὐτά τά δελτία Πληροφοριῶν κυκλοφοροῦσαν σέ 34 ἀντίτυπα καί διανέμονταν σέ διάφορες στρατιωτικές ὑπηρεσίες «πρός ἐνημέρωσιν». Συγκεκριμένα παραλῆπτες τῶν ἐγγράφων πού ἀποκαλύπτουμε σήμερα ἦταν:

- Τό Στρατιωτικό Γραφεῖο Προεδρίας Δημοκρατίας
- Τό Στρατιωτικό Γραφεῖο Ἀντιπροεδρίας Δημοκρατίας
- Τό Στρατιωτικό Γραφεῖο Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Ἀμύνης
- Τό Γραφεῖο Ἀρχηγείου Ἐνόπλων Δυνάμεων – Ὑπηρεσία Ἀσφαλείας Ἐν. Δυνάμεων
- Τά Ἀρχηγεῖα Στρατοῦ, Ναυτικοῦ καί Ἀεροπορίας
- Οἱ Διευθυντές Κλάδων – ΜΕΟ – Διευθύνσεων Α.Ε.Δ.
- Ἡ ΚΥΠ (φυσικά!)

ΣΤΑ ἔγγραφα αὐτά διατυπώνονται καί προτάσεις γιά τήν λήψη μέτρων (στρατιωτικῶν, πολιτικῶν, οἰκονομικῶν) μέ βάση τήν «διαμόρφωσιν τῆς Κοινῆς Γνώμης» καί τά συμπεράσματα πού οἱ ἴδιοι ἔχουν ἐξαγάγει. Θά μπορούσαμε νά ἐπισημάνουμε ἀκόμη καί κάτι ἄλλο, πού ὅμως δέν θά ἔπρεπε νά μᾶς ἐκπλήσσει πιά, ἀφοῦ ἀποτελεῖ χάρισμα καί τῆς μεταπολιτευτικῆς Δημοκρατίας καί τῆς νεοδημοκρατικῆς μας κυβέρνησης.

Τίς «ἐκτιμήσεις τάσεων τῆς Κοινῆς Γνώμης Ἐσωτερικοῦ» πού ἔκανε ἡ δεύτερη Μικτή Ἐπιτελική Ὁμάδα τοῦ Ἀρχηγείου Ἐνόπλων Δυνάμεων. Τό ἔγγραφο αὐτό ὑπογράφει ὁ ὑποστράτηγος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΣ διευθυντής (τότε) τοῦ Α΄ κλάδου.

Ἡ «Ἐκτίμησις Τάσεων Κοινῆς Γνώμης Ἐσωτερικοῦ» (πρέπει νά ὑπάρχουν καί ἀνάλογες ἐκτιμήσεις τῆς κοινῆς γνώμης τοῦ Ἐξωτερικοῦ πού μᾶλλον οἱ γνωστές «Ὑπηρεσίες τῶν κατά πόλεις καί χῶρες Προξενείων καί Πρεσβειῶν συνέτασσαν) περιλαμβάνει:

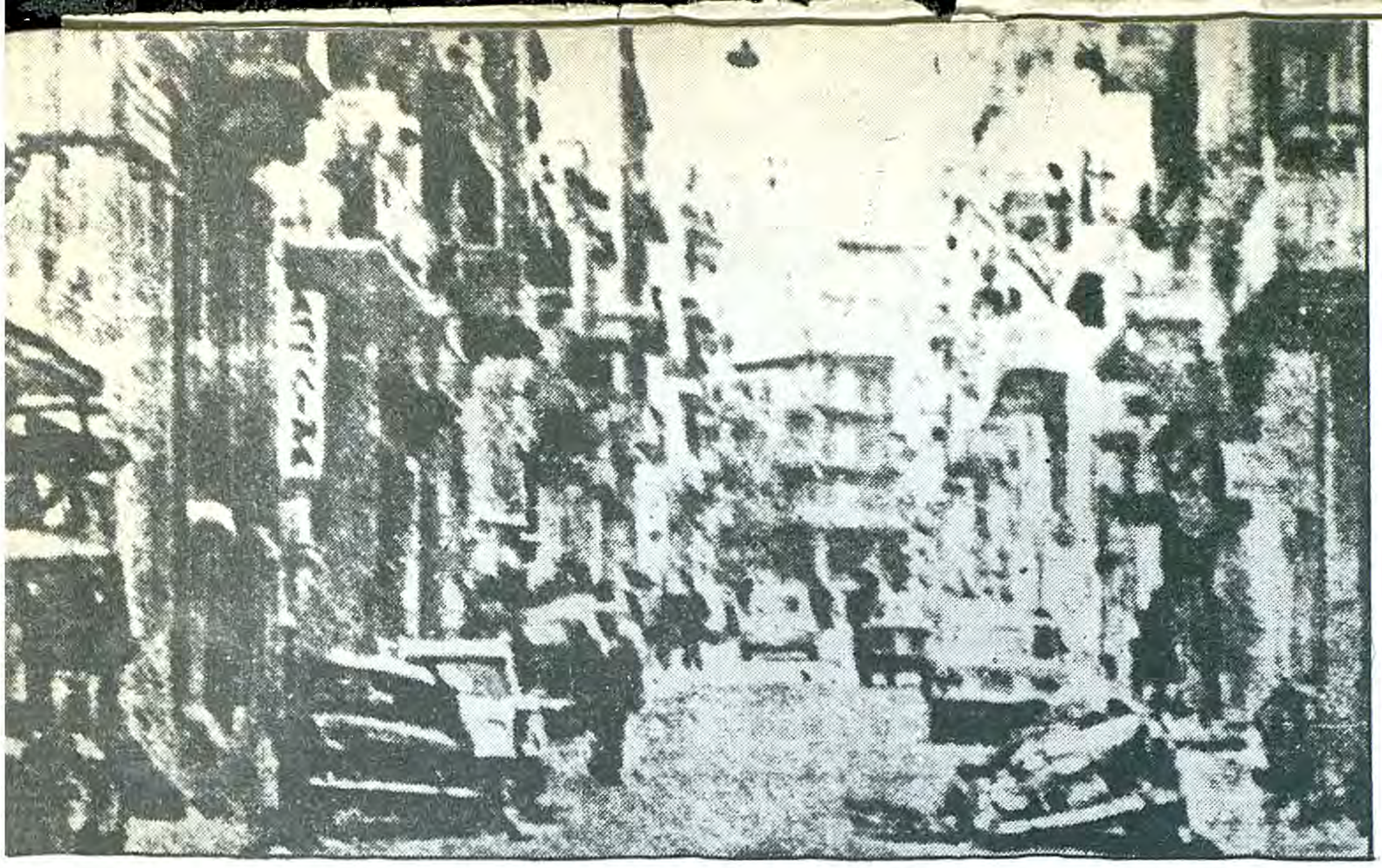
Α) *Πληροφορίες* σχετικές μέ τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, τήν Κυβέρνηση, τίς Ἔνοπλες Δυνάμεις καί «λοιπάς πληροφορίας»

Β) *Ψίθυρους – Διαδόσεις*

Γ) *Ἀνάλυση – Συμπεράσματα* σχετικά μέ τό τί προκύπτει ἀπό τίς πληροφορίες καί πῶς διαμορφώνεται ἡ κοινή γνώμη, καί τέλος

Δ) *Προτάσεις*

Τό Δελτίο ἔχει ὡς ἑξῆς:

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
2α ΜΙΚΤΗ ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΟΜΑΣ
Ἀθῆναι 24 Νοεμβρίου 1973

ΕΚΤΙΜΗΣΙΣ ΤΑΣΕΩΝ ΚΟΙΝΗΣ ΓΝΩΜΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

1. Πρόεδρος Δημοκρατίας

α. Ὀδοντίατρος ἐξεφράσθη ὑπέρ τοῦ Προέδρου διότι εἶναι πραγματικός Δημοκράτης, δέν ἀκολουθεῖ τά ἄκρα καί δίδει ἐλευθερίαν εἰς τόν λαόν.

β. Ὑπό συζύγου Ἀξ/κοῦ ὠφθη ἄτομον ἀγνώστων στοιχείων ἡλικίας 60-70 ἐτῶν χειρονομῶν ἀπρεπῶς πρός φωτογραφίαν Προέδρου Δημοκρατίας εἰς Ἀπογευματινήν Ἐφημερίδα.

2. Κυβέρνησις

α. Ἰδιῶται, ὑπάλληλοι, ἐκπαιδευτικοί, ἔμποροι, ἐργάται ἐργοστασίου «Κεραμεικός», συνταξιοῦχοι καταφέρονται ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως διά τήν ὑπερβολικήν αὔξησιν τιμαρίθμου καυσίμων, ἠλεκτρικοῦ ρεύματος, τροφίμων καί λοιπῶν εἰδῶν.

β. Περίπου 15 ἰδιῶται διαφόρων ἐπαγγελμάτων ἐξεφράσθησαν ὑπέρ τῆς Κυβερνήσεως διά τά ὑπ' αὐτῆς ληφθέντα μέτρα ἀποκαταστάσεως τῆς τάξεως.

3. Ἔνοπλοι Δυνάμεις

α. Περίπου 10 ἰδιῶται (ἰατροί, ἐκπαιδευτικοί κ.λ.π.) ἐξεφράσθησαν ὑπέρ τῆς ἐπεμβάσεως καί τῆς ἀψόγου συμπεριφορᾶς τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

β. Πέντε ἰδιῶται διαφόρων ἰδιοτήτων ἐξεφράσθησαν κατά τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καί ὅτι ἡ ἐπέμβασις τούτων ἦτο ἐσκεμμένη διά τήν ἐπιβολήν τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου.

γ. Πέντε ἰδιῶται ἐξεφράσθησαν ὅτι κακῶς ὁ Στρατός δέν ἐπενέβη ἐνωρίτερον ὁπότε καί εὐκολώτερον θά τούς διέλυε καί θύματα δέν θά ὑπῆρχον.

δ. Δύο ἄτομα ἐξέφρασαν τήν ἄποψιν ὅτι τά ἅρματα ἀντί νά πατοῦν τά Ι.Χ. ἠδύναντο νά τά παραμερίζουν καί τώρα οἱ ἰδιοκτῆται πρέπει ν' ἀποζημιωθοῦν ἀπό τό Κράτος.

4. Λοιπαί Πληροφορίαι

α. Διατυποῦται ἡ ἄποψις ὑπό 4 ἀτόμων ὅτι ὑπεύθυνοι τῶν ἐκτρόπων εἶναι ἡ Ἀστυνομία καί ἡ Σύγκλητος τοῦ Πολυτεχνείου, οἵτινες ἐπέτρεψαν τήν εἴσοδον ἀτόμων εἰς τό Πολυτεχνεῖον ἄνευ ἐλέγχου.

β. Ἀρκετοί ἰδιοκτῆται νυκτερινῶν Κέντρων, ἰδιῶται, ἀπόστρατοι ἀξ/κοί κ.λ.π. λέγουν ὅτι πρέπει νά ἀρθῆ ὁ περιορισμός τῆς κυκλοφορίας διότι ἡ ἀπαγόρευσις ἔχει ψυχολογικάς καί οἰκονομικάς ἐπιπτώσεις ἐπί τοῦ λαοῦ.

γ. Περίπου 10 ἰδιῶται διαφόρων ἐπαγγελμάτων ἐξεφράσθησαν κατά τῶν ὀργανωτῶν τῆς ἀναρχίας οὕς καί κατεδίκασαν διά τά ἔκτροπα ἐκ παραλλήλου δέ ἐπεκρότησαν τόν περιορισμόν τῶν τέως πολιτικῶν εἰς τάς οἰκείας των, δι' οὕς, προσέθεσαν, ὅτι πρέπει εἴτε νά παραπεμφθοῦν εἰς δίκην ἤ νά ἐκτοπισθοῦν, θεωροῦντες τούτους ἠθικούς αὐτουργούς.

δ. Εἰς Παλαιόν Φάληρον ἐργάται τραγουδοῦσαν τῇ συνοδείᾳ μαγνητοφώνου «Πότε θά κάνη ξαστεριά».

ε. Μερικοί φανατικοί παλαιοκομματικοί λέγουν ὅτι ὁ ἠθοποιός Ἀντωνόπουλος ἐτραυματίσθη θανασίμως, ὅτι αἱ Βουγιουκλάκη – Καρέζη ἐδάρισαν ἀνηλεῶς καί ὅτι τά συνθήματα εἰς τό Πολυτεχνεῖον ἐγράφησαν ὑπό τοῦ Στρατοῦ καί τῆς Ἀστυνομίας.

ζ. Φοιτήτρια μετά δύο ἀδελφῶν της, ἡλικίας 17 καί 18 ἐτῶν ἀνέφερεν ὅτι ἐνεκλείσθησαν εἰς τό Πολυτεχνεῖον νομίζοντας ὅτι ἐπρόκειτο περί φοιτητικοῦ ἀγῶνος.

η. Διετυπώθη ὑπό τινων ἰδιωτῶν ἡ ἄποψις ὅτι αἱ Ἀρχαί Ἀσφαλείας αἰφνιδιάσθησαν ἐκ τῶν γεγονότων στερούμεναι πληροφοριῶν.

θ. Ὑπό τινων ἰδιωτῶν ἡ εὐθύνη ἀποδίδεται εἰς τόν τύπον ὅστις ἀπό μακροῦ δέν ἐνημερώνει τόν λαόν μέ ἀμεροληψίαν.

ι. Ὑπό ἑτέρων ἐσχολιάσθη ἡ μή παρεμβολή εἰς τάς ἐκπομπάς τοῦ Ρ/Σ Πολυτεχνείου.

κ. Τήν 23-11-73 ὑπῆρχον, εἰς μέν τήν Πλατεῖαν Κολοκοτρώνη 2 ὀχήματα μεταφορᾶς προσωπικοῦ εἰς δέ τήν ἐμπροσθίαν πλευράν τοῦ Πολυτεχνείου ἀντικαθεστωτικά συνθήματα. Ἀμφότερα ἀπετέλουν ἀντικείμενα περιεργείας καί λήψεως φωτογραφιῶν ἐκ μέρους διερχομένων, ἰδία τουριστῶν.

λ. Πολλοί φίλαθλοι ἐπιθυμοῦν τήν ἐπανάληψιν τῶν ποδοσφαιρικῶν συναντήσεων.

5. Ψίθυροι - Διαδόσεις

5. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δέν ἤθελε τήν ἐπιβολήν τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου ἀλλ' ἐξηναγκάσθη πρός τοῦτο ὑπό τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

α. «Ὁ Γιῶργος ἔφυγε». Εἰς τό Πολυτεχνεῖον προῖστατο ὁ Παττακός καί λοιποί ἀπότακτοι ἀξ/κοί.

β. Τό Γ΄ ΣΣ δυσφορεῖ καί θά κινηθῆ κατά τῆς Κυβερνήσεως.

γ. Κάτι γίνεται μέ τόν Ἰωαννίδη τῆς ΕΣΑ.

δ. Ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου συνεπλάκη ὁ Στρατός μέ τήν Ἀστυνομίαν μέ πολλά θύματα.

ε. Εἰς τό Νεκροταφεῖον τῆς Ν. Σμύρνης ἐτάφησαν πολλοί στρατιῶται.

ζ. Οἱ νεκροί εἶναι πολλοί, τούς ἐκάλυψαν εἰς ὁμαδικούς τάφους καί ὑπάρχουν χιλιάδες τραυματίες.

η. Οἱ νεκροί παραμένουν εἰς ψυκτικούς θαλάμους ἀπ' ὅπου θά μεταφέρωνται περιοδικῶς, δικαιολογούμενοι ὡς φονευθέντες εἰς τροχαῖα ἀτυχήματα.

θ. Εἰς τά γήπεδα ΠΑΟ-Καραϊσκάκη καί Στρατόπεδον Χαϊδαρίου κρατοῦνται πολλοί συλληφθέντες.

ι. Δέν δηλώνουν τούς νεκρούς εἰς τόν Διεθνῆ Ε. Σταυρόν γιά νά μήν πᾶνε φυλακή.

κ. Τά συνθήματα εἰς Πολυτεχνεῖον ἐγράφησαν ἤ ἐτροποποιήθησαν μετά τήν Δευτέραν.

λ. Ὁ Μαρκεζίνης μέ τήν αὔξησιν τῶν τιμῶν θά συγκεντρώση τά χιλιάρικα ἀπό τόν κόσμον γιά νά μή γίνη πληθωρισμός.

6. Λοιπά Θέματα

ΑΝΑΛΥΣΙΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7. Τί Προκύπτει ἐκ τῶν Πληροφοριῶν

α. Διαφαίνεται προσπάθεια ἐπιρρίψεως εὐθυνῶν εἰς τάς Ἐνόπλους Δυνάμεις.

β. Ὡς εἷς ἐκ τῶν λόγων τῆς ἀναταραχῆς προβάλλεται καί ἡ ὑπερβολική αὔξησις τοῦ τιμαρίθμου καί ἡ μή ἀντίστοιχος παροχή αὐξήσεων.

ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΟΥΤΑΙ Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

8. Ἡ Κοινή Γνώμη φαίνεται ὅτι:

α. Ἐπιθυμεῖ τήν ἄρσιν τῶν περιοριστικῶν μέτρων.

β. Ἐπιθυμεῖ τήν διατήρησιν τοῦ Στρ. Νόμου πρός ἐξασφάλισιν τῆς ἠρεμίας καί τάξεως.

γ. Καταδικάζει τά ἔκτροπα καί ἐγκρίνει τήν ἐπέμβασιν.

δ. Καταλογίζει εὐθύνας εἰς τήν Κυβέρνησιν διά τήν ἀπότομον αὔξησιν τοῦ τιμαρίθμου.

ε. Τέλος εὑρίσκεται ἐν μερικῇ συγχύσει.

9. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α. Ἄρσις περιορισμῶν (Κυκλοφορίας, Ποδ. συναντήσεων, κυνηγίου κ.λ.π.).

β. Συνέχισις ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως τῆς διαφωτίσεως τῆς κοινῆς γνώμης πρός ἔγκαιρον ἀντιμετώπισιν τῶν κυκλοφορούντων ψιθύρων.

γ. Λῆψις αὐστηρῶν μέτρων, κατά τῆς αἰσχροκερδίας καί σταθεροποίησιν τοῦ τιμαρίθμου.

Ὑπ/γος Γεώργιος Πράσινος
Δ/ντής Α΄ Κλάδου

Ἀκριβές Ἀντίγραφον
Βασίλειος Λέτσιος
Ἀνθ/γός

Ὁ ὑποστράτηγος Γεώργιος Πράσινος, θεωρούνταν «ἐκ τῶν ἀπορρήτων» τοῦ Γ. Παπαδόπουλου. Ἀποτέλεσμα ἦταν νά ἐκκαθαριστεῖ ἀπό τούς Ἰωαννιδικούς, οἱ ὁποῖοι μετά τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου πῆραν τήν ἐξουσία.

Ἀδελφός του εἶναι ὁ ὑποστράτηγος Δημήτριος Πράσινος, «μικρός» στήν ἱεραρχία ἀξιωματικός τότε, ὁ ὁποῖος μετά τήν μεταπολίτευση βρισκόταν στήν διοίκηση τοῦ ΕΑΤ – ΕΣΑ καί ἔδειξε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον, σέ συγκεντρώσεις νέων κύρια ἀξιωματικῶν, στό νά τούς παροτρύνει νά συνασπίζονται «κατά παντός μή ἐθνικόφρονος». Ἰδιαίτερη ἀναφορά γιά τόν Δημήτριο Πράσινο, ὑπάρχει στό τεῦχος 110 τοῦ ΑΝΤΙ.

Ἄν,πρίν κλείσουμε τό κεφάλαιο αὐτό, ἐπιμέναμε λίγο στήν φύση τῶν «Πληροφοριῶν» καί τῶν «Ψιθύρων» (ἄς θυμηθοῦμε καί ἄς... δικαιολογήσουμε πῶς οἱ διάφοροι ἐκπρόσωποι τῆς «Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως» ἐπέμεναν τόσο στό χαρακτηρισμό «οἱ ψιθυρισταί»!) θά μπορούσαμε νά παρατηρήσουμε τά παρακάτω!

- Ἡ τόσο λεπτομερής ἀναφορά λόγων ἤ πράξεων πολιτῶν σέ τελείως διαφορετικά σημεῖα τῆς πρωτεύουσας, ἀποδεικνύει τόν τρόπο λειτουργίας καί ἀποτελεσματικότητας (σ' αὐτόν τουλάχιστον τόν τομέα) τοῦ δικτύου παρακολούθησης.
- Ὁρισμένοι ψίθυροι καί διαδόσεις, ἐφ' ὅσον ἡ καταγραφή τους ὑπῆρξε ἀκριβής ἤ δέν ἀπέβλεπε καί σέ ἄλλους σκοπούς – ἄς μήν ξεχνᾶμε ὅτι τό δελτίο ἔχει ἡμερομηνία 24 Νοέμβρη – ἀποδείχθηκαν ἀπό τά γεγονότα ὄχι μόνο ἀκριβεῖς ἀλλά καί προφητικοί!
- Οἱ «ἐγκέφαλοι» οἱ ὁποῖοι ἐπεξεργάστηκαν τά στοιχεῖα πού οἱ «ὑπηρεσίες» ἔθεσαν στή διάθεσή τους, δίνουν μιά μᾶλλον δική τους κατεύθυνση στά συμπεράσματα, εἴτε ἀπό διάθεση καθησύχασης τῶν ἀνωτέρων τους εἴτε ἐπειδή δέν παίρνουν ὑπ' ὄψη τους (γιά τά... «ἔκτροπα» λόγου χάρη) πώς ὅταν ὅλα τά σκιάζει ἡ φοβέρα, δέν εἶναι εὔκολο... νά ἐπικρίνει κανείς ἀνοιχτά τήν «ἐπέμβαση» τοῦ στρατοῦ.
- Τέλος, ἀντίθετα ἀπό τήν ἐξαγωγή συμπερασμάτων, οἱ προτάσεις πού γίνονται εἶναι οὐσιαστικές, στήν κατεύθυνση τῶν συμφερόντων τοῦ δικτατορικοῦ καθεστῶτος.

Ὅμως, πέρα ἀπ' αὐτά, εἶναι ἀξιοσημείωτη ἡ γραφικότητα πού παρουσιάζουν αὐτές οἱ «ἐκτιμήσεις», ὅπου συμπλέκονται, μέ τόν πιό ἀπίθανο τρόπο, οἱ ἀπόψεις τῶν «ἰδιωτῶν διαφόρων εἰδικοτήτων» μέ τά τραγούδια τῶν ἐργατῶν στό Π. Φάληρο, τά συμφέροντα τῶν ἰδιοκτητῶν νυκτερινῶν κέντρων καί τούς φιλάθλους πού «ἐπιθυμοῦν τήν ἐπανάληψιν τῶν ποδοσφαιρικῶν συναντήσεων»!

Ἀλλά τό πιό ὡραῖο, πού ἀποδίδεται καί στούς «ἀμετανόητους παλαιοκομματικούς», οἱ ὁποῖοι βρίσκουν τίς πιό ... κατάχθόνιες μεθόδους γιά νά ὑπονομεύσουν τό καθεστώς, εἶναι ἡ φήμη πού κυκλοφόρησε ὅτι ὁ Ἄγγελος Ἀντωνόπουλος «ἐτραυματίσθη θανασίμως» καί οἱ Βουγιουκλάκη – Καρέζη ... «ἐδάρησαν ἀνηλεῶς»!

Οἱ Στρατιωτικές Ὑπηρεσίες, ἐκτός ἀπό τήν παρακολούθηση τῆς Κοινῆς Γνώμης, διέπρεψαν σέ συνεργασία μέ τήν Ἀστυνομία καί τίς Ὑπηρεσίες Πληροφοριῶν καί στήν «παρακολούθηση» τῶν γεγονότων ὄχι μόνο στή διάρκεια τῆς ἐξέγερσης τοῦ Πολυτεχνείου ἀλλά καί τίς ἑπόμενες μέρες, ὅταν ἀφοῦ ἔδωσαν «τήν ὑποστήριξίν των πρός ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως ἐπέστρεψαν εἰς τά καθήκοντά των».

Σ' ὅλο αὐτό τό διάστημα, ὅπως προκύπτει ἀπό τά ἔγγραφα πού δημοσιεύονται, ἡ 2α Μικτή Ἐπιτελική Ὁμάδα τοῦ Ἀρχηγείου Ἐνόπλων Δυνάμεων μέ «Συνοπτικά Δελτία Πληροφοριῶν» πρός τούς ἴδιους σχεδόν παραλῆπτες μέ τό «Δελτίο Ἐκτιμήσεως Τάσεων τῆς Κοινῆς Γνώμης», ἀνέφερε τίς κινήσεις πολιτῶν καθώς καί τό παραμικρό γεγονός πού συνέβαινε τόσο στήν πρωτεύουσα ὅσο καί σέ ὁλόκληρη τή χώρα.

Δημοσιεύουμε τά ἀπόρρητα αὐτά δελτία τῆς 18ης, 19ης, 21ης, 22ας καί 24ης Νοέμβρη, πού ὑπογράφονταν ἀπό τόν πρώην διοικητή τοῦ 32ου Συντάγματος Πεζοναυτῶν (μέ ἕδρα τήν Ἁγία Παρασκευή) καί τότε Διευθυντή τῆς 2ας ΜΕΟ, Ταξίαρχο Κ. Μιχαλάκη, μέσα ἀπό τά ὁποῖα περιγράφεται (ἀπό τή σκοπιά βέβαια τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν) ἔστω καί μέ παρουσίαση μεμονομένων περιπτώσεων, ἡ κατάσταση, μετά τήν πτώση τοῦ Πολυτεχνείου.

Ὅταν ὁ Στρατός συνέδραμε τήν Ἀστυνομία στίς προσπάθειές της γιά τήν σύλληψη «ἀναρχικῶν ἀτόμων μή συμμορφουμένων πρός τάς ἰσχύουσας διατάξεις» (πᾶς μή... συμμορφούμενος ... βάρβαρος!), ἡ Ἀστυνομία Πόλεων «αἰτοῦσε» τήν διάθεση «κλειστῶν ὀχημάτων» γιά τήν μεταφορά 100 ἀπ' αὐτούς (τούς... βάρβαρους).

Ἀθῆναι 18 Νοε 1973

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΥΠ. ΑΡΙΘ. 3

(Καλύπτον περίοδον ἀπό 180800 ἕως 181600 Νοε 73)

ΣΥΜΒΑΝΤΑ

1. Ἀθῆναι

α. Ἀπό τῆς 1200Ω τῆς σήμερον, εἰς διαφόρους ἀνοικτούς χώρους, εἰς τό κέντρον τῶν Ἀθηνῶν, ἤρχισε νά παρατηρῆται ἀσυνήθης συγκέντρωσις περιέργων.

β. Περί τήν 1210Ω παρετηρήθη ἡ συγκρότησις μικροομάδων (περιοχή Μουσείου) καί ἡ ἔναρξις συλλήψεων ἀναρχικῶν ἀτόμων, μή συμμορφουμένων πρός τά ἰσχυούσας διατάξεις.

γ. Τήν 1215Ω παρετηρήθη ἀσυνήθης συγκέντρωσις ἐγγύς τοῦ Πολυτεχνείου καί ὑπό τῆς Ἀστυνομίας ἐγένοντο εὑρεῖαι συλλήψεις. Ἡ Ἀστυνομία Πόλεων ἠτήσατο καί διετέθησαν τέσσαρα κλειστά ὀχήματα ὑπό τοῦ ΑΣ, διά τήν μεταφοράν ἑκατό (100) περίπου συλληφθέντων.

δ. Τήν ἰδίαν ὥραν παρετηρήθησαν συγκεντρώσεις εἰς τάς ὁδούς Χαλκοκονδύλη καί Πατησίων ἐγγύς Ὁμονοίας. Ὑπό τῆς Ἀστυνο-

μίας καί τοῦ Στρατοῦ ἐγένετο χρῆσις δακρυγόνων πρός διάλυσίν των.

ε. Πληροφορία μή διασταυρωθεῖσα, ἔφερεν ὅτι ἡ Παμφοιτητική Ὀργάνωσις, προσεκάλεσεν ὅλους τούς φοιτητάς νά συγκεντρωθοῦν εἰς τό κέντρον τῶν Ἀθηνῶν. Ἐπίσης ὅτι οἱ οἰκοδόμοι Ν. Σμύρνης καί Ν. Ἰωνίας, εἶχον λάθει ἐντολήν ἀπό τάς ὀργανώσεις των νά συγκεντρωθοῦν εἰς τό κέντρον τῶν Ἀθηνῶν σήμερον καί αὔριον.

ζ. Τήν 1230Ω παρετηρήθησαν συγκεντρώσεις εἰς τό Πεδίον Ἄρεως καί στήν Λεωφόρον Ἀλεξάνδρας. Διά τήν διάλυσίν των ἐγένετο χρῆσις δακρυγόνων.

η. Τήν 1255Ω παρετηρήθη συγκέντρωσις εἰς τήν Πλατεῖαν Συντάγματος. Διά τήν διάλυσιν ταύτης διετέθησαν τμήματα Στρατοῦ καί Ἀστυνομίας.

θ. Ἀπό τῆς 1445Ω ἐπικρατεῖ ἠρεμία καθ' ἅπασαν τήν περιοχήν πρωτευούσης.

2. Λοιπή Χώρα

Οὐδέν

3. Ἐξωτερικόν

Τήν 17 1300, ὁμάς ἐκ 50 Ἑλλήνων καί Γάλλων ἀναρχικῶν ἐπετέθη κατά τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου Παρισίων καταστρέψασα τό ἀρχεῖον, τό ὁποῖον ἐπεχείρησεν ἀνεπίτυχῶς καί νά πυρπολήση. Δέν ἐσημειώθησαν ἀπώλειαι προσωπικοῦ. Ἡ ἐπέμβασις τῆς Γαλλικῆς Ἀστυνομίας ἦτο μή ἔγκαιρος.

ΕΤΕΡΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

4. Εἰς συνεργεῖον ΕΗΣ Ἁγ. Μελετίου εὑρέθησαν τρεῖς αὐτοσχέδιαι βόμβαι καί εἰς ὑποσταθμόν ΔΕΗ εἰς Πλατεῖαν Ἀττικῆς μία βόμβα μεγάλης ἰσχύος, αἴτινες καί ἐξουδετερώθησαν.

5. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε συγκεντρωθέντων στοιχείων αἱ ἑκατέρωθεν ἀπώλειαι εἰς προσωπικόν ἔχουν ὡς κάτωθι:

α. Νεκροί: 7 Ἰδιῶται

β. Τραυματίαι: 235 Ἰδιῶται, 35 Ἀστυνομικοί (32 ἀστυφύλακες καί 3 Ἀξιωματικοί) καί 9 Στρατιωτικοί (8 ὁπλῖται καί 1 Ἀξιωματικός).

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

6. Ἐκτιμᾶται ὅτι οἱ ἀναρχικοί ἐνδεχομένως θά συνεχίσουν διά μεμονωμένων ἐνεργειῶν (σαμποτάζ) ἤ ἀναρχικῶν ἐκδηλώσεων περιωρισμένης ἐκτάσεως νά διαταράσσουν τήν ἐν γένει δραστηριότητα καί γαλήνην τῆς πρωτευούσης πρός δημιουργίαν ἐντυπώσεων καί ἐπηρεασμόν τῆς κοινῆς γνώμης εἰς τό ἐσωτερικόν καί ἐξωτερικόν.

Ἀκριβές Ἀντίγραφον
Δημήτριος Γοῦτος
Λοχαγός Γραμμ. Α΄ Κλάδου

Ταξίαρχος Κων/νος Μιχαλάκης
Διευθυντής 2ας ΜΕΟ

Τά «ἀναρχικά στοιχεῖα» ἦταν ἀπτόητα στήν προσπάθειά τους γιά ἐπιβολή... καθεστῶτος ἀνωμαλίας. Στίς 18 καί 19 Νοέμβρη... μάζευαν πέτρες στή Λ. Ἀλεξάνδρας γιά νά τίς χρησιμοποιήσουν κατά τῶν Ἀστυνομικῶν, κυκλοφοροῦσαν παράνομα τίς ἀπαγορευμένες ὧρες καί ἐκδήλωναν προθέσεις νά κάψουν περιοχές ὅπου κατοικοῦσαν Ἀξιωματικοί.

Ἀθῆναι 19 Νοε. 73

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 4

(Καλύπτον Περίοδον ἀπό 181600 ἕως 190800 Νοε 73)

ΣΥΜΒΑΝΤΑ

1. Ἀθῆναι

α. Τάς ἑσπερινάς ὥρας τῆς 18 Νοε 73, τέσσαρα ἄτομα ἐπιβαίνοντα ἰδιωτικοῦ ὀχήματος, ἐτοποθέτησαν τσιμεντολίθους ἐπί τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς ΟΣΕ, εἰς περιοχήν Ἀσπροπύργου καί ἀκολούθως ἀπεμακρύνθησαν. Καταζητοῦνται βάσει περιγραφῆς τοῦ ὀχήματος (Ἀρχηγεῖον Χωρ/κῆς).

β. Ἀξιόπιστος πηγή ἀνέφερεν ὅτι κεντροαριστερά στοιχεῖα ἐδήλωσαν ὅτι αἱ ἀνατρεπτικαί ἐκδηλώσεις θά συνεχισθοῦν μέχρι τελικῆς νίκης (ΑΣ/2ονΕΓ).

γ. Διασταυρωμέναι πληροφορίαι, φέρουν ὅτι οἱ ἀναρχικοί θά προσβάλουν οἰκίας Ἀξιωματικῶν τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων καί τῶν λοιπῶν Κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων (Α/1, Ἀστ. Πόλεων).

δ. Κατά τήν διάρκειαν τῆς νυκτός 18/19 ἐγένοντο δύο ἀνώνυμα τηλεφωνήματα εἰς οἰκίαν Ἀξιωματικοῦ, πρός ἐκφοβισμόν τῆς συζύγου του, εἰς τήν ὁποίαν ἐλέγετο. ὅτι ἐντός ὀλίγου θά καῆ ὁλόκληρος ἡ περιοχή (ΑΣ/2ον ΕΓ)

ε. Πληροφορίαι ἐκ διαφόρων πηγῶν, φέρουν ὅτι τήν 19 Νοε 73 οἱ οἰκοδόμοι θ' ἀπεργήσουν καί ὅτι ἀναρχικά στοιχεῖα θά περιέρχωνται τά διάφορα ἐργοτάξια, διά νά παροτρύνουν τούς ἐργάτας εἰς ἀποχήν ἐκ τῶν ἐργασιῶν των. (ΑΣ/2ονΕΓ).

ζ. Ἀναρχικά στοιχεῖα συνεκέντρωσαν τήν 18 Νοε 73 πέτρες, ἐπί τῆς λεωφόρου Ἀλεξάνδρας, πιθανῶς μέ πρόθεσιν μελλοντικῆς χρησιμοποιήσεως κατά τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως (ΑΣ/2ονΕΓ)

η. Κατά τήν διάρκειαν τῆς νυκτός 18/19 Νοε 73 ἐπεκράτησεν ἠρεμία καθ' ἅπασαν τήν περιοχήν Ἀθηνῶν. Συνελήφθησαν πέντε (5) φοιτηταί ἐπί τῆς ὁδοῦ Μεσογείων, ὡς καί ἐλάχιστοι ἕτεροι ἰδιῶται εἰς διάφορα σημεῖα τῶν Ἀθηνῶν, λόγῳ παρανόμου κυκλοφορίας (ΑΣ/2ονΕΓ).

2. Λοιπή Χώρα

Οὐδέν.

3. Ἐξωτερικόν

Τήν 18 Νοε 73 καί περί ὥραν 1230 εἰς τήν πόλιν τῆς Οὐασιγκτῶνος, εἴκοσι περίπου ἄτομα φέροντα Ἑλληνικήν σημαίαν καί πανώ μέ συνθήματα «Ἀμερικανικά ὅπλα σκοτώνουν Ἕλληνας σπουδαστάς – Ὄχι ἄλλα ἐγκλήματα στήν Ἑλλάδα – Στήν Ἑλλάδα εἶναι φασισμός», προέθησαν εἰς διαδήλωσιν.

Ἡ διαδήλωσις ἐπραγματοποιήθη ἡσύχως ἐπί τοῦ πεζοδρομίου τῆς ὁδοῦ Μασσαχουσέτης καί εἰς ἀπόστασιν 300 μ. ἐκ τοῦ κτιρίου τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσθείας (ΑΚΕΔ Οὐασιγκτῶνος).

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

Ἐκτιμᾶται ὅτι οἱ ἀναρχικοί ἐνδεχομένως θά ἐπιχειρήσουν μεμονωμένας πράξεις δολιοφθορῶν καί ἀναρχικάς ἐκδηλώσεις περιωρισμένης ἐκτάσεως πρός δημιουργίαν ἐντυπώσεων καί συντήρησιν τοῦ κλίματος ἀναταραχῆς.

Ἀκριβές Ἀντίγραφον
Λ/γός Δημήτριος Γοῦτος

Ταξίαρχος Κων/νος Μιχαλάκης
Διευθυντής 2ας ΜΕΟ

Ὡστόσο οἱ «πάσης φύσεως» ἀναρχικοί ἦταν ἀνένδοτοι... Τίς ἑπόμενες μέρες δημιουργοῦσαν... «κλίμα φοβίας» μέ τρύκ καί ἀπειλητικά συνθήματα. Ἡ ... φοβία εἶχε φτάσει σέ τέτοιο σημεῖο πού ὁ κόσμος δέν ἤξερε ποῦ νά κρυφτεῖ γιά νά γλυτώσει ἀπ' αὐτούς!

Ἀθῆναι 21 Νοε 73

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΥΠ'ΑΡ. 9

(Καλύπτον περίοδον ἀπό 210800 ἕως 211600 Νοε 73)

ΣΥΜΒΑΝΤΑ

1. Ἀθῆναι

α. Ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος τάξις.

β. Κατά τήν διάρκειαν τῆς νυκτός 20/21 ἔλαβον χώραν αἱ κάτωθι ἀναρχικαί ἐκδηλώσεις:

(1) Εἰς περιοχήν Γ΄ Νεκροταφείου Ἀθηνῶν ἀνηρτήθη πανώ διαστάσεων 0,80Χ0,90 μ. ἐπί τοῦ ὁποίου ἀνεγράφετο τό σύνθημα «δολοφόνοι θά πεθάνετε διά τό αἷμα πού χύνετε».

(2) Εἰς Ν. Ἡράκλειον Ἀττικῆς:

(α) Συνελήφθη ἕν ἄτομον τό ὁποῖον διέδιδε ψευδῶς ὅτι δέν ἐφονεύθησαν ἐννέα ἀλλά διακόσιοι.

(β) Συνελήφθη ἕν ἄτομον τό ὁποῖον παρώτρυνε ἀνήλικον ἐργάτριαν ν' ἀναγράψη ἀντικυβερνητικά συνθήματα.

(3) Ἐλήφθη πληροφορία καθ' ἥν εἰς τό Γυμνάσιον ἀρρένων Βύρωνος θά κυκλοφορήση κατάστασις μεταξύ τῶν μαθητῶν, τῶν δύο τελευταίων τάξεων ἵνα ὑπογράψουν ὅτι δέχονται ν' ἀπόσχουν τῶν μαθημάτων των ὅταν λάβουν σχετικήν ἐντολήν. (Ἡ πληροφορία ἐρευνᾶται).

(4) Εἰς περιφέρειαν Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀθηνῶν: (α) Εἴς τινα πολυκατοικίαν ἐρρίφθησαν τρεῖς προκηρύξεις (τρίκ) ἀναγράφουσαι τά συνθήματα «Κάτω ἡ Χούντα, Κάτω ὁ Παπαδόπουλος. Ζήτω ἡ Δημοκρατία».

(β) Εἰς πολυκατοικίαν ἐπί τῆς ὁδοῦ Λεμεσοῦ 56 ἐπεκολλήθη τρίκ ἀναγράφον «Λαέ τώρα πρίν κοπάσει ὁ ἀγῶνας, ἀντιτάξου στή δικτατορική Χούντα».

(γ) Εἰς πολυκατοικίαν ἐπί τῆς ὁδοῦ Μονῆς Προδρόμου 5 ἀνεγράφη ἡ λέξις «Θάνατος» μέ θέλος δεικνύον τό διαμέρισμα Ἀστυνομικοῦ.

(5) Διεπιστώθη ἡ ὕπαρξις παρανόμου ραδιοσταθμοῦ εἰς περιοχήν Πεδίου Ἄρεως, ὅστις λειτουργεῖ περιοδικῶς, ἐκπέμπων μουσικήν. Καταβάλλεται προσπάθεια ἐντοπισμοῦ του.

2. Λοιπή Χώρα

α. Εἰς τά Γυμνάσια ἀρρένων Ξάνθης καί Ναυπάκτου ἀνεγράφησαν διάφορα ἀντικαθεστωτικά συνθήματα.

β. Εἰς Πεντάλοφον Κοζάνης συνελήφθησαν τρεῖς μαθηταί, διότι τήν προηγουμένην νύκτα εἶχον ἀναγράψει διάφορα ἀνικαθεστωτικά συνθήματα, εἰς τούς τοίχους τοῦ Γυμνασίου.

3. Ἐξωτερικόν

α. Κατά τήν δοθεῖσαν συνέντευξιν τύπου εἰς Ρώμην ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου ἀνέφερεν τά κάτωθι:

(1) Αἱ Ἔνοπλοι δυνάμεις ἔχουν ὑποστῆ διχασμόν. Ὁ Παπαδόπουλος λίαν συντόμως θ' ἀντικατασταθῇ ὑπό στρατιωτικῶν. Δέν ὑφίσταται δυνατότης συμβιβασμοῦ μετά τῆς Χούντας. Ἡ μόνη λύσις ν' ἀποφευχθῇ ἡ αἱματοχυσία εἶναι ἡ ἄμεσος παράδοσις τῆς ἐξουσίας εἰς τάς λαϊκάς δυνάμεις.

(2) Αἱ Κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης ὀφείλουν ν' ἀπομονώσουν τάς ΗΠΑ καί τό Ἑλληνικόν καθεστώς.

(3) Ἠτήσατο τήν ἄδειαν λειτουργίας Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ εἰς Ἰταλίαν.

β. Εἰς ἀνωτέρω ἐκδήλωσιν ἀπό Ἰταλικῆς πλευρᾶς παρέστησαν: ὁ γραμματεύς καί εἷς βουλευτής τοῦ Σοσιαλιστικοῦ κόμματος, καί στελέχη τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ καί Κομμουνιστικοῦ κόμματος Ἰταλίας.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

Ἡ κατάστασις συνεχίζει εἰσέτι νά παραμένη ρευστή. Εἰς τό ἐξωτερικόν καταβάλλεται προσπάθεια ὀργανώσεως ἀντεθνικῶν ἐκδηλώσεων ὑπό Ἑλλήνων καί ξένων ἀναρχικῶν πρός δυσφήμισιν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀκριβές ἀντίγραφον .

Βασίλειος Λέτσιος
Ἀνθ/γός ΠΖ Γραμμ. Α΄ Κλάδου

Ταξίαρχος Κων/νος Μιχαλάκης
Δ/ντής 2ας ΜΕΟ

Στίς 21 Νοέμβρη ἡ κατάσταση «παρέμενε ρευστή». Στό ἐξωτερικό συναισπισμένοι ἕλληνες καί ξένοι ἀναρχικοί δυσφημοῦσαν τήν πατρίδα μας...

Ἀθῆναι 22 Νοε 73

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΥΠ' ΑΡ. 10

(Καλύπτον περίοδον ἀπό 211600 ἕως 220600 Νοε 73)

ΣΥΜΒΑΝΤΑ

1. Ἀθῆναι

α. Συνεχίσθη ἡ προσπάθεια ὑπό τῶν ἀναρχικῶν, διά τήν δημιουργίαν ἐντυπώσεων καί κλίματος φοβίας, διά διασπορᾶς διαφόρων τρίκ καί ἀναγραφῆς ἀναρχικῶν καί ἀπειλητικῶν συνθημάτων.

β. Τάς ἑσπερινάς ὥρας τῆς 21 Νοε 73 κατεσχέθησαν ἐντός τῶν Ἀθηνῶν δύο παράνομοι ραδιοσταθμοί, οἱ ὁποῖοι ἀπό τῆς μεσημβρίας εἶχον ἀρχίσει κατά διαστήματα νά ἐκπέμπουν μουσικήν καί διάφορα συνθηματικά.

2. Λοιπή Χώρα

Ἀριθμός φοιτητῶν οἵτινες συμμετέσχον εἰς τάς ἀναρχικάς ἐκδηλώσεις διέφυγον πρός τάς ἐπαρχίας (τόπους καταγωγῆς των), εἴτε πρός ἀποφυγήν συλλήψεώς των, εἴτε λόγῳ τῆς εἰκοσαημέρου παύσεως τῆς λειτουργίας τῶν Πανεπιστημίων.

3. Ἐξωτερικόν

α. Κατά τάς τελευταίας τρεῖς ἡμέρας ἔλαθον χώραν εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἰταλίας (Νεάπολη, Μπολώνια, Φλωρεντία, Ρώμη) διαδηλώσεις ὀργανωθεῖσαι ὑπό ἀναρχικῶν καί κομμουνιστικῶν ὀργανώσεων πρός ἔνδειξιν συμπαραστάσεως καί Ἀλληλεγγύης πρός τούς Ἕλληνας ἀναρχικούς.

Ἡ Ἰταλική κοινή γνώμη ἄρχισε νά ἀντιλαμβάνεται τήν πραγματικότητα, ὅτι τά γεγονότα 17ης τρέχοντος μηνός ἀπετέλουν κομμουνιστικήν ἐξέγερσιν καί οὐχί φοιτητικήν διαδήλωσιν. Ἀντιθέτως ἡ στάσις τῶν Ἰταλικῶν ἀρχῶν ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἀνθελληνική ἀπροκαλύπτως, προβάλλουσα διά τῶν μέσων ἐνημερώσεως τάς θέσεις τῶν ἀνθελλήνων ἀναρχικῶν.

β. Εἰς Γαλλίαν ἡ κομμουνιστική νεολαία Γαλλίας προτίθεται τήν 23 Νοε ν' ἀποστείλη εἰς Ἑλληνικήν Πρεσβείαν διάθημα συμπαραστάσεως πρός τούς Ἕλληνας ἀναρχικούς. Ὁμοίως τήν 20 Νοε 73 ἔλαβεν χώραν συγκέντρωσις εἰς Παρισίους διαφόρων ἀναρχικῶν, συνολικῆς δυνάμεως 3500 ἕως 4000 ἀτόμων. Μεταξύ αὐτῶν παρίστατο ἡ Μελίνα Μερκούρη καί περί τά 80 ἕως 100 ἄτομα Ἑλληνικῆς καταγωγῆς.

γ. Τήν 19 Νοε 73 ἔλαβε χώραν ἔξωθεν τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας εἰς Λονδῖνον διαμαρτυρία 10-12 ἀτόμων ἀπό 1400 ὥρας μέχρι 2400 ὥρας. Τά ἀνωτέρω ἄτομα ἔφερον πλακάτ καθαρῶς κομμουνιστικά. Ἐγνώσθη ὅτι αἱ συγκεντρώσεις τῆς μορφῆς ταύτης θά συνεχισθοῦν.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

Οἱ ἀναρχικοί δύνανται νά συνεχίσουν τήν διασποράν διαφόρων τρίκ-συνθημάτων-προκηρύξεων πρός δημιουργίαν ἐντυπώσεως· ἐπαναλήψεως ἀγῶνος. Εἰς τό Ἐξωτερικόν καταβάλλεται προσπάθεια ὀργανώσεως ἀντεθνικῶν ἐκδηλώσεων ὑπό Ἑλλήνων καί ξένων ἀναρχικῶν πρός δυσφήμισιν τῆς Ἑλλάδος.

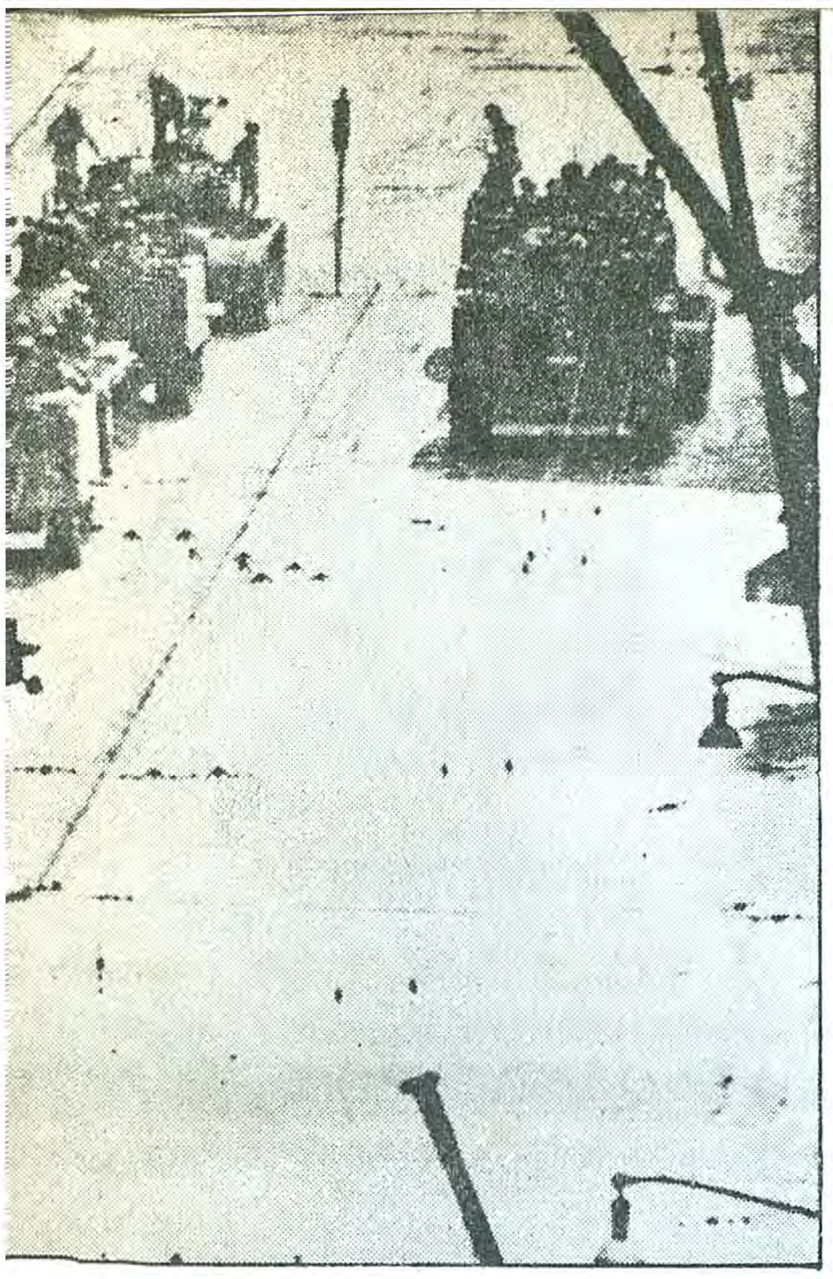
Ἀκριβές ἀντίγραφον

Δημήτριος Γοῦτος
Λοχ/γός Γραμμ. Α΄ Κλάδου

Ταξίαρχος Κων/νος Μιχαλάκης
Δ/ντης 2ας ΜΕΟ

Οταν «20.000 λεῦγες ὑπό τόν ... τρόμον» οἱ ἐργάτες καί οἱ οἰκοδόμοι προετοίμαζαν συλλαλητήριο τοῦ ὁποίου θά ἡγούνταν «ἐξτρεμισταί βουλευταί τῆς Ἑνώσεως Κέντρου».

Ἀθῆναι 24 Νοεμβρίου 1973

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 13
(Καλύπτον περίοδον ἀπό 240800 ἕως 241800 ΝΟΕ 73)

ΣΥΜΒΑΙΝΟΝΤΑ

1. Ἀθῆναι

α. Εἰς Παιανίαν Ἀττικῆς συνελήφθησαν τήν πρωΐαν τῆς σήμερον τρεῖς νεαροί διότι ἔγραφον δι' ἐλαιοχρώματος διάφορα συνθήματα ἐναντίον τῆς κυβερνήσεως καί τοῦ καθεστῶτος.

β. Κατά πληροφορίας Β/2 ὑπό τῶν ἀντιτιθεμένων εἰς τήν παροῦσαν κατάστασιν, προετοιμάζεται ἡ πραγματοποίησις συντόμως, συλλαλητηρίου εἰς Ἀθήνας λόγῳ τῶν προκληθέντων θανάτων κατά τά τελευταῖα ἐπεισόδια. Ἐπιδιώκεται ἡ κινητοποίησις ὅσον τό δυνατόν μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ ἐργατῶν, κυρίως οἰκοδόμων καί ἐργατοτεχνιτῶν ἐργοστασίων καί ἐπιχειρήσεων. Τοῦ συλλαλητηρίου θά ἡγηθοῦν ἐξτρεμισταί θουλευταί τῆς Ἑνώσεως Κέντρου.

γ. Διεπιστώθη ἡ λειτουργία τριῶν παρανόμων ραδιοσταθμῶν εἰς περιοχήν Ἀθηνῶν, ἐξ αὐτῶν ὁ εἷς μέχρι τῆς μεσημβρίας εἶχε ἐντοπισθῆ καί εἶχε συλληφθῆ ὁ χειριστής αὐτοῦ.

δ. Μέχρι σήμερον ἀπό 20 Νοε 73 ἐξεδηλώθησαν 14 παράνομοι ραδιοσταθμοί εἰς περιοχήν Ἀθηνῶν, ἐκπέμποντες μουσικήν. Ἐξ αὐτῶν ἐνετοπίσθησαν καί συνελήφθησαν ὑπό τῆς ΚΥΠ ἕξ (6). Ἐπίσης ὑπό τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς κατεσχέθησαν ἕτεροι ἕξ (6) εἰς περιοχήν προαστείων Ἀττικῆς.

2. Λοιπή Χώρα

α. Τήν 23 Νοε 73 συνελήφθη εἰς Ἅγιον Ἰωάννην Πατρῶν ἕν ἄτομον διότι ἐξύβρισεν τόν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας.

β. Εἰς Ἰωάννινα συνελήφθη ἡ φοιτήτρια Πουλιγιάννη Ἀσπασία, διότι εἶχε συμμετάσχει εἰς τά ἐπεισόδια εἰς Πολυτεχνεῖον.

γ. Ὑπό τῆς Δ.Χ. Αἰτωλοακαρνανίας συνελήφθη ὁ Μπέτσος Σπυρίδων τοῦ Χρήστου ἐτῶν 14 ἰδιωτικῆς Σχολῆς διότι εἶχε συμμετάσχει εἰς τά ἐπεισόδια ἔνθα εἶχε καί τραυματισθῆ ἐλαφρῶς.

δ. Τήν 22 Νοε 73 εἰς 112 Π.Μ. (Ἐλευσίνα) ἐπί αὐτοκινήτου Ἀξ/κοῦ τῆς Ἀεροπορίας ἀνεγράφη εἰς τό παμπρίζ διά τῆς χειρός, ἡ φρᾶσις ΚΝΕ καί ΔΝΕ. Τό θέμα διερευνᾶται ὑπό τῆς Μονάδος.

ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ

3. Ὡς δελτίον πληροφοριῶν ὑπ' ἀριθ. 11.

Ἀκριβές Ἀντίγραφον
Βασίλειος Λέτσιος Ἀνθ/γός

Ταξίαρχος Κων/νος Μιχαλάκης
Δ/ντής 2ας ΜΕΟ

Ὅμως ἡ παρέμβαση τῶν διάφορων Στρατιωτικῶν Ὑπηρεσιῶν, καί ὄχι μόνον αὐτῶν, δέν σταμάτησε σ' αὐτό τό σημεῖο.

Ὑπάρχουν ἔγγραφα καί διαταγές μέ βάση τίς ὁποῖες διατάσσονταν Ἀξιωματικοί *«νά δραστηριοποιηθοῦν εἰς τόν τομέα τῶν πληροφοριῶν καί νά ἀναφέρουν ἐφεξῆς ἐγγράφως καί ἱεραρχικῶς, πᾶσαν πληροφορίαν σχετικήν μέ ψιθύρους, διαδόσεις, μελλοντικάς ἐνεργείας, ἤ ἔν γένει προθέσεις τῶν ἀναρχικῶν, στάσιν ὀργανώσεων καί ἀτόμων»*.

Συγκεκριμένα σέ ἐπείγουσα διαταγή τοῦ στρατηγοῦ Ντάβου, διοικητή τοῦ Γ΄ Σώματος Στρατοῦ τότε καί σήμερα Ἀρχηγοῦ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, (Ἀριθ. φ. 180 /33 /125 270) πού εἶχε σάν θέμα τήν : «Δημοσίαν Τάξιν καί Ἀσφάλειαν» ἀναφερόταν:

1. Ἐκ περιελθουσῶν εἰς τό Α.Σ. καί Σ. Στρατοῦ πληροφοριῶν, διεπιστώθησαν τά κάτωθι:

α) Κατά τάς προσφάτους ἀναρχικάς φοιτητικάς ἐκδηλώσεις, ἐκυκλοφόρουν καί ἐξακολουθοῦν νά κυκλοφοροῦν παντός εἴδους ψίθυροι, οἵτινες ἐπιδροῦν δυσμενῶς ἐπί τοῦ ἠθικοῦ τοῦ ἐθνικόφρονος πληθυσμοῦ. Τοιοῦτοι ψίθυροι διοχετεύθησαν καί ὑπό ὁδηγῶν φορτηγῶν αὐτοκινήτων, κινουμένων ἐπί τοῦ ἐθνικοῦ δικτύου, πρός πρατηριούχους ὑγρῶν καυσίμων κατά τήν διάρκειαν ἐφοδιασμοῦ τῶν ὀχημάτων των διά καυσίμων.

β) Ὑπῆρξαν περιπτώσεις Καθηγητῶν Γυμνασίων, οἵτινες παρώτρυναν τούς μαθητάς των νά συμπαρασταθοῦν εἰς τόν ἀγώνα τῶν ἀναρχικῶν φοιτητῶν.

2. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐντέλλομαι τά κάτωθι:

α) Ἅπαντες οἱ ἀξιωματικοί νά δραστηριοποιηθοῦν εἰς τόν τομέα τῶν πληροφοριῶν καί ἀναφέρουν ἐφεξῆς ἐγγράφως ἱεραρχικῶς, πᾶσαν πληροφορίαν σχετικήν μέ ψιθύρους, διαδόσεις,μελλοντικάς ἐνεργείας, ἤ ἐν γένει προθέσεις τῶν ἀναρχικῶν, στάσιν ὀργανώσεων καί ἀτόμων.

β) Οἱ Ἀξιωματικοί, οἵτινες ἔχουσι τέκνα εἰς τά Σχολεῖα Μέσης ἤ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως νά ἀναφέρουν ὡσαύτως περιπτώσεις Καθηγητῶν ἤ Διδασκάλων; οἵτινες παρώτρυναν ἤ παροτρύνουν τούς μαθητάς τῶν τελευταίων τάξεων, ὅπως συμπαρασταθοῦν εἰς τόν ἀγῶνα τῶν ἀναρχικῶν φοιτητῶν, ἤ ἐπέδειξαν ἀνοχήν εἰς ἐνεργείας συμπαραστάσεως ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν (ἔρανοι, συνθήματα κλπ.) ὡς καί οἱανδήποτε ἑτέραν πληροφορίαν, σχέσιν ἔχουσα μέ τήν τηρουμένην στάσιν ὑπό τῶν καθηγητῶν καί Διδασκάλων.

3. Ἀναφορά ἐπί τῆς παραγράφου 2β ἐντός πενθημέρου ἀπό λήψεως».

(Ἡ διαταγή εἶχε ἐκδοθεῖ στή Θεσσαλονίκη, στίς 30 Νοέμβρη 1973 καί εἶχε δημοσιευθεῖ στό τεῦχος 32 τοῦ ΑΝΤΙ.)

ΡΕΠΟΡΤΕΡ

Η ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΛΕΚΑΝΟΠΕΔΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ

Ἐκτός ἀπό τά Συνοπτικά Δελτία Πληροφοριῶν ἀπ' ὅπου δίνεται μιά εἰκόνα τῆς κατάστασης πού ἐπικρατοῦσε στήν Ἀθήνα μετά τίς 17 Νοέμβρη. τό ΑΝΤΙ δίνει στή δημοσιότητα ἔγγραφο τοῦ Ἀρχηγείου Ἐνόπλων Δυνάμεων (Αἴθουσα Ἐπιχειρήσεων) στό ὁποῖο παρουσιάζεται ἡ διάταξη τῶν Στρατιωτικῶν Δυνάμεων στήν πρωτεύουσα. Τό ἔγγραφο, πού ὑπογραφόταν ἀπό τόν Ταξίαρχο Κωνσταντῖνο Χανιώτη διευθυντή τῆς 3ης ΜΕΟ, συνόδευε τό «Δελτίον Στρατιωτικῆς Καταστάσεως ὑπ. ἀριθ. 1, ἀπό 18.0800 μέχρι 18.1800 Νοεμβρίου 1973»:

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ 1800 τῆς 18-11-73

1. *28 ΣΠ* Δσις εἰς Χαϊδάρι
   α. 572 ΤΠ (–) 2 Λόχοι εἰς ΧΑΪΔΑΡΙ
      (1) Λ 572 ΤΠ ἀσφάλεια ΟΤΕ Πατησίων
      (2) Λ 572 ΤΠ ἐπί ἑρπυστριοφόρων εἰς Στρατ ΕΣΑ
   . 573 ΤΠ εἰς περιοχήν ΦΙΛΟΠΠΑΠΟΥ – ΑΡΔΗΤΟΥ – ΖΑΠΠΕΙΟΥ (+ΙΜΑ (–))
2. *32 ΣΠΝ* Διοίκησις εἰς Ἁγίαν Παρασκευή
   α. 505 ΤΠΝ + ΙΜΛ εἰς Στρατόπεδον ΠΑΠΑΓΟΥ
   β 521 ΤΠΝ + ΙΜΛ (–) εἰς περιοχήν ΟΜΟΝΟΙΑΣ
   γ. 575 ΤΠΝ εἰς Ἁγίαν Παρασκευήν
3. 2ον Σ Α Λ Διοίκησις εἰς Σ Δ Α
   α. 1η ΜΑΛ εἰς ΣΔΑ
   β. 2α ΜΑΛ εἰς Σ Σ Ε
4. Γ΄ ΜΑΚ (–) εἰς ΧΑΪΔΑΡΙ
   α. Λ Γ΄ ΜΑΚ + ΟΥΜΑ εἰς ΣΔΑΠ
5. ΕΤΑ εἰς ΣΔΑ
6. Δ΄ ΜΚ εἰς ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΝ
7. 647 ΜΤΠ εἰς ΓΟΥΔΙ (ΚΕΤΘ)
8. ΚΕΤΟ ΓΟΥΔΙΟΥ
   α. ΙΜΑ Μ 48
   β. 2 ΙΜΑ ΑΜΧ-30
   γ. ΙΛΑΝ Μ 8
   δ. ΟΥΛ. ΑΜΕΣΟΥ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΣ
   ε. ΠΕΖΟΠΟΡΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΥΝΑΜΕΩΣ 400 ἀνδρῶν
9. ΚΕΤΘ ΑΥΛΩΝΟΣ
   ΙΜΑ (15 ΑΡΜ.)

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΕΦΕΔΡΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

10. Α. ΑΣ
    (1) Γ΄ ΜΑΚ(–)
    (2) Δ΄ Μ Κ
    (3) 647 ΜΤΠ
    (4) 2 ΙΜΑ ΑΜΧ 30
    (5) ΙΜΑ Μ48 (εἰς ΑΥΛΩΝΑ)
    (6) ΟΥΛΑΝ ΑΜΕΣΟΥ ΕΠΕΜΒΑΣΕΩΣ
11. α. ΑΣΔΕΝ
    (1) 2ον ΣΑΛ (1η ΜΑΛ + 2α ΜΑΛ)
    (2) 505 ΤΠΝ + ΙΜΑ Μ 48
    (3) 575 ΤΠΝ

Ἀκριβές Ἀντίγραφον
Δημήτριος Γούτος
Λοχαγός Γραμματεύς Α΄ Κλάδου

Ταξίαρχος Κων/νος Χανιώτης
Διευθυντής 3ης ΜΕΟ

ΠΑΡΑΛΗΠΤΑΙ
- Στρ. Γραφεῖον Ἀντιπροέδρου Δημοκρατίας
- Στρ. Γραφεῖον ΥΕΘΑ
- Γραφεῖον ΑΕΔ-ΥΑΕΔ
- ΑΣ-ΑΝ-ΑΑ/2ον-3ον ΕΓ-Αἰθ. Ἐπιχ.
- Δνταί Κλάδων ΜΕΟ-Δνσεις ΛΕΑ
- Αἰθ. Ἐπιχ. ΑΕΔ

ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ
3η ΜΙΚΤΗ ΕΠΙΤΕΛ. ΟΜΑΣ/ΑΙΘ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

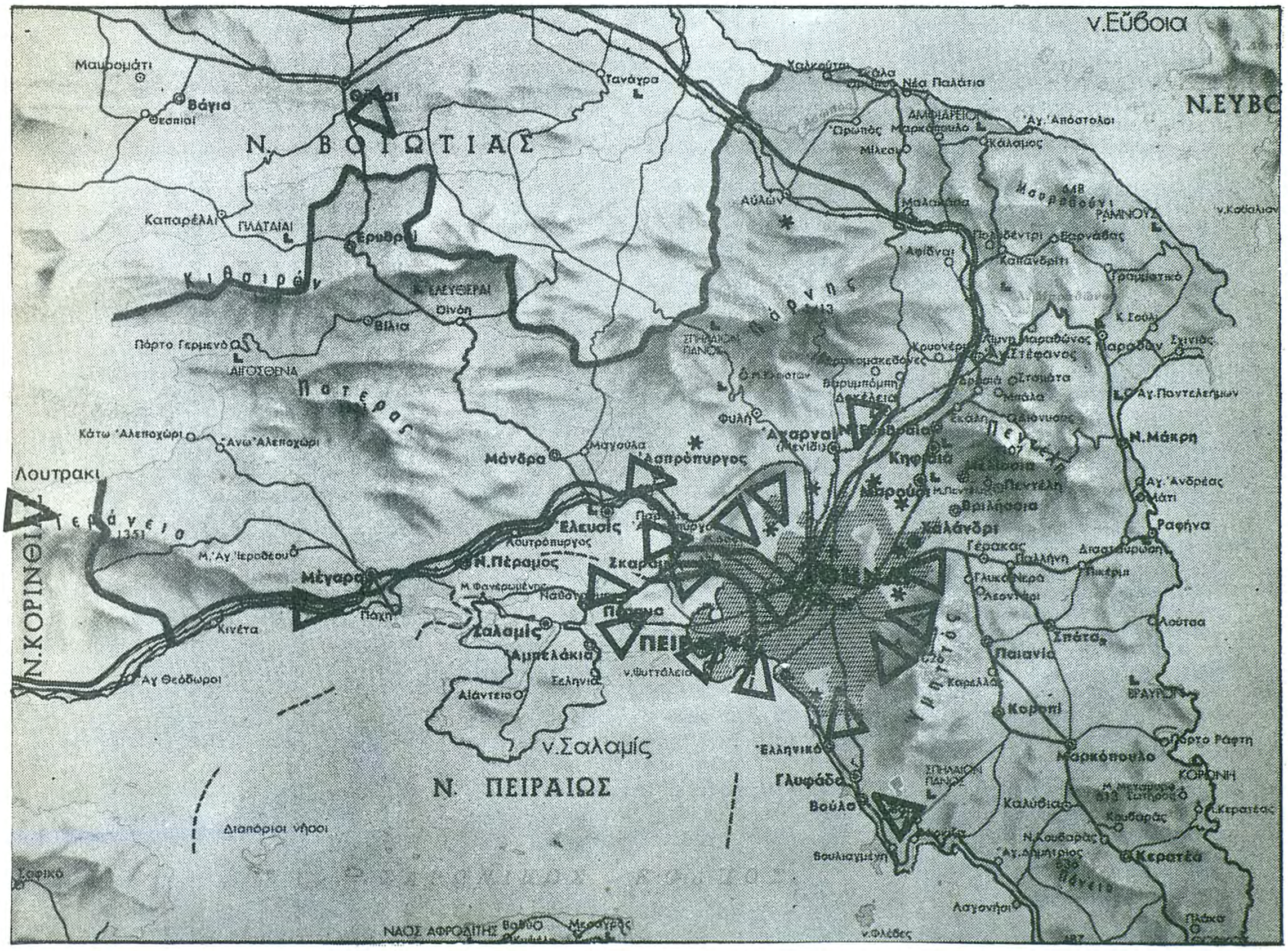
Ἀθῆναι 19 Νοεμβρίου 1973

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

Ἐμφαίνουσα τάς διαθεσίμους Δυνάμεις τῶν Τριῶν Κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καί Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς Λεκανοπεδίου Ἀττικῆς, Βοιωτίας καί Κορίνθου, ὡς ἐφεδρείας ΑΕΔ

ΘΕΣΙΣ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΜΟΝΑΔΟΣ	ΔΥΝΑΜΙΣ
ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ		
1. Σ Σ Ε	Τρεῖς (3) Λόχοι	450
2. ΓΟΥΔΙ	Τέσσαρες (4) Λόχοι	400
3. ΧΑΪΔΑΡΙ	Τρεῖς (3) Λόχοι	270
4. ΧΑΪΔΑΡΙ	Τέσσαρες (4) Λόχοι	400
5. Μ. ΠΕΥΚΟ	Δύο (2) Λόχοι	180
6. ΛΟΥΤΡΑΚΙ	Δύο (2) Λόχοι	120
7. ΘΗΒΑΙ	Δύο (2) Λόχοι	180
8. Μ. ΠΕΥΚΟ	Μία (1) Διμοιρία	34
ΣΥΝΟΛΟΝ		2.034
ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ		
1. ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	Δύο (2) Λόχοι	120
2. ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ	Μία (1) Διμοιρία	30
3. ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ	Εἷς (1) Λόχος	90
4. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	Μία (1) Διμοιρία	30
5. ΧΟΛΑΡΓΟΣ	Μία (1) Διμοιρία	30
6. ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑΣ	Εἷς (1) Λόχος	70
7. ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ	Δύο (2) Λόχοι	120
8. ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑΣ	Τρεῖς (3) Λόχοι	180
9. ΝΑΥΣΤΑΘΜΟΣ	Δύο (2) Λόχοι	120
ΣΥΝΟΛΟΝ		790
ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ		
1. ΤΑΤΟΪ	α. Τρεῖς (3) Διμοιρίαι Ὁπλιτῶν	90
	β. Τέσσαρες (4) Διμοιρίαι Μαθητ. Σχολ. Ἰκάρων	120
2. ΕΛΕΥΣΙΣ	Μία (1) Διμοιρία	30
3. ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ	Μία (1) Διμοιρία	30
4. ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ	Μία (1) Διμοιρία	30
5. ΚΑΒΟΥΡΙ	Μία (1) Διμοιρία	30
ΣΥΝΟΛΟΝ		330

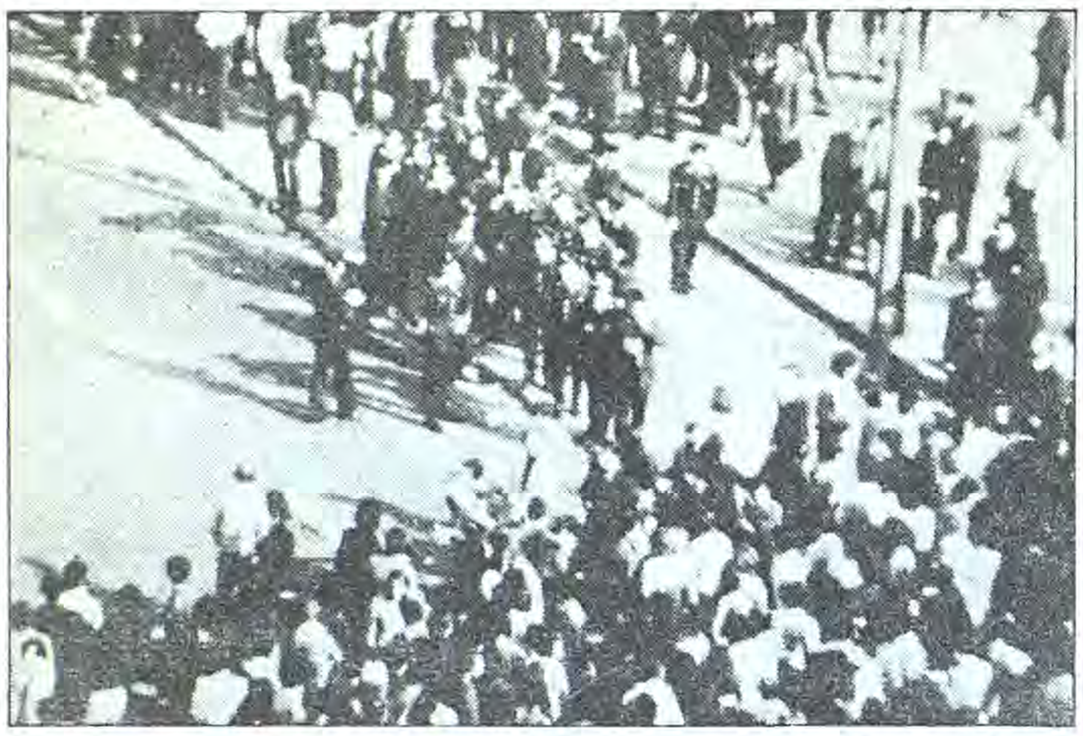
Τό Ἀρχηγεῖο Ἐνόπλων Δυνάμεων εἶχε ἀκόμη στίς 19 Νοεμβρη στήν διάθεσή του σάν ἐφεδρεῖες καί δυνάμεις τῶν τριῶν Κλάδων τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καί τοῦ Ἀρχηγείου Χωροφυλακῆς Λεκανοπεδίου Ἀττικῆς, Βοιωτίας καί Κορίνθου.

Οἱ δυνάμεις αὐτές ἐκτός ἀπό τή χωροφυλακή ἀνέρχονταν στούς 3.154 ἄνδρες, ἀνάμεσα στούς ὁποίους ἦταν καί 4 διμοιρίες τῆς Σχολῆς Ἰκάρων μέ δύναμη 120 ἀνδρῶν.

Συγκεκριμένα, τό Ἀρχηγεῖο Στρατοῦ διέθετε 2.034 ἄνδρες, τό Ἀρχηγεῖο Ναυτικοῦ 790 καί τό Ἀρχηγεῖο Ἀεροπορίας 330.

Ἄν σκεφθεῖ κανείς ὅτι οἱ διαθέσιμες μάχιμες δυνάμεις εἶναι πολύ περισσότερες ἀπό τίς ἐφεδρεῖες μποροῦμε νά φανταστοῦμε τήν δύναμη τῶν μονάδων πού εἶχε κινητοποιηθεῖ ἀπό τούς δικτάτορες γιά νά ἀντιμετωπίσουν τόν ἄοπλο Ἑλληνικό λαό, πού διεκδικοῦσε Δημοκρατία καί Ἐλευθερία!

Ἀπό τό μνημόσυνο Παπανδρέου στό Πολυτεχνεῖο καί τήν πτώση τοῦ Παπαδόπουλου

τοῦ Γ. Παπουτσάνη

ΣΤΙΣ 21 Νοέμβρη 1973, τέσσερις δηλαδή μέρες μετά τήν πτώση τοῦ Πολυτεχνείου ἡ Γενική Γραμματεία Τύπου καί Πληροφοριῶν («Τμῆμα Διεθνῶν Θεμάτων» τῆς «Διευθύνσεως Μελετῶν, Σχεδιάσεων καί Προγραμματισμοῦ») ἐξέδωσε, ὅπως καί τακτικά ἄλλωστε ἔκανε, δύο Δελτία περιορισμένης κυκλοφορίας.

ΤΟ ΕΝΑ ἦταν Δελτίο Ραδιοφωνικῶν ἐκπομπῶν καί περιλάμβανε ἐκτενῆ ἀποσπάσματα «εἰδήσεων ἑλληνικοῦ ἐνδιαφέροντος» τῶν Ραδιοφωνικῶν Σταθμῶν:

- Δυτικῶν χωρῶν (BBC, ΡΩΥΤΕΡ, Η.Π.Α., ΝΤΩΥΤΣΕ ΒΕΛΛΕ, ΡΩΜΗ, ΑΓΚΥΡΑ)
- ΚΚΕ (Πρόκειται γιά τή φωνή τῆς Ἀλήθειας)
- Κομμουνιστικῶν χωρῶν (Μόσχα, Βουδαπέστη).

ΣΤΑ περιεχόμενα τῶν «εἰδήσεων ἑλληνικοῦ ἐνδιαφέροντος» αὐτῶν τῶν σταθμῶν περιλαμβάνονταν εἰδήσεις, σχόλια, ρεπορτάζ καί δηλώσεις κομμάτων καί προσωπικοτήτων, σχετικά μέ τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου καί τήν κατάσταση πού ἐπικρατοῦσε στή χώρα μέχρι καί τίς 20 Νοέμβρη.

ΤΟ ΑΛΛΟ Δελτίο (ἀριθμός τεύχους 270 – 21/11/73) περιλάμβανε κύρια ἄρθρα, ἀνταποκρίσεις καί σχόλια τόσο γιά τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου ὅσο καί γιά τήν κατάσταση στήν ὁποία εἶχε περιέλθει ἡ «κυβέρνηση» Μαρκεζίνη καθώς καί ὁ ἴδιος ὁ Παπαδόπουλος καί τίς προοπτικές πού διαγράφονταν γιά τό μέλλον τῆς χώρας μετά ἀπό αὐτά.

ΟΛΑ τά παραπάνω προέρχονταν ἀπό τίς μεγαλύτερες καί γνωστότερες ἐφημερίδες τῆς Ἀμερικῆς, Γαλλίας, Ἀγγλίας, Γερμανίας, Ἰταλίας, Βελγίου, Δανίας, Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί Τουρκίας.

ΜΕΣΑ ἀπ' αὐτά τά δελτία, πού εἶναι ἄλλωστε χαρακτηριστικά, ἀφοῦ σέ μερικά σημεῖα ὁ συντάκτης ἤ οἱ συντάκτες του διατυπώνουν κρίσεις καί σχόλια γιά τό κατά πόσο τά δημοσιεύματα εἶναι «εὐμενῆ» ἤ «δυσμενῆ» γιά τό καθεστώς ἤ κατά πόσο εἶναι «ἀντικειμενικά» ἤ ὄχι (!), τό «ΑΝΤΙ» δίνει μιά εἰκόνα τῆς περιγραφῆς ἀλλά καί τῶν ἐκτιμήσεων τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης στό ἐξωτερικό, γιά τά γεγονότα ὅσο καί γιά τίς μετέπειτα ἐξελίξεις.

ΕΚΤΟΣ ὅμως ἀπ' αὐτά, γιά νά δοθεῖ μιά πληρέστερη εἰκόνα ἰδίως γιά τό διάστημα πρίν καί μετά τό Πολυτεχνεῖο, παρουσιάζουμε κρίσεις καί σχόλια τῶν ξένων μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης, ὅπως αὐτά μεταφράζονταν καί δημοσιεύονταν στό : «ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ – Ἀνασκόπηση τοῦ Διεθνοῦς Τύπου γιά τήν Ἑλλάδα» τό ὁποῖο ἐκδιδόταν στήν Φραγκφούρτη ἀπό τήν Διοίκηση τοῦ Συνδικάτου Ἐργαζομένων στήν Μεταλλοβιομηχανία τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας (IG — Metall — Pressespiegel für griechische Kollegen).

Πρίν ἀπό τήν κατάληψη

Βρισκόμαστε στίς ἀρχές Νοεμβρη 1973. Περίοδος ἔντονης πολιτικοποίησης τοῦ Φοιτητικοῦ Κινήματος, ὄξυνσης τῆς οἰκονομικῆς κρίσης, χρεωκοπίας τῆς γενικότερης πολιτικῆς τῆς χούντας. Τό πείραμα τῆς «φιλελευθεροποίησης» ἔχει ἀρχίσει καί ὁ Μαρκεζίνης εἶναι ὁ δοτός «πρωθυπουργός» τοῦ «προέδρου τῆς Δημοκρατίας» Παπαδόπουλου.

Μετά τήν κατάληψη τῆς Νομικῆς, στίς ἀρχές τοῦ ἴδιου χρόνου, τό μνημόσυνο τοῦ Γ. Παπανδρέου στίς 4 τοῦ Νοέμβρη ἀποτελεῖ ἀφορμή γιά μιά μαζική συγκέντρωση καί μιά δυναμική ἀντιπαράθεση μέ τήν Ἀστυνομία.

BBC (Λονδίνο 4-11-1973)

«Οἱ ἐλπίδες τοῦ Ἑλληνικοῦ καθεστῶτος περί εἰρηνικῆς μεταβάσεως πρός τήν Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, ὑπέστησαν σοβαρό πλῆγμα, ὅταν ἐξέσπασαν σήμερα ἄγριες μάχες μεταξύ τῆς Ἀστυνομίας καί ὡρισμένων διαδηλωτῶν ἀπό 5 – 8000 ἀτόμων τά ὁποῖα συγκεντρώθηκαν στήν Ἀθήνα κατά τήν 5η ἐπέτειο ἀπό τοῦ θανάτου τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ Γεωργίου Παπανδρέου» μεταδίδει τό BBC στίς 4 τοῦ Νοέμβρη γιά τά γεγονότα τοῦ μνημόσυνου, πού ἀποτέλεσαν καί προάγγελο τῆς φοιτητικῆς ἐξέγερσης.

«Ὅταν ἐτελείωσαν οἱ συγκρούσεις καί στούς δρόμους ὑπῆρχαν πέτρες καί σπασμένα ρόπαλα, εἶχαν ἤδη τραυματιστεῖ 60 ἄτομα, ἐνῶ ἄλλα 30 εἶχαν συλληφθεῖ. Ἡ πρώτη κρίσιμη δοκιμασία γιά τήν κυβέρνηση τοῦ κ. Μαρκεζίνη ἔδειξε στήν πραγματικότητα ὅτι εἶναι μικρότερες ἀπό ποτέ ἄλλοτε οἱ πιθανότητες συμβιβασμοῦ μεταξύ αὐτοῦ καί τῶν ἀντιπάλων του. Πρώην πολιτικοί ἀπ' ὅλα τά κόμματα παρέστησαν στήν ἀκολουθία ὡς ἐπίσης πολλοί κρατούμενοι οἱ ὁποῖοι ἀμνηστεύθηκαν προσφάτως ὑπό τοῦ προέδρου κ. Παπαδόπουλου καί ἐπιπλέον πολλοί φοιτητές...»

Ὁ Ραδιοφωνικός Σταθμός ἀφοῦ ἀναφέρεται στήν ἐξέλιξη τῶν γεγονότων μετά τό μνημόσυνο, ὑπογραμμίζει: *«Μιά ἐκδήλωση ἡ ὁποία ἄρχισε μέ τήν Ἀστυνομία νά τηρῆ κάποια ἀπόσταση, ἐξελίχθηκε σέ σημεῖο πού νά ἀποτελεῖ τό σοβαρώτερο ἀπό τά τρία πλήγματα τά ὁποία ὑπέστη ὁ κ. Μαρκεζίνης. Τό ΠΡΩΤΟ ἦταν ἡ ἀποτυχία τῶν προσπαθειῶν του, νά ἀνοίξη διάλογο μέ τόν πολιτικό κόσμο. Τό ΔΕΥΤΕΡΟ ἡ οἰκονομία. ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΙΤΟ οἱ φοιτητές οἱ ὁποῖοι ἀνεμίχθησαν περισσότερο ἀπό ὁποιονδήποτε ἄλλον σήμερα»*. (Ἀπό τό Δελτίο Τύπου τοῦ Συνδικάτου Ἐργαζομένων).

Εἰδικότερα γιά τήν «φιλελευθεροποίηση» μέ τή γνωστή προοπτική διενέργειας ἐκλογῶν στίς 6 Νοεμβρίου, ἡ ἐφημερίδα FIGARO ἔγραφε:

FIGARO (Παρίσι 6-11-73)

«Στά μάτια τῆς ἀντιπολιτεύσεως οἱ ἐκλογές φαίνονται ἀπό τώρα πλαστές καί χαλκευμένες ἐξ αἰτίας τοῦ ἴδιου

τοῦ συστήματος, διά τοῦ ὁποίου νομάρχες, δήμαρχοι, γραμματεῖς συνδικάτων κ.λ.π. εἶναι διορισμένοι ἀπό τήν Κυβέρνηση καί δέν μποροῦν συνεπῶς νά ἀφήσουν νά ἐκδηλωθῆ ὁποιαδήποτε ἀντιπολίτευση (...)

Πρόδηλον εἶναι ὅτι ἡ κατάσταση αὐτή δέν πρόκειται νά διευκολύνη τά πράγματα, διότι ἕνα μποϋκοτάρισμα τῶν ἐκλογῶν ἀπό τήν Ε.Ρ.Ε., τήν Ε.Κ. καί τό Κόμμα τῆς Ἀριστερᾶς (ΕΔΑ), πού ἀντιπροσώπευαν τό 1963 ἄνω τοῦ 80% τοῦ πληθυσμοῦ, ἠμπορεῖ νά προκαλέση σοβαρές δυσχέρειες γιά τήν κυβέρνηση τοῦ κ. Μαρκεζίνη». (Ἀπό τό Δελτίο Τύπου τοῦ Συνδικάτου Ἐργαζομένων).

ΤΟΣΟ οἱ ξένοι ραδιοσταθμοί ὅσο καί οἱ ἐφημερίδες ἀναφερόμενες στά γεγονότα τοῦ τριήμερου τῆς κατάληψης τοῦ Πολυτεχνείου ἔκαναν μιά λεπτομερή περιγραφή τῆς κατάστασης, δίνοντας ὅμως κυρίως βάρος στίς συνέπειες τοῦ ξεσηκωμοῦ στίς πολιτικές ἐξελίξεις τῆς χώρας καί ἰδιαίτερα τίς συνέπειες γιά τήν «φιλελευθεροποίηση».

BBC (20-11-1973)

ΤΟ BBC στήν ἐκπομπή του τῆς 20ῆς Νοέμβρη (σύμφωνα μέ τό Δελτίο Ραδιοφωνικῶν Ἐκπομπῶν τῆς Γενικῆς Γραμματείας Τύπου σελ. Α2, Α3, Α4, Α5, Α6, Α7) ἀφοῦ ἀναφερόταν στίς δίκες πού εἶχαν ἀρχίσει στό Στρατοδικεῖο, στίς δηλώσεις Κανελλόπουλου ὁ ὁποῖος ζήτησε σχηματισμό Κυβέρνησης Ἐθνικῆς Ἑνότητας καί στήν συνέντευξη πού ἔδωσε στή Ρώμη ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου ἀνέφερε:

«Ὁ Ἀνταποκριτής ἀπό τήν Ἀθήνα, μετέδωσε πρό ὀλίγου ὅτι ὁ Ἀρχηγός τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, στρατηγός Ζαγοριανάκος καί ὁ πρωθυπουργός Μαρκεζίνης ἐνεφανίσθησαν ὑπό τῆς τηλεοράσεως τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων.

Ὁ στρατηγός Ζαγοριανάκος ἐτόνισε ὅτι ὁ στρατός οὐδένα ἐφόνευσε ὅτι οὐδείς συνελήφθη ὑπό τάς πύλας τοῦ Πολυτεχνείου καί ὅτι μόλις ἐτελείωσε τό ἔργο του, τῆς βοηθείας πρός τήν Ἀστυνομία, ὁ στρατός ἀπεσύρθη καί πάλι.

Ὁ κ. Μαρκεζίνης συνεχάρη τάς Ἐνόπλους Δυνάμεις οἱ ὁποῖες ἔχουν ὡς ἀποστολήν τήν προστασίαν τῆς χώρας ἀπό ἐσωτερικούς καί ἐξωτερικούς ἐχθρούς καί ἔψεξε τούς πολιτικούς, ὅπως εἶπε, πού δέν ἔχουν διδαχθεῖ τίποτα ἀπό τό παρελθόν. Ὁ κ. Μαρκεζίνης εἶπεν ἐπίσης ὅτι συμφωνεῖ ἀπολύτως μέ τόν Πρόεδρον.

Ἐξ ἄλλου ἐγνώσθη ὅτι ὁ ἰατροδικαστής Ἀθηνῶν κ. Καψάσκης, εἶπεν ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν νεκρῶν εἶναι ὁ ἐπίσημος ἀνακοινωθείς καί ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά ὑπῆρχαν ἄλλοι νεκροί ἐκ τῶν ταραχῶν, διότι οὐδείς μπορεῖ νά ταφεῖ ἄνευ δικῆς του ἀδείας».

ΤΟ BBC σ' αὐτήν τήν ἐκπομπή του ἀναφέρθηκε ἀκόμη στίς διεθνεῖς ἀντιδράσεις καί μετέδωσε συνέντευξη, σχετική μέ τά γεγονότα μέ τόν καθηγητή κ. Σιώτη καί τόν δόκτορα κ. Μάρκο Δραγούμη.

ΡΩΥΤΕΡ (20–11–1973)

ΣΤΙΣ 20 τοῦ μηνός ἐπίσης, τό ΡΩΥΤΕΡ μετέδωσε ρεπορτάζ ἀπό τά γεγονότα τῆς Ἀθήνας καί περιγραφή ἀμερικανοῦ δημοσιογράφου γιά τίς καταστροφές στό Πολυτεχνεῖο.

«Ἡ Ἑλληνική πρωτεύουσα, ἀνάφερε τό ρεπορτάζ, *στρατοκρατεῖται ἀπό σήμερον. Ὡρισμένοι κεντρικοί δρόμοι παραμένουν κλεισμένοι στήν τροχαῖαν κυκλοφορίαν. Τάνκς καί στρατός μέ στολή ἐκστρατείας σταθμεύουν στά νευραλγικά σημεῖα τῆς πόλεως. Ὁ Τύπος εἶναι λογοκριμένος καί δημοσιεύει τόν ἐπίσημο ἀπολογισμό τῶν νεκρῶν ἀπό ἀδέσμευτες (ἀδέσποτες προφανῶς θέλει νά πεῖ) σφαῖρες, στούς 11. Ἀλλά γενική εἶναι ἡ πεποίθηση ὅτι ὁ αἱματηρός ἀπολογισμός τῶν δραματικῶν γεγονότων τοῦ Σαββατοκύριακου εἶναι πολύ τραγικώτερος καί ἡ σημερινή* **FIGARO** *ἐπικαλούμενη ὅπως γράφει ἀνεπίσημες ἀλλά πολύ σοβαρές πηγές, γράφει, ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν θυμάτων ξεπερνάει τούς 100 νεκρούς. Σημειώνει ὅτι οἱ οἰκογένειες τῶν Ἀθηνῶν γυρίζουν στά Ἀστυνομικά τμήματα ψάχνοντας γιά τά παιδιά τους καί ἀπηύθηναν ἔκκληση στόν Διεθνῆ Ἐρυθρό Σταυρό...»*

«Ξένοι δημοσιογράφοι, συνεχίζει τό ΡΩΥΤΕΡ *πάντοτε κατά τό Δελτίο τῆς Γενικῆς Γραμματείας Τύπου καί Πληροφοριῶν, ἐπεσήμαναν χθές τήν καταστροφή πού εἶχε γίνει στό ἐσωτερικό τοῦ Πολυτεχνείου μετά τήν ἐκδίωξη τῶν σπουδαστῶν του ἀπό τά τάνκς. Σχετικό τηλεγράφημα τοῦ «Ἀσσοσιέητεντ Πρές» μεταδίδει τά ἑξῆς χαρακτηριστικά! Ἡ Ἑλληνική κυβέρνηση κάλεσε χθές τούς δημοσιογράφους σέ μία ὀργανωμένη ἐπίσκεψη στό Πολυτεχνεῖο Ἀθηνῶν τρεῖς μέρες μετά τήν βιαία εἴσοδο τοῦ στρατοῦ καί τῆς Ἀστυνομίας πού ἐξεδίωκον τούς μαθητές πού ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ.*

Τό θέαμα τῆς καταστροφῆς ὅπου ὅλα ἦσαν (διακοπή), ἐρχόταν σέ κραυγαλέα ἀντίθεση μέ ὅτι εἶχαν τήν εὐκαιρία νά διαπιστώσουν σέ προηγούμενη ἐπίσκεψή τους τήν περασμένη Παρασκευή. Ἐπίσης τήν ἡμέρα καί ἐνῶ 3000 φοιτητές κατεῖχαν τό κτίριο τοῦ Πολυτεχνείου παντοῦ ὑπῆρχαν πινακίδες πού συνιστοῦσαν νά ἀπαγορεύεται ἡ πρόκληση ζημιῶν (...)

Ἡ κατάσταση εἶναι πολύ διαφορετική σήμερα, συνεχίζει ὁ ἀμερικανός δημοσιογράφος (...) *Τό σχολεῖο δέν ἦταν σ' αὐτήν τήν κατάσταση, ὅταν εἴχαμε ἔλθει τήν Παρασκευή. Δέν εἶναι οἱ φοιτητές πού τά ἔκαναν αὐτά δήλωσε ἕνας Σκανδιναυός δημοσιογράφος στόν ὑπουργό παρά τῷ πρωθυπουργῷ κ. Σπ. Ζουρνατζῆ, ὁ ὁποῖος δέν ἀπάντησε».*

ΣΤΙΣ 20 Νοεμβρη ἡ **«Φωνή τῆς Ἀλήθειας»** μετέδωσε ἀνταπόκριση ὁμάδας φοιτητῶν ἀπό τήν Ἀθήνα γιά τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, καθώς καί ρεπορτάζ. Ἀκόμη μεταδόθηκε σημείωμα τοῦ σταθμοῦ γιά τά γεγονότα ὅπου μεταξύ ἄλλων ὑπογραμμιζόταν:

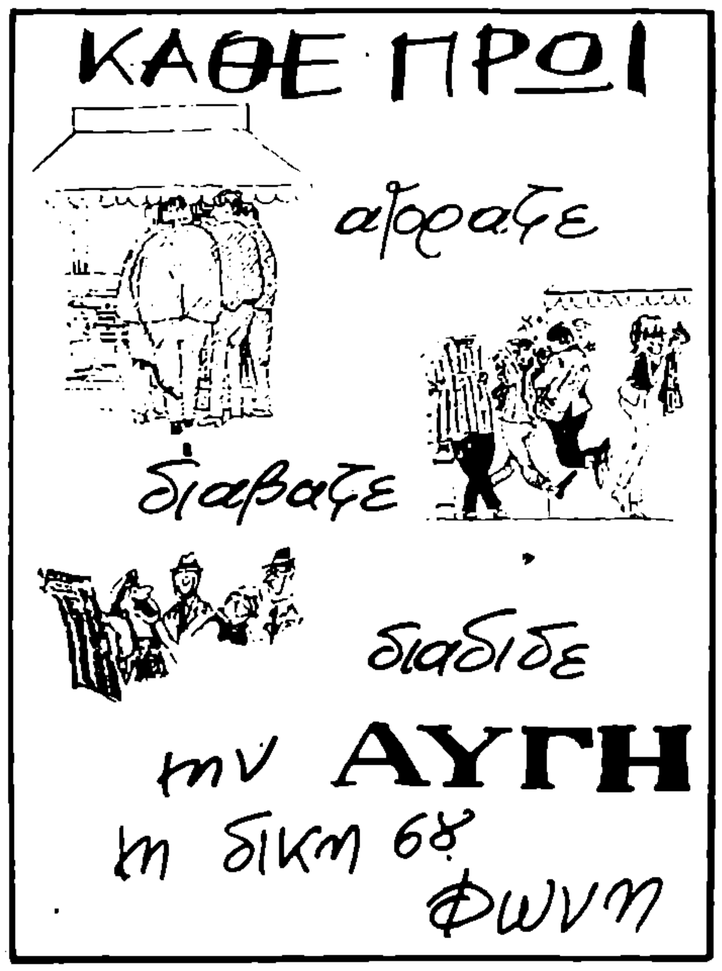
(...) «Ὅλη ἡ στρατοκρατική φασιστική ζούγκλα πού πρόβαλε στήν πιό αἱματηρή της μορφή κατέδειξε τή θηριωδία τῆς δικτατορίας, θρυμμάτισε τή μόστρα τῆς πολιτικοποίησης ἀλλά δέν ἔκαμψε τήν ἀγωνιστική πορεία τοῦ λαοῦ, τήν ἀπόφασή του νά γκρεμίσει τούς αἱμοσταγεῖς τυράννους, νά στηλώσει τήν κυριαρχία του στήν ξαναματωμένη πατρίδα».

Ὁ ΣΤΑΘΜΟΣ μετέδωσε ἀκόμη μήνυμα τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ Στ. Στεφανόπουλου ὁ ὁποῖος δήλωσε ὅτι τά αἱματηρά γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς καταπίεσης πού συνεχίζεται σχεδόν ἑπτά χρόνια.

ΕΞ ΑΛΛΟΥ σχόλιο συνεργάτη τοῦ **Ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τῆς Μόσχας** στίς 20 ἐπίσης τοῦ μήνα, ἀνέφερε ὅτι:

«Ἡ ἐξαγγελθεῖσα φιλελευθεροποίηση ἀποδείχτηκε ὅλο καί ὅλο προσωπίδα, ἡ ὁποία πετάχτηκε μετά τίς τελευταῖες ἐκδηλώσεις τῶν φοιτητῶν καί τῶν ἐργαζομένων τῆς Ἀθήνας καί τοῦ Πειραιᾶ, ὑπέρ τῶν δημοκρατικῶν δικαιωμάτων.

Σύμφωνα μέ τίς τελευταῖες πληροφορίες, οἱ Ἑλληνικές Ἔνοπλες Δυνάμεις ἔχουν τεθεῖ σέ κατάσταση συναγερμοῦ. Στήν Ἀθήνα συγκεντρώνονται στρατεύματα. Ἡ κατάσταση στή χώρα ἔχει ὀξυνθεῖ στό ἔπακρο καί ἀπό τώρα εἶναι δύσκολο νά δῆ κανείς πῶς θά ἐξελιχθοῦν τά γεγονότα».

Στίς ἐφημερίδες

ΑΝΑΛΟΓΕΣ εἰκόνες ἔδωσαν καί οἱ περιγραφές τῶν ἐφημερίδων πού ἐπέμειναν ἰδιαίτερα στήν πολιτική ἀνάλυση τῶν γεγονότων. Στό σύνολό τους σχεδόν τά δημοσιεύματά τους πού περιλαμβάνονται στό Δελτίο Τύπου περιορισμένης κυκλοφορίας τῆς Γ.Γ. Τύπου καί Πληροφοριῶν ἀσχολοῦνται ἰδιαίτερα μέ τήν «φιλελευθεροποίηση» καί τήν τύχη της. Οἱ περισσότερες ἐξ ἄλλου θεωροῦν ὅτι τό πείραμα ἀπέτυχε, ἡ ἴδια ἡ Κυβέρνηση Μαρκεζίνη δέν κατάφερε νά πείσει ἀλλά οὔτε καί ν' ἀποκηρύξει τή σκληρότητα τοῦ καθεστῶτος καί παράλληλα ἐπισημαίνουν ὅτι ὁ Παπαδόπουλος στό μέλλον δέν θά πρέπει νά αἰσθάνεται ἀσφαλής.

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ **«THE WASHINGTON POST» (20-11-73)** σέ κύριο ἄρθρο της καί μέ τίτλο «Διαμαρτυρία ἐν Ἑλλάδι», μεταξύ ἄλλων ὑπογράμμιζε:

«Ὁ πρόεδρος Παπαδόπουλος εἶχε ὑποσχεθεῖ τόν παρελθόντα μῆνα τήν διενέργειαν βουλευτικῶν ἐκλογῶν τό προσεχές ἔτος.

Εἰς τήν πραγματικότητα πῶς προτίθεται ὁ κ. Παπαδόπουλος νά πηδήση ἀπό τήν ράχιν αὐτῆς τῆς τίγρεως; Προφανῶς ὑπελόγισεν ὅτι κατόπιν ἐξαετοῦς στρατοκρατίας, ἡ Κυβέρνησίς του ἀπέκτησεν ἐπαρκῆ ἔλεγχον τῆς καταστάσεως ἤ λαϊκήν ἀνεκτικότητα διά νά βαδίσει ἐκ νέου πρός πολιτικήν διακυβέρνησιν (...)»

Στή συνέχεια ἡ ἐφημερίδα ἀπολογεῖται ἔμμεσα γιά τήν ἀμερικανική πολιτική ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδας «ὁμολογώντας» κυνικά (γιατί ὄχι;) καί τίς σκοπιμότητες πού ὁδήγησαν τήν Ἀμερικανική Κυβέρνηση στή γνωστή της πολιτική καί πού ἔχουν μεγάλη σχέση μέ τά συμφέροντα τῶν ΗΠΑ στό χῶρο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς. Συγκεκριμένα:

«Διά τούς Ἀμερικανούς, ἐπισημαίνει ἡ «WASHINGTON POST», ὑπάρχει εἰδικόν μέλημα. Οἱ διαμαρτυρόμενοι φοιτηταί ἀπηύθυναν ἐκ νέου, τήν κατηγορίαν ὅτι οἱ ΗΠΑ διά τῆς ἑταιρικῆς σχέσεώς των μετά τῆς κυβερνήσεως Παπαδοπούλου ἐντός τοῦ ΝΑΤΟ διατηρεῖ τήν κυβέρνησιν εἰς τήν ἐξουσίαν. Ἡ Ἑλλάς πρέπει νά ἐγκαταλείψη τόσον τόν ἀμερικανικό ἐναγκαλισμόν ὅσον καί τό ΝΑΤΟ, ἐκραύγαζον. Ἡ κατηγορία δέν εἶναι ὀλιγώτερον δυσάρεστος ἐπειδή, ἀπό πολλῶν ἀπόψεων, εἶναι ἄδικος. Πάρα πολλοί ἀντιτιθέμενοι εἰς τό καθεστώς Ἕλληνες μέμφονται τάς ΗΠΑ διά τάς ἰδικάς των ἀδυναμίας. Πρόκειται ἐν πάση περιπτώσει περί σκληροῦ δι-
λήμματος.

Ὁ τελευταῖος πόλεμος εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν, κατά τόν ὁποῖον ὁ Ἀμερικανικός Ἕκτος Στόλος εἶχεν ἀναπτυχθεῖ ἐκτός τοῦ ἐν Ἀθήναις «οἰκείου λιμένος» του, ὑπενθύμισεν ἐκ νέου τήν στρατηγικήν ἀξίαν τοῦ δεσμοῦ μετά τῆς Ἑλλάδος – παρ' ὅλον ὅτι δέν ἐπετράπη νά ὑπερίπτανται τῆς Ἑλλάδος ἀμερικανικά ἀεροπλάνα μεταφέροντα ὑλικόν πρός τό Ἰσραήλ.

Ἡ ἀμερικάνικη Κυβέρνηση, ἀπεφάσισεν πρό τινος χρόνου, νά ἀκολουθήσει τήν γραμμήν ὅτι ἠδύνατο νά ἐξυπηρετήσει καλλίτερον τά συμφέροντά της εἰς τήν Μεσόγειον καί τήν Μέσην Ἀνατολή, τήν ὑπόθεσιν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος ἐν Ἑλλάδι (SIC!) διά τῆς συνεργασίας μετά τοῦ προέδρου Παπαδόπουλου καί ὄχι διά τῆς ἐναντιώσεως σ' αὐτόν...»

Οἱ **TIMES τοῦ Λονδίνου** σέ κύριο ἄρθρο τους στίς 19 τοῦ Νοέμβρη διατύπωναν τήν ἄποψη ὅτι *«μεταξύ τῶν συνεργατῶν τοῦ προέδρου Παπαδόπουλου θά εὑρεθοῦν ἄνθρωποι πού θά συμπεράνουν καί «θά ὑποστηρίξουν» ὅτι «τό πείραμα μέ τήν "πολιτικήν"» ἔφερεν ἤδη τό ἀποτέλεσμα πού ἀνεμένετο, ἡ δέ ἀπάντησις πρέπει νά εἶναι ἡ ἐπάνοδος εἰς τήν ἀμιγῶς στρατιωτική διακυβέρνησιν».*

ΣΕ κύριο ἄρθρο της ἡ ἐφημερίδα **«THE GUARDIAN» τοῦ Λονδίνου (19-11-73)** μέ τίτλο «Τέλος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐπιτελικοῦ σχεδίου» τόνιζε:

«Τό ἔργον τοῦ πολιτικοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Μαρκεζίνη κατέστη ἀδύνατον. Οὔτε δύναται οὗτος νά ἀποκηρύξει τήν σκληρότητα τοῦ καθεστῶτος παραιτούμενος, οὔτε νά τήν υἱοθετήση παραμένων καί δεχόμενος ὅτι εἶναι μία μαριονέττα. Οὗτος ἔχει ἤδη ἀποτύχει νά πείση τούς ἡγέτας τῶν παλαιῶν δημοκρατικῶν κομμάτων νά συμμετάσχουν εἰς τά ἐκλογάς τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Δέν ἀξίζει πλέον τόν κόπον νά ἐπιμείνη εἰς τήν προσπάθειάν του αὐτήν.

Αὐτός οὗτος ὁ κ. Παπαδόπουλος δέν ἔχει ἀρκετούς λόγους νά αἰσθάνεται ἀσφαλές τό ἔδαφος. Οἱ πρώην στρατιωτικοί συνάδελφοί του καί οἱ ἀδιάλλακτοι νεαροί ἀξιωματικοί δύνανται νά προβάλλουν τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ τακτική του τῆς «ὁμαλοποιήσεως» καί ἡ προσεκτική του σκηνοθεσία μιᾶς δημοκρατικῆς παρωδίας πρός ἐξαπάτησιν τῶν Βρυξελλῶν καί τῆς Οὐάσιγκτον, προκάλεσε αὐτό τό εἶδος τῆς δημοσίας καταστροφῆς, τό ὁποῖον ἀπεφεύχθη εἰς τάς καλάς παλαιάς ἡμέρας τῶν πολιτικῶν κρατήσεων, τῶν εἰδικῶν κέντρων ἀνακρίσεων καί τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου».

«Δέν ἐπρόκειτο περί φοιτητικῆς ἐξεγέρσεως διά τήν κατάργησιν ἑνός δοσμένου νόμου. Ἐπρόκειτο περί ἀποπείρας στάσεως, περί προθέσεως ἐμφυλίου πολέμου...»

Δέν δίστασε νά χαρακτηρίσει τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου ἡ ὑπερσυντηρητική ἐφημερίδα **«L' AURORE»** σέ ἄρθρο της μέ τίτλο «Δημοκρατία ἤ ἐπανάστασις;»

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ἀφοῦ ἐπέκρινε τούς ἡγέτες τῆς «μετριοπαθοῦς ἀντιπολιτεύσεως» γιά τή στάση τους διερωτιόταν:

«Διατί ὅλα αὐτά; Διά νά ἐπιτραπῆ ἡ πορεία τῆς χώρας πρός κανονικήν ἐξέλιξιν», ἐτόνισεν ὁ κ. Παπαδόπουλος. Μέ ἄλλα λόγια ἡ φιλελευθεροποίηση ἔχει ἀναβληθεῖ ἀλλά ὄχι ἐγκαταληφθεῖ. Τό πρόγραμμα τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Μαρκεζίνη θά ὁλοκληρωθῆ. Αἱ ἐκλογαί θά διεξαχθοῦν (...) οἱ μετριοπαθεῖς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ὑπερκερασθέντες ἀπό τήν θύελλαν πού ἐξαπέλυσαν, θά ἀντελήφθησαν ἴσως ὅτι ἡ συντομωτέρα ὁδός πρός τήν Δημοκρατία δέν διέρχεται ἀπό τήν ἐπανάστασιν»

ΜΙΑ ...διαφορετική ἄποψη, ἔρχεται νά ὑποστηρίξει ἡ ἐφημερίδα τοῦ Μονάχου **«SUDDEUTSCHE ZEITUNG».** Κλείνοντας σχόλιό της στίς 19-11-73 μέ τίτλο: «Οἱ ἑλληνικοί πέπλοι πέφτουν» ὑπογράμμιζε:

«Ἡ ἀπόπειρα δημιουργίας παραστάσεως πολιτικῶν ἐλευθεριῶν ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπῆρχαν αὗται ἤ ὑπῆρχαν μόνο κατά παραχώρησιν, ἐναυάγησεν. Ἡ ὁδός ἀπό τῆς δικτατορίας πρός τήν δημοκρατίαν διανοίγεται μόνον μέσω τῆς ἀνατροπῆς τῶν δικτατόρων».

ΤΑ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου δέν ἄφησαν βέβαια ἀδιάφορο καί τόν Τουρκικό Τύπο. Μέ τίτλο «Τό αἷμα ρέει εἰς Ἀθήνας» ἡ ἐφημερίδα **«CUMHURIYET»** ἀφοῦ ἔκανε τήν διαπίστωση ὅτι *«ἐπί ἔτη τώρα, παραμένει ὁ Παπαδόπουλος εἰς τήν ἀρχήν, διά πρώτην, ὅμως, φοράν εὑρίσκεται ἀντιμέτωπος παρομοίας κρίσεως»*, ἔχοντας *ἴσως μιά... ἐμπειρία,* καταλήγει στό ἀπαισιόδοξο συμπέρασμα ὅτι: *«Οἱ στρατιωτικές χοῦντες ἀργά ἤ γρήγορα, ἀντικαθίστανται ἀπό ἄλλες στρατιωτικές χοῦντες».*

Η ΙΣΤΟΡΙΑ εὐτυχῶς γιά τή χώρα μας, δέν δικαίωσε τήν τουρκική ἐφημερίδα. Τουλάχιστον ... ὄχι ἀπόλυτα.

ΣΤΙΣ 24 Νοέμβρη ἡ Ἰωαννιδική χούντα ἐκτόπισε τόν Παπαδόπουλο.

Τό νέο καθεστώς, ἔγραψε στίς 26 τοῦ ἴδιου μήνα ἡ **«AACHENER VOLKSZEITUNG»,** *θέλει νά ἐπιβάλει ἡσυχία καί τάξη. Ἄς ἐλπίζουμε, ὄχι τήν ἡσυχία τῶν νεκροταφείων καί τήν τάξη τῶν φυλακῶν».*

ΔΥΣΤΥΧΩΣ τά γεγονότα τῶν ἐπόμενων μηνῶν τόσο στήν Ἑλλάδα ὅσο καί στήν Κύπρο ἀποτέλεσαν τήν πικρότερη διάψευση αὐτῶν τῶν ἐλπίδων...

Σ.Σ. Στά ἀποσπάσματα πού παραθέσαμε τηρήσαμε τόσο τή διατύπωση ὅσο καί τήν ὀρθογραφία τῶν ἐντύπων, ὅπου εἶχαν δημοσιευθεῖ.

Ἡ ἀπώλεια τῆς ἐθνικῆς μας μνήμης

Στόν κρατικό μηχανισμό πού δέν δημιούργησε τήν βεβαιότητα πώς ἐπανῆλθε ἡ Δημοκρατία στή χώρα μας, στήν στείρα κομματικοποίηση καί τήν οὐσιαστική ἀδιαφορία τῆς Βουλῆς, ἀποδίδει ὁ πατέρας τοῦ Διομήδη Κομνηνοῦ, τήν μή ἀπονομή οὐσιαστικῆς δικαιοσύνης καί τόν ἐκφυλισμό τοῦ νοήματος τοῦ Πολυτεχνείου.

Πέντε χρόνια μετά ἀπό τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, ὁ κ. Γιάννης Κομνηνός ἀφηγεῖται:

«Ἰδού λοιπόν, ξανά ἐγώ στό ἐδώλιο, γιά νά θυμώσω καλοπροαίρετους καί μή, πού θά ὀσμιστοῦν ὅτι γίνεται δῆθεν μιά καπηλεία, ἐπειδή ἀπαντάω σέ ἐρωτήσεις δημοσιογράφων σέ μιά στιγμή πού ὁ Τύπος κρίνει ἀναγκαῖο νά ἀπευθυνθεῖ καί σέ μένα.

Ὁ λόγος πού σπανιώτατα ἀποδέχτηκα νά μιλήσω ἦταν ὅτι ἀπό τήν πρώτη στιγμή, ἀρχίζοντας ἀκόμη ἀπό τήν ἐποχή τῆς κατάληψης τῆς Νομικῆς καί φθάνοντας μέχρι τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου καί στό χαμό τοῦ δικοῦ μου παιδιοῦ, ἀσπάστηκα τήν ἀντίληψη πώς δέν ἦταν δυνατόν νά δῶ ἀποκλειστικά καί μόνο τήν προσωπική περίπτωση ἀλλά ἦταν ἀνάγκη πολιτική καί πανανθρώπινη νά ἀναφερθῶ καί στούς ἄλλους συνομηλίκους του πού εἶχαν τήν ἴδια μοίρα, τό ἴδιο πιστεύω.

Ὅταν ρωτήθηκα ἀπό δημοσιογράφους, τήν ἐποχή πού ὁ εἰσαγγελέας κ. Τσεβάς ἔκανε τήν προανάκρισή του, ἄν ἀνῆκε σέ κόμμα καί σέ ποιό κόμμα ἀνήκω ἐγώ, γιά τόν γιό μου ἀπάντησα ὅτι τό ποῦ ἀνῆκε, ἐκεῖνος μόνον γνωρίζει...

Τό γεγονός εἶναι ὅτι πάνω ἀπ' ὅλα ἦταν στρατευμένος στήν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια.

Καί λέγοντας αὐτά πίστευα βαθύτατα ὅτι δίνω τήν ἀληθινή εἰκόνα, ὄχι ἁπλά τοῦ παιδιοῦ, ἀλλά ὅλων τῶν παιδιῶν πού ἦταν μέσα στό Πολυτεχνεῖο καί πού τραυματίσθηκαν ἤ σακατεύτηκαν ἤ πέθαναν ἤ ἐπέζησαν.

Δέν εἶδα, δηλαδή τό θέμα κομματικά. Γιατί ἀργότερα, μέ τή λεγόμενη ἀποκατάσταση τῆς Δημοκρατίας εἴδαμε ὀργανώσεις, μερικές ἀπό τίς ὁποῖες δέν ὑπῆρχαν τότε ἤ εἶχαν λουφάξει, πού ἤθελαν νά προσεταιριστοῦν ἀγωνιστές ἤ τήν μνήμη ἀγωνιστῶν.

Γιά μένα, οἱ ἀγωνιστές μέσα στό Πολυτεχνεῖο ὅπως καί στή Νομική ἦταν ἀπό τήν πρώτη στιγμή Ἕλληνες. Πιστεύω ὅτι εἶδα τό ὅλο θέμα διακομματικά.

Ὑπῆρξαν φίλοι καί ἀγωνιστές πού ζῆσαν μαζί μου τά γεγονότα αὐτῆς τῆς διετίας, πού πικραθήκανε γιατί δέν μιλοῦσα. Δέν μίλησα γιατί ἀκριβῶς εἶχα συναίσθηση τῆς βαρύτατης εὐθύνης νά προετοιμαστῶ γιατί τά κόμματα δέν βοήθησαν ὅσο θἄπρεπε νά βοηθήσουν, ἴσως γιατί εἶχαν σοβαρότερα προβλήματα ἐσωτερικῆς φύσης.

Δέν βοήθησαν τήν ὑπόθεση τοῦ Πολυτεχνείου καί τῆς δίκης ὅσο θά μποροῦσαν νά τή βοηθήσουν, ἴσως γιατί ἦταν ἡ στιγμή πού ἔπρεπε νά ἀναδιοργανωθοῦν. Καί τό εἶδαν σάν ἕνα συγκλονιστικό ἐπεισόδιο, θέβαια, τῆς ἱστορίας τοῦ τόπου, ἀλλά σάν κάτι πού θά ἐρχόταν ἡ ἱστορία νά τό καταγράψει ἀργότερα καί δέν ἦταν τῆς στιγμῆς. Καί αὐτό τό: «δέν ἦταν τῆς στιγμῆς» συνεχίστηκε γιά χρόνο πάρα πολύ, ὥστε χάθηκαν στό μεταξύ ἄπειρες εὐκαιρίες.

Πολλοί ἀποτόλμησαν νά μιλήσουν γιά καπηλεία ξεχνώντας ὅτι ἡ συμβολή ἡ δική μου γιά νά γίνει ἡ δίκη τοῦ Πολυτεχνείου ἦταν οὐσιαστική. Δηλαδή συγκέντρωσα ἀδιάσειστα στοιχεῖα, μάζεψα ἀνθρώπους ὅσους καί ὅπως μποροῦσα, τούς ἔπεισα νά ἐμφανιστοῦν, παρά τό γεγονός ὅτι καί ἐγώ μέσα μου εἶχα πάρα πολλές ἀμφιβολίες κατά πόσο ἡ δίκη αὐτή θά ἦταν μιά δίκη τύπου Νυρεμβέργης ἤ θά ἦταν μιά δίκη φιάσκο.

Ἀντιμετώπισα πολύ συχνά ἀνθρώπους πού ἀμφιταλαντεύονταν νά πάρουν τήν εὐθύνη: «καταθέστε». Ἀπό μιάν ἄποψη τούς δικαιολογῶ, ὅπως δικαιολογῶ καί ἐκείνους πού ὑπέφεραν μαρτύρια, ἔχασαν ἀνθρώπους καί τελικά δέν ἐμφανίστηκαν διόλου. Τούς δικαιολογῶ γιατί ὁ κρατικός μηχανισμός ἀπό τήν στιγμή πού ἀποκαταστάθηκε ἡ ὁμαλότητα, ὅπως λένε, ἀπό τήν πρώτη στιγμή δέν κατάφερε νά πείσει τό λαό ὅτι εἶχε γίνει πραγματική τομή. Ἔτσι δέν κατάφερε νά τοῦ ἀποσείσει τήν δυσπιστία γιά τίς τυχόν ἐπιπτώσεις πού θά εἶχε ἡ ἐμφάνιση τῶν προσώπων τά ὁποῖα εἶχαν ὑποφέρει, ἤ τῶν ἀνθρώπων πού εἶχαν χάσει τούς δικούς τους.

Ποιές ἐπιπτώσεις; Ἁπλούστατα! Τό περίφημο «φακέλλωμα».

Ἀμέσως μετά τό τριήμερο τοῦ Πολυτεχνείου καί προτοῦ ἀκόμη γίνει ἡ κηδεία τοῦ Διομήδη, κινητοποιήθηκα νά θρῶ παιδιά πού ἦταν μέσα στό Πολυτεχνεῖο καί κρύβονταν σέ διάφορα σπίτια καί κλινικές. Αὐτό πού κύρια συνάντησα ἦταν γονεῖς φοβισμένους γιά τήν τύχη τῆς οἰκογένειάς τους.

Κανένας δέν πίστευε τότε ὅτι ἡ ὑπόθεση Πολυτεχνείου ἦταν μιά διαθολεμένη εὐκαιρία νά ἀνατραπεῖ ὁ Παπαδόπουλος γιά νά ἐπιθληθεῖ ὁ Ἰωαννίδης.

Μιά ὁμάδα ἀνθρώπων, ἀνάμεσα σ' αὐτούς κι' ἐγώ, τούς κυνηγούσαμε ἐπί μῆνες ὄχι ἁπλά γιά νά τούς θροῦμε ἀλλά νά τούς πείσουμε νά ἀντιδράσουν ὥστε νά ἐνημερωθεῖ ἡ Διεθνής Κοινή Γνώμη.

Ὑπῆρχαν ἄνθρωποι, ἀνάμεσα σ' αὐτούς, πού εἶχαν συγκεκριμένους λόγους νά μή μιλήσουν.

Γιά παράδειγμα, ὑπῆρξε χήρα πού δέχτηκε τήν ἐκδοχή τῶν ἀρχῶν ὅτι ὁ ἄνδρας της πέθανε ἀπό ἡμιπληγία, γιατί ἦταν γυναίκα πανί μέ πανί, ἦταν ὁ μόνος της προστάτης καί μόνον ἔτσι μπόρεσε νά εἰσπράξει τήν ἀποζημίωση ἀπό τήν ἀσφαλιστική ἑταιρία.

Ὑπῆρξε περίπτωση κοπέλλας πού παρουσιάστηκε τελικά καραθοτσακισμένη πού δήλωνε «ἀναρχική» καί πού δέν πίστευε ὅτι ἡ ἐξουσία θά τή δικαιώσει. Καί τῆς εἶπα: «Δέν εἶναι θέμα νά σέ δικαιώσει ἡ ἐξουσία ἀλλά νά ἀποδείξεις ὅτι ἡ ἐξουσία δέν εἶναι σέ θέση νά σέ δικαιώσει». Ἔτσι μέ πολλούς κόπους κρατώντας την στά χέρια τήν ἀνεβάσαμε στήν εἰσαγγελία ὅπου γινόταν ἡ προανάκριση.

Ὑπῆρξε μάνα πού μ' ἔδιωξε ἀπό τό σπίτι της καί πού ἔπρεπε σάν ἄνθρωπος νά καταλάβω τίς ἀντιρρήσεις της γιατί μοῦ εἶπε: «Ναί, τό παιδί μου τραυματίστηκε, ἀλλά ἄν ἐμφανιστεῖ χαλάει ὁ γάμος τῆς κόρης μου». Ἡ κόρη της ἦταν ἀρραβωνιασμένη μέ χωροφύλακα.

Ὑπῆρξαν ἄνθρωποι πού τά ὀνόματά τους ἀκούστηκαν ἀργότερα στή δίκη τοῦ Πολυτεχνείου ἤ καί πρίν ἀπό τή δίκη (καί ὅσοι ἀκούστηκαν πρίν ἀπό τή δίκη αὐτοί ἐμφανίστηκαν) πού μοῦ εἶπαν κατάφατσα, προτοῦ μπεῖ κι' ὅλας ὁ Δεκέμβρης τοῦ 1973 ἀλλά κι' ἀργότερα: «Τί σχέση ἔχει ὁ γιός μας μέ τό δικό σας;» Ἔπαιρναν δηλαδή τό θέμα μοιρολατρικά καί τούς συνέφερε νά ὑποθέτουν ὅτι ἐνεργοῦσα δῆθεν γιά τό γιό μου. «Τό δικό μας τό παιδί δέν εἶχε καμιά ἀνάμιξη», «Τό δικό μας τό παιδί πῆγε ἀπό ἀδέσποτη».

Συγκεκριμένα ἕνας ἄνθρωπος ὑψηλοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου ἦταν πού μοῦ 'δωσε τήν ἀπάντηση αὐτή. Ὁ ἴδιος μ' ἐπλησίασε στή δεύτερη δίκη καί μοῦ ζήτησε συγγνώμη γιά τήν συμπεριφορά του λέγοντάς μου ὅτι τό πρόβλημά του ἦταν νά σωθεῖ ἀπό νευρική κρίση ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ. Κι' ἐγώ ἤμουν ὑποχρεωμένος καί πάλι νά δεχτῶ ὅτι ἦταν ἀνθρώπινο ἀπό μέρους του.

Αὐτές τίς δυσκολίες ἀντιμετωπίσαμε. Ἀλλά φταῖνε τά πρόσωπα; Ἐπαναλαμβάνω πώς ὄχι. Φταίει ὁ μηχανισμός τῆς Δημοκρατίας πού δέν ἔπεισε ὅτι ἡ ἀποχουντοποίηση ὄχι μόνο θά γινότανε ἀλλά καί δέν θά ἐβράδυνε νά γίνει.

Μετά εἴχαμε τίς πρῶτες ἐκλογές. Τότε δυό κόμματα μοῦ ζήτησαν νά πολιτευτῶ. Τούς ἀπάντησα: «Εὐχαριστῶ ἀλλά συγκεντρώνω στοιχεῖα γιά τή δίκη γιά τήν ὁποία δέν ἔχει γίνει ἀκόμα λόγος, καί δέν εἶναι μέσα στίς προθέσεις μου νά πολιτευθῶ καί νά καπηλευτῶ τήν προσπάθεια τῶν πραγματικῶν ἀντιστασιακῶν. Ἄς πολιτευθοῦν οἱ ἀντιστασιακοί». Μερικοί ἀπ' αὐτούς πολιτεύτηκαν, μερικοί πού εἶχαν πάθει. Οἱ περισσότεροι ὅμως δέν ἦταν κάν ἀντιστασιακοί καί ἀνάμεσα σ' αὐτούς πού πολιτεύτηκαν, ὑπῆρξαν ἄνθρωποι πού εἶχαν συνεργαστεῖ μέ τή χούντα ὄχι ἀπό καθαρά πολιτική σκοπιμότητα Ἀλλά ἐπειδή οἱ δουλειές τους καί ἡ κοιλιόδουλη βολή τούς ἐπέτρεπαν νά λένε «ἀναλαμβάνομεν ἐργασίες».

Ὑπάρχουν καί σήμερα στό κοινοβούλιο ἄνθρωποι πού δούλεψαν τήν ἐποχή ἐκείνη σάν τεχνοκράτες.

Τώρα κάθε Νοέμβρη ξαναγεννιέται τό θέμα Πολυτεχνεῖο, γίνεται μιά καπηλεία, γι' αὐτό εἶπα στήν ἀρχή! Νά πάλι ἐμεῖς στό ἐδώλιο.

Τά παιδιά τῆς Νομικῆς Σχολῆς καί τοῦ Πολυτεχνείου ἀνοίξανε τό δρόμο στήν ἐπάνοδο τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ἀλλά οἱ περισσότεροι βουλευτές τί ἔκαναν; Ἐλάχιστοι ἦταν ἐκεῖνοι πού μίλησαν, πού συζήτησαν στή Βουλή, πού ἔθεσαν τό πρόβλημα. «Θά ὑπάρξει μέριμνα γιά τά θύματα;» «Θά ὑπάρξει μέριμνα γιά τά μέλη τῶν οἰκογενειῶν πού οἱ χαμένοι ἤ οἱ σακατεμένοι προστάτευαν;»

Κουβέντες εἰπώθηκαν καλοπροαίρετα, ἀλλά κανένας δέν ἔφτασε νά ἀγγίξει τό θέμα σέ ὅλη του τή διάσταση. Περιθωριακά εἰπώθηκαν πολλά καί μ' ἕναν ἀναχρονιστικό καθωσπρεπισμό. Ἀλλά κανένας δέν ἐπέμεινε.

Ἔχω τήν ἐντύπωση ὅτι ὅλοι ἐμεῖς οἱ συγγενεῖς θυμάτων αἰσθανόμαστε πάρα πολύ ἄσχημα ὅταν κάθε 16-17-18 Νοέμβρη καλούμαστε γιά νά ἀνεμίζονται τά σάβανα χωρίς τό κράτος νά ἔχει κάνει αὐτό πού ἔπρεπε.

Ἐπάνω στό τί ἔκανα καί στό τί ἀντιμετώπισα προσωπικά ἔχω γράψει ἤδη ἕνα ἔργο καί θά τό ἐκδόσω.

Μελέτησα πολύ προτοῦ καθήσω νά τό γράψω καί πιθανῶς ταλαντεύομαι σέ διάφορα σημεῖα.

Στό βιβλίο θά ἀναφερθοῦν πράγματα πού δέν ἔχουν γραφτεῖ, γιατί εἶναι προσωπικά μου βιώματα καί ἐνέργειες στίς ὁποῖες μέ βοήθησαν ἄνθρωποι καί νέοι καί μεσήλικες. Ἄνθρωποι πού πάλευαν γιά τή δικαίωση τῆς ἐξέγερσης τοῦ Πολυτεχνείου στό ὄνομα τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας.

Κάτι στό ὁποῖο ἀξίζει νά ἀναφερθῶ εἶναι ἡ ἱστορία τῆς «ΕΠ.Α.Θ.Ε. '67-'74» πού σημαίνει Ἐπιτροπή Ἀποκατάστασης Θυμάτων Ἑπταετίας '67-'74.

Ἡ ΕΠ.Α.Θ.Ε. γεννήθηκε στό μυαλό μου, ὡστόσο ἀπευθύνθηκα σέ ἀνθρώπους πού εἶχαν πολύ παλαιότερη καί κυρίως γνωστότερη ἀγωνιστική δράση ἀπ' ὅτι ἐγώ καί ἕνας ἀπ' αὐτούς ἦταν ὁ καθηγητής Φ. Βεγλερής. Ἦταν ὁ πρῶτος πού ἔπιασε τό θέμα. Τόν συνάντησα στό ἐξωτερικό ἀκριβῶς γι' αὐτό καί τ' ἀγκάλιασε ὅσο μποροῦσε πιό ζεστά.

Ἔγινε λοιπόν συγκέντρωση καί ζητήσαμε νά εἶναι ὑπερκομματική ἡ ἐπιτροπή καί νά συμμετάσχουν στό Διοικητικό Συμβούλιο πρόσωπα ἀπ' ὅλα τά κόμματα.

Ἡ ἰδέα ὑπῆρχε πρίν ἀπό τή μεταπολίτευση καί λίγες μέρες προτοῦ γίνει τό μακελειό στήν Κύπρο, πῆγα στό ἐξωτερικό, ἀκριβῶς γιά νά κινητοποιήσω τούς ἀνθρώπους πού βρίσκονταν ἐκεῖ.

Μετά τή μεταπολίτευση μαζί μέ τόν καθηγητή Βεγλερή ἀναζητήσαμε τά ἄτομα πού θά συμμετεῖχαν σ' αὐτή τήν ἐπιτροπή. Καί εἴπαμε νά εἶναι παιδιά πού εἶχαν θασανιστεῖ ἤ πληγωθεῖ.

Θελήσαμε νά βοηθήσουμε τήν ἀποκατάσταση τῶν θυμάτων. Καί ὅταν λέμε ἀποκατάσταση ἐννοοῦμε νά βοηθήσουμε τούς τραυματισμένους πού εἶχαν ἀνάγκη διπλῶν καί τριπλῶν ἐγχειρήσεων ἤ ψυχιατρικῆς φροντίδας.

Ἕνα κόμμα μᾶς παίδεψε πολύ καί αὐτό γιατί δέν ἦταν δική του ἡ ἐμπνευση. Τήν ἀσπαζόταν, ἀλλά θά ἤθελε νά ξεκινοῦσε ἀπό δική του πρωτοβουλία.

Ὅταν καταφέραμε νά συστήσουμε τήν Ἐπιτροπή πολλοί δέν μποροῦσαν νά ξεπεράσουν τήν αὐστηρή κομματικοποίησή τους.

Ὅλη ἡ κίνηση λοιπόν ἀποπροσανατολιζόταν μ' αὐτόν τόν τρόπο κι' ἔπαιρνε ἄλλη μορφή.

Οἱ ξένοι, οἱ Σουηδοί, οἱ Ἑλβετοί, ἡ Διεθνής Ἀμνηστία θέλαν νά μᾶς στείλουν χρήματα, ἀλλά ἐμεῖς δέν μπορούσαμε νά τά παραλάβουμε γιατί δέν εἴχαμε ἀκόμα ὑπόσταση σάν ἐπιτροπή.

Ἕντεκα μῆνες χρειάστηκαν γιά νά ἀποφασίσει ὁ Πρωτοδίκης νά ἐγκρίνει τό καταστατικό μας, τό 1975.

Ὅλες αὐτές οἱ δυσκολίες κρατικοῦ μηχανισμοῦ καί αὐστηρῆς κομματικοποίησης, γραμμῆς καί ἐντολῶν ἔκαναν τήν «ΕΠ.Α.Θ.Ε. '67-'74» νά αὐτοδιαλυθεῖ.

Φτάνοντας σήμερα στήν πέμπτη ἐπέτειο τῆς ἐξέγερσης τοῦ Πολυτεχνείου δέν ξέρω ἄν μποροῦμε νά μιλήσουμε γιά ἀπώλεια τῆς Ἐθνικῆς μας μνήμης. Μποροῦμε νά μιλήσουμε, ἴσως γιά ἐπιπολαιότητα ἤ γιά ἐγκεφαλική πλύση πού γίνεται ἀπ' ὅλα τά κρατικά μέσα σέ σημεῖο πού νά ἐκτονώνεται τό ἐνδιαφέρον. Γιατί ὅλα τά πράγματα ἔχουν τά ὅριά τους καί τήν ἀντοχή τους. Γιατί δέν εἶναι ὅλοι φτιαγμένοι μαχητές. Ὅμως μέ ἁπλούς συμπαραστάτες, ὅταν καί ὅποτε τούς περισσεύει χρόνος, δέν γίνεται ἀγώνας.

Οἱ ἀγῶνες, γίνονται μέ ὁλοκαυτώματα. Καί γιά ὁλοκαυτώματα μποροῦν νά μιλήσουν μόνο ἐλάχιστες ἐξαιρέσεις πραγματικά ψυχωμένων ἀνθρώπων.

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΕΝΟΣ ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟΥ

Στίς ἑπόμενες σελίδες δημοσιεύονται γιά πρώτη φορά μερικές φωτογραφίες ἀπό τίς δραματικές ὧρες τῆς 17ης καί 18ης τοῦ Νοέμβρη τοῦ '73. Οἱ φωτογραφίες προέρχονται ἀπό τήν ἐρασιτεχνική ταινία πού τράβηξε ὁ δικηγόρος κ. ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΟΥΡΟΣ καί πού διασώζουν τήν ἔνταση καί τό κλίμα τοῦ ξεσηκωμοῦ τοῦ Πολυτεχνείου. Ἀπό τίς εἰκόνες πού ἀποτύπωσε ἡ ταινία κορυφαία εἶναι ἡ στιγμή ὅπου ἕνας ἄγνωστος νέος στάθηκε ἀπέναντι στίς ἐρπύστριες ἑνός τεθωρακισμένου τό μεσημέρι τοῦ Σαββάτου 18/11/73 στήν πλατεία Συντάγματος.

Ὁ δικηγόρος κ. Νικηφόρος Βοῦρος, ὑπῆρξε αὐτόπτης μάρτυρας τῶν γεγονότων τοῦ Πολυτεχνείου, τόσο στόν χῶρο τοῦ ἱδρύματος, ὅσο καί τήν ἑπομένη μέρα στό Σύνταγμα.

Ὁ κ. Ν. Βοῦρος, ἀποθανάτισε μέ τήν κινηματογραφική του μηχανή «τίς σκηνές τοῦ μεγαλείου», ὅπως εἶπε ὁ ἴδιος χαρακτηριστικά, ὅταν κατέθεσε σάν μάρτύρας κατηγορίας στή δίκη τοῦ Πολυτεχνείου.

Ὁ ἴδιος βρέθηκε τό πρωί τῆς 17ης Νοέμβρη στό Σύνταγμα, ὅπου κινηματογράφησε τίς συγκλονιστικές στιγμές, πού δημοσιεύει κατ' ἀποκλειστικότητα τό ΑΝΤΙ, ὅταν ἕνας νεαρός ἔπεσε στίς ἐρπύστριες ἑνός τάνκ.

Νά πῶς περιέγραφαν τή σκηνή αὐτή οἱ «SUNDAY TIMES» τοῦ Λονδίνου: *«(...) Χθές οἱ διαδηλώσεις ἐπεκτάθηκαν σ' ὅλη τήν πόλη. Τά πλήθη υἱοθέτησαν τήν τακτική τῶν ἀστραπιαίων ἐπιθέσεων μετά τίς ὁποῖες διελύοντο. Νέα ὁδοφράγματα ὑψώθηκαν καί ὁ στρατός ἐπέστρεψε ρίχνοντας ριπές πολυβόλων στόν ἀέρα (...) Τά καταστήματα ἔκλεισαν καί ὁ κόσμος ἐπέστρεψε στά σπίτια του. Στήν πλατεία Συντάγματος ἐκατό περίπου διαδηλωτές κραύγαζαν: Ντροπή! ντροπή! Καταριόνταν τό πλήρωμα ἑνός τάνκ καί ὕψωναν ἀνοιχτή τήν παλάμη. Ἕνα ἀγόρι προχώρησε καί εἶπε στόν σιδερόφρακτο ὁδηγό ἑνός τάνκ: Ἄν εἶσαι ἄνδρας πυροβόλα! Ὁ στρατιώτης τόν ἀγνόησε, ἀλλά καθώς τό τάνκ ἔκανε νά προχωρήσει, τό ἀγόρι ξαπλώθηκε καταγῆς».*

Τό τάνκ πέρασε ἀπό πάνω του ἀλλά καθώς τό ἀγόρι βρέθηκε ἀνάμεσα στίς ἐρπύστριες δέν κτυπήθηκε. Τό παιδί σηκώθηκε λίγο ζαλισμένο χαιρέτισε μέ τά χέρια ψηλά καί ὁ κόσμος γύρω ζητωκραύγαζε καί τόν φυγάδευσε πρός τήν ὁδό Μητροπόλεως.

Ὁ κ. Βοῦρος, στή δίκη τοῦ Πολυτεχνείου εἶχε κάνει τήν παρακάτω κατάθεση: «Ὁ μάρτυρας, δικηγόρος εἶπε ὅτι κατέβαινε στό Πολυτεχνεῖο γιά τρεῖς λόγους: γιά νά ἀνταποκριθεῖ στήν γενική ἀπαίτηση τῶν νέων – μεταξύ τῶν ὁποίων καί τοῦ 17χρονου γιοῦ του – γιά συμπαράσταση, γιά νά ἀποθανατίσει «τίς σκηνές μεγαλείου» μέ τήν κινηματογραφική του μηχανή.

ΠΡ.: Τήν ἔχετε αὐτήν τήν ταινία; Ἄν ναί νά μᾶς τήν καταθέσετε.

Μ.: Βεβαίως.

Συνεχίζοντας ὁ μάρτυρας εἶπε: ἡ ἀτμόσφαιρα πού ἐπικρατοῦσε στό Πολυτεχνεῖο θύμιζε πανηγύρι. Θυμᾶμαι χαρακτηριστικά μιά γριούλα πού συγκινημένη ἔβγαλε ἕνα 500ρικο ἀπό τήν τσάντα της γιά νά τό δώσει στούς φοιτητές, ἀλλά αὐτοί δέν τό δέχτηκαν. Ἐκεῖνο πού μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ἦταν ἡ προτροπή τῆς ἀστυνομίας πρός πολίτες νά μπαινοβγαίνουν ἐλεύθερα στό Πολυτεχνεῖο.

Στή 1 τό βράδι συνάντησα στή συμβολή Κοραῆ – Πανεπιστημίου ὠρυόμενους ἀστυνομικούς πού μέ κατέβασαν ἀπό τό αὐτοκίνητο, μέ τράβηξαν ἀπό τά μαλλιά καί μέ γρονθοκόπησαν. Λίγο ἀργότερα στά Ἐξάρχεια εἶδα ἄλλους ἔξαλλους ἀστυνομικούς νά ἐπιτίθενται μέ σύρματα ἀπό οἰκοδομή καί νά θερίζουν σάν στάχυα τούς φοιτητές πού ἔβγαιναν ἀπό τό Πολυτεχνεῖο».

Μ.: Ὁ κόσμος φώναζε «Φύγετε, ἔρχονται οἱ Γερμανοί».

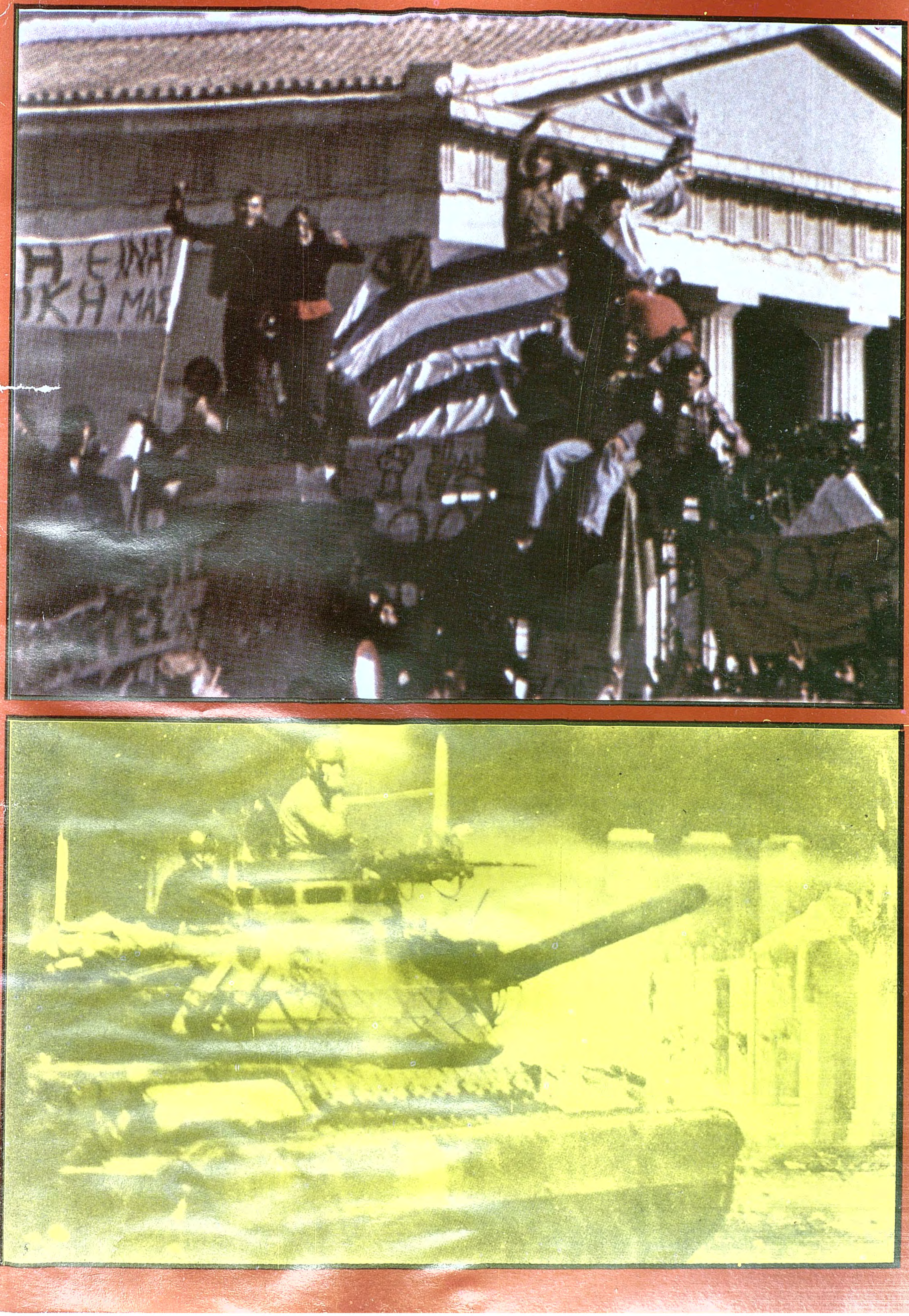
Ἡ πολιτική ἀγωγή δέν ὑποβάλλει ἐρωτήσεις στόν μάρτυρα.

Ἡ ὑπεράσπιση τῶν χουντικῶν στήν ὁποία δίνεται στήν συνέχεια ὁ λόγος, ἀρχίζει τό γνωστό τροπάριο περί ἀπειλῆς τοῦ τότε καθεστῶτος ἀπό ἀναρχικούς γιά νά καταλήξει σέ ἐρωτήσεις πού φθάνουν μέχρι σημείου γελοιότητος καί προκαλοῦν τήν ὀργή τοῦ προέδρου.

ΥΠ.: Κύριε μάρτυς. Ἕνας δικηγόρος εἶναι καλός μάρτυς στά δικαστήρια;

ΠΡ.: Μά τί εἶναι αὐτά τά πράγματα κ. συνήγορε».

(Ἀπό τά πρακτικά τῆς δίκης τοῦ Πολυτεχνείου ἀπό τήν ἐφημερίδα «Αὐγή», 8 Νοέμβρη 1975).

Πανώ μέ συνθήματα στό κτίριο τοῦ Πολυτεχνέϊου.

Πολυτεχνεῖο· πρωί τῆς Παρασκευῆς 17/11/73.

Ἡ ὁδός Πανε

Σάββατο μεσ
Συντάγματος,

σίων ἀποκλεισμένη ἀπό διαδηλωτές πού κρατοῦν πανώ καί φωνάζουν ἀντιδικτατορικά σύνθήματα.

μέρι. Τά τεθωρακισμένα παραταγμένα στήν πλατεία
μέ φόντο τό κτίριο τῆς Βουλῆς.

Τά τεθωρακισμένα τοῦ Στρατοῦ κατηφορίζουν προς τήν πλατεία Συντάγματος μπροστά ἀπό τά ξενοδοχεῖα «Μεγάλη Βρετανία» καί «Κίνγκ Τζώρτζ» τό Σάββατο 18/11/73.

...από τό πλῆθος, στέκεται ἀπέναντι σέ
...για λεπτά, τό τεθωρακισμένο θά προ-

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΙΛΜ ΤΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ ΒΟΥΡΟΥ

Γερμανία: ἐπίθεση τῆς νεολαίας τοῦ SDS, στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Σπρίνγκερ.

Ἑλβετία '68: διαδηλώσεις στή Ζυρίχη.

Γερμανία: διαδηλώσεις στή Βόννη.

Γιουγκοσλαβία: διαδηλώσεις στό Βελιγράδι.

Τοῦ Νίκου Ἀναστασόπουλου

Τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης καί οἱ φοιτητικές ἐξεγέρσεις

ΕΝΑ ἀπό τά κοινά σημεῖα ἀνάμεσα στά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου καί τίς φοιτητικές ἐξεγέρσεις πού τό 1968 δόνησαν τίς μεγάλες καπιταλιστικές πρωτεύουσες τῆς Εὐρώπης[1], εἶναι πώς καί στίς δυό περιπτώσεις οἱ αἰτίες καί οἱ συνθῆκες τοῦ ξεσηκωμοῦ ἦσαν συνάρτηση πολλῶν συγκυριακῶν ἀλληλεπιδράσεων, ἄμεσα συνδεδεμένων μέ τίς συγκεκριμένες συνθῆκες πού ἐπικρατοῦσαν στήν κάθε χώρα.

ΜΙΑ λοιπόν καί θά 'ταν ἀνεδαφικό ν' ἀναζητήσει κανείς λύσεις-κλειδιά γιά ἕνα τόσο πολύπλοκο καί πολυσύνθετο φαινόμενο, θέλουμε νά διευκρινήσουμε ἀπ' τήν ἀρχή πώς ἡ ὁποιαδήποτε ἔμφαση στή συμβολή τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης δέν ἀποβλέπει στή μονομερή ἐξήγηση τοῦ φαινομένου, ἀλλά ἁπλά καί μόνο στήν ἐπισήμανση ἑνός ἀπό τούς κοινούς συντελεστές του. Πρέπει ἀκόμα νά ὑπογραμμίσουμε πώς παρά τούς κινδύνους πού περικλείονται σέ κάθε εἶδους ὑπεραπλουστεύσεις, ἐπιχειρήσαμε ὁρισμένες στοιχειώδεις ταξινομήσεις, πού χωρίς νά θίγουν διεξοδικά τό θέμα τους, διευκολύνουν ἐντούτοις τήν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς ἐπιχειρηματολογίας.

ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΣ λοιπόν τίς φοιτητικές ἐξεγέρσεις τοῦ 1968 κάτω ἀπ' αὐτό τό πρίσμα, μποροῦμε νά διακρίνουμε δυό κοινά χαρακτηριστικά.

1. Ἀντικειμενικές συνθῆκες

Οἱ ταραχές ξέσπασαν σέ βιομηχανικά ἀναπτυγμένες καπιταλιστικές χῶρες. Ἐκδηλώθηκαν γιά πρώτη φορά, στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '60, στίς ΗΠΑ καί τήν Ἰαπωνία, καί κορυφώθηκαν τό 1968 στή Γερμανία, Γαλλία καί Ἰταλία.

2. Ὑποκειμενικές συνθῆκες

Οἱ φοιτητές ἐμφανίστηκαν παντοῦ σάν αὐτόνομες κοινωνικές ὁμάδες, μέ αἴτημα τή ριζική ἀλλαγή τοῦ συστήματος τῆς χώρας τους κι' ὄχι τήν ἁπλή τροποποίηση ἤ βελτίωσή του πού ἐπαγγέλονταν μέχρι τότε τά διάφορα πολιτικά κόμματα. Τό ξέσπασμά τους ἦταν αὐθόρμητο καί – παρά τίς δηλωμένες πολιτικές συμπάθειες ὁρισμένων ἀπό τούς πρωτεργάτες τοῦ κινήματος – ἔξω ἀπό κάθε πολιτικό ἔλεγχο. Ὁ ἀριστερισμός, ὁ σουρεαλισμός, ὁ ἀναρχισμός, ὁ κάθε μορφῆς καί ἀπόχρωσης –ισμός, βρέθηκαν ἑνωμένοι κάτω ἀπό τήν κοινή σημαία τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς. Τό κοινό ὅραμα ἦταν ἡ ποιοτική ἀλλαγή τοῦ

τρόπου ζωῆς, μιά μορφή διακυβέρνησης πού δέν θά 'χε σχέση μέ κανένα ἀπό τά ὑπάρχοντα κοινωνικοπολιτικά συστήματα (μέ μοναδική ἐξαίρεση ὁρισμένες διαδικασίες δανεισμένες ἀπό τήν Κινέζικη πολιτιστική ἐπανάσταση). Ἀποβλέπαν σέ μιά οὐτοπιστική (;) κοινωνία, ὅπου ὁ καθένας, μέσα ἀπό τή συμμετοχή του στά κοινά, θά 'χε τήν εὐκαιρία ν' ἀνακαλύψει καί ν' ἀξιοποιήσει τίς δυνατότητές του.

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ τοῦ '68 δέν εἶχε, ἐκείνη τήν ἐποχή, κανένα ἀντίχτυπο στό ἑλληνικό φοιτητικό κινημα, ὄχι μόνο γιατί ἡ Ἑλλάδα ἦταν μιά ὑπανάπτυκτη χώρα[2] κι' ἑπομένως ἔλειπαν οἱ **ἀντικειμενικές συνθῆκες**, ἀλλά κι' ἐπειδή ἡ δικτατορία εἶχε καταστείλει κάθε εἴδους φοιτητική δραστηριότητα. Οἱ Ἕλληνες φοιτητές ἄρχισαν νά κάνουν πάλι αἰσθητή τήν παρουσία τους στά 1972, καί ἡ δραστηριότητά τους κλιμακώθηκε μέ τά γεγονότα τῆς Νομικῆς καί τελικά τοῦ Πολυτεχνείου.

ΣΤΑ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου λοιπόν μποροῦμε νά διακρίνουμε πώς παρά τήν ἀπουσία τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν (ὄχι μόνο οἰκονομική ὑπανάπτυξη ἀλλά καί δικτατορία, σέ ἀντίθεση μέ τά κοινοβουλευτικά συστήματα τῶν βιομηχανικά ἀναπτυγμένων καπιταλιστικῶν χωρῶν) οἱ **ὑποκειμενικές συνθῆκες** παρουσιάζουν ἐκπληκτικές ὁμοιότητες.

Σ' ΟΛΗ τή διάρκεια τῆς κατάληψης καί ἰδίως τίς δυό πρῶτες μέρες, αὐτό πού κυριαρχοῦσε ἦταν ὁ αὐθορμιτισμός, ὁ ριζοσπαστισμός πού προχωροῦσε πολύ πιό πέρα ἀπό τά παραδοσιακά πολιτικά κόμματα, ἀστικά καί μή (εἶναι γνωστή ἡ ἀρχική ἐπιφυλακτικότητα ὄχι μόνο τῶν ἀστικῶν κομμάτων ἀλλά καί τῶν δύο κομμουνιστικῶν) καθώς καί ἡ ἐπιβλητική ἐκπροσώπηση τῶν ἀριστερίστικων τάσεων. Ἀλλά καί τά συνθήματα, οἱ μέθοδοι δράσης, ὁ τρόπος λήψης ἀποφάσεων ἀπό τίς ὁλονύχτιες ἀλλεπάλληλες συνελεύσεις, ὅλα θυμίζουν τόν πυρετό τοῦ '68 καί ἰδιαίτερα τόν Παρισινό Μάη[3].

ΔΕΝ πρόκειται ν' ἀναφερθοῦμε στούς λόγους πού προκάλεσαν τόσο τόν φοιτητικό ξεσηκωμό τοῦ '68 ὅσο καί τήν ἐξέγερση τοῦ Πολυτεχνείου καί πού εἶναι, ὅπως ἀναφέραμε, πολλοί καί πολύπλοκοι. Ἀξίζει πάντως νά σημειωθεῖ πώς παρά τίς διαφορετικές συνθῆκες, εἶναι εὔκολο νά ἐντοπίσουμε καί στίς δυό περιπτώσεις ἀρκετούς κοινούς συντελεστές ὅπως,

- ἡ ριζική ἀλλαγή στή σύνθεση τοῦ φοιτητικοῦ σώματος, πού ἦταν συνέπεια τῆς ἐξάπλωσης τῆς ἀνώτερης ἐκπαίδευσης στίς καπιταλιστικές χῶρες, μετά τόν Β΄Παγκόσμιο Πόλεμο[4],
- ἡ διάσπαση τοῦ διεθνοῦς κομμουνιστικοῦ στρατοπέδου καί ἡ κατ' ἐπέκταση διάσπαση τοῦ ΚΚΕ, καί
- ὁ ἀντίχτυπος τῶν διεθνῶν ἐξελίξεων, στόν ὁποῖο θ' ἀναφερθοῦμε πιό κάτω διεξοδικότερα μιά καί συνδέεται ἄμεσα μέ τήν ἐπίδραση τῶν μέσων μαζικῆς ἐπικοινωνίας.

ΑΝ ὅμως οἱ αἰτίες τοῦ ξεσηκωμοῦ ἦσαν διάφορες – ἄν καί πολλές φορές συγκλίνουσες – κι' ὁπωσδήποτε στενά συνδεδεμένες μέ τίς ἐσωτερικές συνθῆκες τῆς κάθε χώρας, τό πῶς καί τό πότε ἐκδηλώθηκε αὐτός ὁ ξεσηκωμός ἦταν ἄμεση συνάρτηση τοῦ ἴδιου κοινοῦ παρονομαστῆ: Τῆς συμβολῆς τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ '68

ΔΕΝ εἶναι τυχαῖο πώς οἱ διαφορετικές συνθῆκες «ὡρίμασαν» ὅλες τήν ἴδια χρονιά. Οἱ ἀφορμές φυσικά προϋπῆρχαν καί μέ τόν καιρό τά αἰτήματα συσσωρεύονταν ἀπειλητικά. Τό μόνο πού χρειαζόταν ἦταν ὁ σπινθήρας πού θά προκαλοῦσε τίς ἀλυσιδωτές ἀντιδράσεις, κι' αὐτό τό ρόλο τόν παίξανε τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, σέ συνδυασμό μέ τό πολιτικό κλίμα τῶν διεθνῶν ἐξελίξεων τῆς ἐποχῆς.

Γαλλικός Μάης: κατάληψη τῆς Σορβόνης

ΤΟ ΤΕΛΟΣ τοῦ ψυχροῦ πολέμου, ἡ Γαλλική ἀποικιοκρατική πολιτική στήν Ἀλγερία, ὁ ἀγώνας τῶν λαῶν τῆς Κούβας καί τοῦ Βιετνάμ ἐνάντια στίς ΗΠΑ, ὅλα αὐτά ἦσαν ἰσχυρά ἐρεθίσματα γιά μιά νεολαία γαλουχημένη μέ τήν πλύση ἐγκεφάλου *περί φιλελεύθερων ἰδανικῶν καί περί πολυκομματικῆς δημοκρατίας* Δυτικοῦ τύπου, σέ ἀντιπαράθεση μέ τόν *ὁλοκληρωτισμό καί τήν καταπίεση* τοῦ Ἀνατολικοῦ στρατοπέδου.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης πού ἀκολούθησε τό «λυώσιμο τῶν πάγων» ἀνάμεσα στίς δυό ὑπερδυνάμεις, σήμανε καί τό «λυώσιμο» πολλῶν ψευδαισθήσεων. Οἱ νέοι βρέθηκαν ξαφνικά ἀντιμέτωποι μέ τόν κυνισμό ἑνός πολιτικοῦ συστήματος, πού μέ τίς πράξεις του πρόδινε τίς ἀξίες καί τά ἰδανικά πού μέχρι τότε πρόβαλε σάν πρότυπο γιά μίμηση. Εἶναι χαρακτηριστικό πώς οἱ πρῶτες μαχητικές φοιτητικές κινητοποιήσεις, στίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ '60, ἔγιναν στήν Ἰαπωνία καί τή Δυτική Γερμανία – τό Δυτικό Βερολίνο συγκεκριμένα – σέ δυό χῶρες δηλαδή πού συνορεύουν μέ τίς δυό μεγάλες δυνάμεις τοῦ κομμουνιστικοῦ στρατοπέδου καί πού, ὅπως ἦταν ἐπόμενο, ὑπῆρξαν τό ἐπίκεντρο τῆς πιό κραυγαλέας ἀντικομμουνιστικῆς ὑστερίας[5]. Δέν χρειάστηκε ὅμως πολύ, ὅπως ἔδειξαν τά πράγματα, γιά νά μετατραπεῖ ὁ ἀντικομμουνισμός τῶν φοιτητῶν σέ ἀντιαυταρχισμό, ἀντιιμπεριαλισμό, ἀντιαμερικανισμό, ἀντικαπιταλισμό.

ΤΟ ΞΕΣΚΕΠΑΣΜΑ τοῦ μακιαβελισμοῦ πού κρυβόταν κάτω ἀπό τή μάσκα τῶν «Δυτικῶν ἰδανικῶν», οἱ ἡρωικοί ἀγῶνες τῶν πεινασμένων τοῦ Τρίτου Κόσμου ἐνάντια σ' ἕναν ὑπέρτερο στρατιωτικό ἰμπεριαλιστικό μηχανισμό, ἡ ὀδυνηρή διαπίστωση πώς «ἡ κοινωνία (τους) τῆς ἀφθονίας» δέν ἦταν παρά ἕνα σύστημα στυγνῆς ἐκμετάλλευσης πού ὑπάκουε τυφλά στίς ἑκάστοτε ὀρέξεις ἑνός ἀδηφάγου καταναλωτισμοῦ, ἡ συνειδητοποίηση τέλος πώς τίς «ἀποκαλύψεις» τους καί τήν ἀηδία τους συμμερίζονταν χιλιάδες ἄλλοι συνομήλικοί τους σ' ὁλόκληρο τόν κόσμο, ὅλες αὐτές οἱ καινούριες ἐμπειρίες διαμόρφωσαν ριζικά τίς πεποιθήσεις τῶν φοιτητῶν καί βάλαν τή σφραγίδα τους στίς νέες μορφές πάλης. Ὁ Τσέ Γκουεβάρα καί ὁ Χό Τσί Μίνχ γίνανε τά νέα τους εἴδωλα, ἐνῶ οἱ καταλήψεις κτιρίων, οἱ βόμβες Μολότωφ καί οἱ μετωπικές συγκρούσεις μέ τήν ἀστυνομία γίνανε οἱ νέες ἐπαναστατικές μορφές δράσης τους.

ΜΙΑ πού φυσικά οὔτε ὁ Ἰμπεριαλισμός οὔτε τά ἐθνικοαπελευθερωτικά κινήματα ἦσαν μεταπολεμικά φαινόμενα, μπαίνει τό ἐρώτημα: γιατί αὐτή ἡ σέ παγκόσμια κλίμακα ἀντίδραση ἐμφανίστηκε τότε εἰδικά καί ὄχι πρίν μερικές δεκαετίες ἤ ἑκατοντατίες; Μήπως ἡ μεταπολεμική νεολαία ἔγινε πιό εὐαίσθητη στήν ἀδικία ἀπ' ὅτι οἱ προηγούμενες γενιές;

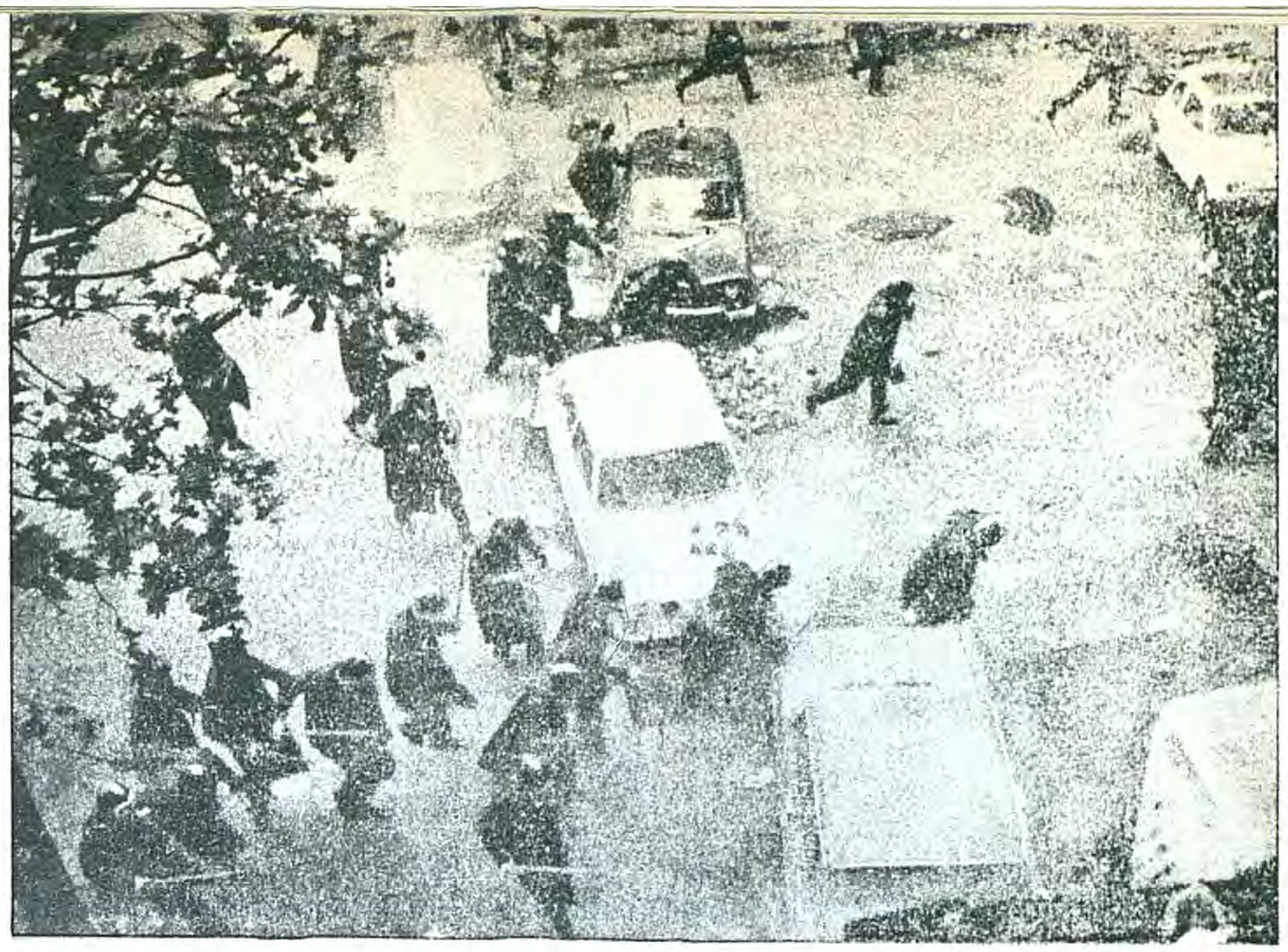
ΓΙΑ τήν ἀπάντηση, πού φαίνεται εὐκολονόητη, ἀρκεῖ κανείς ν' ἀναλογιστεῖ:

πόσοι ἀπό τούς Εὐρωπαίους, τούς Ἀσιάτες ἤ ἀκόμα καί τούς Ἀμερικανούς τοῦ περασμένου αἰώνα, εἶχαν ποτέ τους πληροφορηθεῖ γιά τήν γενοκτονία τῶν Ἰνδιάνων ἀπό τούς Εὐρωπαίους ἄποικους; Κι' ἀκόμα πόσοι ἔνιωσαν συγκίνηση ἤ ἀποτροπιασμό ἀπό τή σφαγή τῆς Χίου, ὅπως τήν ἀπεικόνισε ὁ Ντελακρουά ἐκτός ἀπό τίς λίγες δεκάδες τῶν θαυμαστῶν του πού ἐπισκέφτηκαν τό ἀτελιέ του;

ΑΝΤΙΘΕΤΑ στίς μέρες μας, ὁ κάθε ἀναγνώστης ἐφημερίδας ἤ θεατής τηλεόρασης (δηλαδή πάνω ἀπ' τό 70% τοῦ πληθυσμοῦ τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν) μάθαινε τήν ἴδια μέρα μέ τούς Κογκολέζους γιά τή δολοφονία τοῦ Λουμούμπα. Τά σκελετωμένα κορμιά τῶν παιδιῶν τῆς Μπιάφρα καί τά θύματα τῆς βόμβας Ναπάλμ στό Βιετνάμ, στέλναν τό ἀπεγνωσμένο μήνυμά τους τήν ἴδια μέρα, τήν ἴδια στιγμή, σ' ἑκατομμύρια ἀνθρώπους σ' ὁλόκληρο τόν κόσμο.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ – κι' ἦταν ἀναμφισβήτητα μεγάλη – τῶν διεθνῶν ἐξελίξεων στή διαμόρφωση τῆς μεταπολεμικῆς φοιτητικῆς γενιᾶς, δέν μπορεῖ νά ἰδωθεῖ ξεκομμένα ἀπό τήν παράλληλη συμβολή τῶν μέσων μαζικῆς ἐνημέρωσης, πού δέν ἀρκέστηκαν στό ρόλο τοῦ πληροφοριοδότη (συχνά κακόπιστου καί κακοπληροφορημένου) ἀλλά πολλές φορές, ὅπως θά δοῦμε πιό κάτω, ἦταν αὐτά τά ἴδια πού ὑποκίνησαν ἀλλά καί δημιούργησαν τά γεγονότα.

ΠΕΡΙΤΤΟ φυσικά νά ὑπογραμμίσουμε πώς τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης δέν συντελέσανε μόνο στή διαμόρφωση τῶν γεγονότων ἐκείνης τῆς περιόδου, ἀλλά στή διαμόρφωση μιᾶς ὁλόκληρης γενιᾶς. Κι ἐνῶ δέν πρόκειται ν' ἀσχοληθοῦμε μέ τή συμβολή τους στίς ριζοσπαστικές μεταβολές τῆς τελευταίας τριακονταετίας πού ἀνατρέψανε συθέμελα τίς πολιτιστικές ἀξίες τῶν ἀναπτυγμένων καπιταλιστικῶν χωρῶν, δέν μποροῦμε ἀπ' τήν ἄλλη μεριά ν' ἀγνοήσουμε τό γεγονός πώς ἡ ἐπαναστατημένη νεολαία τῆς δεκαετίας τοῦ '60 ἦταν ἀκριβῶς τό προϊόν αὐτῆς τῆς ἐποχῆς κι' αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἦταν ἡ γενιά πού δέν πάσχισε νά μορφωθεῖ μέσα στίς ἀντιξοότητες οἰκονομικῶν κρίσεων καί παγκόσμιων πολέμων, ἀλλά πού πλούτισε τίς γνώσεις της μέ τή βοήθεια τῶν κομπιοῦτερς καί τῶν κλειστῶν τηλεοπτικῶν κυκλωμάτων. Ἦταν ἡ γενιά πού ἀντρώθηκε μέσα στή θύελλα τῶν ἐπιστημονικῶν ἀνακατατάξεων, πού ἔμαθε νά προσδοκᾶ τά πάντα καί νά μήν ἐντυπωσιάζεται μέ τίποτα, ἡ γενιά πού μέσα στή σύντομη ζωή της εἶδε ν' ἀνατρέπονται καί ν' ἀναθεωροῦνται χιλιόχρονες ἀξίες καί ἀντιλήψεις. σχετικά μέ τόν ἄνθρωπο, τή φύση, τό χῶρο, τόν χρόνο τήν ἠθική. Ἡ σεξουαλική ἀπελευθέρωση, ἕνας ἀπό τούς στόχους τῶν φοιτητῶν πού διογκώθηκε τόσο κακόπιστα ἀπό τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, ἦταν σέ τελευταία ἀνάλυση μερικό δημιούργημα αὐτῶν τῶν μέσων.

ΟΣΟ τώρα ἀφορᾶ τήν ἐπιρροή τους στό φοιτητικό κίνημα τῆς δεκαετίας τοῦ '60, καί εἰδικότερα στό Εὐρωπαϊκό κίνημα τοῦ '68, θά μεθοδεύσουμε σχηματικά τή συμβολή του σέ τρεῖς κατηγορίες.

1. Γνωστοποίηση τῶν διεθνῶν γεγονότων στόν πληθυσμό μιᾶς συγκεκριμένης χώρας.

Πληροφόρηση π.χ. γιά τόν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ ἀπό τόν Τύπο, τήν Τηλεόραση καί τό Ραδιόφωνο, μέ συνέπεια τήν ἀνάλογη ἀντίδραση τοῦ φοιτητικοῦ κόσμου. Τυπική ἀντίδραση ἦταν ἡ διοργάνωση, ἀπό τούς φοιτητές τῆς πρωτεύουσας, μιᾶς διαδήλωσης στήν Ἀμερικανική πρεσβεία, πού κατέληγε σέ σύγκρουση μέ τήν ἀστυνομία.

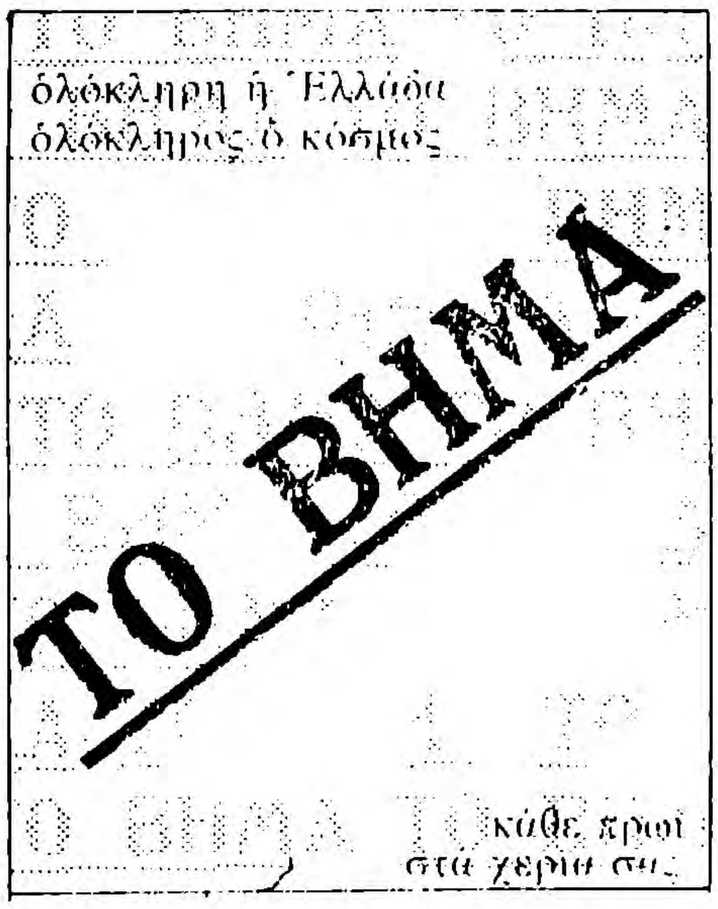
2. Γνωστοποίηση τῆς ἀντίδρασης τῶν φοιτητῶν στόν ὑπόλοιπο πληθυσμό.

Στήν περίπτωση αὐτή ἡ ἀντίδραση παύει νά εἶναι ἐσωτερική ὑπόθεση τοῦ φοιτητικοῦ σώματος καί μετατρέπεται σέ εἴδηση γιά ὁλόκληρο τόν πληθυσμό. Τό θέμα ἔτσι παίρνει εὐρύτερες διαστάσεις, γιατί μιά μερίδα τοῦ πληθυσμοῦ ἀντιδρᾶ θετικά ἤ ἀρνητικά στίς φοιτητικές ἐνέργειες. Σ' αὐτή τήν ἀποφασιστική στιγμή, ὁ ρόλος τῆς μαζικῆς ἐνημέρωσης γίνεται κρίσιμος μιά καί τά μέσα πληροφόρησης ποτέ σχεδόν δέν ἀρκοῦνται στήν ἁπλή πληροφόρηση, ἀλλά προσπαθοῦν νά ἐκμεταλλευτοῦν τά γεγονότα ἀνάλογα μέ τή γενική πολιτική τους γραμμή ἤ τίς εἰδικές εὐαισθησίες καί προκαταλήψεις ὁρισμένων δημοσιογράφων. Μ' αὐτό τόν τρόπο μποροῦν νά προδιαθέσουν τόν πληθυσμό εὐνοϊκά στή φοιτητική κινητοποίηση ἤ ἀκόμα καί νά τόν παρακινήσουν σέ ἐνεργή συμπαράσταση (π.χ. ὁ ρόλος τῆς Γαλλικῆς Ραδιοφωνίας καί Τηλεόρασης (ORFT) στήν περίοδο τοῦ Μάη[6] ἤ νά πάρουν ἐχθρική στάση καί νά παραποίρουν παράλληλα τόν πληθυσμό σέ ἀντιφοιτητική κατεύθυνση (π.χ. ἡ στάση τοῦ δημοσιογραφικοῦ ὀργανισμοῦ SPRINGER στή Δυτική Γερμανία[7]).

3. Γνωστοποίηση τῶν ἐσωτερικῶν ἐξελίξεων στόν ἔξω κόσμο.

Σ' αὐτή τήν περίπτωση ἡ ἀρχική ἀντιαμερικάνικη ἐκδήλωση τῶν φοιτητῶν καί ἡ ἁλυσίδα τῶν θετικῶν ἤ ἀρνητικῶν ἀντιδράσεων πού προκάλεσε στήν συγκεκριμένη χώρα, μετατρέπεται σέ εἴδηση γιά τόν ἔξω κόσμο, ὁπότε ἐρχόμαστε ξανά στήν περίπτωση τῆς 1ης κατηγορίας, μέ πιθανές ἀντίστοιχες ἁλυσιδωτές ἀντιδράσεις στίς ἄλλες χῶρες πού δέχτηκαν τήν πληροφόρηση. Ἔτσι, ἡ φοιτητική ἀναταραχή σέ μιά συγκεκριμένη χώρα παύει πλέον νά εἶναι μιά ἐσωτερική ὑπόθεση τῆς χώρας αὐτῆς ἀλλά μπορεῖ πολύ εὔκολα νά μετατραπεῖ σέ διεθνές γεγονός.

Μ' ΑΥΤΟ τόν τρόπο, ἰσχυροποιεῖται καί δυναμώνει τό αἴσθημα μιᾶς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης καί παράλληλα πλουτίζεται τό θεωρητικό καί πρακτικό ὁπλοστάσιο μέ νέα σύνθήματα, νέες τακτικές, νέους τρόπους ἀγώνα (π.χ. οἱ Γιαπωνέζοι φοιτητές ξεσηκώθηκαν μαζικά γιά δεύτερη φορά [8] στίς ἀρχές τοῦ 1968, μέ κύριους στόχους τήν ἐκδήλωση συμπαράστασης πρός τό λαό τοῦ Βιετνάμ καί τή μα-

ταίωση τῆς ἐγκατάστασης ἑνός καινούριου ἀεροδρόμιου ἔξω ἀπ᾽ τό Τόκιο). Στήν ἀμυντική τους προπαρασκευή ἐνάντια στίς ἀστυνομικές ἐπιθέσεις χρησιμοποίησαν, γιά πρώτη φορά, κράνη, ἀσπίδες καί ἀκόντια, μιά καινοτομία πού ἐντυπωσίασε τά διεθνῆ πρακτορεῖα εἰδήσεων. Ἡ φωτογραφία τῶν κρανοφόρων Γιαπωνέζων φοιτητῶν φιγουράριζε τήν ἄλλη μέρα στίς ἐφημερίδες καί τίς τηλεοπτικές συσκευές ὅλου τοῦ κόσμου, ἐνῶ λίγες ἑβδομάδες ἀργότερα ἀνάλογες ὁμάδες κρούσης ἐμφανίστηκαν στούς δρόμους τοῦ Βερολίνου, τοῦ Παρισιοῦ καί τῆς Ρώμης.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ δεκάδες παρόμοια παραδείγματα, καί μιά «ἡμερολογιακή» μελέτη τῆς ἐξέλιξης τῶν γεγονότων θά᾽ χε πολλά ν᾽ ἀποκαλύψει γιά τά «δάνεια» τῶν διαδοχικῶν φάσεων τοῦ κάθε κινήματος, ἀπό γεγονότα πού εἶχαν συμβεῖ πρίν λίγες μέρες ἤ λίγες ὧρες, σέ κάποια ἄλλη γωνιά τῆς γῆς.

Θ᾽ ΑΡΚΕΣΤΟΥΜΕ ν᾽ ἀναφέρουμε πώς τό ἔναυσμα γιά τήν κλιμάκωση τῶν ταραχῶν στά Ἰταλικά Πανεπιστήμια, δόθηκε μέ τή «Μάχη τῆς VALLE GIULIA» στή Ρώμη, τήν 1η τοῦ Μάρτη τοῦ 1968. Τό κορύφωμα τοῦ Γερμανικοῦ φοιτητικοῦ κινήματος, πού, μέ τούς 400 τραυματίες καί τίς χιλιάδες συλλήψεις, ἔμεινε γνωστό σάν «Πασχαλιάτικη ἐξέγερση», ἔγινε τόν Ἀπρίλη τῆς ἴδιας χρονιᾶς. Λίγες μέρες ἀργότερα ἄρχισε ὁ Παρισινός Μάης.

Μπιάφρα '68.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

ΜΙΛΩΝΤΑΣ γιά μαζική ἐνημέρωση σέ μιά χώρα πού βρίσκεται κάτω ἀπό δικτατορία καί λογοκρισία, εἶναι αὐτονόητο πώς δέν μποροῦμε νά ἐφαρμόσουμε τά ἴδια ἀκριβῶς κριτήρια πού χρησιμοποιήσαμε προηγούμενα, γιατί στήν περίπτωση τῆς χώρας αὐτῆς ὄχι μόνο οἱ συνθῆκες **ἀλλά καί οἱ προτεραιότητες εἶναι πολύ πιό διαφορετικές.** Ἡ πληροφόρηση γιά τίς διεθνεῖς ἐξελίξεις ἔρχεται αὐτόματα σέ δεύτερη μοίρα, γιατί αὐτό πού προέχει εἶναι νά μάθει κανείς τί γίνεται μέσα στόν ἴδιο του τόν τόπο. Καί σέ μιά τέτοια περίπτωση ἀποκλείονται «ἐξ ὁρισμοῦ» τά πιό μαζικά ἀπό τά μέσα ἐνημέρωσης, δηλαδή ἡ Τηλεόραση καί τό ντόπιο Ραδιόφωνο[9], ἐνῶ τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τό μεγαλύτερο ποσοστό τοῦ Τύπου. Ἀκόμα καί ὁ ὁρισμός «μαζική ἐνημέρωση» σηκώνει ἀρκετό νερό καί τά κριτήρια ἐλαστικοποιοῦνται, μιά πού μπροστά στήν πλήρη ἔλλειψη πληροφόρησης ἤ μᾶλλον στή διαστρεβλωμένη πληροφόρηση πού διοχετεύεται ἀπό τά ἐλεγχόμενα μέσα ἐνημέρωσης, ἡ κυκλοφορία μιᾶς παράνομης ἐφημερίδας ἤ ἑνός φυλλάδιου πού περνάει κρυφά σέ χιλιάδες χέρια, παίζει αὐτόματα τό ρόλο μαζικοῦ ἐνημερωτικοῦ μέσου.

ΕΝΑ ἄλλο γεγονός πού πρέπει νά ληφθεῖ ὑπ᾽ ὄψη σέ τέτοιες συνθῆκες, εἶναι τό ποσοστό πληροφοριακῆς κάλυψης ὄχι τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ ἀλλά τῶν κοινωνικῶν ἐκείνων ὁμάδων πού, ἀπό τά πράγματα, ἐπηρεάζονται πιό ἄμεσα καί ἔχουν παράλληλα τή δυνατότητα ν᾽ ἀξιοποιήσουν συνθετικά καί ἀποτελεσματικά τή δεδομένη πληροφορία. Στή συγκεκριμένη περίπτωση τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν – εἰδικά τή χρονιά 1972-73 μέ τά μέτρα «φιλελευθεροποίησης» πού συντεῖναν στή χαλάρωση τῆς λογοκρισίας – τό ποσοστό τῆς πληροφοριακῆς τους κάλυψης ἀπό τά διαθέσιμα ἐνημερωτικά μέσα (ξένοι ραδιοφωνικοί σταθμοί, ἐπίσημος καί παράνομος Τύπος, βιβλία) ἦταν πολύ ψηλότερο ἀπό τόν μέσο ὅρο κάλυψης τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ πού συνήθως ἐξασφαλίζουν τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης[10].

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ὅτι δέν ἐπιχειροῦμε μιά διεξοδική ἀνάλυση τῶν λόγων πού ὁδήγησαν στά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, ἀλλά μιά ἁπλή ἐπισήμανση ὁρισμένων ἀπό τούς συντελεστές, θ᾽ ἀναφερθοῦμε σέ δυό ἀπό τίς βασικές αἰτίες πού δημιούργησαν τήν ἐξέγερση:

1. Ἡ ξαφνική ἐπιδείνωση τῆς οἰκονομίας στίς χρονιές 1972 καί 1973.

Ἐνῶ ἡ Ἑλλάδα στή δεκαετία 1961-1971 εἶχε τό χαμηλότερο ποσοστό πληθωρισμοῦ ἀνάμεσα στίς 24 χῶρες τοῦ

Ὅταν... «τά θέματα προεβάλλοντο καί ἐγένοντο πρωτοφανεῖς παραχωρήσεις»...

Κάτω ἀπό τή σκιά τοῦ Στρατιωτικοῦ νόμου, ἡ Γενική γραμματεία Τύπου καί Πληροφοριῶν τοῦ ἀλήστου μνήμης τυχάρπαστου Ζουρνατζῆ, ἐξέδιδε Δελτία ἐνημέρωσης μέ τήν ἔνδειξη: «Θέματα πρός προβολήν», μέ τά ὁποῖα τροφοδοτοῦσε τά Μέσα Μαζικῆς Ἐνημέρωσης.

Τήν 21η Νοέμβρη, τό Δελτίο μέ ἀριθμό 779 περιλάμβανε σάν θέμα, σχόλιο βασισμένο στήν «ὁμιλία τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πρός τήν ἡγεσίαν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων».

Ἡ «ἄποψη» πού διατύπωνε ἦταν πάγια: *«Οἱ ἀναρχικοί, βάσει ἑνός καλῶς προετοιμασμένου σχεδίου, συνεπικουρούμενοι ὑπό τῶν ἀντιστασιακῶν πάσης ἀποχρώσεως καί τῶν κατ᾽ ἐπίφασιν αὐτοκαλουμένων «δημοκρατικῶν» ἡγετῶν, ἠθέλησαν νά παρεμποδίσουν μέ βιαιότητας καί ἀσχημίας τήν πορεία πρός τόν ἐλεύθερον καί δημοκρατικόν πολιτικόν στῖβον».*

Ἰδού ὁλόκληρο τό γκαιμπελικό δελτίο «ἐνημερώσεως» τῆς 21ης Νοεμβρίου 1973:

ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1973
Α. ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΠΡΟΒΟΛΗΝ ΑΡΙΘ. 779

Ο ΕΧΘΡΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΑΣΗ

(Ἀπό τήν ὁμιλίαν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ πρός τήν ἡγεσίαν τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων).

1. Ἡ κήρυξις τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου ἦτο μία πρᾶξις, τήν ὁποίαν οὐδόλως ἐπεθύμει ἡ Κυβέρνησις. Διότι τόσον ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ὅσον καί ὁ κ. Πρωθυπουργός ἐβάδιζαν πρός τήν ἐξασφάλισιν ὅλων τῶν προϋποθέσεων διά τήν διεξαγωγήν, συντόμως, ἐλευθέρων καί ἀδιαβλήτων ἐκλογῶν.

● Ἡ εἰσήγησις περί κηρύξεως τοῦ Στρατιωτικοῦ Νόμου ἐγένετο, μέ ὅλην τήν εὐθύνην ἔναντι τοῦ Ἔθνους, ὅταν κατέστη συνείδησις ὅτι ἡ ἔννομος τάξις εὑρίσκετο εἰς σοβαρόν κίνδυνον ἀπό τούς ἀναρχικούς – μέ τήν συμπαράστασιν τῶν ἀχαρακτηρίστων συνοδοιπόρων, νοσταλγῶν τοῦ ἁμαρτωλοῦ παρελθόντος – καί ὅταν ὑπῆρξε πλέον, βεβαιότης ὅτι οἱ ἀναρχικοί ἀπέβλεπον εἰς τόν κλονισμόν καί τήν ὑπονόμευσιν τῆς ἐθνικῆς ὑποστάσεως.

● Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καί ἡ Κυβέρνησις προσέφεραν ὁμαλήν πορείαν πρός τάς κοινοβουλευτικάς διαδικασίας. Προσέφερον πλήρεις ἐγγυήσεις διά τήν ἔκφρασιν τῆς λαϊκῆς ἐτυμηγορίας καί ἀκόμη προέβαινον εἰς πρωτοφανεῖς παραχωρήσεις (ἰσότιμος συμμετοχή εἰς τά κρατικά μέσα ἐνημερώσεως, χρηματοδότησις προεκλογικοῦ ἀγῶνος κ.λ.π.) προκειμένου ἡ χώρα νά προχωρήση πρός τήν Δημοκρατίαν.

'Οργανισμοῦ Οἰκονομικῆς 'Ανάπτυξης, τό 1973 ἦταν πρώτη σέ πληθωρισμό, μέ ποσοστό 30,6%[11]. 'Η μαχητική συμμετοχή τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν στά γεγονότα τοῦ Νοέμβρη, ἦταν ἄμεση συνάρτηση τῆς οἰκονομικῆς ἐξαθλίωσης ἐκείνης τῆς περιόδου.

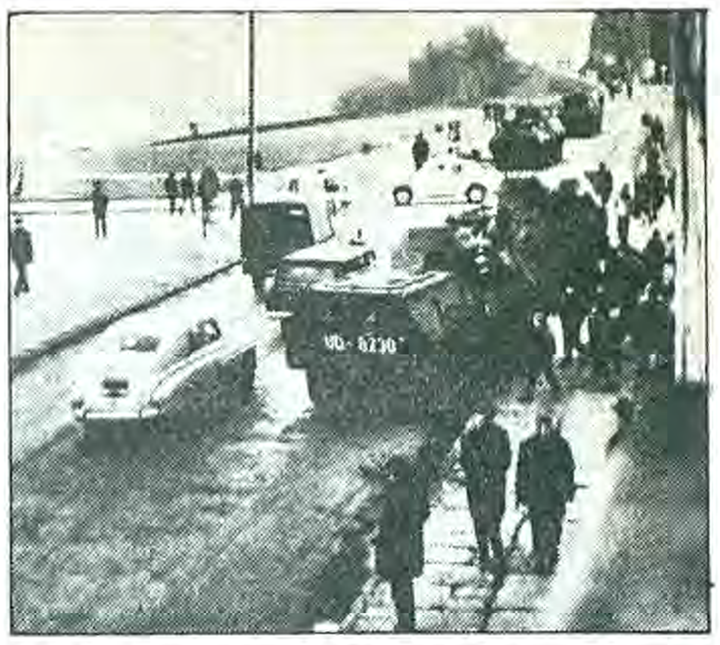
2. Τά μέτρα «φιλελευθεροποίησης» τοῦ καθεστῶτος καί ἡ «διευρυντική» λύση Μαρκεζίνη.

Μιά ἀπό τίς ἄμεσες συνέπειες, ὅπως ἀναφέραμε, ἦταν ἡ χαλάρωση τῆς λογοκρισίας, ἡ σχετική ἐλευθερία ἔκφρασης τοῦ Τύπου καί ὁ ἐκδοτικός ὀργασμός. "Αν καί ὑπό ὁμαλές συνθῆκες δέν θά μπορούσαμε νά κατατάξουμε τά βιβλία στά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, στήν περίοδο ἐκείνη καί σέ σχέση πάντα μέ τό φοιτητικό σῶμα, παίξανε ἀκριβῶς αὐτό τό ρόλο καί μάλιστα μέ μεγάλη ἀποτελεσματικότητα.

ΣΠΑΝΙΑ ἔχει γνωρίσει ἡ 'Ελλάδα τόν ἐκδοτικό ὀργασμό πού παρατηρήθηκε στίς χρονιές 1972 καί 1973. 'Εκατοντάδες βιβλία, προοδευτικά στήν συντριπτική τους πλειοψηφία, γινόντουσαν ἀνάρπαστα ἀπό ἕνα ἀναγνωστικό κοινό κατά βάση νεανικό καί κατ' ἐξοχήν φοιτητικό. Δέν ὑπάρχει μέχρι στιγμῆς, ἀπ' ὅσο γνωρίζουμε, καμιά μεθοδική καταγραφή τῶν βιβλίων πού κυκλοφόρησαν στή διάρκεια ἐκείνης τῆς περιόδου ἀπό ποικιλώνυμους καί πολλές φορές βραχύβιους ἐκδοτικούς οἴκους, οὔτε τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀντιτύπων πού πούλησαν. "Εχουμε πάντως τήν πεποίθηση πώς αὐτός ὁ ἐκδοτικός ὀργασμός ἔπαιξε πρωταρχικό ρόλο τόσο στήν ἰδεολογική διαμόρφωση μεγάλου ἀριθμοῦ φοιτητῶν ὅσο καί στίς μορφές δράσης πού ἐφάρμοσαν (π.χ. μίμηση συνθημάτων καί τακτικῆς ἀπό τίς φοιτητικές ἐξεγέρσεις τοῦ '68 καί ἰδιαίτερα ἀπό τόν Παρισινό Μάη).

Ο ΤΥΠΟΣ ἀπ' τήν ἄλλη μεριά – ἀναφερόμαστε στίς ἐφημερίδες πού δέν ἦσαν φερέφωνα τῆς χούντας – ἀξιοποίησε μέ μεγάλη εὐελιξία τό ποσοστό ἐλευθερίας κινήσεων πού τούς ἐπέτρεπε ἡ «φιλελευθεροποίηση». 'Εφημερίδες ὅπως τά «Νέα», τό «Βῆμα», ἡ «Βραδυνή» καί ἡ «Χριστιανική», ἄρχισαν νά κάνουν ἀνοιχτή κριτική στήν πολιτική τῆς χούντας καί τῆς κυβέρνησης Μαρκεζίνη, καί νά ξεσκεπάζουν – γιά πρώτη φορά ἀπ' τήν κοινή θέα τῶν περιπτέρων – σκάνδαλα καί ἀδυναμίες τοῦ καθεστῶτος, φέρνοντας ἔτσι ἕνα ἀντιστάθμισμα στή μονόπλευρη καί διαστρεβλωτική πληροφόρηση πού διοχετευόταν μέχρι τότε ἀπό τά ἐλεγχόμενα μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ὅμως – κι' ἐδῶ ὑπῆρξε ἡ μεγαλύτερη συμβολή τους – μέ τόν τρόπο πού χειρίστηκαν ὁρισμένα θέματα, πολλές φορές «προβοκάρισαν» καταστάσεις. 'Αρκεῖ γά θυμηθοῦμε τή φοιτητική στήλη τῶν «Νέων», τόν τρόπο δημοσιογραφικῆς κάλυψης τῶν γεγονότων τῆς Νομικῆς ἤ τήν ἐντυπωσιακή προβολή τῶν ἐπεισοδίων στό μνημόσυνο Παπανδρέου καί στίς δίκες πού ἀκολούθησαν στίς ἀρχές τοῦ Νοέμβρη, λίγες μέρες δηλαδή πρίν τήν κατάληψη τοῦ Πολυτεχνείου. 'Η πλατιά πρωτοσέλιδη δημοσιότητα τῶν φοιτητικῶν κινητοποιήσεων, ὄχι μόνο ἀνέβασε τό κύρος τῶν φοιτητῶν στά μάτια τοῦ κόσμου, ἀλλά καί τούς πρόβαλε σάν τούς μοναδικούς συνεπεῖς καί ἀποφασισμένους ἐκφραστές τῶν λαϊκῶν αἰσθημάτων, ἕνα γεγονός πού συνέτεινε πολύ στήν ἀνεπιφύλακτη λαϊκή συμπαράσταση τίς μέρες τῆς κατάληψης. Συγχρόνως ὅμως, ἡ τέτοιου εἴδους προβολή ἐνθάρρυνε καί δυνάμωσε τή φοιτητική ἀγωνιστικότητα, μιά καί οἱ φοιτητές ἄρχισαν νά συνειδητοποιοῦν μέρα μέ τή μέρα τή βαριά εὐθύνη πού εἶχε ἀποθέσει στούς ὤμους τους ἡ λαϊκή προσδοκία.

Πολωνία: διαδηλώσεις στό Στεττίνο.

Θ' ΑΝΑΦΕΡΘΟΥΜΕ χαρακτηριστικά στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο πρόβαλαν οἱ ἐφημερίδες τή συμβολή τῶν φοιτητῶν στήν ἀνατροπή τῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας στήν Ταϋλάνδη. 'Η «Χριστιανική», στό φύλλο της τῆς 20 'Οκτώβρη 1973, ἔδειχνε τή φωτογραφία ἑνός τραυματισμένου Ταϋλανδοῦ φοιτητῆ, μπροστά σ' ἕνα τάνκ, μέ τόν τίτλο «Ταϋλανδοί φοιτητές ἀνατρέπουν τούς λακέδες τοῦ 'Ιμπεριαλισμοῦ». Τό κείμενο πού ἀκολουθοῦσε ἦταν ἀκόμα πιό «συγκεκριμένο»:

«Σύμφωνα μέ δημοσιογραφικές πληροφορίες τῆς 15ης 'Οκτωβρίου, πληροφορούμεθα ὅτι στήν μακρινή Ταϋλάνδη – ἕνα 'Αμερικανικό προτεκτοράτο – ξέσπασε ἐπανάσταση κάτω ἀπό τήν ἡγεσία τῶν ΦΟΙΤΗΤΩΝ (τά κεφαλαῖα τῆς ἐφη-

---

● Τά λεγόμενα πολιτικά κόμματα ἔδειξαν ἀπό τήν ἀρχήν ὅτι δέν ἐπεθύμουν τήν πορείαν πρός τάς ἐκλογάς. Καί ἡ πρόθεσίς των αὕτη κατέστη ἐμφανής ὅταν υἱοθέτησαν, πλήρως, τήν ἀναρχίαν καί ὅταν ἐγένοντο κήρυκες τοῦ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ. 'Απέδειξαν, οὕτω, ὅτι τρέμουν καί ἀπεχθάνονται πᾶσαν ἰδέαν ἀποκαταστάσεως τῆς δημοκρατικῆς τάξεως. 'Απέδειξαν, ὅτι φοβοῦνται ν' ἀντιμετωπίσουν, ἐν ἐλευθερίᾳ καί γαλήνῃ, τήν κρίσιν τοῦ 'Ελληνικοῦ Λαοῦ.
2. Οἱ ἀναρχικοί καί οἱ συνοδοιπόροι, συνεπῶς, εἰς ἕνα στόχον ἐσκόπευον. Τήν κατάλυσιν τῆς ἐννόμου τάξεως, τήν καταθεμελίωσιν τῆς Δημοκρατίας καί τήν διαιώνισιν τοῦ χάους καί τῆς οἰκονομικῆς καταστροφῆς.
● Πρό τοῦ κινδύνου τό "Εθνος νά ἀφανισθῇ καί ἡ Δημοκρατία νά ἀποθάνῃ, καί ὅταν κατέστη πλέον ἔκδηλον ὅτι ἡ ἔκτασις τῆς ἀναρχίας ὑπερέβαινε τάς δυνατότητας τῶν Σωμάτων 'Ασφαλείας, διετάχθησαν αἱ "Ενοπλοι Δυνάμεις, συμφώνως μέ τούς κειμένους νόμους, νά παρέξουν τήν ὑποστήριξίν των πρός ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως.
● 'Η ἐπέμβασις τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς σοβαρῶς ἀπειληθείσης ἐννόμου τάξεως, εἶναι ἴσης ἀξίας μέ τήν ἐπέμβασιν διά τήν προστασίαν τῆς χώρας ἀπό ἐξωτερικόν ἐχθρόν, ὡς καί ἀπό οἱονδήποτε εἰσβολέα.
● 'Ως ἐτόνισεν ὁ κ. Πρωθυπουργός, αἱ περιπτώσεις παρεμβάσεως τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς ἐννόμου τάξεως, πρέπει νά κρίνωνται μέ τά αὐτά κριτήρια διότι ὁ ἐξωτερικός ἐχθρός εἶναι θεατός, ἐνῶ ὁ ἐσωτερικός εἶναι ὕπουλος. "Οταν ἡ ἔννομος τάξις κλονισθῇ, κλονίζεται τό ἔθνος εἰς τό θάθρον του μέ ἀποτέλεσμα νά κινδυνεύσῃ, κατά τόν αὐτόν τρόπον, ὡς θά ἐκινδύνευε καί ἀπό τόν ἐχθρικόν εἰσβολέα.
3. 'Η Κυβέρνησις τοῦ κ. Μαρκεζίνη προητοίμαζε τήν ὁδόν πρός τήν ἀληθῆ Δημοκρατίαν διά τῆς διεξαγωγῆς ἐλευθέρων ἐκλογῶν. Οἱ ἀναρχικοί, βάσει ἑνός καλῶς προητοιμασμένου σχεδίου, συνεπικουρούμενοι ὑπό τῶν ἀντιστασιακῶν πάσης ἀποχρώσεως καί τῶν κατ' ἐπίφασιν αὐτοκαλουμένων «δημοκρατικῶν» ἡγετῶν, ἠθέλησαν νά παρεμποδίσουν, μέ θηριότητας καί ἀσχημίας τήν πορείαν πρός τόν ἐλεύθερον καί δημοκρατικόν πολιτικόν στίβον.
● Εἶναι, συνεπῶς, οἱ ἴδιοι ὑπεύθυνοι, ἱστορικῶς, ἠθικῶς καί πολιτικῶς διά τά γεγονότα, τούς θανδαλισμούς καί τό αἷμα πού ἐχύθη. Παρά ταῦτα, ὁ στόχος των νά παρεμποδίσουν τάς ὁμαλάς δημοκρατικάς ἐξελίξεις δέν θά ἐπιτευχθῇ ποτέ.
● 'Ο κ. Πρωθυπουργός ὑπῆρξε χθές κατηγορηματικός: «'Η ἀποστολή, εἶπε, πρός τήν πλήρη ὁμαλοποίησιν τῆς ἐν 'Ελλάδι πολιτικῆς τάξεως – ἡ ὁποία ἀπό δεκαετίας ὑπενομεύθη, καί ἐκλονίσθη ἀπό τούς τόσα παθόντας, ἀλλ' οὐδέν διδαχθέντας, θά ἔλθῃ εἰς αἴσιον πέρας. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι νά ἐπιτύχουν τό ἀντίθετον θά ἀποτύχουν. 'Ο ἐχθρός τοῦ "Εθνους καί τῆς Δημοκρατίας δέν θά περάσῃ. Καί πάλιν ἐμεῖς θά εἴμεθα οἱ νικηταί. Τό Κράτος, τό "Εθνος, ἡ ὑγιής Κοινωνία».

Αὐτά ἔλεγαν ἀνενδοίαστα οἱ ὑποβασταζόμενοι ἀπό τά ὅπλα δικτάτορες καί τά φερέφωνά τους. Πού κυκλοφοροῦν ἐλεύθερα χάρις στήν ἀμνήστευση πού τούς πρόσφερε ἡ ἐπινόηση τοῦ «στιγμιαίου» ἀδικήματος... □

μερίδας) καί μέ τή συμμετοχή ὁλόκληρου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτεύουσας Μπανγκόγκ, πού σύντομα κατέληξε στήν ἀποπομπή τῶν τριῶν «ἀδελφῶν» στρατοκρατῶν καί τήν ἐγκαθίδρυση κυβέρνησης πού ἀπολάμβανε τῆς ἐμπιστοσύνης τῶν φοιτητῶν».[12]

ΣΕ ΑΝΑΛΟΓΟ κλίμα κυμαινόταν καί ἡ ἐπιχειρηματολογία τῶν ἄλλων ἀντιχουντικῶν ἐφημερίδων, δέν εἶναι ἐπομένως παράδοξο πώς ἕνα ἀπό τά συνθήματα πού κυριάρχησαν στή διάρκεια τῆς Νοεμβριανῆς ἐξέγερσης ἦταν: «ΑΠΟΨΕ ΘΑ ΓΙΝΕΙ ΤΑΪΛΑΝΔΗ».

ΑΛΛΑ καί τά ἴδια τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, πού τόν παλμό τους, χάρη στόν Τύπο, συμμεριζόταν ἡ κάθε γωνιά τῆς Ἑλλάδας, στάθηκαν πηγή ἔμπνευσης γιά ἀνάλογες ἐκδηλώσεις σέ ἄλλες πόλεις. π.χ. Κατάληψη τῆς Πολυτεχνικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης στίς 16 τοῦ Νοέμβρη, κατάληψη τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν τήν ἴδια μέρα.

ΑΦΗΣΑΜΕ τελευταῖο τό φοιτητικό ραδιοφωνικό σταθμό τοῦ Πολυτεχνείου, πού ἐκεῖνες τίς μέρες ὑπῆρξε τό κατ' ἐξοχήν μαζικό ἐνημερωτικό μέσο γιά τό λαό τῆς πρωτεύουσας. Χωρίς ἀμφιβολία, ἡ πορεία τῶν γεγονότων δέν θά' χε ποτέ κλιμακωθεῖ στήν παλλαϊκή συγκέντρωση τῆς 17 τοῦ Νοέμβρη χωρίς τή συμβολή τοῦ ραδιοσταθμοῦ.

ΕΧΟΝΤΑΣ σάν βάση τή μεθόδευση πού ἐπιχειρήσαμε γιά τήν περίοδο τοῦ '68 θά παρατηρήσουμε πώς καί στήν περίπτωση τοῦ Πολυτεχνείου (λαμβάνοντας πάντα ὑπ' ὄψη τίς εἰδικές συνθῆκες τῆς δικτατορίας καί τή συγκεκριμένη ἔννοια πού ἀποδώσαμε, γι' αὐτή τήν περίπτωση, στόν ὅρο μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης) ἡ διαδικασία ὑπῆρξε σχεδόν ἡ ἴδια.

1. Γνωστοποίηση τῶν ἐσωτερικῶν καί διεθνῶν γεγονότων στόν πληθυσμό μιᾶς χώρας.

Ἐδῶ διευκρινίζουμε πώς ὅταν ἀναφερόμαστε στά βιβλία σάν πηγή ἐνημέρωσης, ἡ λέξη πληθυσμός πρέπει ν' ἀντικατασταθεῖ ἀπό τή λέξη φοιτητές. Ἀλλά καί ὅταν ἀναφερόμαστε στόν Τύπο – παράνομο ἤ νόμιμο – ἡ ἔννοια τῆς λέξης πληθυσμός περιορίζεται, στήν περίπτωση αὐτή, σ' ἐκείνους πού εἶχαν πρόσβαση στό ἐνημερωτικό μέσο. (π.χ. μερικές ἀντιπολιτευόμενες ἐφημερίδες δέν κυκλοφοροῦσαν σ' ὁρισμένες περιοχές τῆς Ἑλλάδας).

2. Γνωστοποίηση τῆς ἀντίδρασης τῶν φοιτητῶν στόν ὑπόλοιπο πληθυσμό.

Στή φάση αὐτή, ἡ διαδικασία εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἴδια μ' αὐτή πού περιγράψαμε ὅταν ἀναφερόμαστε στήν περίοδο τοῦ '68.

3. Γνωστοποίηση τῶν ἐσωτερικῶν ἐξελίξεων στόν ἔξω κόσμο.

Ὁ ἀντίχτυπος στό ἐξωτερικό, πού ἐκδηλωνόταν κυρίως μέ συγκεντρώσεις συμπαράστασης καί διακηρύξεις διαμαρτυρίας, ἐπανερχόταν σάν εἴδηση στό ἐσωτερικό, ἀναπτέρωνε τό ἠθικό καί δημιουργοῦσε νέες ἀλυσιδωτές ἀντιδράσεις. □

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τήν ἴδια περίοδο ἔχουμε τήν «Τσεχοσλοβάκικη ἄνοιξη» καθώς καί τήν ἐξέγερση τῶν Πολωνῶν φοιτητῶν, ἀλλά θ' ἀναφερθῶ ἀποκλειστικά στίς καπιταλιστικές χῶρες γιά νά ὑπάρχει ἕνα κοινό σημεῖο ἀναφορᾶς στή συσχέτιση τῶν ἐκεῖ φοιτητικῶν κινημάτων καί τοῦ Ἑλληνικοῦ.

2. Γιά τή διαφωνία μεταξύ Ἑλλήνων οἰκονομολόγων καί κοινωνιολόγων γιά τό ἄν καί κατά πόσο ἡ Ἑλλάδα εἶναι «ὑπανάπτυκτη» ἤ «ὑπό ἀνάπτυξη» καθώς καί τά θεωρητικά καί πρακτικά προβλήματα πού δημιουργεῖ ἡ ἀποδοχή τοῦ ἑνός ἀπό τούς δύο αὐτούς ὁρισμούς, Βλ. Ν. Μουζέλης: «Σύγχρονη Ἑλλάδα: Ὄψεις ὑπανάπτυξης», Ἀθήνα 1978. «Ἐξάντας».

3. Ἀξίζει ν' ἀναφερθεῖ πώς ἀπό τούς πρώτους πού πῆραν μέρος στήν κατάληψη τοῦ Πολυτεχνείου ἦταν οἱ Ἕλληνες «Σιτουασιονίστ», οἱ ὀπαδοί δηλαδή τοῦ κινήματος πού ἔπαιξε πρωταρχικό ρόλο στά γεγονότα τοῦ Παρισινοῦ Μάη.

4. Ἐνῶ πρίν ἀπό τό 1945, βασικός σκοπός τῆς ἀνώτερης ἐκπαίδευσης ἦταν ἡ προετοιμασία τῶν βλαστῶν τῆς ἄρχουσας τάξης, καθώς κι' ἑνός μικροῦ ποσοστοῦ ἀπό τά μεσοαστικά στρώματα, γιά τή διαιώνιση τῆς ἐξουσίας, ἡ κατάσταση ἄλλαξε ριζικά μετά τόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ὁ μόνος τρόπος γιά νά ἐξαιωθεῖ ἡ ἀνταγωνιστικότητα τῆς κάθε ἐθνικῆς οἰκονομίας στή διεθνή ἀγορά, ἦταν ἡ ἀπεγνωσμένη ἀναζήτηση νέων τεχνολογικῶν ἐξελίξεων, πού τήν ἀξιοποίησή τους μποροῦσε νά ἐξασφαλίσει μόνο ἕνα ὑψηλῆς κατάρτισης ἐξειδικευμένο ἐργατικό προσωπικό. Σάν ἄμεση συνέπεια, παρατηρήθηκε μιά ἐντυπωσιακή αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν σπουδαστῶν, πού ἀπό ὀλιγάριθμη ἐλιτίστικη μειονότητα γίνανε ξαφνικά μιά πολυάριθμη κοινωνική ὁμάδα. Μέσα στή δεκαπενταετία 1950-1965, οἱ φοιτητές τῶν χωρῶν-μελῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ Οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης αὐξήθηκαν κατά 250% (Βλ. Γ. Κακλαμάνης: «Ἀνάλυση τῆς Σύγχρονης Ἑλληνικῆς Ἀστικῆς Ἰδεολογίας», Ἀθήνα 1975, σελ. 159, σ. 3). Ὅσο γιά τή μεταπολεμική Ἑλλάδα, ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν μέχρι τό 1960 εἶχε αὐξηθεῖ κατά περίπου 100% ἐνῶ τό 1973 ἡ αὔξηση εἶχε φτάσει στό 283%. Συγκεκριμένα στήν περίοδο 1960-61 ὁ ἀριθμός τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καί τῶν ἄλλων ἀνώτερων ἐκπαιδευτικῶν ἱδρυμάτων ἦταν 28.302 ἐνῶ στή χρονιά 1972-73 ἔφτασε τίς 80.314. Σ' αὐτούς τούς ἀριθμούς δέν συμπεριλαμβάνονται ὅσοι φοιτοῦσαν στίς ἀνώτερες τεχνικές καί ἐπαγγελματικές σχολές, καί πού στή χρονιά 1972-73 ἀριθμοῦσαν 10.632 σπουδαστές. (Γιά στοιχεῖα σχετικά μέ τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν στίς χρονιές 1960-71, Βλ. Δ. Βεργῆς: «Τί εἶναι Πανεπιστήμιο, Τί εἶναι πτυχιοῦχος», Ἀθήνα 1975, σελ. 42. Γιά τή χρονιά 1972-73, Βλ. Ἐθνική Στατιστική Ὑπηρεσία Ἑλλάδος: «Στατιστική τῆς Ἐκπαιδεύσεως 1972-73», Ἀθήνα 1976, σελ. 119). Οἱ φοιτητές τῶν μέσων τεχνικῶν καί ἐπαγγελματικῶν σχολῶν, πού γνώρισαν ἰδιαίτερη ἄνθηση στή διάρκεια τῆς δικτατορίας, τή χρονιά 1972-73 ἦσαν 23.008. (Βλ. «Στατιστική τῆς Ἐκπαιδεύσεως 1972-73», σελ. 83).

5. Τό Ἐλεύθερο Πανεπιστήμιο τοῦ Βερολίνου, πού πρωτοστάτησε στήν ἐξέγερση τῶν Γερμανῶν φοιτητῶν, ἦταν δημιούργημα τοῦ ψυχροῦ πολέμου καί ἱδρύθηκε ἀκριβῶς σάν πρότυπο καί «ἔκθεμα» τῆς Δυτικῆς κουλτούρας. Οἱ φοιτητές του, μέρος ἀναπόσπαστο τοῦ «ἐκθέματος», ἦσαν αὐτοί πού πρωτοστάτησαν στίς μεγάλες ἀντικομμουνιστικές διαδηλώσεις τό 1953, σέ συμπαράσταση γιά τούς ξεσηκωμένους ἐργάτες τοῦ Ἀνατολικοῦ Βερολίνου, καί τό 1956, γιά ν' ἀποδοκιμάσουν τή Σοβιετική ἐπέμβαση στήν Οὐγγαρία.

6. Ἕνας νεαρός δημοσιογράφος τῆς Γαλλικῆς Ραδιοφωνίας πού περιέγραφε, ἀπό ζωντανή ἀναμετάδοση, τίς μάχες φοιτητῶν καί ἀστυνόμων στούς δρόμους τοῦ Παρισιοῦ, εἶπε σέ μιά στιγμή πού οἱ φοιτητές ὀπισθοχωροῦσαν κάτω ἀπό τήν ἀστυνομική πίεση: «Ἡ μόνη ἐλπίδα εἶναι νά φτάσουν οἱ ἐργάτες μέ τό πρῶτο μετρό». Ἀναφέρεται στό βιβλίο τοῦ B. Brown: «Protest on Paris: Anatomy of a revolt», New Jersey 1974, σελ. 137. Ἐν τῶ μεταξύ εἶναι ἀκόμα θέμα συζητήσεων στή Γαλλία ὄχι τό ἄν συμπαραστάθηκε ὁ ORFT στό κίνημα τοῦ Μάη – αὐτό εἶναι δεδομένο καί τό ἀποδεικνύουν καί οἱ μαζικές ἀπολύσεις πού ἀκολούθησαν – ἀλλά τό ποσοστό τῆς συμβολῆς του στήν ἐξάπλωση τοῦ κινήματος.

7. Ὁ δημοσιογραφικός ὀργανισμός Springer, πού ἔλεγχε τό 90% τῆς κυκλοφορίας Δυτικογερμανικῶν Κυριακάτικων ἐφημερίδων καί τό 40% τῶν ἡμερήσιων (σ' αὐτόν ἀναφερόταν ἔμμεσα ἡ ταινία «ἡ χαμένη τιμή τῆς Καταρίνα Μπλούμ») πρωτοστάτησε σέ μιά ὑστερική καί συκοφαντική ἀντιφοιτητική ἐκστρατεία, παρακινώντας τούς ἀναγνῶστες του νά συντρίψουν τούς «ἀντάρτες». Ἡ πολεμική αὐτή εἶχε τόν ἀνάλογο ἀντίχτυπο στόν γερμανικό πληθυσμό καί ἐξηγεῖ σέ μεγάλο βαθμό τήν ἐχθρική στάση τοῦ κόσμου ἀπέναντι στούς φοιτητές. Ἀπ' τήν ἄλλη μεριά ὅμως δυνάμωσε καί ἰσχυροποίησε τό Γερμανικό φοιτητικό κίνημα, μιά πού ἀνάγκασε τούς φοιτητές νά ἑνωθοῦν καί νά συντονίσουν τή δράση τους, προκειμένου ν' ἀμυνθοῦν στήν ἐναντίον τους ἐπίθεση. Μιά ἀπό τίς ἐνέργειές τους ἦταν νά βάλουν φωτιά στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Springer.

8. Εἶχε προηγηθεῖ ἡ μεγάλη φοιτητική κινητοποίηση τοῦ 1960, ἐνάντια στήν ὑπογραφή τῆς Ἀμερικανοϊαπωνικῆς ἀμυντικῆς συμφωνίας, λίγο μετά τό ἐπεισόδιο τῆς κατάρριψης τοῦ ἀμερικανικοῦ κατασκοπευτικοῦ ἀεροπλάνου U-2 πάνω ἀπό τή Σοβιετική Ἕνωση, καί τήν ἀποκάλυψη πώς τά U-2 ἀπογειώνονταν ἀπό τήν Ἰαπωνία. Ὁ Ἀμερικανός Γραμματέας Τύπου Τζέιμς Χάγκερτυ ἀναγκάστηκε νά διαφύγει μέ ἑλικόπτερο, γιά ν' ἀποφύγει τούς φοιτητές πού εἶχαν μπλοκάρει τούς δρόμους τοῦ ἀεροδρομίου, ἐνῶ ἡ κατάληψη τοῦ ἀεροδρομίου λίγες μέρες ἀργότερα – 15 Ἰουνίου 1960 – ἀπό 10.000 περίπου φοιτητές, ἀνάγκασε τόν πρόεδρο τῶν ΗΠΑ Ἀϊζενχάουερ ν' ἀναβάλει τό προγραμματισμένο καί πολυδιαφημισμένο ταξίδι του.

9. Πρέπει νά τονιστεῖ ἡ συμβολή τῶν ξένων ραδιοφωνικῶν σταθμῶν, πού σέ ἀνάλογες περιπτώσεις ἔπαιξαν τόν ρόλο τοῦ ἀποκλειστικοῦ σχεδόν πληροφοριοδότη, σχετικά μέ τήν ἐσωτερική κατάσταση μιᾶς χώρας. Ἀνάλογο ρόλο παίξανε καί στόν καιρό τῆς δικτατορίας οἱ ἑλληνικές ἐκπομπές τοῦ BBC, τῆς Ντώυτσε Βέλε, τῆς Μόσχας, καθώς καί «ἡ φωνή τῆς Ἀλήθειας».

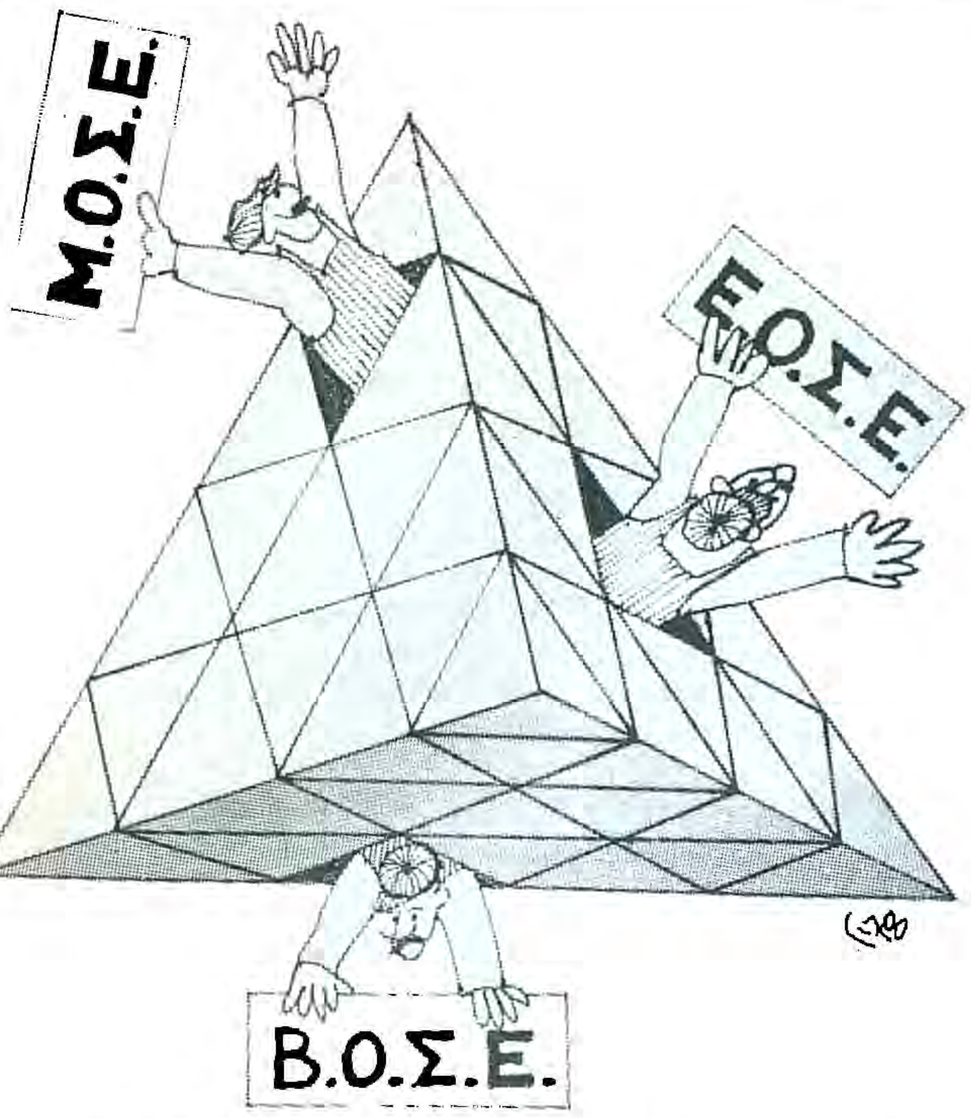
10. Σύμφωνα μέ πρόχειρη δειγματοληπτική ἔρευνα, ἕνα 90% περίπου τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν ἐκείνης τῆς περιόδου, εἶχε πρόσβαση σ' ἕνα ἤ περισσότερα ἀπό τά διαθέσιμα ἐνημερωτικά μέσα πού ἀναφέραμε. Εἶναι ἕνα ποσοστό πού δέν πρέπει ν' ἀπέχει πολύ ἀπ' τήν πραγματικότητα, ἄν λάβουμε ὑπ' ὄψη ὅτι οἱ φοιτητές σ' ὅλο τόν κόσμο, λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν πού εἶναι συνακόλουθες τῆς φοιτητικῆς τους ἰδιότητας – π.χ. ἡλικία, πνευματικές ἀνησυχίες, ἐλεύθερος χρόνος – ἀποτελοῦν τήν κοινωνική ὁμάδα μέ τίς περισσότερες εὐκαιρίες πρόσβασης καί τό μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης ἀπό τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης.

11. Ἐφημερίδα Guardian, 23 Φεβρουαρίου 1974, σελ. 6.

12. Τό κείμενο δέν ἀποτελεῖ κατά λέξη ἀπόδοση τοῦ πρωτότυπου ρεπορτάζ, γιατί λόγω ἀδυναμίας νά προμηθευτοῦμε τό αὐθεντικό τεῦχος τῆς ἐφημερίδας, ἀρκεστήκαμε στή μετάφραση ἀπό μιά ἀγγλική ἀναδημοσίευση τῆς ἐποχῆς. Ἀξίζει ἀκόμα ν' ἀναφερθεῖ πώς ἡ ἴδια ἐφημερίδα «Χριστιανική», μαζί μέ τά «Νέα», εἶχαν ἀναδημοσιεύσει μερικούς μῆνες προτύτερα τή Διακήρυξη τῆς Γκρενόμπλ τοῦ 1945, γιά τό φοιτητικό συνδικαλισμό, ὅπου ἀνάμεσα στά ἄλλα καθορίζεται ἡ τριπλή ἰδιότητα τοῦ φοιτητῆ – νέος, μορφωμένος, ἐργάτης – καί ὑπογραμμίζεται ἡ ὑποχρέωσή του ν' ἀγωνιστεῖ ἐνάντια στόν φασισμό.

ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ:

Ἡ ἐργατική αὐτοδιαχείριση στήν πράξη

τοῦ Ἀλέξη Μητρόπουλου

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΗ τῆς ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων΄΄ μέ τά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς καί ἡ ἐργατική αὐτοδιαχείριση εἶναι κατά το Σύνταγμα τῆς Γιουγκοσλαθίας τοῦ 1974 οἱ θάσεις τῆς κοινωνικῆς καί οἰκονομικῆς της ὀργάνωσης. Συγκεκριμένα τό ἄρθρο 10 ἀναφέρει ὅτι: ἡ σοσιαλιστική κοινωνικο-οἰκονομική ὀργάνωση τῆς Σοσιαλιστικῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαθίας θεμελιώνεται στήν ἐλεύθερη συνεταίριση τῆς ἐργασίας μέ τά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς καί στήν αὐτοδιαχείριση τῶν ἐργατῶν στή παραγωγή καί στήν κατανομή τοῦ κοινωνικοῦ προϊόντος στίς βασικές καί στίς ἄλλες ὀργανώσεις τῆς συνεταιρισμένης ἐργασίας,καθώς καί σ' ὁλόκληρη τήν κοινωνική ἀναπαραγωγή.

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΗ τῆς ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων μέ τά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς καί ἡ ἐργατική αὐτοδιαχείριση, σάν ἔννοιες, ἀλληλοσυμπληρώνονται. Προϋποθέτει ἡ μιά τήν ἄλλη. Δέν μποροῦμε δηλαδή νά μιλᾶμε γιά αὐτοοργάνωση καί αὐτοδιαχείριση τῶν παραγωγικῶν μονάδων, κάθε μορφῆς, ἄν δέν προηγηθῆ ἡ ἔνταξή τους στό καθολικό σύστημα τῆς συνεταιρισμένης ἐργασίας καί ἡ ὀργάνωσή τους κατά τούς κανόνες πού ὑπαγορεύει τό σύστημα τοῦτο. Κατά συνέπεια δέν μποροῦμε νά μιλᾶμε γιά ἐργατική αὐτοδιαχείριση, ἄν δέν δοῦμε πρῶτα κατά ποιό τρόπο ὀργανώνονται οἱ διάφορες ἐπιχειρήσεις, ποιές εἶναι οἱ μορφές ὀργάνωσής τους ἤ συνεταίρισής τους καί πότε τελικά ἀρχίζουν ν' αὐτοδιαχειρίζονται. Πρῶτα-πρῶτα λίγα ἐννοιολογικά.

ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ τῆς συνεταιρισμένης ἐργασίας ἡ σύγχρονη γιουγκοσλαθική θεωρία τήν ἀντιλαμβάνεται σάν τό σύστημα ὀργάνωσης τῆς ἐργασίας στά (μέ τά) κοινωνικά μέσα παραγωγῆς, τό ὁποῖο θασίζεται στήν ἐλεύθερη συνεταίριση τῆς ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων καί τῶν(κοινωνικοποιημένων)κοινωνικῶν μέσων παραγωγῆς καί στήν αὐτοδιαχειριζόμενη ρύθμιση τῶν σχέσεων πού προκύπτουν ἀπό τήν παραπάνω συνεταίριση. Τά σπουδαιότερα λοιπόν χαρακτηριστικά τοῦ συστήματος τῆς συνεταίρισης τῆς ἐργασίας μέ τά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς εἶναι τά ἑξῆς:

α) Τό σύστημα τῆς ἐλεύθερης συνεταίρισης τῆς ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων μέ τά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς.

θ) Μέσα σ' αὐτό οἱ ἐργαζόμενοι ἐλεύθερα,συνεταιρίζονται μέ τά κοινωνικά μέσα τῆς παραγωγῆς διαθέτοντας «δικαίωμα γιά αὐτοδιαχείριση», «δικαίωμα γιά ἐργασία μέ τά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς», καί ἄλλα αὐτοδιαχειριστικά δικαιώματα.

γ) Ὅλες οἱ σχέσεις πού γεννιῶνται μέσα σ' αὐτό ρυθμίζονται αὐτοδιαχειριστικά μέ τίς λεγόμενες «Κοινωνικές Συμθάσεις» καί «Αὐτοδιαχειριζόμενες Συμφωνίες».

δ) Ἀποτελεῖ ἕνα ὁλοκληρωμένο σύστημα διότι μέσα σ' αὐτό ἐκτυλίσσεται ὁλόκληρη ἡ διαδικασία τῆς κοινωνικῆς παραγωγῆς (ἐργασία στά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς καί ἀνταλλαγή τῆς ἐργασίας) καί διότι ἀσκεῖται ἐξουσία τῶν ἐργαζομένων (ἐργατική αὐτοδιαχείριση) στή παραγωγή καί κατανομή τοῦ κοινωνικοῦ προϊόντος στίς Βασικές καί ἄλλες Ὀργανώσεις Συνεταιρισμένης Ἐργασίας καί σ' ὁλόκληρη τήν κοινωνική ἀναπαραγωγή.

Ἡ ἐργατική αὐτοδιαχείριση, κατά τό Σύνταγμα καί τόν Νόμο, εἶναι μορφή ἄσκησης τῆς ἐξουσίας ἐκ μέρους τῆς ἐργατικῆς τάξης καί ὅλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ καί πραγματοποιεῖται μέσα στίς Ὀργανώσεις τῆς Συνεταιριστικῆς Ἐργασίας, ὅπως εἶναι ἡ Βασική Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (Ο.Ο.U.R.), ἡ Ἐργατική Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (R.O.U.R.), ἡ Μικτή Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (S.O.U.R.), ἡ Κοινότητα τῶν Βασικῶν Ὀργανώσεων Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (Ζ.Ο.Ο.), καθώς καί στίς ἄλλες αὐτοδιαχειριζόμενες Ὀργανώσεις.

Η ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ τῶν ἐργατῶν ἀποτελεῖ ἐπιπλέον καί συνταγματικό δικαίωμα μέ τό ὁποῖο δίνεται ἡ δυνατότητα σέ κάθε ἐργαζόμενο – ἀσκώντας τό δικαίωμα νά ἐργάζεται στά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς ἀπό κοινοῦ καί ἰσότιμα μέ τούς ἄλλους ἐργαζόμενους – νά διαχειρίζεται τίς ὑποθέσεις τῆς ἐπιχείρισης ἤ ἄλλης παραγωγικῆς μονάδας, ὅπου ἐργάζεται, νά ρυθμίζει τίς διαπροσωπικές σχέσεις πού γεννιῶνται κατά τήν παροχή τῆς ἐργασίας στίς Ὀργανώσεις Συν. Ἐργασίας, ν' ἀποφασίζει γιά τήν διανομή τῶν κερδῶν, καί νά λαμβάνει ἀποδοχές γιά τήν ἐργασία πού παρέχει.

Ἐξ ἴσου σπουδαῖο δικαίωμα, συνταγματικά κατοχυρωμένο σάν καθολικό καί ἀπαραβίαστο, εἶναι τό δικαίωμα τοῦ ἐργαζομένου (ἄμεσου παραγωγοῦ) νά ἐργάζεται στά (μέ τά) κοινωνικά μέσα παραγωγῆς. Τό δικαίωμα αὐτό συντελεῖ στό νά μετασχηματίζεται ἡ συνεταίριση τῆς ἐργασίας σέ αὐτοδιαχειριζόμενη συνεταίριση τῆς ἐργασίας στά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς.

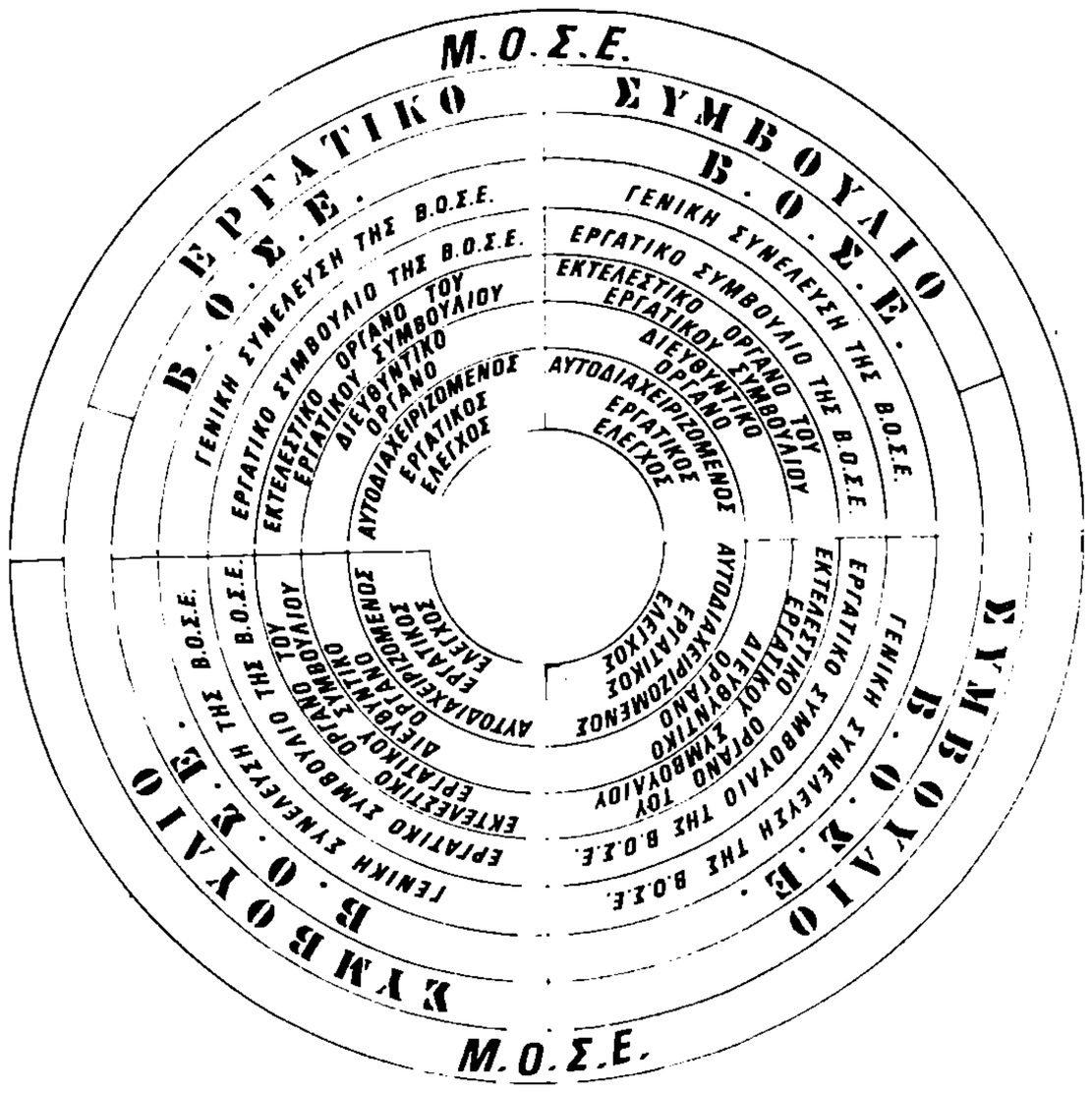
ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ μέρος τῆς μικρῆς ἔρευνάς μας, θ' ἀναφερθοῦμε μόνο στίς Ὀργανώσεις Συνεταιρισμένης Ἐργασίας καί θ' ἀναλύσουμε κατά ποιό τρόπο κάθε παραγωγική μονάδα ὀργανώνεται καί λειτουργεῖ σάν αὐτοδιαχειριζόμενη.

Μέ τόν ὅρο «Ὀργανώσεις Συνεταιρισμένης Ἐργασίας», ὁ Νόμος χαρακτηρίζει τήν Βασική Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (στό ἑξῆς Β.Ο.Σ.Ε.), τήν Ἐργατική Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (Ε.Ο.Σ.Ε.), καί τήν Μικτή Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (Μ.Ο.Σ.Ε.). Τίς Ὀργανώσεις αὐτές πρέπει νά τίς φανταστοῦμε σάν μιά πυραμίδα, ὅπου στή θάση της θρίσκονται οἱ Β.Ο.Σ.Ε., στή μέση οἱ Ε.Ο.Σ.Ε. καί στή κορυφή οἱ Μ.Ο.Σ.Ε.

ΠΥΡΑΜΙΔΙΚΗ πρέπει νά φανταστοῦμε καί τήν ὀργάνωση τῶν διαφόρων παραγωγικῶν μονάδων (ὅλων αὐτῶν πού διαθέτουν καί χρησιμοποιοῦν κοινωνική περιουσία καί κοινωνικά μέσα παραγωγῆς). Ἔτσι, ἐργοστάσια μέ μικρή δυναμικότητα, μέ λίγα στή διάθεσή τους μέσα παραγωγῆς καί μέ μικρό ἀπασχολούμενο ἐργατικό δυναμικό, ὀργανώνονται σάν Β.Ο.Σ.Ε., ἐνῶ ἀντίθετα ἐργοστάσια καί ἄλλες παραγωγικές μονάδες μέ μεγάλη δυναμικότητα, μέ πολλά παραγωγικά μέσα στή διάθεσή τους καί μέ μεγάλο ἐργατικό δυναμικό ὀργανώνονται σάν Ε.Ο.Σ.Ε. καί Μ.Ο.Σ.Ε.

Ἡ Βασική Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας

Ἡ Β.Ο.Σ.Ε. εἶναι θεμελιώδης καί θασική μορφή συνεταίρισης τῆς ἐργασίας καί τῶν κοινωνικῶν μέσων παραγωγῆς, στήν ὁποία οἱ ἐργαζόμενοι ἄμεσα καί ἰσότιμα μεταξύ τους πραγματώνουν τά κοι-

νωνικο-οικονομικά καί ἄλλα αὐτοδιαχειριστικά δικαίωματά τους κι' ἀποφασίζουν γιά τήν οἰκονομική κατάσταση καί πορεία τῆς ἐπιχείρησης, ἡ ὁποία ὀργανώνεται σάν Β.Ο.Σ.Ε.

ΑΠΟ ΑΥΤΟ συμπεραίνεται ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι πραγματώνουν πρωταρχικά τήν αὐτοδιαχείριση στή Β.Ο.Σ.Ε., ἐνῶ στό ἐπίπεδο τῶν ἄλλων, συνθετότερων μορφῶν συνεταίρισης, οἱ ἐργαζόμενοι τῶν συνεταιρισμένων Β.Ο.Σ.Ε. ἐκτελοῦν ἀπό κοινοῦ ὁρισμένα αὐτοδιαχειριστικά δικαιώματα τά ὁποῖα σχετίζονται μέ τή διαχείριση τῆς κοινῆς ἐργασίας καί τῶν κοινῶν ὑποθέσεων τῶν συνεταιρισμένων Β.Ο.Σ.Ε. σέ Ε.Ο.Σ.Ε. καί Μ.Ο.Σ.Ε.

ΓΙΑ ΝΑ ὀργανωθεῖ καί νά λειτουργήσει μιά παραγωγική μονάδα σάν Β.Ο.Σ.Ε. θά πρέπει νά προϋπάρξουν ὁρισμένοι ὅροι πού ὁ Νόμος τούς θεωρεῖ ἀπαραίτητους γιά τήν ἵδρυση μιᾶς Β.Ο.Σ.Ε. Αὐτοί εἶναι:

Ἡ παραγωγική μονάδα ν' ἀποτελεῖ μιά ἐργατική κι' ἐργασιακή ὁλότητα.

ΤΟ ἀποτέλεσμα τῆς κοινῆς ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων στή Β.Ο.Σ.Ε. νά μπορεῖ νά ἐκφραστεῖ σάν ἀξία ἤ μέσα στήν Ε.Ο.Σ.Ε., ὅπου συνεταιρίζεται ἡ Β.Ο.Σ.Ε., ἤ ἔξω στήν ἀγορά.

ΜΕΣΑ σ' αὐτή νά μποροῦν οἱ ἐργαζόμενοι νά πραγματώνουν τά κοινωνικά, οἰκονομικά καί ἄλλα αὐτοδιαχειριστικά τους δικαιώματα, ὑποχρεώσεις καί καθήκοντα.

ΜΕΤΑ τήν σύστασή της (ὑπογραφή τῆς «αὐτοδιαχειριζόμενης συμφωνίας» καί ἐγγραφή στό Δικαστικό Βιβλίο) καί τήν ἀπόκτηση τῆς νομικῆς προσωπικότητάς της ἡ Β.Ο.Σ.Ε. ἀρχίζει ν' αὐτοοργανώνεται καί ν' αὐτοδιαχειρίζεται μέ τήν ἐκλογή τῶν αὐτοδιαχειριστικῶν ὀργάνων, συμβουλίων καί ἐπιτροπῶν. Τά αὐτοδιαχειριστικά ὄργανα μιᾶς παραγωγικῆς μονάδας ἡ ὁποία ἀποτελεῖται μόνο ἀπό μιά Β.Ο.Σ.Ε. εἶναι τά ἑξῆς:

1. ΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΕΙΝΑΙ τό ὄργανο πού διαχειρίζεται γενικά ὅλες τίς ὑποθέσεις τῆς παραγωγικῆς μονάδας. Ἀποτελεῖται ἀπό τούς ἀντιπροσώπους ὅλων τῶν ἐργαζομένων πού ἐκλέγονται σέ καθολική καί μυστική ψηφοφορία. Σ' αὐτό ὑποχρεωτικά ἀντιπροσωπεύονται ὅλες οἱ λεγόμενες μονάδες προόδου ἐργασίας καί παραγωγῆς (τά μικρότερα τμήματα) στά ὁποῖα χωρίζεται ἡ παραγωγική μονάδα. Δικαίωμα νά ἐκλέγουν καί νά ἐκλέγονται στό Ἐργατικό Συμβούλιο, καθώς καί σ' ὅλα τ' ἄλλα αὐτοδιαχειριστικά ὄργανα ἔχουν ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι οἱ ὁποῖοι βρίσκονται σέ κανονική ἐργασιακή σχέση. Ὁ χρόνος θητείας του εἶναι διετής (γιά 2 χρόνια) καί κανένας ἐργαζόμενος δέν μπορεῖ νά ἐκλεγεῖ καί γιά τρίτη κατά συνέχεια φορά, ἄν ὑπάρχουν ἐργαζόμενοι πού δέν ἔχουν ἐκλεγεῖ οὔτε γιά μιά. Τέλος στίς ἐπιχειρήσεις, ὅπου ἀπασχολοῦνται λιγότερο ἀπό 30 ἐργαζόμενοι, δέν ἐκλέγεται Ἐργατ. Συμβούλιο καί στή περίπτωση αὐτή ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι τῆς ἐπιχείρισης ἀπό κοινοῦ ἐκτελοῦν τίς ἁρμοδιότητες τοῦ Ἐργατ. Συμβουλίου.

2. ΤΟ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΙΝΑΙ κατά κανόνα συλλογικό ὄργανο καί ἐκλέγεται ἀπό τό Ἐργατικό Συμβούλιο, τό ὁποῖο τοῦ ἐμπιστεύεται τήν ἐκτέλεση καί διεκπεραίωση τῶν ἐκτελεστικῶν του ἁρμοδιοτήτων. Στίς μεγάλες ἐπιχειρήσεις μποροῦν νά συσταθοῦν περισσότερα ἀπό ἕνα, ἐνῶ στίς μικρές μπορεῖ νά μήν συσταθῆ. Ἡ θητεία τῶν μελῶν του εἶναι διετής καί κανένας δέν μπορεῖ νά ἐπανεκλεγῆ περισσότερο ἀπό δυό φορές συνεχῶς.

3. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΟ Ἤ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ

ΔΙΟΡΙΖΕΤΑΙ καί παύεται ἐπίσης ἀπό τό Ἐργατικό Συμβούλιο καί μπορεῖ νά εἶναι ἀτομικό ἤ συλλογικό. Ἔχει διευθυντικές καί ἐκτελεστικές ἁρμοδιότητες, πού τοῦ ἀνατίθενται ἀπό τό Ἐργατικό Συμβούλιο καί τό Ἐκτελεστικό του Ὄργανο στά ὁποῖα καί ὑπάγεται διοικητικά. Ἐκλέγεται γιά 4 χρόνια καί μπορεῖ νά ἐπανεκλεγεῖ γιά πολλές φορές, ἀφοῦ λίγο πρίν τήν λήξη τῆς θητείας του (ἕνα μήνα συνήθως) ἐπαναληφθεῖ ξανά ἀπό τήν ἀρχή ἡ διαδικασία γιά τήν πρόσληψή του (Δημόσιος Διαγωνισμός, Ἐπιλογή του ἀπό τό Ἐργατικό Συμβούλιο καί ἔκδοση ἀπόφασής του γιά τήν ἐπιλογή καί τό διορισμό του). Ἔχει δικαίωμα νά συμμετέχει στίς διασκέψεις τοῦ Ἐργατικοῦ Συμβουλίου καί τῶν ἄλλων αὐτοδιαχειριστικῶν ὀργάνων χωρίς νά διαθέτει ψῆφο.

4. ΟΡΓΑΝΟ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

ΕΙΝΑΙ ὄργανο ἐλέγχου καί προστασίας τῶν αὐτοδιαχειριστικῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργαζομένων. Εἶναι συλλογικό καί ἐκλέγεται σέ ἄμεση καί μυστική ψηφοφορία ἀπ' ὅλους τούς ἐργαζόμενους πού εἶναι καθολική γιατί διενεργεῖται στίς διάφορες μικρότερες μονάδες τῆς Β.Ο.Σ.Ε. (Jedinice Udruzenog Rada) ἔτσι πού κάθε τέτοια μονάδα νά ἔχει τόν ἀντιπρόσωπό της (τό λιγότερο ἕνα) στό ὄργανο τοῦτο. Στήν ἐκλογή τοῦ ὀργάνου τούτου (ἔλεγχος προσόντων ὑποψηφίων καί κύρους ἐκλογῶν), λαμβάνει μέρος καί τό συνδικάτο τῆς ἐπιχείρησης. Ἡ θητεία του εἶναι διετής καί κάθε μέλος του μπορεῖ νά ἐπανεκλεγεῖ μέχρι καί δεύτερη κατά συνέχεια φορά. Οἱ σπουδαιότερες ἀπό τίς ἁρμοδιότητές του εἶναι νά πληροφορεῖ τούς ἐργαζόμενους γιά ὁ,τιδήποτε συμβαίνει στήν ἐπιχείρηση καί νά ὑποδείχνει στά αὐτοδιαχειριστικά ὄργανα παρανομίες, παραλείψεις ἤ ἀμέλειες, διαθέτοντας καί δικαίωμα προσφυγῆς στίς Διαιτητικές Ἐργοστασιακές Ἐπιτροπές καί στά Δικαστήρια Συνεταιρισμένης Ἐργασίας.

5. ΠΕΙΘΑΡΧΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΚΛΕΓΕΤΑΙ ἄμεσα ἀπό τούς ἐργαζόμενους κι' ἔχει σάν κύριο σκοπό της τήν τήρηση τῆς ἐργοστασιακῆς κι' ἐργατικῆς πειθαρχίας. Γιά τήν ἐκλογή τοῦ αὐτοδιαχειριστικοῦ τούτου ὀργάνου ἰσχύουν τά ἴδια πού ἰσχύουν καί γιά τό ὄργανο τοῦ αὐτοδιαχειριζόμενου ἐργατικοῦ ἐλέγχου.

6. ΟΡΓΑΝΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΩΝ ΜΥΣΤΙΚΩΝ

καί

7. ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΥΣΗ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ἡ Ἐργατική Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας

ΣΥΝΘΕΤΟΤΕΡΗ μορφή συνεταίρισης ἀποτελεῖ ἡ Ἐργατική Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (Ε.Ο.Σ.Ε.) ἡ ὁποία ὁρίζεται σάν ἀνεξάρτητη αὐτοδιαχειριζόμενη Ὀργάνωση τῶν ἐργαζομένων, οἱ ὁποῖοι συνδέονται μέ κοινά συμφέροντα στήν ἐργασία καί οἱ ὁποῖοι εἶναι ὀργανωμένοι τουλάχιστον σέ δυό Β.Ο.Σ.Ε. Ὅπως γίνεται ἀντιληπτό, ἐδῶ πρόκειται γιά μεγαλύτερης δυναμικότητας παραγωγικές μονάδες, οἱ ὁποῖες ἀποτελοῦνται τό λιγότερο ἀπό δυό Βασικές Ὀργανώσεις, ἄν βέβαια ἐξαιρέσουμε τήν εἰδική περίπτωση πού ἡ Ε.Ο.Σ.Ε. δέν διαθέτει καμιά Β.Ο.Σ.Ε., ἀλλά εἶναι ὀργανωμένη μόνη της σάν Β.Ο.Σ.Ε.

ΣΤΗΝ Ε.Ο.Σ.Ε. λοιπόν πρόκειται γιά τήν ἐλεύθερη συνεταίριση περισσότερων ἀπό δύο Β.Ο.Σ.Ε. (δύο μικρῆς δυναμικότητας ἐπιχειρήσεων), πού μέχρι τώρα δέν εἶχαν σχέσεις μεταξύ τους καί πού γιά λόγους κυρίως οἰκονομικούς (ἀνάπτυξη, ἐπέκταση κλπ.) ἀποφασίζουν νά ἑνωθοῦν καί νά συνεταιρισθοῦν στά πλαίσια τῆς Ε.Ο.Σ.Ε.

ΣΧΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Β.Ο.Σ.Ε.)

Η Ένωση τούτη γίνεται μέ τήν ὑπογραφή ἐκ μέρους ὅλων τῶν Β.Ο.Σ.Ε., πού θά συναποτελέσουν τήν Ε.Ο.Σ.Ε.[1], τῆς «αὐτοδιαχειριζόμενης συμφωνίας γιά τήν συνεταίριση τῶν Β.Ο.Σ.Ε. στήν ὑπό σύσταση Ε.Ο.Σ.Ε.». Μετά τήν ὑπογραφή τῆς συμφωνίας τούτης καί τήν ἀπόκτηση τῆς νομικῆς της προσωπικότητας, ἡ νεοδημιουργηθεῖσα Ε.Ο.Σ.Ε. αὐτοοργανώνεται καί ἐκλέγει τά αὐτοδιαχειριστικά της ὄργανα. Ἡ αὐτοοργάνωση καί αὐτοδιαχείριση τῆς Ε.Ο.Σ.Ε. γίνεται κατά τόν ἑξῆς τρόπο: οἱ ἐπί μέρους Β.Ο.Σ.Ε. διατηροῦν τήν αὐτοδιαχειριζόμενη φύση καί ὀργάνωσή τους καί σάν τέτοιες ρυθμίζουν τίς διάφορες σχέσεις τους μέ τά αὐτοδιαχειριζόμενα ὄργανά τους. Ἀφ' ἑτέρου ἡ νέα Ε.Ο.Σ.Ε. σάν μορφή κι' αὐτή συνεταίρισης περισσοτέρων τῶν δυό Β.Ο.Σ.Ε., ἔχει ἐπίσης αὐτοδιαχειριζόμενη φύση καί ὀργάνωση, πού ἐκφράζεται καί πραγματώνεται μέ τά δικά της αὐτοδιαχειριζόμενα ὄργανα. Ἐπειδή δηλαδή στήν Ε.Ο.Σ.Ε. οἱ ἐργαζόμενοι ἐργάζονται κατά Β.Ο.Σ.Ε. στά πλαίσια τῶν ὁποίων καί συνεταιρίζονται τήν ἐργασία τους καί τά κοινωνικά μέσα παραγωγῆς, τό δικαίωμά τους νά διαχειρίζονται τήν Ε.Ο.Σ.Ε. σάν μιάν ὁλότητα πραγματώνεται διά μέσου τῶν κοινῶν ὀργάνων τῶν συνεταιριζομένων Β.Ο.Σ.Ε. καί τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργαζομένων στίς Β.Ο.Σ.Ε. στά κοινά ὄργανα τῆς Ε.Ο.Σ.Ε.

ΕΤΣΙ ἀκριβῶς ἐκφράζεται καί πραγματώνεται ἡ αὐτοδιαχειριζόμενη φύση καί τῶν ἄλλων συνθετότερων μορφῶν συνεταίρισης, ὅπως θά δοῦμε καί στήν περίπτωση τῆς Μικτῆς Ὀργάνωσης (Μ.Ο.Σ.Ε.). Σύμφωνα μέ ὅσα εἴπαμε πιό πάνω τά αὐτοδιαχειριζόμενα ὄργανα τῆς Ε.Ο.Σ.Ε. εἶναι τά ἴδια μέ αὐτά τῆς Β.Ο.Σ.Ε. μέ τή διαφορά ὅτι δέν ὑπάρχει πειθαρχική Ἐπιτροπή γιατί αὐτή συγκροτεῖται μόνο στό ἐπίπεδο τῆς Β.Ο.Σ.Ε.

Παράλληλα ἡ καθεμιά ἀπό τίς Β.Ο.Σ.Ε. διαθέτει τήν ξεχωριστή της διοίκηση καί τά ἰδιαίτερα αὐτοδιαχειριζόμενα ὄργανά της. Ὁ καταμερισμός τῶν ἁρμοδιοτήτων γίνεται ὡς ἑξῆς: σέ ἐπίπεδο Ε.Ο.Σ.Ε. ἀποφασίζουν τά ὄργανα τῆς Ε.Ο.Σ.Ε., ἐνῶ στό κατώτερο ἐπίπεδο τῶν Β.Ο.Σ.Ε. ἀποφασίζουν τά ὄργανα τῆς Β.Ο.Σ.Ε.

Ἡ Μικτή Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας

ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ σέ δυναμικότητα καί παραγωγικότητα παραγωγικές μονάδες εἶναι ὀργανωμένες σάν Μικτές Ὀργανώσεις Συνεταιρισμένης Ἐργασίας. Ἡ Μικτή Ὀργάνωση Συνεταιρισμένης Ἐργασίας (Μ.Ο.Σ.Ε.) δημιουργεῖται ἀπό τήν συνεταίριση δύο ἤ καί περισσότερων Ἐργατικῶν Ὀργανώσεων (Ε.Ο.Σ.Ε.) μετά ἀπό συμφωνία καί ὑπογραφή ἐκ μέρους ὅλων τῶν Ε.Ο.Σ.Ε., οἱ ὁποῖες σκοπεύουν νά συνιδρύσουν τήν Μ.Ο.Σ.Ε., τῆς «αὐτοδιαχειριζόμενης συμφωνίας γιά τήν συνεταίριση τῶν Ε.Ο.Σ.Ε. στήν ὑπό σύσταση Μ.Ο.Σ.Ε.» καί τήν ἀπόκτηση τῆς νομικῆς της προσωπικότητας. Γιά τήν ἵδρυσή της εἶναι ἀπαραίτητη καί ἡ συγκατάθεση τῶν Β.Ο.Σ.Ε. πού εἶναι συνεταιρισμένες μέσα στίς Ε.Ο.Σ.Ε.

ΟΠΩΣ καί στήν περίπτωση τῆς συνεταίρισης τῶν Β.Ο.Σ.Ε. σέ Ε.Ο.Σ.Ε., ἔτσι καί τώρα μέ τήν συνεταίριση τῶν Ε.Ο.Σ.Ε. σέ Μ.Ο.Σ.Ε., ἡ τελευταία αὐτοοργανώνεται καί ἐκλέγει τά αὐτοδιαχειριστικά της ὄργανα, τά ὁποῖα ἐκλέγονται ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τῶν ἐργαζομένων στά ὄργανα τῶν Ε.Ο.Σ.Ε. πού τήν συναποτελοῦν. Τά ὄργανα τοῦτα ἀποφασίζουν σέ ἀνώτατο ἐπίπεδο καί γιά τά πιό κρίσιμα θέματα πού ἀπασχολοῦν τήν ἐπιχείριση σάν ὁλότητα. Γιά νά φέρουμε ἕνα παράδειγμα. Μιά Μ.Ο.Σ.Ε. πού προέκυψε ἀπό τήν συνεταίριση τεσσάρων (4) Β.Ο.Σ.Ε. καί δυό (2) Ε.Ο.Σ.Ε. (ἡ καθεμιά ἀπό δυό Β.Ο.Σ.Ε.) διαθέτει ἑπτά (7) Ἐργατικά Συμβούλια, ἑπτά (7) Ἐκτελεστικά Ὄργανα, ἑπτά (7) Διευθυντικά Ὄργανα κλπ. τά ὁποῖα ἐκλέγονται, παύονται κι' ἐνεργοῦν στό ἐπίπεδο τῆς Ὀργάνωσης πού τά ἐξέλεξε.

ΑΥΤΟ σέ γενικές γραμμές εἶναι τό σύστημα τῆς συνεταίρισης καί αὐτοοργάνωσης τῶν παραγωγικῶν μονάδων στό σύστημα τῆς σοσιαλιστικῆς αὐτοδιαχείρισης. Εἴδαμε ἐπίσης ποιά εἶναι τά ὄργανα αὐτοδιαχείρισης καί ποιές οἱ ἁρμοδιότητές τους. Πρέπει ὅμως νά προστεθεῖ ὅτι στίς σημαντικότερες γιά τήν πορεία τῆς αὐτοδιαχειριζόμενης παραγωγικῆς μονάδας περιπτώσεως, οἱ ἐργαζόμενοι ἀποφασίζουν στή ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ, ὅπου οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται ἤ μέ δημοψήφισμα (σέ περίπτωση διάλυσης ἤ ἀλλαγῆς τῆς πορείας τῆς ἐπιχείρισης) ἤ μέ καθολική καί μυστική ψηφοφορία (στή περίπτωση ἐκλογῆς τῶν Ἐργατικῶν Συμβουλίων καί τῶν ἄλλων αὐτοδιαχειριστικῶν ὀργάνων), ὅπως εἴδαμε πιό πάνω. Ἐκτός ἀπό τίς Ὀργανώσεις τῆς Συνεταιρισμένης Ἐργασίας ὑπάρχουν καί ἄλλες αὐτοδιαχειριζόμενες Ὀργανώσεις, σωματεῖα, κοινότητες, ἀσφαλιστικοί ὀργανισμοί, ἀγροτικοί συνεταιρισμοί κλπ. πού ἔχουν τόν δικό τους τρόπο αὐτοοργάνωσης καί διαχείρισης, γιά τίς ὁποῖες ὅμως θά κάνουμε ἄλλοῦ λόγο.

□

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] *Συνεταίριση τῶν ἐπιχειρήσεων ἤ συνεταίριση στήν οἰκονομία, εἶναι ἡ ἕνωση καί ὁ ἀπό κοινοῦ συντονισμός τῶν δραστηριοτήτων διαφόρων παραγωγικῶν μονάδων, ἔτσι ὥστε μέ κοινές προσπάθειες καί κοινά προγράμματα νά ἐπιτύχουν ὁρισμένα οἰκονομικά ἀποτελέσματα.*

[2] *«Συνεταίριση τῆς ἐργασίας τῶν ἐργαζομένων». Ὁ ὅρος στή γιουγκοσλαθική θεωρία ἀποδίδει τή μαρξιστική ἔννοια: «συνεταίριση τῶν ἐλεύθερων παραγωγῶν», ὅπου εἶναι ἡ διαδικασία κατά τήν ὁποία ἡ ἐργασία τῶν ἄμεσων παραγώγων σάν ἀξία καί δημιουργός ἀγαθῶν συνεταιρίζεται ἀπό κοινοῦ μέ τά ἄλλα κοινωνικοποιημένα μέσα παραγωγῆς στό προτσές τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας.*

Γιά πρώτη φορά, μέ ἀφετηρία τήν ἐπιστημονικοτεχνική ἐπανάσταση, μιά διακλαδική ἐπιστημονική ὁμάδα μαρξιστῶν ἐρευνητῶν ἀποκρυπτογραφεῖ τήν πραγματικότητα, ἐξερευνᾶ τό μέλλον καί σκιαγραφεῖ τήν πορεία τῆς ὁλοκλήρωσης τοῦ ἀνθρώπου μέσα στό σοσιαλισμό.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΕΔΡΟΣ
Πανεπιστημίου 44 - Τηλ. 3615.783

επισημαίνουμε

Σχολικές ἑορτές

Ἡ συζήτηση στή Βουλή γιά τήν ἐπέτειο τοῦ Πολυτεχνείου, ἡ σχετική ρήση τοῦ κ. Στεφανόπουλου ὅτι θά ἑορτάζεται σάν σχολική γιορτή καί μαζί τό γεγονός ὅτι φέτος ἡ Ν. Δημοκρατία θά «συνεορτάσει» κατά κάποιο τρόπο – συμμετοχή τῆς ΟΝΝΕ.1, μή ἀπαγόρευση τῆς πορείας (ἀλλά καί ὅριό της ὁ Ἄγνωστος Στρατιώτης) – φωτίζουν ὅλα μαζί, ἀρκετά καθαρά, τόν τρόπο πού ἐννοεῖ τήν διατήρηση τῆς ἐθνικῆς μνήμης, ἡ ἄρχουσα τάξη.

Ἀξίζει ὅμως τόν κόπο νά θυμίσουμε μερικά παραδείγματα καί ἀπό ἄλλες – σχολικές ἤ μή – γιορτές καί ἐπετείους καί ὅσα λέγονται σέ κάθε περίσταση:

- *κάθε Αὔγουστο ἑορτάζονται οἱ γιορτές τοῦ μίσους*
- *ποτέ δέν τιμᾶται ἡ ἐθνική ἀντίσταση*
- *τήν 28η Ὀκτωβρίου φέτος, ὁ ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης θρῆκε τήν εὐκαιρία νά ἐγκωμιάσει τόν... φωτισμένο δικτάτορα Μεταξᾶ.*
- *ἡ ἐργατική πρωτομαγιά προσέλαβε σάν ἑορτή «ἀνθέων καί ἀσμάτων» (ἀλλά ποια χρονιά π.χ. ἡ ὅποια Κυβέρνηση ἔστειλε ἔστω καί ἕνα στεφάνι στό Σκοπευτήριο;)*

Ἀποσιωπώντας, διαστρέφοντας, ἀλλοιώνοντας ἤ ἀντιστρέφοντας τά πραγματικά περιστατικά τῆς ἱστορίας, διαμορφώνεται μιά μυθολογία μέ σωρεία ἀπό ἰδεολογικές στρεβλώσεις:

Ἔτσι, μιά ἐπέτειος πού θά μποροῦσε νά ἀφυπνίσει τίς συνειδήσεις ἤ νά φωτίσει τό πραγματικό νόημα τῆς ἱστορικῆς διαδικασίας ἐκφυλίζεται σέ ἕνα ἄχρωμο πανηγύρι. Οἱ πιό μακρινές ὧρες τῆς νεώτερης ἱστορίας μας, τό '21, οἱ ἀγροτικοί ξεσηκωμοί, ἡ μικρασιατική καταστροφή ἔχουν ἐκπέσει σέ παραμυθένιες ἱστορίες μέ καλούς δράκοντες καί γενναῖα πριγκηπόπουλα. Καί τότε ἀκολουθοῦν πομπές μέ «πλαστικές σημαῖες». Ἡ ἱστορική μνήμη ἔχει περάσει στή δικαιοδοσία τῶν πανηγυρικῶν τῆς Ἀκαδημίας καί τῶν σχολικῶν ἑορτῶν.

Ἀλλά τό Πολυτεχνεῖο ποιός θά τό διαφυλάξει σάν ἐνεργό ἱστορική μνήμη; Ποιός θά ἀναζητήσει τό νόημα τοῦ ἐγχειρήματος καί τό ἀγωνιστικό μήνυμα τῶν ἀνώνυμων σπουδαστῶν; Θά καταλήξουμε μήπως στίς σχολικές ἑορτές σύμφωνα μέ τίς ἐγκυκλίους τοῦ κ. Στεφανόπουλου;

Ἡ ταινιοθήκη

Εἴκοσι ὀκτώ χρόνια ἀδιάκοπης λειτουργίας συμπληρώνει φέτος ἡ Ταινιοθήκη τῆς Ἑλλάδας. Γιά νά τιμήσει αὐτή τήν ἐπέτειο ἔχει προγραμματίσει γιά τό 1978-79 διάφορες ἐκδηλώσεις στήν Ἑλλάδα ἀλλά καί τό ἐξωτερικό.

Γιά πρώτη φορά θά παρουσιαστεῖ στήν Ἑλλάδα πανόραμα μέ τούς Μεγάλους Ἄγνωστους τοῦ γιαπωνέζικου κινηματογράφου, συνεργασία μέ τό Ἰαπωνικό Κέντρο Κινηματογράφου καί τήν ἑλληνικό Καπίκο Κοσμικίτσι. Θά παρουσιαστοῦν ἀκόμα «πανοράματα» καινούριου Γαλλικοῦ κινηματογράφου, Κλασικοῦ Γερμανικοῦ κινηματογράφου, καί Νεώτερου Ἰταλικοῦ κινηματογράφου. Γιά πρώτη φορά στήν Ἑλλάδα θά παρουσιαστεῖ κινηματογραφική δουλειά ἀπό τήν Ἀγγλία καί τό Ἰσραήλ, μέ δέκα χαρακτηριστικές ταινίες ἀπό κάθε χώρα. Αὐτά στήν Ἀθήνα.

Στό Παρίσι ἄρχισε ἤδη ἡ «Ἑβδομάδα Ἑλληνικοῦ κινηματογράφου» σέ συνεργασία μέ τούς κινηματογράφους Τέχνης καί Πειραματισμοῦ καί προβάλλονται οἱ ταινίες: «ΑΤΤΙΛΑΣ '74» τοῦ Μ. Κακογιάννη, τό «ΒΑΡΥ ΠΕΠΟΝΙ» τοῦ Π. Τάσιου, «ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΡΙΔΑΣ» τοῦ Ν. Παναγιωτόπουλου, «HAPPY DAY» τοῦ Π. Βούλγαρη, «Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΩΝ ΤΥΦΛΩΝ» τῆς Μ. Παπαλιοῦ, «ΔΓ ΑΣΗΜΑΝΤΟΝ ΑΦΟΡΜΗΝ» τοῦ Γ. Φαρδῆ καί ἡ «ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ» τοῦ Θ. Ἀγγελόπουλου.

Ἀκόμα στό Κέννεντυ Σέντερ τῆς Οὐάσιγκτον, ἡ Ταινιοθήκη τῆς Ἑλλάδας ὀργανώνει πανόραμα Ἑλληνικοῦ Κινηματογράφου πού ἀρχίζει αὔριο καί θά κρατήσει μέχρι τίς 14 Δεκεμβρίου μέ ἔντεκα ταινίες μεγάλου μήκους καί ἔντεκα μικροῦ.

Ἡ Ἑταιρία σπουδῶν Νεοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ

Ἡ Ἑταιρία Σπουδῶν Νεοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ τῆς Σχολῆς Μωραΐτη ἐγκαινιάζει φέτος μιά σειρά Διαλόγων πού γίνονται ἤδη κάθε Παρασκευή.

Πάνω στό θέμα «Ἡ σχέση μέ τήν ἱστορία» θά συζητήσουν γιά τήν Πεζογραφία οἱ Ἀλ. Κοτζιᾶς καί Σ. Τσίρκας, γιά τήν Ποίηση οἱ Δ. Μαρωνίτης καί Τ. Πατρίκιος, γιά τό Θέατρο οἱ Ι. Καμπανέλης καί Μ. Πλωρίτης καί γιά τόν κινηματογράφο οἱ Θ. Ἀγγελόπουλος καί Π. Βούλγαρης. Θ' ἀκολουθήσουν οἱ διάλογοι: «Προβλήματα τῆς πολιτιστικῆς ἀποκέντρωσης» μέ τήν Ἑλ. Βαροπούλου καί τόν Δ. Φατοῦρο καί «Ὁ Ἀρχιτέκτονας καί τό ὑλικό του» μέ τούς Δ. Ἀντωνακάκη καί Π. Λουκάκη.

Κάθε Τετάρτη ἐξάλλου ὁ καθηγητής Λίνος Πολίτης παραδίδει μαθήματα Ἑλληνικῆς Παλαιογραφίας καί κάθε Πέμπτη οἱ Ἄννα Φραγκουδάκη, ὁ Ἀλέξης Δημαράς καί ὁ Χρ. Φράγκος κάνουν διαλέξεις γιά τήν Νεοελληνική Ἐκπαίδευση.

Οἱ ἐκδηλώσεις τῆς πρώτης περιόδου θά λήξουν στίς 22 Δεκεμβρίου. Τό πρόγραμμα τῆς δεύτερης περιόδου, πού θ' ἀρχίσει στίς 16 Ἰανουαρίου, θά ἀνακοινωθεῖ σύντομα.

Πληροφορίες καί ἐγγραφές στά γραφεῖα τῆς Ἑταιρίας, Σίνα 46 (τηλ. 3639872) κάθε μέρα 5.30 – 9 μ.μ. ἐκτός ἀπό Σάββατο καί Κυριακή.

Διαβάζοντας γιά τά βιβλία

Τό «ΔΙΑΒΑΖΩ», τό εἰδικό στόν τόπο μας περιοδικό γιά τά βιβλία καί τούς βιβλιόφιλους, θά κυκλοφορεῖ στό ἑξῆς κάθε μήνα. Περισσότερες πληροφορίες γι' αὐτή τή νέα περίοδο τοῦ «Διαβάζω» ὑπάρχουν στό καινούριο (ἀριθ. 14) τεῦχος, ὅπου δημοσιεύονται:

Ἕνας ὁδηγός μέ ὅλα τά βιβλία γιά τήν Ἐθνική Ἀντίσταση (41-44).

Ἕνα ἀφιέρωμα στό μεγάλο κοινωνικό πεζογράφο Κωνσταντίνο Θεοτόκη (κείμενα Γιάννη Δάλλα καί Τάκη Καρβέλη).

Μία συναρπαστική ἱστορική μελέτη τοῦ Διον. Φλάμπουρα γιά τό πῶς διέρευσε τό μυστικό τῆς τυπογραφίας καί γιά τούς πλανόδιους τυπογράφους τοῦ 15ου αἰώνα.

Κριτικές γιά καινούρια βιβλία (βιβλιογραφικό Δελτίο μέ τίς καινούριες ἐκδόσεις· σχόλια, εἰδήσεις ἀπό τόν κόσμο τοῦ βιβλίου, ἀνακοινώσεις, κοπυράϊτ κ.ἄ.).

Εἰκόνες τῆς Πάτμου

«Τά τελευταῖα χρόνια, στά βιβλία Τέχνης προσδίδεται τό κύριο ἐνδιαφέρον στήν πλούσια, πολύχρωμη καί γιαλιστερή εἰκονογράφηση καί αὐτό σέ διεθνές ἐπίπεδο. Ὁ ρόλος τοῦ συγγραφέα συρικνώνεται ὅλο καί περισσότερο, καί δέν εἶναι καθόλου βέβαιο ὅτι αὐτό ὠφελεῖ τή γνώση καί τήν ἀγάπη γιά τήν τέχνη».

Μέ τούς λόγους αὐτούς ἔκλεισε ὁ Μανόλης Χατζηδάκης τήν παρουσίαση τοῦ τόμου «ΕΙΚΟΝΕΣ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ» πού κυκλοφόρησε στή σειρά τῶν ἐκδόσεων τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας.

Ὁ Μανόλης Χατζηδάκης δούλεψε στό πνεῦμα τῶν λόγων αὐτῶν καί εὐχαρίστησε ὅσους στάθηκαν μέ κατανόηση ἀπέναντι στό ἔργο του γιά νά τόν συνδράμουν στήν ὁλοκλήρωσή του:

«Ὁ καθηγητής κ. Ἄγγελος Ἀγγελόπουλος, πρόθυμα δέχθηκε τή σχετική εἰσήγηση τοῦ κ. Ε.Χ. Κάσδαγλη, γιατί ἔτσι δόθηκε ἀφορμή νά καταγραφοῦν μέ τρόπο συστηματικό ὅσες ἐμπειρίες εἶχανεπίχρόνια συσσωρευθεῖ ἀπό τήν ἐπίβλεψη ἐργασιῶν γιά τή συντήρηση τῶν εἰκόνων τῆς Πάτμου – ἀπό τόν καλλιτέχνη κ. Φώτη Ζαχαρίου – καθώς καί ἀπό τή σποραδική μελέτη τους, ἐνταγμένη ὅμως σέ ἄλλες γενικότερες συνθετικές ἐργασίες καί ἀκόμη ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς Πάτμου πού πρόθυμα συνεργάσθηκε καί εὐκόλυνε μέ κάθε τρόπο τίς προπαρασκευαστικές ἐργασίες».

Ἡ σημασία τοῦ νέου ἔργου τοῦ Μ.Χ. εἶναι ὅτι πέρα ἀπό τήν ἀξιολόγηση, ταξινόμηση καί χρονολόγηση τῶν φορητῶν εἰκόνων τοῦ μοναστικοῦ κέντρου τῆς Πάτμου – καί ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς ἐργασίας – προσφέρει τώρα τό «κλειδί» γιά τήν ἑρμηνεία καί τή χρονολόγηση σειρᾶς ἔργων καί εἰκονογραφικῶν κύκλων πού ὡς τά σήμερα ἀποσπασματική καί ἐλλειπή μόνον γνώση εἴχαμε.

Μαθήματα φιλοσοφίας

Ἄρχισαν ἀπό τίς 15 Ὀκτωβρίου καί συνεχίζονται μέχρι τίς 15 Δεκεμβρίου τά μαθήματα καί σεμινάρια τοῦ πρώτου δίμηνου τῆς φετινῆς ἐκπαιδευτικῆς περιόδου τοῦ Κέντρου Φιλοσοφικῶν Ἐρευνῶν.

Τό πρῶτο δίμηνο περιλαμβάνει μαθήματα πάνω στά θέματα: Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας, Εἰσαγωγή στή Φιλοσοφία, Ἡ Γλώσσα τῆς Φιλοσοφίας, Προβλήματα μεθοδολογίας, Εἰσαγωγή στήν τυπική λογική, Φιλοσοφία τῆς Ἱστορίας, Προσωκρατική Φιλοσοφία.

Τό γενικό πρόγραμμα γιά τήν φετινή περίοδο περιλαμβάνει ἀκόμα δύο δίμηνα μαθημάτων καί σεμιναρίων ἀπό 15 Ἰανουαρίου – 16 Μαρτίου 1979 καί 19 Μαρτίου – 18 Μαΐου 1979.

Ἡ συμμετοχή εἶναι δωρεάν καί ἐνεργή μέ τήν ἔννοια ὅτι ἐκτός ἀπό τήν παρακολούθηση τοῦ μαθήματος, ἀπαιτεῖται καί προεργασία (μελέτη κειμένων, σύντομες εἰσηγήσεις κλπ). Οἱ ἐνδιαφερόμενοι μποροῦν νά δηλώσουν συμμετοχή στή γραμματεία τῆς ΚΦΕ, ὁδός Χάρητος 3 καί ὧρες 11.00 ὡς 13.00 καί 18.00 ὡς 20.00.

Ἔκθεση στόν Ὑμηττό

Μιά ἔκθεση ζωγραφικῆς πραγματοποιοῦν μέσα στά πλαίσια μιᾶς εὐρύτερης ἐπιδίωξης γιά κοινωνική λειτουργία τῆς τέχνης, οἱ καλλιτέχνες Βαγγέλης Δημητρέας, Μαρία Κοκκίνου, Βάσω Κυριάκη καί Ἀσπασία Στασινοπούλου. Ἐκθέτουν τή δουλειά τους στό Φιλοπρόοδο Ὅμιλο Ὑμηττοῦ (Θράκης-Σμύρνης-Ἀμισσοῦ, Πλ. Ὑμηττοῦ), στό χῶρο τοῦ Ἐλεύθερου Πανεπιστήμιου, ἀπό τίς 15 ἕως τίς 25 τοῦ Νοέμβρη. Ἡ ἴδια ἔκθεση λειτούργησε ἀπό τίς 10-24 Ὀκτώβρη στήν Ἰατρική Σχολή τοῦ Πανεπιστήμιου Ἀθηνῶν (Γουδί) καί θά μεταφερθεῖ ἀργότερα στό Πνευματικό Κέντρο Ζωγράφου.

Στή μνημη τοῦ Ἀλέξ. Παπαναστασίου

Συμπληρώθηκαν ἐφέτος 50 χρόνια ἀπό τό πρῶτο πρωτόκολλο – σύμβαση γιά τήν ἵδρυση τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδος καί 42 χρόνια ἀπό τό θάνατο τοῦ δημοκράτη πολιτικοῦ ἡγέτη Ἀλέξανδρου Παπαναστασίου.

Ὁ Παπαναστασίου σ' ὅλη του τή ζωή, ἀπό τήν ἐμφάνισή του στήν πολιτική τό 1909, πρωτοστάτησε καί ἀγωνίστηκε γιά τή λύση τοῦ ἀγροτικοῦ προβλήματος στήν Ἑλλάδα, τήν ἀποκατάσταση τῶν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, τήν ἐξύψωση καί βελτίωση τῆς θέσης τῶν ἀγροτῶν καί τήν ἵδρυση τῆς δικῆς τους Τράπεζας.

Γιά νά τιμηθεῖ τό γεγονός καί ἡ μνήμη τοῦ πρωτεργάτη τῆς ἵδρυσής της Ἀλέξανδρου Παπαναστασίου, ἀποφασίστηκε ἀπό τήν Ἀγροτική Τράπεζα τῆς Ἑλλάδας ἡ ὀργάνωση μιᾶς ἐκδήλωσης στίς 28 Νοέμβρη 1978, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 7 μ.μ. στήν Ἀρχαιολογική Ἑταιρία μέ ὁμιλίες γιά τούς ἀγῶνες του γιά τούς ἀγρότες καί γιά τό ἔργο του γενικότερα.

Γιά τήν ἐκδήλωση αὐτή ἀποφασίστηκε ἡ σύσταση τιμητικῆς Ἐπιτροπῆς μέ Πρόεδρο τόν Διοικητή τῆς ΑΤΕ καθηγητή Α. Πεπελάση καί μέλη τούς: Κ. Κριμπᾶ, Φ. Βεγλερῆ, Δ. Εὐγενη, Διον. Καράγιωργα, Ὀδ. Νταβίδη, Γερ. Νοταρᾶ, Ν. Κολύμβα, Σπ. Παπασπηλιόπουλο, καί Χρ. Νικολάου. Θά συμμετέχουν ἐπίσης ἕνας ἐκπρόσωπος τῶν Συλλόγων Προσωπικοῦ τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας καί σάν γραμματεῖς οἱ Τούλα Ἀποστολοπούλου-Γεωργιάδη καί ὁ Τηλέμαχος Ἀποστολόπουλος.

Γιά νά τιμήσει τή μνήμη τοῦ Ἀλέξανδρου Παπαναστασίου καί τό ρόλο του στήν ἵδρυση τῆς Ἀγροτικῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδας, ὁ Διοικητής Α. Πεπελάσης, ἐξήγγειλε τή χορήγηση δύο ὑποτροφιῶν «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ» γιά μεταπτυχιακές σπουδές σέ γεωργο-κοινωνιολογία καί τήν ἀπονομή βραβείου 100.000 δρχ. γιά τήν καλύτερη ἀνέκδοτη ἤ ἐκδομένη μελέτη πάνω στά προβλήματα τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΣΤΡΑΤΗΓΕ ΤΟ ΤΑΝΚΣ ΕΙΝΑΙ ΓΕΡΟ ΟΧΗΜΑ

Ἰσοπεδώνει ὁλόκληρο δάσος
καί λυώνει ἑκατό ἀνθρώπους.
Ἀλλά ἔχει ἕνα ἐλάττωμα:
Χρειάζεται ὁδηγό.

Στρατηγέ, τό βομβαρδιστικό σου
εἶναι πανίσχυρο!
Τρέχει πιό γρήγορα ἀπό τή θύελλα
καί μεταφέρει τεράστιο φορτίο.
Ἀλλά ἔχει ἕνα ἐλάττωμα:
Χρειάζεται πιλότο.

Στρατηγέ, ὁ ἄνθρωπος εἶναι χρήσιμος.
Μπορεῖ νά πετάξει καί μπορεῖ νά σκοτώσει.
Ἀλλά ἔχει ἕνα ἐλάττωμα:
Μπορεῖ νά σκεφτεῖ.

Μ. ΜΠΡΕΧΤ

Τό ποίημα αὐτό τοῦ Μπέρτολτ Μπρέχτ δημοσιεύεται ἀνάμεσα στήν ἄλλη ὕλη τοῦ λιθόγραφου περιοδικοῦ «Δημοκρατικός Σοσιαλιστικός Ἀγώνας» πού ἐκδίδει ὁμάδα δημοκρατῶν μεταναστῶν στή Σουηδία.
Διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ: D. MARKANTONATOS, TENSA ALLE 37, 3 TRAPPOR, 163 64 SPANGA, SWEDEN.

Τό βαπόρι τῆς ποίησης
Τεῦχος 1, Καλοκαίρι 1978, San Francisco.

Ὁ ἐκδότης Ντίνος Σιώτης, μᾶς εἶναι ἤδη γνωστός ἀπ' τό Coffeehouse καί τίς ἐκδόσεις «τό Καλώδιο». Ἔτσι τό βαπόρι πάει μακριά κουβαλώντας ποίηση ἑλληνική μέ ἰδιαίτερη ζεστασιά κι' ἀγάπη.

Ὀνόματα καινούρια καί παλιά ταξιδεύουν: Κατερίνα Ἀγγελάκη Ρούκ, Ἄγγελος Βαλσαμίδης, Γιῶργος Γεράνης, Μᾶρκος Δραγούμης, Ε.Χ. Κάσδαγλης, Μιχαήλ Μήτρας, Νίκος Σπάνιας, Ἀλέκος Τασούλας, Ἀντώνης Φωστιέρης, Νατάσα Χατζιδάκι, Γιῶργος Χρονᾶς, κ.ἄ.

Τήν ἐπιμέλεια τοῦ 1ου τεύχους εἶχαν οἱ Νάνος Βαλαωρίτης, Θανάσης Μασκαλέρης καί Ντίνος Σιώτης.

Διεύθυνση: TO VAPORI, 392 San Jose Avenue, San Francisco, Ca 94110, U.S.A.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΦΩΝΗ
Παράρτημα Λόγου – Τέχνης – Ἱστορίας τῆς ἐφημερίδας «Φωνή τῆς Ἀχαΐας» πού ἐκδίδεται στό Αἴγιο. Σεπτ – Ὀκτ. '78.

Σύντομες εἰδήσεις, διηγήματα, ποίηση καί κυρίως παρουσίαση τοῦ βιβλίου εἶναι ἡ ὕλη τῆς «Φιλολογικῆς Φωνῆς» Ἀπό καιρό τώρα ἡ «Φ.Φ.» ἀποτελεῖ μιά ζωντανή παρουσία στόν πνευματικό περιοδικό τύπο τῆς ἐπαρχίας.

Διεύθυνση: Γ. Ἀνδρικόπουλος, Νικ. Σολιώτη 16, Αἴγιο.

ΑΜΦΙ. Γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ὁμοφυλόφιλων. Διπλό τεῦχος

Τό περιοδικό ΑΜΦΙ, ἔχοντας σάν βασικό θέμα τήν προβληματική τῶν ὁμοφυλόφιλων ξάφνιασε μέ τό πρῶτο τεῦχος του. Ἦταν ἕνας ἀπελευθερωμένος λόγος πάνω στή σεξουαλικότητα καί τόν ἐρωτισμό. Τό διπλό τεῦχος 2-3 περιέχει: Ἕνα ἄγνωστο ποίημα τοῦ Γεωργίου Τερτσέτη: ὀρφικός ὕμνος σέ ἕναν ὁμοφυλόφιλο ἔρωτα, τόν πλήρη φάκελο πού ἔστειλε τό Α.Κ.Ο.Ε στήν Εὐρωπαϊκή ἐπιτροπή Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, Συνεντεύξεις τῶν: Κώστα Γαβρά, Φελίξ Γκουατάρι κ.ἄ. πάνω στό θέμα τῆς ἀπελευθέρωσης τῶν ὁμοφυλόφιλων καί σύντομο κατάλογο τῶν θέσεων τῶν προοδευτικῶν καί κομμουνιστικῶν κομμάτων τῆς Εὐρώπης πάνω στούς ὁμοφυλόφιλους.

Ὁ ΔΡΑΓΩΝΑΣ ἔγινε νέος

Μέ τό σύνθημα αὐτό ξεκίνησε τή νέα ἐποχή του τό πιό παλιό Μεγάλο Κατάστημα στή χώρα μας. Μέ τή μεταστέγασή του στό νέο του κτίριο, Αἰόλου 72, ὁ ΔΡΑΓΩΝΑΣ εὐθυγραμμίσθηκε μέ τίς πιό σύγχρονες συνθῆκες τῆς ἀγορᾶς πού ἀπαιτοῦν καλύτερη καί ταχύτερη ἐξυπηρέτηση τοῦ κοινοῦ, σύγχρονους χώρους πωλήσεως, μεγαλύτερη ποικιλία καί νέα συστήματα.

Τό καινούργιο κατάστημα ἐντυπωσιάζει ἀπό τήν πρώτη στιγμή. Διαθέτει 10 ὀρόφους πωλήσεων, κυλιόμενες σκάλες καί καφετερία μέ ἀπέραντη θέα. Ἡ ποικιλία τῶν εἰδῶν ἔχει πλουτισθεῖ μέ ἐντελῶς νέα εἴδη. Τό ντύσιμο τῆς νεολαίας στό παραδοσιακό JEAN SHOP εἶναι μία εὐχάριστη ἔκπληξη. Ἡ NATALYS ἄνοιξε ἐδῶ τό πρῶτο της τμῆμα σέ μεγάλο κατάστημα. Παρόντα εἶναι ὅλα τά γνωστά ὀνόματα στό ντύσιμο καί τόν οἰκακό ἐξοπλισμό.

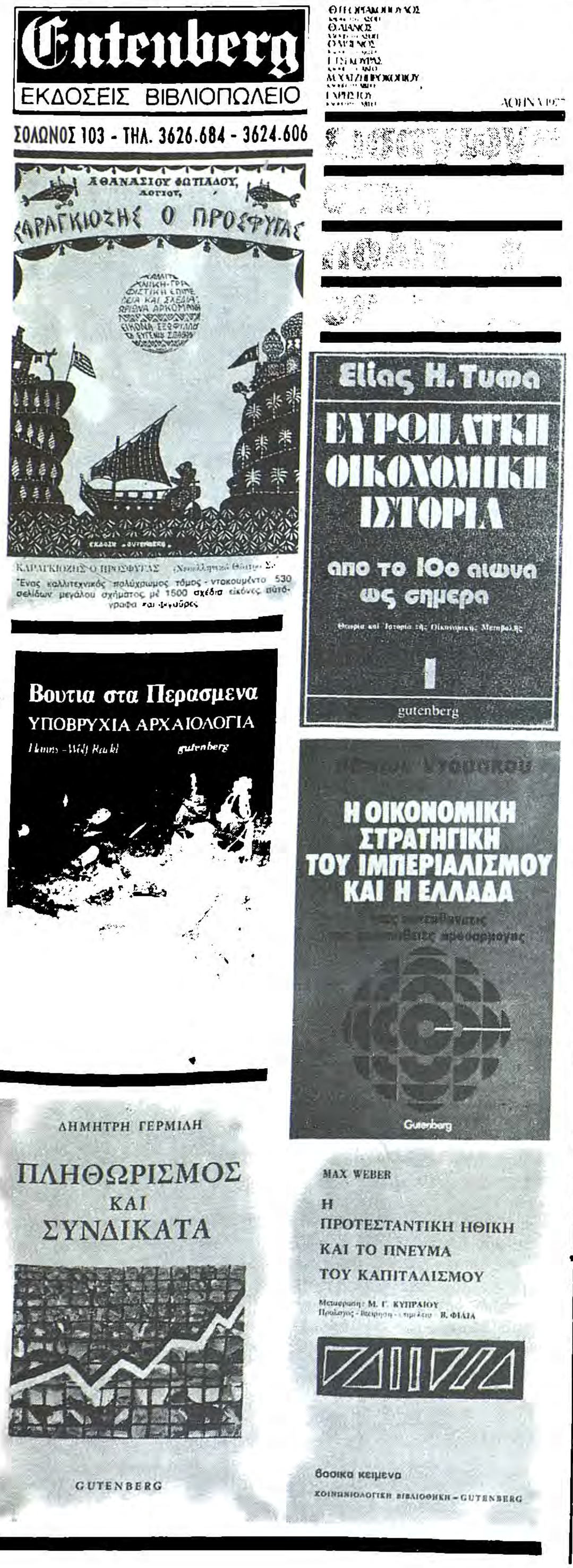
Ὑπάρχουν ἀκόμη καί αὐτά πού δέν φαίνονται μέ τήν πρώτη ματιά ἀλλά ἔχουν σημασία. Ἐξαντλητικός ἔλεγχος ποιότητας στήν παραλαβή. Ἀποθήκευση τοῦ στόκ μέ τίς πιό σύγχρονες μεθόδους. Συνεχής ἐνημέρωση πάνω στίς σύγχρονες τάσεις, τή μόδα καί τά νέα προϊόντα.

Ὁ ΔΡΑΓΩΝΑΣ ξανάγινε νέος. Εἶναι μιά ὄμορφη ἀρχή πού δείχνει πώς κάθε στιγμή εἶναι στιγμή γιά ἀνανέωση.

ΑΤΕΛΙΕ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Λειτουργεῖ γιά 7ο χρόνο ἐφέτος ἕνα ἀτελιέ ὅπου τά παιδιά ἡλικίας 4-14 ἐτῶν μποροῦν νά μάθουν ζωγραφική, γλυπτική, κατασκευή μαριονεττῶν, φλάουτο, φωτογραφική τέχνη, κάθε Δευτέρα, Τρίτη καί Τετάρτη ἀπόγευμα 5 μ.μ.-6.30 μ.μ.

Ἡ διδασκαλία γίνεται στά γαλλικά. Ἡ διεύθυνση τοῦ ἀτελιέ εἶναι: Λέοντος Σγουροῦ 15 (Τέρμα Σίνα). Τηλ. 6710037 (3-5 μ.μ).

Ἕνα συνέδριο ἀλληλεγγύης στή Δύση πρός ἕναν ἐπικριτή τοῦ «Ὑπαρκτοῦ Σοσιαλισμοῦ» στήν Ἀνατολή

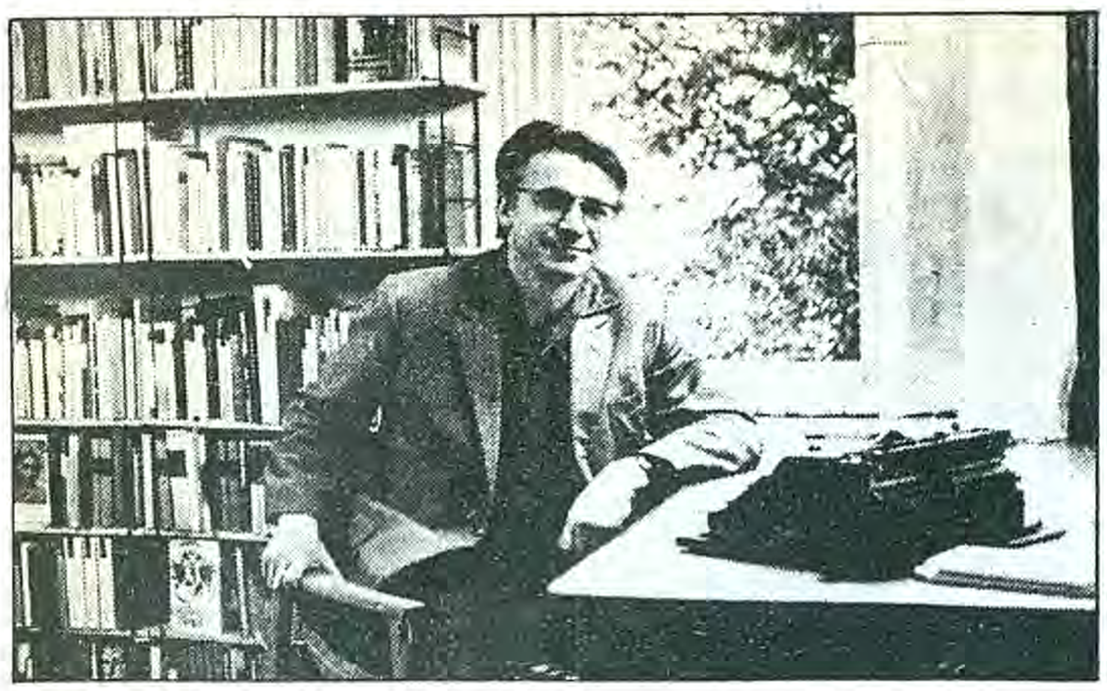
τοῦ Π. Καρακάση

ΑΡΧΙΣΕ τήν Πέμπτη καί τελειώνει αὔριο (16-19 τρεχ.) στό Βερολίνο ἕνα συνέδριο ἀλληλεγγύης πρός τό πρώην στέλεχος τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Ἑνωτικοῦ Κόμματος τῆς Ἀνατολικῆς Γερμανίας (SED) καί σημερινοῦ ἐπικριτῆ τοῦ συστήματος τῆς πατρίδας του Ροῦντολφ Μπάρο. Τό συνέδριο εἶχε σάν θέμα: «Ἀνανέωση στήν Ἀνατολική Εὐρώπη καί ἡ Σοσιαλιστική Διέξοδος». Ὁ Ρ. Μπάρο καταδικάστηκε πρίν τρεῖς μῆνες ἀπό ἕνα δικαστήριο τῆς Ἀν. Γερμανίας σέ ὀκτώ χρόνια φυλάκιση γιά τό βιβλίο του «Ἡ διέξοδος» στό ὁποῖο κάνει κριτική τῆς γραφειοκρατίας στή χώρα του. Ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου του δέν εἶναι βέβαια ἄσχετος μέ τό θέμα τοῦ συνέδριου...

ΦΟΡΕΙΣ τοῦ συνέδριου εἶναι τό Εὐρωπαϊκό Ἐκδοτικό Ἵδρυμα πού ἔχει ἐκδόσει τό βιβλίο του, οἱ «Ἐπιτροπές Ἀγώνα γιά τήν ἀπελευθέρωση τοῦ Ρ. Μπάρο» στό Παρίσι καί τό Βερολίνο καί ἀκόμα μιά σειρά γνωστές προσωπικότητες τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀριστερᾶς ὅπως οἱ Ρενάτε Ντάμους, Ἔλμαρ Ἀλτφάτερ, Ὄσκαρ Νέγκτ Ὄσιπ Φλεντχάιμ, ὁ πρύτανης τοῦ Πολυτεχνείου τοῦ Δυτ. Βερολίνου Ρόλφ Μπέργκερ, ὁ Ρούντι Ντοῦσκε, ὁ Ἐρνέστ Μαντέλ, οἱ συνδικαλιστές Τόμας Κόστα, Γιάκομπ Μονέτα, Χάιντς Μπράντ, ὁ σοσιαλδημοκράτης Πέτερ φόν Ὄρτσεν καί Γκέραρτ Σρέντερ, οἱ εὐρωκομμουνιστές Φερνάντο Κλωντίν καί Μπολλάτι, καί ἐκπρόσωποι τῆς λεγόμενης σοσιαλιστικῆς ἀντιπολίτευσης, ὅπως οἱ Βόλφ Μπίρμαν, Γιούργκεν Φούκς, Τσένεκ Χεῖτζλαρ Γίρι Πέλικαν, Κλάους Ματτχίσεν, Τσένεκ Μλυνάρ, πού ζοῦν ἐξόριστοι στή Δυτική Εὐρώπη.

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ τῶν ὀργανωτῶν τοῦ συνέδριου εἶναι νά συμπεριλάβουν ὅσο τό δυνατό περισσότερες τάσεις καί κινήματα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀριστερᾶς, στήν ἀνάλυση τῆς ἀνάπτυξης τοῦ «ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ» πού ἐπικραιεῖ στήν Ἀνατολική Εὐρώπη καί τήν σημασία του γιά τό ἐργατικό κίνημα καί τήν ἀριστερά στή Δύση. Ἔτσι ἔχουν προσκληθεῖ ἀντιπρόσωποι σοσιαλδημοκρατικῶν, σοσιαλιστικῶν, κομμουνιστικῶν κομμάτων, διαφόρων ὁμάδων τῆς νέας μή δογματικῆς ἀριστερᾶς, καί σοσιαλιστῶν τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης πού ζοῦν στήν ἐξορία. Οἱ ἐργασίες καί οἱ συζητήσεις τοῦ συνεδρίου θά περιστρέφονται στήν σημερινή κατάσταση τῶν ἀνατολικοευρωπαϊκῶν κοινωνιῶν καί τήν σημασία της γιά τόν ἀγώνα τῶν σοσιαλιστῶν καί κομμουνιστῶν στή Δυτ. Εὐρώπη. Σίγουρο εἶναι πώς θά ἀκουστοῦν πολλές, διαφορετικές γνῶμες. Ἕνα μέρος τῆς γερμανικῆς ἀριστερᾶς, συγκεκριμένα τό γερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα (DKP/SEW) παραμένει ἀμέτοχο, ἀντιμετωπίζοντας καχύποπτα ἀπό ἀπόσταση τίς ἐξελίξεις. Ὁ Βόλφαγκ Ἀμπέντροτ καί ὁ Βόλφαγκ Φρίτς Χάουγκ πρώην μέλη τῆς DKP, στήν ἀρχή δημόσια δήλωσαν τήν ἀντίθεση τους στήν συμπεριφορά τῶν ἀρχῶν τῆς Ἀν. Γερμανίας ἀπέναντι στόν Μπάρο, ἀρνήθηκαν νά πάρουν μέρος σέ μιά ἀποφασιστική ἐνέργεια ὅπως αὐτό τό συνέδριο. Τό ἐπιχείρημά τους ἦταν πώς δέν ἐπιθυμοῦν νά χαρακτηρισθοῦν «ἀντικομμουνιστές».

ΠΟΛΥ ΣΥΧΝΑ ἐκδηλώνονται ἀντιρρήσεις καί διαφωνίες μέ ἐνέργειες ὅπως αὐτό τό συνέδριο. Ἡ συλλογιστική εἶναι πώς ἡ δημόσια κριτική ἀπέναντι στίς συνθῆκες πού ἐπικρατοῦν στήν Ἀν. Εὐρώπη καί ἡ ὑποστήριξη τῆς ἐκεῖ ἀντιπολίτευσης ἀπό τήν δυτικοευρωπαϊκή ἀριστερά, διευκολύνει καί πολύ περισσότερο ὑπηρετεῖ τή δεξιά ἀντίδραση καί τόν «ἀντικομμουνισμό». Αὐτές οἱ ἀντιρρήσεις θά ἦταν δικαιολογημένες, ἄν ὅπως ἀλλωστε καί οἱ ὀπαδοί τοῦ «πραγματικοῦ σοσιαλισμοῦ» ὑποστηρίζουν, οἱ κοινωνίες τῆς Ἀν. Εὐρώπης εἶναι ἀπελευθερωμένες ἀπό ἀνταγωνιστικές, ἄν ὄχι κοινωνικές ἀντιφάσεις. Σύμφωνα μ' αὐτή τή γνώμη ἡ ἀντιπολίτευση προκαλεῖται οὐσιαστικά ἀπό ἔξω μέ τήν χρησιμοποίηση ἠθικά διανοητικά ἀνάπηρων ἀτόμων. Ὁ δυτικός καπιταλισμός μπορεῖ καί «δυσφημεῖ»

Ροΰιντολφ Μπάρο: Θά συνεχίσω τό δρόμο μου. Τό τραγούδι μου θά φτάσει σ' ὅλο τόν κόσμο.

τό σοσιαλισμό, ὄχι ἐξ αἰτίας τῆς ἀντιπολίτευσης (σοσιαλιστικῆς) ἀλλά λόγω τῆς καταπίεσης τοῦ καθεστῶτος. Καί ἀφοῦ ἡ δεξιά στή Δύση ἔχει τά μέσα καί ὄχι ἡ ἀριστερά, κατευθύνει καί τίς συνειδήσεις τοῦ λαοῦ, κατορθώνει νά παρουσιάζει τήν ἁπλή καί πιστευτή θεωρία «Σοσιαλισμός ἴσον Ἀστυνομοκρατία», ἀποσιωπώντας τελείως τήν διέξοδο γιά ἕναν «αὐθεντικό σοσιαλισμό» πού προτείνουν σήμερα ἀνανεωτικές σοσιαλιστικές δυνάμεις.

ΑΝ ΣΤΑ κράτη τῶν «ἐργατῶν καί τῶν ἀγροτῶν» οἱ ἐργάτες συγκροτοῦνται σάν τάξη, ἐνάντια στό καθεστώς πού ἐπικρατεῖ, (τελευταῖα στήν Πολωνία τό 1976) αὐτό ἔχει σχέση ὄχι μέ «ἰμπεριαλιστικό ἀντιμπεριαλισμό» ἀλλά μέ τό χαρακτήρα τῆς κοινωνίας σοβιετικοῦ τύπου. Οἱ ἀντιδραστικοί τῆς Δύσης χρειάζονται τό φάντασμα τοῦ τρόμου τοῦ «πραγματικοῦ σοσιαλισμοῦ». Καί αὐτός τούς παρέχει συχνά τά τελευταῖα χρόνια ἀφορμές, χειροπιαστές καταστάσεις γιά τή συντήρηση αὐτοῦ τοῦ φαντάσματος. Ἐπιτυχημένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, νικηφόρες ἐξεγέρσεις τῶν ἐργατῶν πού δέν ἦταν τίποτα ἄλλο παρά σοσιαλιστικές καί δημοκρατικές ἀνανεωτικές προσπάθειες, καταπνίχτηκαν μέ τά σοβιετικά τάνκς. Τή στιγμή πού στίς σοσιαλιστικές χῶρες ἔρχεται στήν ἐπιφάνεια μιά δυσαρέσκεια ὄχι μόνο λίγων διανοουμένων, μά καί ὅλο αὐξανόμενων μαζῶν τοῦ λαοῦ δέν μποροῦν οἱ σοσιαλιστές νά ἐκδηλώνουν ἐμπιστοσύνη στό σύστημά τους. Τή στιγμή πού εἶναι φανερό πώς δέν ὑπάρχει μιά μακροπρόθεσμη τάση γιά ἐκδημοκρατισμό. Τουλάχιστο ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἀποσταλινοποίησης ἀπό τόν Χρουτσώφ.

Η ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ἀντιπολίτευση, περισσότερο παράνομη, ἀποτελεῖται ἀπό πρόσωπα πού στήν ἀρχή προσπάθησαν μέ μιά κριτική συνεργασία, νά ἐπηρεάσουν φορεῖς τοῦ πολιτεύματος τῆς χώρας τους. Ἀπό τίς ἐμπειρίες τους διδάχτηκαν, ὅτι ἡ κρατοῦσα γραφειοκρατία, κατευθύνει τή δύναμή της – καί τά ἀπ' αὐτήν προνόμια της πού τά φυλάει μέ φόβο ἐνάντια καί σέ ἔντιμους κομματικούς συντρόφους καί πολίτες, ὅπως στίς περιπτώσεις τοῦ φιλοσόφου Ρόμπερτ Χάβεμανν, Βόλφ Μπίρμαν καί Ροΰντολφ Μπάρο στήν Ἀν. Γερμανία.

ΑΝ ΣΗΜΕΡΑ στήν Ἀνατολική Εὐρώπη, ὑπάρχει μιά σοσιαλιστική ἀντιπολίτευση καί δίπλα της ἀντιδραστικές τάσεις, αὐτό δέν ὀφείλεται μόνο στήν ἀπογοήτευση ἀπό τόν πραγματικό σοσιαλισμό, ἀλλά καί στή μή ὑπάρχουσα ἀπό χρόνια ἀλληλεγγύη τῆς δυτικοευρωπαϊκῆς ἀριστερᾶς, ἀπό τά σοσιαλδημοκρατικά μέχρι τά κομμουνιστικά κόμματα καί τίς ἀριστερίστικες ὁμάδες. Γιατί οἱ περισσότεροι «αἱρετικοί» δέν εἶχαν ποτέ μιά συγκεκριμένη πολιτική γραμμή γιά παράδειγμα ὅπως αὐτή πού εἶναι σύμφωνη μέ τίς βλέψεις τοῦ Στράους καί Σπρίνκερ, ἐκδότη τῆς Μπίλντ Τσάιτουνγκ στή Δυτ. Γερμανία («Νά ἐλευθερωθοῦν οἱ λαοί τῶν χωρῶν τοῦ «ἀνατολικοῦ μπλόκ»). Τό ἐκλογικό μοτίβο-δίλημμα τοῦ Στράους στή Βαυαρία σέ κάθε ἐκλογική ἀναμέτρηση εἶναι «Ἐλευθερία ἤ Σοσιαλισμός».

Η ΚΥΡΙΑΡΧΟΥΣΑ τάξη στή Δύση καί ἡ κυριαρχοῦσα γραφειοκρατία τῆς Ἀνατολῆς ἔχουν ἕνα κοινό ἐνδιαφέρον νά καταδικάσουν σέ σιωπή τή σοσιαλιστική ἀντιπολίτευση στήν Ἀν. Εὐρώπη, ὥστε νά μήν καταφανεῖ ἡ διέξοδος. Καί αὐτό ὑλοποιεῖται μέ πολλούς τρόπους στή Δύση: μέ ἐναγκαλισμούς, συκοφαντίες, ἀποσιώπηση. Ἀντίθετα στόν ὑπαρκτό σοσιαλισμό ἡ τελευταία μέθοδος εἶναι οἱ ψυχιατρικές κλινικές. Καί γιά τούς δυό ἐλίτ-κύκλους δυνάμεων εἶναι ἕνα πρόβλημα πρώτου βαθμοῦ.

Ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ Γιούργκεν Φούξ, μετά ἀπό ἀπάνθρωπες ἀνακρίσεις στήν Πολιτική Ἀσφάλεια τοῦ Ἀν. Βερολίνου, κατηγορήθηκε ὅτι ἀκολουθεῖ τά

PYLARINOS

Ειδικος στα νομισματα και μοναδικος στα χαρτονομισματα

STAMPS and COINS
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 5, ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ.: 32 10 577 - 32 10 384

το "μαγαζι"
Διδοτου και Ζωοδοχου Πηγης
εχει απ' ολα.

φτηνες τιμες!

δήματα τοῦ Σολζενίτσιν. Ἐδῶ καταφαίνεται καί ὅλος ὁ κυνισμός καί ὁ φόβος τῆς Κορυφῆς στήν Ἀν. Γερμανία καί τῶν ὀργάνων ἀσφαλείας της, ἀπό ἕναν πολίτη πού ἀρνεῖται κατηγορηματικά νά ἀκολουθήσει τό δρόμο τοῦ Σολζενίτσιν. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά ὑπάρχει τό ἐρώτημα: Κατανοεῖ τό Χριστιανοδημοκρατικό Κόμμα τῆς Γερμανίας (CDU) πού ζητάει τήν ἀπελευθέρωση τοῦ Μπάρο τά ἐπιχειρήματά του: Στήν πράξη πάντως τά ἀποδοκιμάζει παταγωδῶς. Τί σημαίνει λοιπόν στήν οὐσία ἡ λέξη «Ἀντικομμουνισμός» σάν πολιτικός ὅρος; Ποιός κρατάει τή σφραγίδα τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ καί μέ ποιά κριτήρια σφραγίζεται κάποιος σάν ἀντικομμουνιστής; Ἀρκεῖ νά κάνει κριτική κανείς στά φιλοσοβιετικά κομμουνιστικά κόμματα, γιά νά κατηγορηθεῖ σάν ἀντικομμουνιστής, ἤ μήπως ἡ κριτική τῆς σιωπῆς εἶναι ἀντικομμουνιστική πράξη; Πάντως ὁ μύθος τοῦ ἀντικομμουνισμοῦ, καλλιεργεῖται στήν Ἀνατ. Εὐρώπη, ἀπό τίς Ἀρχές, καί φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ ἀναγκαιότητα γι' αὐτές.

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ὅτι οἱ σοσιαλιστές διαφωνοῦντες βράζουν στό ἴδιο καζάνι μέ ξεκάθαρα ἀντισοσιαλιστές, ἔχει ὄχι μόνο μακρινή παράδοση – 1930 Χιτλεροτροτσκισμός – ἀλλά καί σοβαρές διαστάσεις στή σημερινή πραγματικότητα. Δέ φτάνει πιά μόνο ν' ἀποδειχτεῖ ὅτι ἡ στάση τοῦ ἐπικριτῆ «ἀντικειμενικά» ὑπηρετεῖ τόν ταξικό ἐχθρό, πρέπει νά ἀμφισβητηθεῖ ἡ πολιτική καί ἠθική ἀκεραιότητά του. Φυσικά στή Δύση, ὁ ἀντικομμουνισμός, δέν εἶναι μόνο μύθος. Σήμερα στή Δυτ. Γερμανία τόν νιώθεις μέχρι τό μεδούλι σου. Ὅμως ὅσοι χειρουργοῦν μέ τόν ὅρο αὐτό, δέν κάνουν τίποτα γιά ν' ἀναλύσουν τήν παραγματικότητα. Γιατί τό πρόβλημα δέν βρίσκεται στό ὅτι ἡ CIA – παλιοί Ναζῆδες πού κρατοῦν θέσεις κλειδιά – καί ὁ Στράους, θέλουν «νά ἐλευθερώσουν τήν Ἀνατολή», ἀλλά στό μίσος τῶν μαζῶν πού καλλιεργεῖται μέ τόν ἀντικομμουνισμό, καί ὁ ὁποῖος ἀναστέλλει ἀποφασιστικά τόν ἀγώνα ὅλων τῶν μή δογματικῶν ἀριστερῶν δυνάμεων.

Ο ΡΟΥΝΤΟΛΦ ΜΠΑΡΟ μέ τό σοβαρό καί μεγάλο του πείραμα νά ἀναλύσει τόν τρόπο λειτουργίας τῆς μή καπιταλιστικῆς κοινωνίας στήν Ἀν. Γερμανία, καί γενικά τοῦ ὑπαρκτοῦ σοσιαλισμοῦ καί μέσα ἀπ' αὐτή τήν κριτική ἀνάλυση νά καταλήξει στήν ὑπόδειξη μιᾶς διεξόδου τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος τῆς χώρας του, κέρδισε τή φιλοξενία τῶν φυλακῶν τοῦ Μπάουτσεν.

Ἡ μεταπολεμική πολιτική κατοχῆς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης, ἡ θεώρηση τῆς «λαϊκοδημοκρατικῆς» ἐξουσίας στήν Ἀν. Γερμανία, ὅπως καί οἱ ἐμπειρίες ἀπό αὐτήν τήν πολιτική (ὁδοφράγματα, τεῖχος Βερολίνου) εἶχαν σάν ἀποτέλεσμα νά διατρανωθεῖ ὁ ἀντικομμουνισμός στή Δυτ. Γερμανία καί τό Δυτ. Βερολίνο. Τόσο πού ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῆς ἐργατικῆς τάξης νά μήν εἶναι πιά μέ τήν ἀριστερά. Τό Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας (KKPD) κατάφερε νά πάρει στίς ἐκλογές τοῦ 1946-47 τό 10% τῶν ψήφων – εἶχε δυνατούς δεσμούς στά ἐργατικά συνδικάτα. Τό 1956 κηρύχθηκε παράνομο. Μά πολύ πιό πρίν δέν εἶχε οὐσιαστική δύναμη. Σήμερα εἶναι ἕνα κόμμα τῶν 0,3% (DKP). Καί αὐτό σίγουρα ὄχι ἐξαιτίας τῶν «κακῶν» καπιταλιστῶν. Στή διάρκεια τῆς Ὀχτωβριανῆς Ἐπανάστασης, παρόλη τήν καταδίωξη τῶν μπολσεβίκων πού ὁ μικροαστισμός καλλιεργοῦσε, πολλές ἐργατικές δυνάμεις σέ ὅλη τήν Εὐρώπη, χαιρέτησαν τό καινούργιο μήνυμα. Σήμερα, ἡ πραγματικότητα στήν Ἀνατολική Εὐρώπη, – μετά ἕξι δεκαετίες «ἐργατικῆς ἐξουσίας» στή Σοβιετική Ἕνωση, καί τρεῖς δεκαετίες στίς ἄλλες ἀνατολικές χῶρες, ἐπιδρᾶ κάπως ἀνασταλτικά στό σοσιαλιστικό κίνημα τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν.

Η ΕΝΕΡΓΗ ἀλληλεγγύη μέ τή σοσιαλιστική ἀντιπολίτευση, καί ἡ σοβαρή συζήτηση γύρω ἀπό τό μοντέλο τῶν κοινωνιῶν στήν Ἀν. Εὐρώπη, εἶναι ἕνα κομμάτι τοῦ ἀγώνα ἐνάντια στό ἀντιδραστικό μπλόκ καί ὄχι σύμμαχός του. Σκοπός της εἶναι νά κάνει διαφανές στόν καθένα τήν θεμελιώδη διαφορά τοῦ «αὐθεντικοῦ σοσιαλισμοῦ» ἀπό τόν «ὑπαρκτό σοσιαλισμό». Μέ τή διαφορά πώς πρέπει νά ἀποδειχτεῖ. Ὅσο δέν μελετᾶται σέ βάθος ἡ σοσιαλιστική διέξοδος τόσο περισσότερο ἡ ἀντισταλινική ἀριστερά θά ταυτίζεται μέ τόν «ὑπαρκτό σοσιαλισμό». Τελευταῖα, παρατηρεῖται μιά ὤθηση γιά τή μελέτη τοῦ προβλήματος (π.χ. Εὐρωκομμουνισμός). Ἡ ἴδια ἡ ὁμολογία τῶν ἐξόριστων ἐπικριτῶν τοῦ συστήματος, εἶναι μιά ἄλλη ἀρχή σ' αὐτό τό προτσές, πού ἀρχίζει συγκροτημένα μέ τό συνέδριο γιά τό Ροῦντολφ Μπάρο, στό Δυτ. Βερολίνο.

Η ΜΟΡΦΗ τοῦ συνέδριου θά εἶναι ἡ ἑξῆς: Τρεῖς ἐξέδρες συζήτησης πού θά ἀποτελέσουν ἀνοιχτές ἐκδηλώσεις μέ θέματα:

1) Ἡ Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση καί ἡ σημασία της γιά τή σημερινή Ἀριστερά.

2) Ἡ Ἄνοιξη τῆς Πράγας-Διαρθρωτικές προϋποθέσεις καί μορφές κρίσης τοῦ συστήματος στήν Ἀν. Εὐρώπη.

3) Παραγωγικός σκοπός: Πλούσια ἀνάπτυξη τῆς προσωπικότητας. Δίπλα στά τρία αὐτά πόντιουμ θά λειτουργήσουν ὁμάδες ἐργασίας μέ θέματα:

α) Ἐργάτες καί Εὐφυία στό προτσές κρίσης τῆς κοινωνίας καί ἄνοιγμα στή Ἀν. Εὐρώπη (DDR '53, Οὐγγαρία '56, Τσεχοσλοβακία '68, Πολωνία '76).

β) Ὁ ρόλος τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καί τῶν ἀνατολικοευρωπαϊκῶν κομμουνιστικῶν κομμάτων κάτω ἀπό προϋποθέσεις ἐπανάστασης καί μεταρρύθμισης.

γ) Ἡ οἰκονομία ὡς «ὀργανωμένη ἀνευθυνότητα». Διέξοδος μιᾶς σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας.

δ) Σοσιαλιστική στρατηγική καί ἡ σημασία της γιά προβιομηχανικές κοινωνίες.

ε) Σταλινισμός καί δυτικοευρωπαϊκά κόμματα.

στ) Σοσιαλισμός καί ψυχοκοινωνική χειραφέτηση τοῦ ἀνθρώπου.

ζ) Πατριαρχισμός στίς μή-καπιταλιστικές κοινωνίες.

η) Ἀναπτυξιακή - Τεχνική-Καταναλωτική κριτική κατά Μπάρο.

θ) Ἡ κατάργηση τοῦ καταμερισμοῦ ἐργασίας καί ὁ ρόλος τῆς πολιτείας στό δρόμο τῆς σοσιαλιστικῆς ἀλλαγῆς.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ τοῦ συνέδριου θά ἀποτελέσουν δυό γενικές συζητήσεις:

- Οἱ συνθῆκες ἀλλαγῆς ἑνός ἐπαναστατικοῦ προτσές μεταρρύθμισης στήν Ἀνατ. καί Δυτ. Εὐρώπη.
- Ποιοί εἶναι οἱ φορεῖς μιᾶς σοσιαλιστικῆς ἀνανέωσης στήν Ἀν. Εὐρώπη.

Μπίρμαν, Φούξ: Ἐξόριστοι σύντροφοι, κριτικοί τοῦ Πραγματικοῦ Σοσιαλισμοῦ τῆς Ἀν. Γερμανίας.

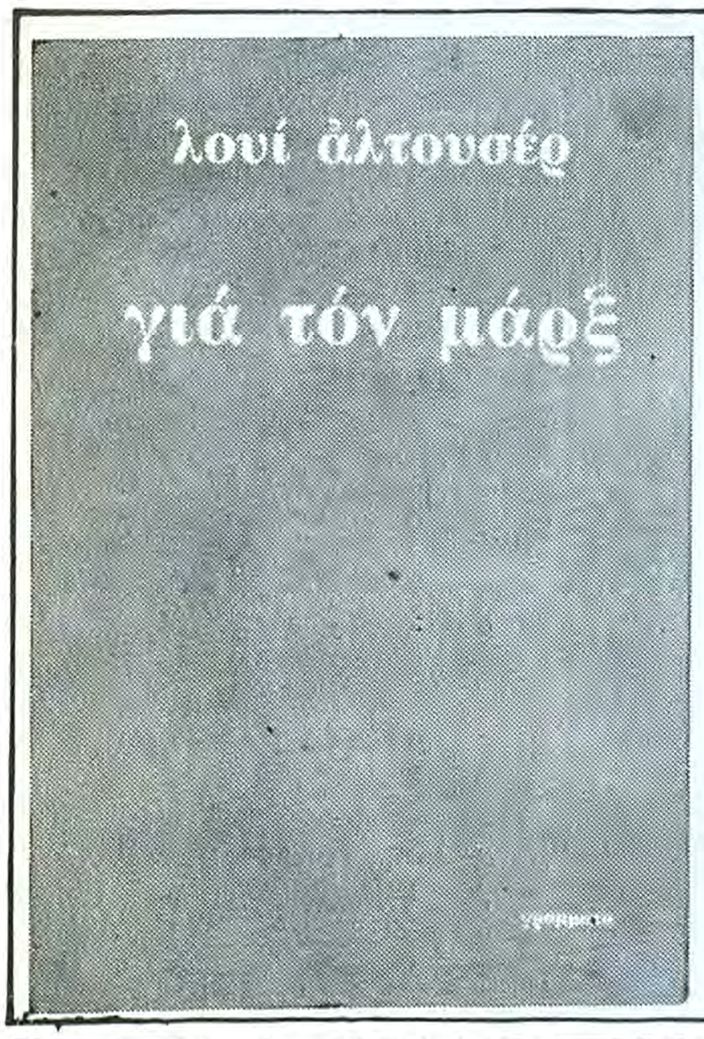
σπυρου λιναρδατου

ο πολεμος του 1940-41
και
η μαχη της κρητης

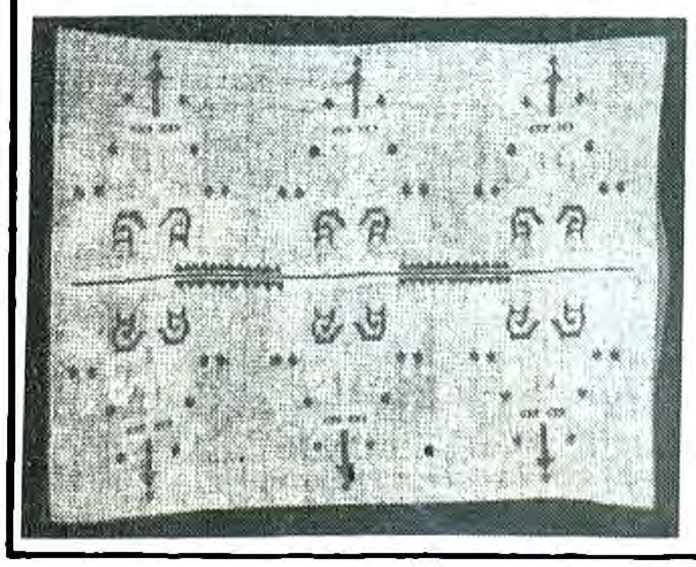
ΔΩΡΑ·ΜΠΙΖΟΥ
AMORE
ΚΟΧΥΛΙΑ.
ΚΕΡΑΜΙΚΑ.ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ
ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ.ΑΣΗΜΙΚΑ
ΜΠΡΟΥΤΖΙΝΑ.
ΣΟΛΩΝΟΣ 99

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ
ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΣΚΟΙ ΑΦΙΣΕΣ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
ΕΚΠΤΩΣΗ 30%
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ
ΚΩΛΕΤΤΗ ΚΑΙ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΗΛ. 32.49.557

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:
«ΑΜΦΟΡΕΑΣ»
Βαλτετσίου 50
τηλ. 3638693

Το **«αδραχτι»** *σολωνος 46 (ημιοροφος)*

Ελληνικο παραδοσιακο κεντημα

Υφαντα
Σκυλουντιας
Χειροτεχνια
Κεραμικα

βιβλιο-παρουσιαση

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ
Ἐπιμέλεια: Γιῶργος Βελουδῆς
Σειρά: Νέα Ἑλληνική Βιβλιοθήκη
Ἐκδόσεις Ἑρμῆς

Πρόκειται γιά τήν πεζή λαϊκή διασκευή τῆς ἱστορίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, πού εἶναι περισσότερο γνωστή σάν «Ἡ φυλλάδα τοῦ Μεγαλέξαντρου». Ἡ ἱστορία αὐτή, πού γραμμένη γιά πρώτη φορά γύρω στά 300 μ.Χ. ἀπό ἕναν ἀνώνυμο ἀλεξανδρινό βρέθηκε, ὅπως σημειώνει ὁ ἐπιμελητής τῆς ἔκδοσης, ἀπό τήν πρώτη κιόλας στιγμή μπολιασμένη μέ λογῆς σημάδια, τοπικά καί κοσμοπολίτικα, εἰδωλολατρικά καί πρωτοχριστιανικά, ἱστορικά καί μυθικά, γραφτά καί προφορικά ἀφηγηματικά στοιχεῖα, συγχωνευμένα ὅλα μαζί σ' ἕνα πολιτισμικό ἀμάλγαμα. Πολύ ἐπιβοηθητικές γιά τόν ἀναγνώστη, εἶναι ἀκόμα καί οἱ σημειώσεις τοῦ Γ. Βελουδῆ, καθώς βοηθοῦν τόν πρῶτο στό νά λειτουργήσει σωστά σέ σχέση μέ τό κείμενο.

ΑΜΑΛΙΑΣ ΤΣΑΚΝΙΑ
Ἀφύλαχτη Διάβαση
Κέδρος 1978

Εἶναι τό δεύτερο βιβλίο μέ ποιήματα τῆς γνωστῆς μεταφράστριας τῆς «Κινέζικης Ποίησης», ὅπου διερευνᾶ μέ εἰλικρίνεια τό χῶρο τῶν ἀτομικῶν συναισθημάτων μιᾶς σύγχρονης γυναίκας. Οἱ τραυματικές ἐμπειρίες της κρυσταλλώνονται σέ μιά διακριτική, ὅσο καί ὥριμη γλώσσα πού συγκινεῖ.

Ἡ εἰκόνα, διαυγής ἀναγάγει στό αἴσθημα καί ἀποτελεῖ τήν ἀφορμή γιά μιά διεισδυτική, καθηλωτική παρατήρηση. Δείγμα γραφῆς: *ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΣ: Πολύ φεγγάρι ἀπόψε/γιά τόσο λίγη θάλασσα/πού μᾶς ἀνήκει.*

Ἤ ἀλλοῦ πάλι: *ΣΙΩΠΗ: Σταμάτα νά μετρᾶς τά δέντρα/καί τά πατήματα στήν ἄμμο·/τό ξέρεις πώς ἡ σιωπή/ἔχει μεγάλη γλώσσα/Τσακίζει κόκαλα.*

Γ. ΠΑΝΑΓΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ
Ὅ,τι δέν εἶπα
(Ποιήματα)
Κέδρος '78

Τό τέταρτο αὐτό ποιητικό βιβλίο τοῦ Γ.Π. εἶναι ἀφιερωμένο στήν πρόσφατα χαμένη μητέρα του. Μέσα ἀπό τά κάπως μακρόστιχα ποιήματα του, ἀφήνει νά διαφανεῖ ἡ ψυχική του περιπέτεια στό χῶρο τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης, ὅπου παντοῦ κυριαρχεῖ τό πληγωμένο του ὅραμα, ἡ μοναξιά καί ἡ πίκρα ἀπό τσακισμένους ἀγῶνες γιά κοινωνική ἀλλαγή.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΟΥ ΙΑΤΡΙΔΗ
Τά νεόφυτα
(διηγήματα)
Ἐκδόσεις Καστανιώτη

Παρουσιάζει πραγματικά ἐνδιαφέρον αὐτή ἡ πρώτη συλλογή μέ διηγήματα τοῦ Γιαννούκου Ἰατρίδη. Ὑπάρχει, μιά ἰδιότυπη ὀπτική γωνία ἀπ' ὅπου βλέπει καί ἀφηγεῖται ὁ συγγραφέας, κάτι πού δίνει μιάν ἄλλη βαρύτητα στά δρώμενα, ἀκόμη κι' ὅταν τά θεωρήσει σάν κοινότυπα κάποτε. Εἶναι σάν νά βλέπει τή νεοελληνική πραγματικότητα μέ τά μάτια τοῦ ἀνθρώπου πού ἔζησε γιά χρόνια μακριά.

ΑΛΙΚΗ ΓΙΑΤΡΑΚΟΥ – FOSSI
ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ
Ποιήματα (1977-1978)
Ἐκδ.: Πρόσπερος. Ἀθήνα 1978

«Τό ποίημα τό γεννάει ἡ κοιλιά μου». Μέσα στό κλίμα αὐτό γεννιέται ἡ ποίηση τῆς Α.Γ.Φ. Ποίηση αὐθεντική, γεμάτη ἀπό τούς αἰχμηρούς τόνους τῆς ἐσωστρέφειας καί συχρόνως διαυγής. «Πέτρες δουλεμένες κοπανέλλι» πού τίς ἀγγίζεις κι' ἔχουν τήν ἀφή τοῦ «γεγονότος», ἀλλά καί τή γοητεία τοῦ κεντήματος.

Ὅραση τοῦ κόσμου περασμένη ἀπ' τό δικό της μάτι καί ταυτόχρονα ἀνταπόκριση σέ ἤχους οἰκείους πού ἀνήκουν σέ ὅλους μας: «Ἔμαθα νά χειρίζομαι τή μοναξιά / Σάν ἀναπηρική καρέκλα / Δέ χτυπάω τίς πόρτες / Στρίβω μέ χειρισμά ταχύ /. Δέν πέφτω πάνω στούς διαβάτες».

Ἀμεσότητα λόγου πού κορυφώνεται ὅταν ἡ περιγραφή γίνεται γιά μιά «στιγμή» μόνο: «Μόλις χωρίσουν οἱ κουρτίνες /. Θά μπεῖ ἡ μέρα ἀπ' τό παράθυρο / Σά στρατιώτης αἰφνιδιασμοῦ / Τίς εἶ:».

Ἔτσι, τό τρίτο ποιητικό βιβλίο τῆς Α.Γ.-Φ. ἔρχεται τρυφερό, μοναχικό, γνήσιο νά μᾶς συγκινήσει, ἀλλά καί νά μᾶς ταράξει μέ τόν ἀπροσχημάτιστο τρόπο πού μιλᾶ: «Τό σῶμα εἶναι μαγαζί ψιλικατζίδικο Δέν πρέπει νά ξανοίγεται Σέ πολυσύνθετα δοῦναι λαβεῖν Ἄν μπεῖ ὁ ἔρωτας μέ τήν Αὐλή του/τήν εὐφορία στά φρουφρού τή μοναξιά πού τόν σπολίζει/τό σαράκι, ὁ μπράβος πελάτες πού δέν καταδέχονται τοῖς μετρητοῖς/ἀλαλιάζει τό σῶμα Τεφτέρι δέν κρατάει, δίνει καί τό ψιλικατζίδικο ρημάζει».

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
ΓΡΗΓΟΡΗ

Σόλωνος 71 – Ἀθήνα

γιὰ κάθε καλὸ βιβλίο

Ἀριστοφάνη, Νεφέλες. Εἰσαγωγή, κείμενο, μετάφραση, σχόλια.
Γιαναρᾶ Χρ., Ἀλήθεια καί ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.
– Ἡ νεοελληνική ταυτότητα.
– Τό προνόμιο τῆς ἀπελπισίας (σημειώσεις γιά μιά κριτική ἀναμέτρηση μέ τό ἀδιέξοδο τοῦ δυτικοῦ ἤ καταναλωτικοῦ πολιτισμοῦ).
– Πείνα καί δίψα (3η ἔκδοση).
Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλου, Δαιμόνιο μεσημβρινό. Ἔντεκα κείμενα γιά τόν Παπαδιαμάντη.
Φουρνιέ Αλ. Ὁ μεγάλος Μώλν.
Πολυχρονόπουλου Π., Εἰσαγωγή στή Φιλοσοφία τῆς ἀγωγῆς.
Μαριανοῦ Σ., Ἑρμηνευτική καί μεθοδολογικές προσεγγίσεις τῶν κειμένων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γραμματείας.
Πάνου Σ., Πολιτική καί ἰδεολογία (παιδεία καί ἰδεολογία – ἰδεολογία καί ἀναγκαιότητα – πολιτική συνείδηση καί ἰδεολογία – τέχνη καί ἰδεολογία – δημοκρατία καί σοσιαλισμός)
– Ποιητική τοῦ χώρου (προαισθητικές κατηγορίες καί τό νόημα τῆς τέχνης – γιά μιά φαινομενολογία τοῦ ὡραίου – διαλεκτική τοῦ τραγικοῦ – μιά ἐκδοχή γιά τήν τέχνη κ.ἄ)
Φήλντ Γκ., (Μετ. Ἀ. Σακελλαρίου). Ὁ Πλάτων καί ἡ ἐποχή του.
Λέ Καρρέ Τζών, Μιά μικρή πόλη στή Γερμανία (μυθιστόρημα κατασκοπείας καί πολιτικῆς φαντασίας).
Ντάρρελ Λ., Ἀλεξανδρινό Κουαρτέτο (ἡ περίφημη τετραλογία μέ δημιουργική μετάφραση τοῦ Αἰμ. Χουρμούζιου).
Χάξλεϋ Ἀ., Γενναῖος νέος κόσμος (τό περίφημο μυθιστόρημα ἐπιστημονικῆς φαντασίας).
Χορκχάιμερ Μάξ, Ὑλισμός καί μεταφυσική.
Μπράντμπουρυ Ρ., Φαρενάιτ 451 – Κάψτε τά βιβλία.
Σολωμοῦ Δ., Ἅπαντα, Εἰσαγωγή, κείμενα, μεταφράσεις, γλωσάριο Ν. Τωμαδάκη.
Ρούκουνα Ἐμμ., Ἐξωτερική πολιτική 1914-1923.
Δημητροκάλλη Γ., Οἱ δίκογχοι χριστιανικοί ναοί (μελέτη ἀρχιτεκτονική).
Παλιούρα Αθ., Ὁ Ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας καί αἱ μικρογραφίαι τοῦ κώδικος αὐτοῦ (μελέτη ἱστορική μέ εἰκόνες)
Στόουνς, Εἰσαγωγή στή παιδαγωγική Ψυχολογία.
Μαστροδημήτρη Π.Δ., «Ὁ ὅρκος» τοῦ Μαρκορᾶ. (Μελέτη φιλολογική)
Ντελόπουλου Κυρ., Καβάφη ἱστορικά καί ἄλλα πρόσωπα.

ΤΥΠΩΝΟΝΤΑΙ

Γκαμπιέλ Μαρσέλ: Ὁ προβληματικός ἄνθρωπος
Χόρχε Οὐσκατέσκου: Συνοπτική ἱστορία καί θεωρία τοῦ πολιτισμοῦ.
Μπαμπινιώτη Γ., Νεοελληνική κοινή.
Μαριανοῦ Σ., Ἑρμηνευτική καί μεθοδολογική προσέγγιση τῶν κειμένων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γραμματείας.

HANS-WOLF RACKL «Βουτιά στά περασμένα» – ὑποβρύχια ἀρχαιολογία (μετάφραση καί συμπληρώσεις: Ἠλία Μαυρίγια)

Ὁ ἀναγνώστης τοῦ βιβλίου παρακολουθεῖ σέ μιά γλαφυρή, ἀφηγηματική μορφή τίς ἐπιτυχίες καί τίς δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζει ὁ νέος αὐτός κλάδος τῆς ἀρχαιολογίας καί τά προβλήματα πού ἔχει νά λύσει. Τό βασικό πρόβλημα εἶναι νά μπορέσει μιά μέρα νά δουλέψει ὁ ἀρχαιολόγος ἄνετα μέσα στόν ὑγρό περίγυρο καί νά μελετήσει τόν γύρω του κόσμο.
«Τό βιβλίο ἀνακαλύπτει τό πολύτιμο ὑλικό πού δίνουν τά ναυάγια, τά φορτία πού δίνουν πληροφορίες γιά τή ζωή τῆς ἀντίστοιχης ἐποχῆς, γιά τίς σχέσεις ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γιά τούς ἐμπορικούς δρόμους, γιά τά καράβια καί τή ναυπηγική. Γιά τίς ἀρχαῖες πόλεις πού ἀκμάσανε στόν καιρό τους. Ἡ ὑποβρύχια ἀρχαιολογία συμπλήρωσε τίς ἄδειες θέσεις πού ἄφησε ἡ ἱστορία.» Σέ παράρτημα, ὁ ἀρχαιολόγος Χ.Κριτζάς δίνει μιά σύντομη ἔκθεση γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ὑποβρύχιας ἀρχαιολογίας στήν Ἑλλάδα.

ΠΕΤΡΟΥ ΝΤΟΥΣΚΟΥ:
Ἡ Οἰκονομική Στρατηγική τοῦ Ἰμπεριαλισμοῦ καί ἡ Ἑλλάδα (νέες κατευθύνσεις καί οἱ δυνατότητες προσαρμογῆς)
Ἔκδοση Gutenberg

Τό βιβλίο ἐπιχειρεῖ νά δώσει ἀπαντήσεις στά κρίσιμα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ἡ Ἑλλάδα καί ἀναλύει κριτικά τίς διαρθρωτικές ἀλλαγές πού συντελοῦνται στήν Ἑλληνική οἰκονομία. Κατά τό συγγραφέα, μετά τό 1975 στήν οἰκονομική στρατηγική τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ἔχουν μπεῖ νέες κατευθύνσεις, ὅπως ὁ ἐξαγωγικός προσανατολισμός τῆς οἰκονομίας τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, ἡ ἀλληλοδιείσδυση τῶν οἰκονομιῶν τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, ἡ προώθηση τῆς ἀλληλεξάρτησης τῶν ἐθνικῶν οἰκονομιῶν καί κοινωνιῶν σέ ὅλη τή σφαίρα δράσης τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

ΕΙΡΗΝΗΣ ΜΑΡΡΑ
Ὁ Πολικός καί ἡ Μελένια
Κέδρος 1978

Στό βιβλίο αὐτό τῆς Ε.Μ. ὁ μύθος λειτουργεῖ σέ δύο ἐπίπεδα. Στό πρῶτο φαίνεται ἡ χαριτωμένη ἱστορία μιᾶς ἀρκουδο – οἰκογένειας. Στό δεύτερο, ἕνας πολικός ἀρκοῦδος καί μιά ἀρκουδίτσα τοῦ δάσους φτιάχνουν μέ ἐνθουσιασμό οἰκογένεια σέ μιά μεσογειακή χώρα. Μέ τόν καιρό ὅμως ὁ ἐνθουσιασμός πέφτει κι' ἀφήνει στή θέση του τό αἴσθημα τῆς μοναξιᾶς. Ὁ ἀρκοῦδος κι' ἡ ἀρκούδα εἶναι δύο πλάσματα πού δέν μποροῦν πιά μαζί, ἀλλά οὔτε καί χώρια. Τή λύση σ' αὐτήν τήν κατάσταση δίνουν τά ἴδια τά ἀρκουδάκια τους. Μιά λύση γεμάτη ἀγάπη, τρυφερότητα καί κέφι.

ΚΛΑΙΤΗ ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ
Ἐν πλῷ (ποιήματα)
Ἐκδ.: Διαγώνιος, Θεσσαλονίκη 1977

«Τί νά κάνω μέ τά κομμάτια /
πού κουδουνίζουν μέσα μου/ –
ἀνάμνηση τῆς τελευταίας συναρμολόγησης –»

Μέσα ἀπό τό ἔντονα προσωπικό ὕφος τῆς Κ.Σ. ἀνεβαίνει στήν ἐπιφάνεια ἡ «ποίηση», ἔτσι κάπως σάν κύμα πού βγάζει στόν ἀφρό κομμάτια ἀπό δυναμιτισμένα ψάρια.

«Τά λόγια εἶναι γρίφοι/ δέν προλαβαίνουν νά δοῦν/ ριζώνουν στό χῶμα / κλαδεύουν ρίζες ἤ τίς κοπρίζουν».

Γίνεται λόγος ἀποκαλυπτικός τῆς μοναξιᾶς πού εἶναι καθημερινή ὑπόθεση ὅλων, μά σταθερά μοναδική γιά τόν καθ' ἕνα «ὅταν κλειδώνεσαι δίπλα μου» ἤ ἀλλοῦ: «τί ξέρεις ἐσύ γιά τήν ἀνυπαρξία, μέσα στά τείχη τῆς ἐφημερίδας».

Ἔτσι, εἰσβάλλει ἀπροκάλυπτα καί εὐθύβολα μέσα μας καί καταξιώνεται μέ τόν ἔντονα βιωματικό χαρακτήρα της, ἡ ποίηση τῆς Κ.Σ. «Ὅσο κι ἄν προσπάθησες / δέν τά κατάφερες/ οἱ κουβέντες σου μ' ἀφήνουν/ ξεσκέπαστη τίς νύχτες/ ὁ ἔρωτάς σου δέν ζεσταίνει/ πιά τά πόδια μου/ ἡ παρουσία σου ἀπόμεινε κουβάρι/ ἀπό σκεπάσματα καλοκαιριάτικα/ ἀποπνικτική».

Ν.Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ:
Δαιμόνιο Μεσημβρινό – ἔντεκα κείμενα γιά τόν Παπαδιαμάντη.
Ἐκδ. «Γρηγόρη» – Ἀθήνα 1978

Μέ μιά σειρά δοκιμίων . πού τά περισσότερα ἔχουν ἤδη δημοσιευτεῖ σκόρπια σέ περιοδικά καί ἐφημερίδες . ὁ Ν.Δ.Τ. μέ πάθος καί ἔνταση – καί σέ ὡραῖο ἀναμφίβολα ὕφος – ἀναπτύσσει τήν ἀντι-κριτική του σέ μερικούς ἀπό τούς σχολιαστές καί μελετητές τοῦ ἔργου τοῦ Παπαδιαμάντη. Ἡ ἀντι-κριτική του γίνεται ἀπό τή θέση τῆς ὀρθοδοξίας καί ἐπισημαίνει τίς «ἀποσιωπήσεις» μιᾶς ἀναλυτικῆς κριτικῆς. Ἀλλά κάθε φορά ἡ κριτική γίνεται ἀπό κάποια «θέση» – ὅμοια καί ἡ ἀποτίμηση τοῦ ἔργου τοῦ Παπαδιαμάντη ἀπό τόν Ν.Δ.Τ γίνεται ἀπό ὁρισμένη θέση. Τό κέρδος ἀπό τή συμβολή τοῦ Ν.Δ.Τ εἶναι ἡ «ἀπό τά μέσα» τῆς ὀρθοδοξίας θεώρηση τοῦ ἔργου του καί ἡ κατά συνέπεια ἐπισήμανση κάποιων «μυστικῶν» ἀρετῶν τοῦ μεγάλου πεζογράφου.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΑΚΙΣΗΣ
Τά Σύρματα
Ἐκδ. : Ἐγνατία, σειρά Τράμ
Θεσσαλονίκη 1978

«Γιά μένα τόν ἴδιο κάποιος ἐπαναλαμβάνει τίς κινήσεις μου, βουλιάζει ἀνεπαίσθητα τό μαξιλάρι τοῦ χόλ ὅταν κάθεται χωρίς νά τόν βλέπω».

Μέσα στό κλίμα τῆς αὐτοπαρατήρησης κινεῖται ὁ Σ.Κ καί ἀγωνίζεται νά ἑνώσει τά κομμάτια τοῦ ἑαυτοῦ του, τά κομμάτια τοῦ κόσμου. Ἡ μνήμη, τό ὄνειρο, παρόντα, ἀγκαλιάζουν τήν εἰκόνα γύρω του, ἄλλοτε ταραγμένα κι' ἄλλοτε ἤμερα, ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως ὅταν ὀνειρεύεσαι καί ξαφνικά σ' ἁρπάζει ὁ ἐφιάλτης.

«Ὁ ὕπνος χωρίζει τά πράματα στή μέση».

Ἀλλά κι' ὁ θάνατος περιφέρεται καί εἶναι «οἰκεῖος» μ' ἕναν ἰδιαίτερο τρόπο... «γιά νά κοιτάω τά σύρματα στέκομαι ἐδῶ· ὁ καθένας πού χάνουμε κι ἄλλο κενό μᾶς ἀφήνει· ἀλλιῶς γινόμαστε μετά, ὅταν τελειώνει ὁ θάνατός του καί ξεπαγώνουνε τά χέρια του. Δέν τούς ξεχνᾶμε πού ἤτανε ζωντανοί καί φιλιόμαστε στό στόμα». Κι' ὅλα κάπως σά μέσα ἀπό καθρέφτες ἀντανακλοῦν τήν εἰκόνα τοῦ πραγματικοῦ (;) τοῦ μή πραγματικοῦ (;) – ἀξεδιάλυτο. Ἔτσι, κατασταλάζει σέ μιά συγκεχυμένη, ἀλλά βαθιά τρυφερή αἴσθηση.

«Οἱ κουβέντες λοιπόν δέν χάνονται, ἔχουνε κι' αὐτές τόν τόπο τους, τίς ψυχές τους, τή σημασία τους».

Μιά ποίηση πού ἀξεχώριστος ὁ ἰδιωτικός τόνος ἀπ' τή δημόσια του διάσταση, σφραγίζεται ἀπό μιά ἰδιαίτερη εὐαισθησία, αὐτή πού ταιριάζει στά παιδιά καί στούς ποιητές.

«Τά παιδιά λοιπόν πεθαίνουνε ἀπό πρίν· σταματοῦνε σ' ἕνα εἶδος θανάτου καί μαθαίνουνε καί τίς μεγάλες καί τίς χωριστές προεξοχές· γιατί ἔχουνε χρόνο σ' αὐτό πού κάνουνε, δέ βιάζονται, τό σκοτάδι εἶναι κύκλος χωρίς χρῶμα γύρω ἀπ' τά μάτια τους».

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΟΤΖΙΑ
Ἡ ἀπόπειρα
(β΄ ἔκδοση)
Κέδρος '78

Πρόκειται γιά τό γνωστό μυθιστόρημα, «Ἡ Ἀπόπειρα», ἑνός ἀπό τούς ἀντιπροσωπευτικότερους πεζογράφους τῆς μεταπολεμικῆς γενιᾶς, πού γιά πρώτη φορά εἶχε κυκλοφορήσει στά 1964 καί εἶχε μάλιστα πάρει τό βραβεῖο πεζογραφίας τῆς ὁμάδας τῶν 12. Εἶναι μιά ἱστορία πού θά μποροῦσε νά εἶχε συμβεῖ δέκα χρόνια μετά τόν πόλεμο. Εἶναι, ὅπως διαπιστώνει ὁ ἀναγνώστης, μιά ἀπόπειρα κατά τήν ἔννοια του Ποινικοῦ Νόμου· ἀλλά εἶναι καί μιά ἀπόπειρα νά ἰχνηλατηθοῦν κάποιες πτυχές τοῦ μυστηριακοῦ δεσμοῦ ἀνάμεσα στό κακό καί τήν ἀνθρώπινη μοίρα.

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
Τά ὅπλα τοῦ Ἀχιλλέα
(Θεατρικό ἔργο μέ πρόλογο τοῦ ΜΠΟΣΤ)
Κέδρος '78

Εἶναι ἕνα θεατρικό ἔργο σάτιρας, λεπτό καί μαζί νευρῶδες, χωρίς τήν κραυγαλέα διάχυση τοῦ λόγου στήν εὔκολη λαϊκιστική ἐκμετάλευση πολιτικῶν θέσεων, τόσο πολύ τῆς μόδας τελευταία, καί μέ βαθιά γνώση τοῦ συγγραφέα σχετικά μέ τή θεατρική δομή.

ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΡΑΒΙΑ:
Λαϊκή Κίνα, Ἕνα Κάποιο Χαμόγελο
Ἐκδόσεις ΠΑΠΑΖΗΣΗ

Τό βιβλίο ἀποτελεῖ μιά μαρτυρία ἀπό τήν ὥρα τῆς πρόσφατης μεγάλης πολιτικῆς ἀλλαγῆς, πού συντελεῖται στή Λαϊκή Κίνα. Πρόκειται γιά μιά σειρά ταξιδιωτικῶν ἐντυπώσεων ἀπό μεγάλες πόλεις καί ἀπό τό ἐσωτερικό τῆς χώρας, ἀπό τούς ὀρυζῶνες τῆς Κεντρικῆς Κίνας, τήν γενέτειρα τοῦ Μάο κ.ἄ., πού συμπληρώνονται ἀπό συνομιλίες καί συνεντεύξεις μέ ἡγετικά στελέχη τοῦ ΚΚΚ καί παλαιούς ἀγωνιστές τῆς Ἐπανάστασης.

ROMNEY ROBINSON:
Ὁδηγός Μελέτης γιά τήν Οἰκονομική τοῦ Samuelson. Μετάφρ.: Γ. Καζάκου – Νικ. Σταματάκη – Τόμοι Α΄ – Β΄.

Ἡ *Οἰκονομική* τοῦ *Samuelson* εἶναι τό ἔργο πού ἔχει διδάξει ἐπί 25 χρόνια σέ ἑκατομμύρια σπουδαστές τίς βασικές ἔννοιες καί ἀρχές τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης. Ὁ *Ὁδηγός Μελέτης* γιά τήν *Οἰκονομική* τοῦ *Samuelson* εἶναι τό συμπλήρωμα πού θά βοηθήσει τό σπουδαστή νά μάθει τίς βασικές ἀρχές καί ἔννοιες τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης. Ὁ Ὁδηγός Μελέτης βοηθᾶ σημαντικά στήν δημιουργική συμμετοχή στή διδασκαλία τοῦ μαθήματος καί ἐνθαρρύνει τή συμμετοχή αὐτή θέτοντας ἐρωτήσεις καί ὑποδείχνοντας τίς σωστές ἀπαντήσεις.

Α. ΚΑΣΤΡΙΝΟΥ: «Ὁ Ἀδερφοσκοτωμός» Ἐκδ. Δωρικός, Ἀθήνα 1978.

Τό βιβλίο εἶναι χρονικό τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐμφύλιου πολέμου καί περιγράφονται γεγονότα καί καταστάσεις πού ἔζησε ὁ συγγραφέας, σάν ἀξιωματικός τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ. Τά γεγονότα ἀναφέρονται μέ ἡμερολογιακή, περίπου, σειρά. Δίνεται ἀνάγλυφη ἡ εἰκόνα μιᾶς ἐποχῆς, ὅπου κυριαρχοῦσε τό πνεῦμα τῆς μισαλλοδοξίας

κεραμικά
αντικείμενο

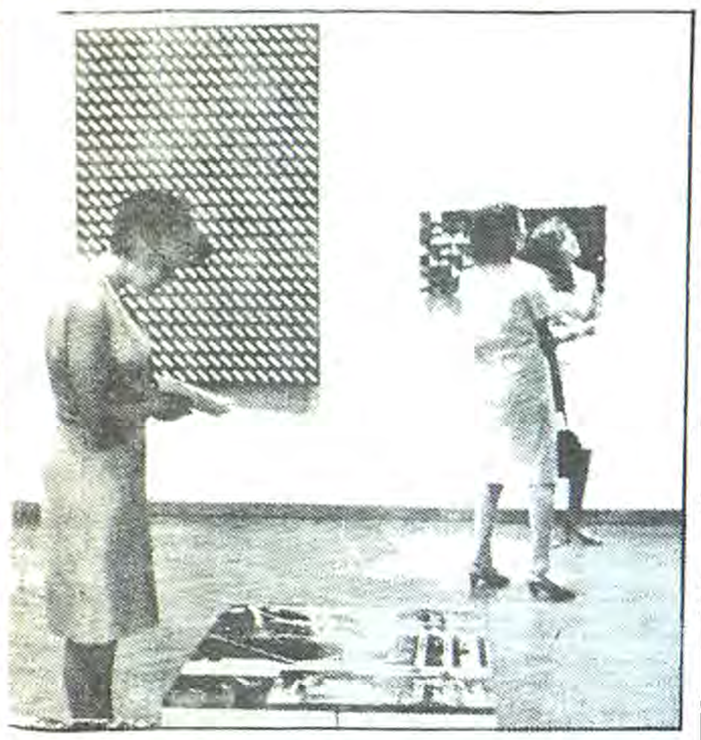
σταχυ
Ξάνθου 7 Κολωνάκι
αντικειμενο
Δημητρίου Γουναρη 30 Θεσσαλονίκη
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ:
Φανερωμένης 48 Χαλάργος
Τηλ. 652 1725

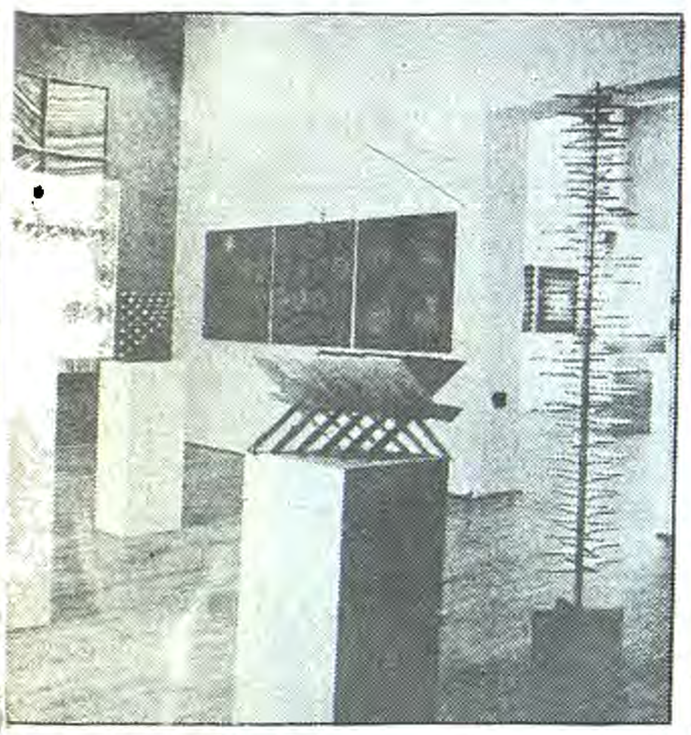
...ΤΩΝ ΑΦΑΝΩΝ

Ἕνα συγκλονιστικὸ ντοκουμέντο
ἀπὸ κείμενα καὶ ἀναθήματα στὸ
Α΄ ἐτήσιο μνημόσυνο γιὰ τὰ
θύματα τοῦ Πολυτεχνείου

M.P.S. Camping Center Κιάφας 3,
ἀπό Ἀκαδημίας 78
τηλ. 36.15.438

Anoraks
Vestes
Sleepings bags
Σκηνές
Σακκίδια

Ένα ὑποδειγματικό κέντρο πρωτοποριακῆς τέχνης στό Ζάγκρεμπ

Τῆς Ντόρας Ἠλιοπούλου Ρογκάν

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς πολύ ἀξιόλογης καί μέ διεθνή ἀπήχηση ἐκδήλωσης «Τάσεις 6» πού ἔγινε πρόσφατα στό Ζάγκρεμπ καί πού περιλαμβάνει τήν ὀργάνωση ἀπό τή Γκαλερί (πρόκειται στήν οὐσία γιά μουσεῖο) Σύγχρονης Τέχνης τῆς πόλης ἑνός σεμιναρίου μέ γενικό θέμα τίς σχέσεις ἀνάμεσα στήν Τέχνη καί τήν Κοινωνία (13-14 Ὀχτώβρη 1978) καθώς καί μιάν ἔκθεση-ἐπισκόπηση τῶν καινούριων πρακτικῶν στήν τέχνη ἀπό τό 1966 μέχρι τό 1978 (28/9-22/10, 1978) – θά παρουσιάσουμε πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἐδῶ, τό ἱστορικό, τούς στόχους καί τή σημασία τοῦ Κέντρου αὐτοῦ πού, ἐδῶ καί δεκαεπτά χρόνια συνεχίζει νά θεωρεῖται ἀπό τά πιό πρωτοποριακά στόν κόσμο. Στή συνέχεια σέ μιάν ἄλλη δημοσίευση θά ἀναφερθοῦμε στήν ἔκθεση καί στό σεμινάριο, καθώς καί στίς ἄλλες πολύ ἐνδιαφέρουσες ἐκδηλώσεις πού ὀργανώθηκαν μέ τήν ἴδια εὐκαιρία.

Τό 1961 συνενώθηκαν σέ ἕναν ὀργανισμό πού καλεῖται σήμερα – οἱ γκαλερί τῆς πόλης τοῦ Ζάγκρεμπ – τρεῖς γκαλερί. Πρόκειται: α) γιά τή γκαλερί τῆς Σύγχρονης Τέχνης πού ἱδρύθηκε τό 1954 β) τή γκαλερί τῆς Ναΐφ Τέχνης (ἔτ. ἱδρ. 1952) γ) τή γκαλερί Benco Hozvat (ἔτ. ἱδρ. 1947) μέ ἰδιωτικές συλλογές ἔργων τῶν μεγάλων δασκάλων τῆς τέχνης καί δ) γιά τό ἀτελιέ τοῦ περίφημου Γιουγκοσλάβου γλύπτη τοῦ 20οῦ αἰώνα I. Mestrovic (1883-1962). Ἀπό τούς τέσσερεις αὐτούς χώρους τό πιό δυναμικό καί πολύπλευρο εἶναι τό Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης πού ἤδη ἀπό τό 1961 καθιερώθηκε σάν σημεῖο συνάντησης τῆς διεθνοῦς πρωτοπορίας.

Σέ ἕνα κλίμα χαρακτηρισμένο ἀπό τήν τροχιοδρόμηση διαφόρων καλλιτεχνικῶν τάσεων στήν Κροατία – ἀφηρημένος ἐξπρεσιονισμός καί λυρισμός, ἀμορφική τέχνη, ἀναβίωση τοῦ σουπρεματισμοῦ, τῶν κονστρουκτιβιστικῶν τάσεων, δημιουργία πρωτοποριακῶν ὁμάδων (Γκοργκόνα, κ.ἄ.) – τό κέντρο ἐγκαινίασε τό 1961 μέ τό γενικό χαρακτηρισμό «Νέες Τάσεις» μιά σειρά ἀπό πολυδιάστατες ἐκδηλώσεις. Οἱ τελευταῖες ἀποτελοῦν, κάθε φορά, κι' ἕνα «σταθμό» ὄχι ἁπλῶς ἐπειδή σφυγμομετροῦν, ἀλλά ἐπειδή παίζουν ἕναν ἐνεργό ρόλο στή γένεση καί τήν ἐξέλιξη τῶν νέων ρευμάτων τῆς τέχνης.

Κύριο χαρακτηριστικό τῶν δραστηριοτήτων τοῦ Κέντρου, αὐτοῦ εἶναι ὅτι σέ ἀντίθεση μέ ὅτι γίνεται ἀλλοῦ δέν πρεσβεύει μιά παθητική θεώρηση τῶν καλλιτεχνικῶν γεγονότων. Ἀντίθετα, ἐπιδιώκει μιά κατ' ἐξοχήν ἐνεργητική συμμετοχή: Ἕνα δυναμικό παρόν πού νά σταθμίζει, νά ἐπηρεάζει, νά διαφοροποιεῖ καί νά προφητεύει τά γεγονότα. Νά παίζει, κοντολογίς, ἕναν ἀποφασιστικό ρόλο στήν ἐξέλιξή τους, καί στίς διάφορες ζυμώσεις καί νά προβάλλει ἀκόμα καί τήν παραμικρή χαρακτηριστική ἔνδειξη. Ὑλοποιεῖται ἀκόμα, ἐδῶ, μέ τόν πιό ὑποδειγματικό τρόπο ἡ «θέση» ὅτι ἡ πρωτοπορία δέν μπορεῖ στήν οὐσία της νά προβληθεῖ μέσ' ἀπό τό «σχῆμα» μιᾶς ἔκθεσης. Ἡ κάθε ἐκδήλωση, ἐδῶ τονώνεται καί τροχιοδρομεῖται σέ μιάν ἀδιάσπαστη ἑνότητα – μέ τή μορφή ἑνός πολύπτυχου – μέσ' ἀπό ἐπί μέρους παρουσιάσεις, εἰδικές ἐκδόσεις, διαγωνισμούς, καί τήν ὀργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, ἐλεύθερων συζητήσεων, κ.ἄ. Στά τελευταῖα διαπιστώνουμε μιάν ἰδιαίτερα πρωτοποριακή ἀντιμετώπιση. Οἱ ἀνακοινώσεις πλαισιωμένες ἀπό ἐλεύθερες συζητήσεις καί παρεμβάσεις δέν ἀποτελοῦν μιά «σειρά» ἀπό ἀοριστίες καί κοινοτυπίες: συνηθισμένο φαινόμενο στήν πλειοψηφία τῶν συνεδρίων. Οἱ κρίσεις κι' οἱ ἀντιρρήσεις πού διατυπώνονται ἐπί τόπου, ἐδῶ, ἤ ἀκόμα κι' οἱ διαμάχες, προσφέρουν πάντοτε κάτι τό οὐσιαστικό, σέ διεθνές ἐπίπεδο κι' ἀποτελοῦν τό περιεχόμενο πολύτιμων, γιά τήν ἐνημέρωσή μας, ἐκδόσεων.

Ἂς δοῦμε, ὅμως, τώρα ἀπό πιό κοντά τήν ἁλυσιδωτή σειρά ἀπό τίς ἐκδηλώσεις αὐτές ἀπό τίς ὁποῖες οἱ περισσότερες ἔχουν χαρακτηριστεῖ μέ τόν τίτλο «Τάσεις». Πολύπτυχες καί πολυδυναμικές – μιά πού ἀποτελοῦνται ἀπό πολλά σκέλη (ἐκθέσεις, σεμινάρια κ.ἄ) – οἱ ἐκδηλώσεις αὐτές ὀργανώνονται μέ τίς φροντίδες εἰδικῶν πού δείχνουν μιά μεγάλη εὐαισθησία κι' ὀξυδέρκεια σέ ὅτι ἀφορᾶ τά «σημεῖα» τῶν καιρῶν μας, ὅπως φαίνεται ἀπό τή δράση τῶν τριῶν, διαδοχικά, διευθυντῶν: B. Bec, R. Putar καί B. Kelemen. Οἱ τελευταῖοι πλαισιώνονται ἀπό ἐπιστήμονες πού σήμερα εἶναι οἱ: M. Susovski, ἔφορος τοῦ Κέντρου καί K. Pavlinic καί πού ἐξασφαλίζουν μέ τήν πολύπλευρη βοήθειά τους τήν ἄρτια λειτουργία τοῦ χώρου.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς πρώτης ἐκδήλωσης τό 1961 ὀφείλεται στό ὅτι μόλις τότε, ἀκριβῶς, εἶχε ἀρχίσει νά συνειδητοποιεῖται σέ διεθνή κλίμακα – ἀντίκρυ στόν ἀφηρημένο ἐξπρεσιονισμό καί τήν ἀμορφική τέχνη – ἡ ἀναβίωση τοῦ κονστρουκτιβισμοῦ πού τροχιοδρόμησε ἀπό τότε καί πέρα ὅλες τίς νεο-κονστρουκτιβιστικές τάσεις: ἀπό τή γεωμετρική ἀφαίρεση, τήν ὀπτική καί τήν κινητική τέχνη, μέχρι καί τήν ἐννοιολογική, τήν τέχνη τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων, τήν κυβερνητική κ.ἄ. Τόσο στήν ἔκθεση, ὅσο καί στίς συζητήσεις πού ὀργανώθηκαν στά πλαίσια αὐτῆς τῆς ἐκδήλωσης, ἐπισημάνθηκαν στή γένεσή τους ἤ καί προφητεύθηκαν ἀπό τότε μέχρι σήμερα – οἱ πιό χαρακτηριστικές μεταλλαγές, καθώς κι' οἱ ζυμώσεις καί οἱ διασυνδέσεις τῶν πρωτοποριακῶν ρευμάτων καί θέσεων ἀναφορικά μέ τήν τέχνη.

Εἰδικότερα σέ ὅτι ἀφορᾶ τό «σκέλος» –ἐκθέσεις – εἴδαμε τό 1961 τίς κονστρουκτιβιστικές τάσεις. Τό 1963, τίς ἴδιες τάσεις, μέ μιά πιό διεθνή ἀντιπροσώπευση ἀπ' ὅτι στήν προηγούμενη ἔκθεση. Τό 1965 τίς νεο-κονστρουκτιβιστικές τάσεις. Τό 1969 τίς νεο-κονστρουκτιβιστικές τάσεις, μέ μιάν ἔμφαση στήν τέχνη τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων καί τήν κυβερνητική τέχνη. Τό 1973 – στά πλαίσια μιᾶς ἰδιαίτερα διεθνοποιημένης ἔκθεσης – τίς νεο-κονστρουκτιβιστικές τάσεις μέ μιάν ἔμφαση στίς ὀπτικές ἀναζητήσεις, τήν τέχνη τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων, τήν ἐννοιολογική τέχνη, κ.ἄ. Ἡ φετινή ἔκθεση μέ τόν τίτλο «Πρακτική τῆς Νέας Τέχνης» ἀποτελεῖ μιάν ἀναδρομική ἐπισκόπηση (1966-1978) τῶν τάσεων πού εἶχαν παρουσιαστεῖ μέχρι τώρα καί τῶν προεκτάσεών τους μέχρι σήμερα (βίντεο, φίλμς, κ.ἄ.) καί περιλαμβάνει μιά πλούσια συλλογή ἀπό ντοκουμέντα (ἀφίσες, ἐκδόσεις, φωτογραφίες, κ.ἄ). Ἕνα ἀκόμα χαρακτηριστικό γνώρισμα τῶν παρουσιάσεων αὐτῶν εἶναι ἡ ἀρκετά μεγάλη συμμετοχή ἀξιόλογων πρωτοποριακῶν ὁμάδων ἀπό ἄλλα κράτη ἀνάμεσα στίς ὁποῖες ἀναφέρουμε

τίς : ANONYMA (Νέα Ὑόρκη), CIBERNETICA (Μιλάνο), DVIZENIJE (Μόσχα), EFFECT (Μόναχο), ENNE 65 (Πάδουα), EQUIPO 57 (Ἰσπανία), MID GRUPPO (Μιλάνο), T. GRUPPO (Μιλάνο), κ.ἄ.

Ἀπό τά συνέδρια καί τά συμπόσια, τίς διεθνεῖς συναντήσεις καί τίς συζητήσεις πού ὀργανώθηκαν στά πλαίσια τῶν ἐκδηλώσεων καί ὅπου πῆραν μέρος διεθνοῦς κύρους προσωπικότητες στούς τομεῖς τῆς τέχνης, τῆς κοινωνιολογίας, τῆς ἱστορίας, τῆς ψυχολογίας, κ.ἄ. ἀλλά καί πολλοί νέοι ἐπιστήμονες καί καλλιτέχνες σημειώνουμε, ἐδῶ, ὅσες ἔγιναν παράλληλα μέ τήν τρίτη ἐκδήλωση «Τάσεις 3» (1965) καί πού εἶχαν σάν κύριο θέμα: Τή διάδοση τῶν «μέσων» μέσ' ἀπό τά ὁποῖα λειτουργεῖ ὁ σύγχρονος καλλιτέχνης καί τά συνδεδεμένα μέ αὐτά προβλήματα, τίς κοινωνικές, τίς ψυχικές ἐπιδράσεις, κ.ἄ. Ὅλα αὐτά ἐπισημάνθηκαν καί ἀναλύθηκαν ἀπό τρεῖς ἀλληλοσυμπληρούμενες σκοπιές: α) τήν ἱστορική β) ἐκείνην πού ἀποτελέστηκε ἀπό ἐπί τόπου συζητήσεις καί κρίσεις καί γ) τήν προκήρυξη ἑνός διαγωνισμοῦ, κ.ἄ. Ὅλα ὅσα ἀνακοινώθηκαν καί συζητήθηκαν, ἐδῶ, ἀπό τούς Argan, Mestrovic, Richter, Poppper, Basicevic, Moles, Miecskovski, κ.ἄ καθώς καί τά γενικά συμπεράσματα πού διατυπώθηκαν ἀπό τούς Mestrovic καί Putar ἀποτέλεσαν τό περιεχόμενο μιᾶς εἰδικῆς καί ἐξαιρετικά ἐνημερωτικῆς ἔκδοσης.

Ἡ ἀμέσως ἑπόμενη ἐκδήλωση «Τάσεις 4» μέ κύριο στόχο τήν τέχνη τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων καί τίς ὀπτικές ἀναζητήσεις, στάθηκε ἡ πιό μακρόπνοη ἀπ' ὅλες, μιά πού οἱ ἐκθέσεις καί οἱ ἐπί μέρους παρουσιάσεις, τά σεμινάρια καί τό διεθνές συμπόσιο πού ἔγιναν στά πλαίσιά της, κράτησαν συνολικά ἕνα χρόνο (1968-1969). Πρόκειται, ἐδῶ, γιά ἕνα σταθμό γιά δύο κύριους λόγους: Πρῶτα γιατί παρουσιάστηκε ἐδῶ ὅ,τι πιό πρωτοποριακό ὑπῆρχε κι' ἔπειτα γιατί τά ὅσα προβλήθηκαν καί συζητήθηκαν, πρόσφεραν τό ὑλικό γιά δυό μνημειακές ἐκδόσεις. Ἡ μιά ἀναλύει τούς στόχους τῆς ἐκδήλωσης (τήν κοινωνιολογική καί τήν ψυχολογική διερεύνηση τῆς τέχνης τῶν ἠλεκτρονικῶν ἐγκεφάλων, τήν ἐπινόηση νέων τρόπων δουλειᾶς, κ.ἄ) κι' ἀποτελεῖ κι' ἕναν κατάλογο γιά τούς καλλιτέχνες πού συμμμετέχουν. Ἡ δεύτερη μέ τόν τίτλο «Διάλογος μέ τή Μηχανή» ἐπιμελημένη ἀπό τούς B. Kelemen καί R. Putar ἀνήκει στή σειρά τῶν διεθνῶς γνωστῶν ἐκδόσεων τοῦ «BIT INTERNATIONAL» πού δημοσίευε τό Κέντρο καί περιλαμβάνει τίς ἀνακοινώσεις, τίς εἰδικές μελέτες τῶν ἐπιστημόνων καθώς καί τίς ἐπεξηγήσεις τῶν ἴδιων τῶν καλλιτεχνῶν πού ἔγιναν στά πλαίσια τοῦ Συμποσίου (5-6 Μαΐου 1969). Ἀπό τά περιεχόμενα ἀναφέρουμε, ἐδῶ τά κείμενα τῶν: Asleben, Horvat-Pintaric, Metzger, Krampen, Walker, Naker-Wano, Csuri, Mallary, Bonacic, Gestner, Group Compos '68 Adrian, καθώς καί τό «Μανιφέστο» τῆς Ἀγγλικῆς Ἑταιρίας γιά τούς ἠλεκτρονικούς ἐγκεφάλους μέ ἕδρα τό Λονδίνο. Τέλος, τό φετινό σεμινάριο (13-14 Ὀχτώβρη) μέ κύριο θέμα τήν Τέχνη καί τήν Κοινωνία περιελάμβανε τέσσερεις ἐπί μέρους ἑνότητες: Τήν παιδεία καί τίς μεταλλαγές στίς σύγχρονες κοινωνίες. Τό ἀνθρώπινο περιβάλλον. Τή δημιουργικότητα καί τήν προσωπικότητα. Τά μέσα καί τή δράση.

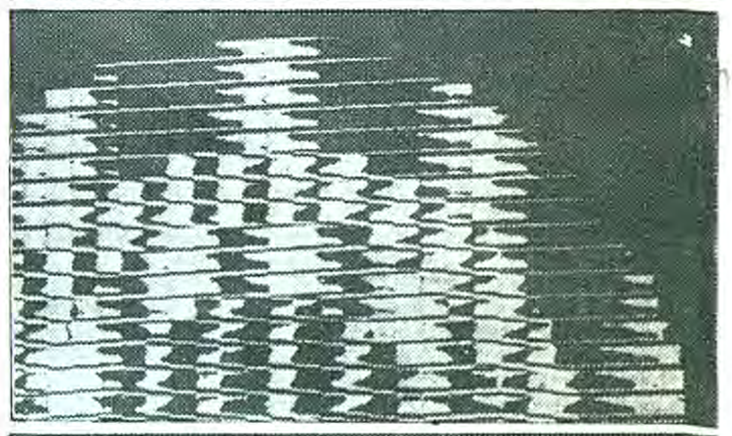
Οἱ δραστηριότητες τοῦ Κέντρου ὁλοκληρῶνονται ἀπό ὑποδειγματικές σέ περιεχόμενο καί σέ παρουσίαση ἐκδόσεις: εἰδικά ἀφιερώματα, περιοδικά κ.ἄ. Ἀνάμεσά τους σημειώνουμε τό Bit International πού κάθε φορά εἶναι ἀφιερωμένο σέ μιάν «εἰδική» θεματική ἑνότητα, π.χ. «Θεωρία τῆς Πληροφόρησης», «Νέα Αἰσθητική», «Ντησάιν», «Διάλογος μέ τή Μηχανή» (βλ. παραπάνω) κ.ἄ. Ἰδιαίτερα πολύτιμη στή σειρά αὐτή στέκει ἡ μνημειακή ἔκδοση πάνω στήν τηλεόραση καί τούς σχετικούς μ' αὐτήν προβληματισμούς πού ἐξετάζονται, ἐδῶ, ἀπ' ὅλες τίς δυνατές πλευρές. Μέ τόν γενικό τίτλο «Ἡ Τηλεόραση Σήμερα» περιλαμβάνει μελέτες ἀπό τίς ὁποῖες οἱ περισσότερες γράφτηκαν εἰδικά γι' αὐτήν ἀπό τούς ἀξιολογότερους εἰδικούς (Schaeffer, Moles, Dorfles, Eco, S. Gibbon, Horvat-Pintaric, Mestrovic, Palmer, Krampen, κ.ἄ, καθώς καί τίς παρατηρήσεις καί τίς διαπιστώσεις ἀπό ἐκείνους πού ἔχουν πειραματιστεῖ μέ αὐτό τό μέσον στό διεθνή χῶρο: Margolies, Barilli, Ognetti, Colombo.

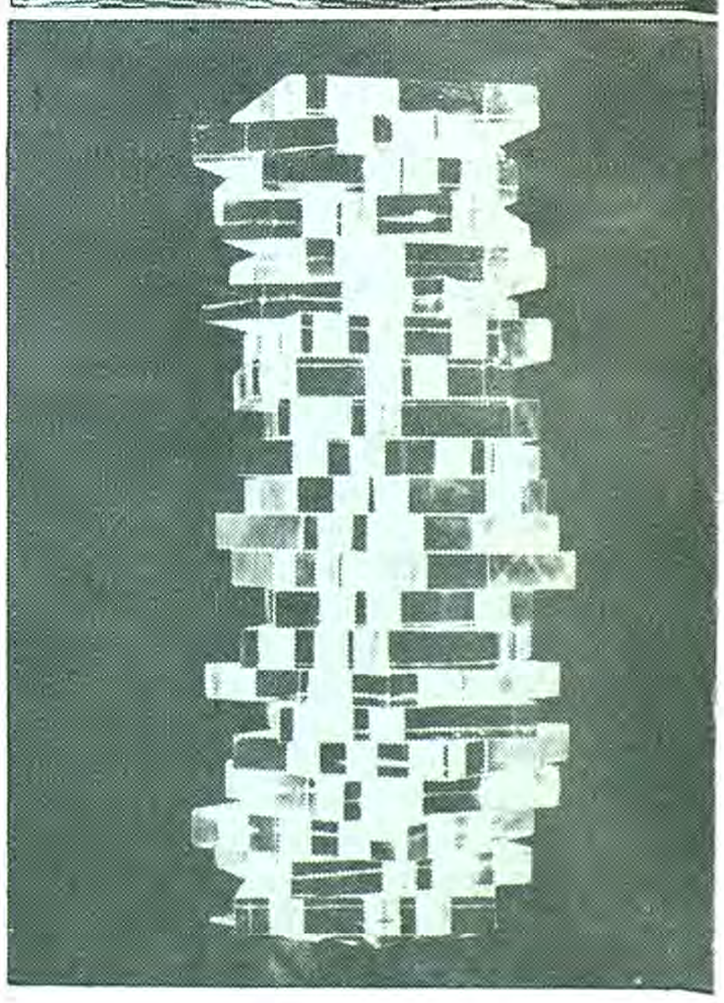
Σήμερα τό Κέντρο ἐκδίδει ἀνάλογα «ἀφιερώματα» στή σειρά τῶν Documenti (παρουσίαση τῆς πρωτοποριακῆς ὁμάδας Gorgona, κ.ἄ) καί παράλληλα βγάζει κι' ἕνα κατ' ἐξοχήν πρωτοποριακό περιοδικό: τό «Spot» μέ ἀρχισυντάκτη τόν R. Putar καί μέλος τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τόν M. Susovski, κ.ἄ. Τό περιοδικό αὐτό πληροφορώντας μας ἀποκλειστικά μέσ' ἀπό τή φωτογραφία, ὄχι μόνο σέ ὅτι ἀφορᾶ τά καλλιτεχνικά, ἀλλά καί στήν κοινωνιολογία, τήν ψυχολογία, τήν πολιτική ἐκφράζει μιά πραγματικότητα πού προβάλλει μέ μιάν ἰδιαίτερη ἔνταση στίς μέρες μας: τήν καθιέρωση τοῦ μέσου αὐτοῦ σάν τό κατ' ἐξοχήν ἀποτελεσματικό στήν ἀνίχνευση τοῦ πολυδυναμικοῦ περιβάλλοντος στό ὁποῖο ζοῦμε. Κύριο χαρακτηριστικό του στέκει ἐπίσης ὅτι κάθε τεῦχος ἀποτελεῖ καί μιά καινοτομία ἀφιερωμένη σέ μιάν εἰδική ἑνότητα (παρουσίαση τῆς φωτογραφικῆς δραστηριότητας διαφόρων κρατῶν, πειραματισμοί τῶν νέων, πληροφόρηση πάνω σέ ἰδιότυπα ντοκουμέντα, ὅπως τά σχέδια τῶν φυλακισμένων κ.ἄ).

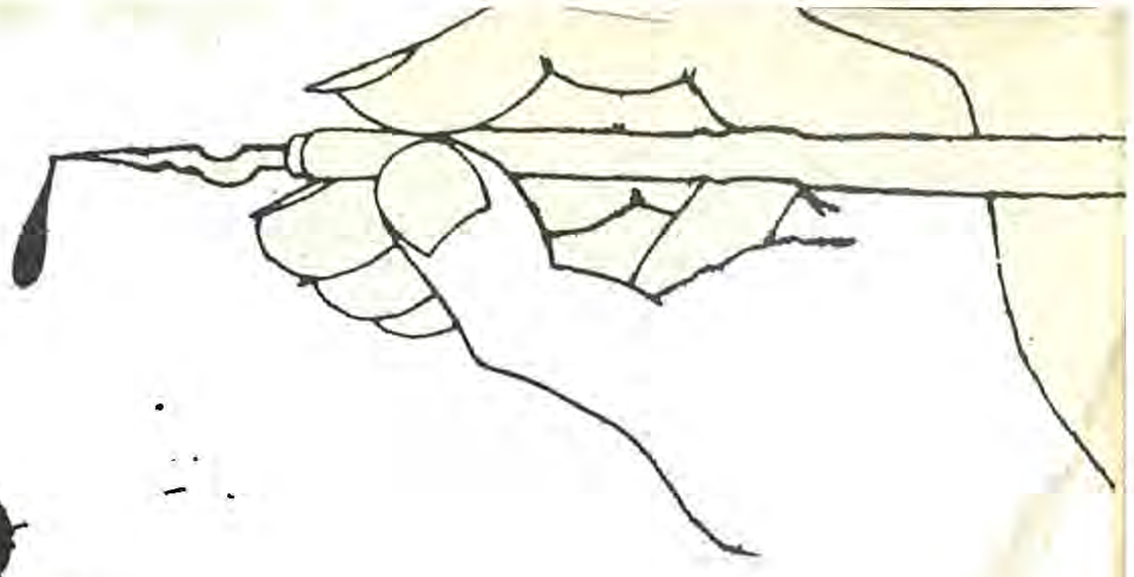
Μέ τή θέσπιση ἀπό τό 1974 καί πέρα τῆς τοπικῆς αὐτοδιαχείρισης στή Γιουγκοσλαβία, τό Κέντρο αὐτό ἀπέδειξε γρήγορα ὅτι ἀποτελεῖ κι' ἐδῶ ἕνα ὑπόδειγμα λειτουργίας. Οἰκονομικά ἐνισχυμένο ἀπό τό ἑνωμένο (γιά τά πολιτιστικά ζητήματα) συμβούλιο τῶν κοινοτήτων τῆς πόλης τοῦ Ζάγκρεμπ κι' ἀπό ἐκεῖνο τῆς Δημοκρατίας τῆς Κροατίας, ἀνταποκρίνεται ὁλοένα καί περισσότερο στό ρόλο τοῦ κέντρου-πιλότου στό διεθνή χῶρο. Ἡ δραστηριότητά του ἐγγράφεται στά πλαίσια μιᾶς γενικότερης καλλιτεχνικῆς ἀναδιοργάνωσης τῆς Γιουγκοσλαβίας καί πλαισιώνεται, ὅπως μᾶς πληροφόρησε ὁ διευθυντής του B. Kelemen ἀπό ἄλλες προσπάθειες, ὅπως π.χ. ἐκεῖνες πού γίνονται: α) Στό Βελιγράδι πού ἤδη γύρω στό 1950 – μέ τήν κρίση τοῦ σοσιαλιστικοῦ ρεαλισμοῦ – ἔπαιξε ἕνα σπουδαῖο ρόλο μέσ' ἀπό τό Φοιτητικό Πολιτιστικό Κέντρο πού φιλοξένησε τήν πρωτοπορία β) Στή Λιουμπλιάνα μέ τή Μπιενάλε τῶν Γραφικῶν Τεχνῶν γ) Στό Σαράγιεβο κέντρο τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ τμήματος τῆς Διεθνοῦς Ἕνωσης Τεχνοκριτῶν καί δ) Σέ πολλά ἀπό τά μέρη πού δέν εἶχαν δείξει μιάν ἔντονη δραστηριότητα πρίν ἀπό τόν πόλεμο, ὅπως π.χ. τά Σκόπια, ὅπου τώρα λειτουργεῖ ἕνα ὑποδειγματικό μουσεῖο σύγχρονης τέχνης. Ἡ Βοϊβοντίνα, πού μόνο πολύ παλιότερα εἶχε μιά πολιτιστική παράδοση. Τό Κόσσοβο, ὅπου μερικοί Ἀλβανοί καλλιτέχνες παίζουν ἕναν ἀξιόλογο ρόλο. Τό Μαυροβούνι, ἀπ' ὅπου προέρχονται πάρα πολλοί καλλιτέχνες μέ ἔντονη προσωπικότητα. ■

Λίγα γράμματα τοῦ τεύχους 107 πού ὑπόγραψαν «ἕνας σοσιαλιστής νεολαῖος, μέλος τοῦ ΠΑΣΟΚ» καί ὁ Γ. Μεντζελίδης προκάλεσαν πολλά ἀπαντητικά γράμματα πού, μέρος ἀπό τά πιό ἀντιπροσωπευτικά, δημοσιεύουμε στή συνέχεια.

● *Ὁ Π.Δ. γράφει:*

Σχετικά μέ τόν «σοσιαλιστή νεολαῖο τοῦ ΠΑΣΟΚ» θά ἤθελα νά τόν ρωτήσω γιατί ἀπευθύνεται στά ἁπλά μέλη τῆς ΚΝΕ (καί ὄχι στά στελέχη). Μήπως τοῦ ἔχουν δώσει τήν ἐντύπωση ὅτι εἶναι ἰδεολογικά ἀσταθή;

Ἕνα εἶναι τό σίγουρο, ὅτι τά «ἁπλά» μέλη τῆς ΚΝΕ καί τήν ἰδεολογική εὐστάθεια ἔχουν (μιά καί ἔχουν μιά κοσμοθεωρία), ἀλλιῶς δέν θά ἦσαν μέλη τῆς ΚΝΕ, ἀλλά κάποιας ἄλλης πολιτικῆς ὀργάνωσης νεολαίας καί τήν πληροφόρηση ἔχουν. Παραπέρα ἔχουν σφαιρική ἀντίληψη γεγονότων, πραγμάτων καί θέσεων. Θά 'θελα νά ρωτήσω ποιά εἶναι ἡ θέση τοῦ ΚΚΕ στό Αἰγαῖο. Καί ποῦ καί πότε εἶπε τό ΚΚΕ ὅτι ὁ Βιντέλα εἶναι κεντρῶος δικτάτορας. Καί ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἡ πληροφόρηση (σ' αὐτόν) τουλάχιστον νά μᾶς πεῖ ποιά θέση ἔχουν τά κόμματα στήν Ἀργεντινή σχετικά μέ τήν κατάστασή τους καί ἰδιαίτερα ἐκείνη τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος. Ἡ ἐκτίμηση ὅτι τό καθεστώς τῆς Τουρκίας εἶναι φασιστικό εἶναι τραβηγμένη ἀπό τά μαλλιά. Θά 'θελα ἐπίσης, νά μοῦ πεῖ, ποιές εἶναι οἱ σχέσεις τοῦ ΚΚΕ μέ τό ΚΚΣΕ, γιατί τουλάχιστον δέν τίς ξέρω ὅπως φαίνεται πολύ καλά.

Θά ἦταν σκόπιμο νά πληροφορηθεῖ ὁρισμένα πράγματα προτοῦ γράψει τό γράμμα.

Ἄν δέν εἶχε τήν ὑπογραφή «σοσιαλιστής νεολαῖος μέλος τοῦ ΠΑΣΟΚ» θά τόν ἔβαζε ἰδεολογικά σέ μιά ἀπό τίς μικροομαδοῦλες ΕΚΚΕ, ΚΚΕ μ-λ, μ-λ ΚΚΕ, ΚΚΕ Μ-Λ καί λοιπές τροτσκιστικές ὀργανώσεις. Χωρίς βέβαια ἡ ὑπογραφή νά μᾶς ἐγγυᾶται ὅτι δέν ἀνήκει. Γιατί ἄν ἤθελε διάλογο γιά νά λύσει ὁρισμένα προβλήματα σχετικά μέ τίς θέσεις τοῦ ΚΚΕ. θά πήγαινε στά κομματικά γραφεῖα τοῦ ΚΚΕ τῆς περιοχῆς του νά ρωτήσει καί νά μάθει τίς θέσεις τοῦ ΚΚΕ καί ἀπό κεῖ καί ὕστερα νά πεῖ τήν γνώμη του.

Φιλικά
Π.Δ.

● *Μιά μαθήτρια ἀπό τόν Πειραιᾶ:*

Ξέρετε κ. Μεντζελίδη ὅτι ἡ Σοβιετική Ἕνωση κυβερνᾶται ἀπό τά Σοβιέτ καί ὅτι τά Σοβιέτ (ἔτσι διαδίδεται) εἶναι καθαρά ὄργανα τοῦ λαοῦ. Ἔχω λοιπόν τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ λαός ἀποφασίζει καί τιμωρεῖ.

Ἔπειτα ἐκφράζετε τήν ἀπορία, πῶς τόσοι πολίτες πού ἔχουν χαρακτηριστεῖ ἀντικαθεστωτικοί τούς ἔχουν κατηγορήσει γιά πράχτορες τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ὅμως δέν ἔχουμε δεῖ κανένα πλῆθος σοβιετικῶν πολιτῶν, ἀλλά κατά καιρούς τά φερέφωνα τῆς Δύσης καί ὁ κ. Κάρτερ (πού τόσο μαίνεται περί ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων) μᾶς παρουσιάζουν διαμαρτυρόμενους καί βασανισμένους ψευτοεπιστήμονες πού ἔρχονται ν' ἀπολαῦσουν τ' ἀγαθά τῆς Δύσης. Π.χ. ὁ κ. Μπουκόφσκι: Διώχτηκε ἀπό τό Πανεπιστήμιο τῆς Σ.Ε. (ὄχι γιά πολιτικούς λόγους ὅπως θέλετε νά πιστεύετε) καί τώρα νά τον καθηγητής (τί εὐφυΐα!) στήν Ὁλλανδία. Ἔχω τήν ταπεινή γνώμη ὅτι τά κριτήρια εὐφυΐας εἶναι ἴδια σ' ὅλο τόν κόσμο (...)

Βέβαια καταλαβαίνω πόσο τῆς μόδας εἶναι ὁ εὐρωκομμουνισμός, ἀλλά σᾶς ἐρωτῶ: Ποιά εἶναι γενικά κι' ἀόριστα τά κομμουνιστικά κόμματα τῆς Δύσης; Περιορίστε το παρακαλῶ καί νά λέτε ὁ σ. Καρίγιο. Γιατί ἄν εἴσαστε κατάλληλα πληροφορημένος θά ξέρατε ὅτι κανένα ἄλλο Κ.Κ. δέν μπλέκεται στά ἐσωκομματικά τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε. Κι' ὅτι στήν κοινή σύσκεψη τῶν δυτικοευρωπαϊκῶν Κ.Κ. διακηρύχθηκαν οἱ δεσμοί τῶν Κ.Κ. μέ τό Κ.Κ.Σ.Ε. πού στηρίζονται στίς ἀρχές τοῦ προλεταριακοῦ διεθνισμοῦ (ἄν τυχόν ἔπεσαν στά χέρια σας) καί τό Κ.Κ.Σ.Ε., οὔτε προσπάθησε νά ἐπιβάλει γνῶμες κλπ. κλπ. ὅπως τόσο συχνά ἀκούγεται.

Ἀκόμα καί στήν συνδιάσκεψη τοῦ ἱσπανικοῦ Κ.Κ. (κάτι σχετικά εἶχε δημοσιεύσει τό ΑΝΤΙ) ὁ σ. Ἀθανασέγιεφ παίρνει θέση πού ἴσως νά σᾶς ἱκανοποιοῦσε. Ὅσο γιά κεῖνο τό «σταλινική τρομοκρατία» σᾶς ρωτῶ: ἔχετε πιάσει ποτέ σελίδα γραμμένη ἀπό τόν Ι.Β. Στάλιν, ἔχετε δεῖ τήν φλόγα του γιά τήν ἐπανάσταση, τό μίσος του γιά τήν Δούμα, τόν τσάρο, τήν αὐτοκριτική του. Ἔχετε καθήσει νά σκεφτεῖτε ὅτι οἱ δυνάμεις τῆς ἐπανάστασης τότε εἶχαν τελειώσει; Μήν παιδευόσαστε. Τραφεῖτε μέ εὐρωκομμουνισμό. Καί νά κλαῖτε ὡς ἄλλος ναρόντνικος γιά τήν «κατάντια τῆς ἐπανάστασης» καί μήν προβληματίζεστε γιατί ὁ λαός ἀγαποῦσε τόσο τόν Στάλιν. Μείνετε βολεμένοι καί ρομαντικοί (...)

Καί τώρα ὁ συγαγ. νεολαῖος τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Ἐσύ συναγωνιστή, θά 'πρεπε νά δικαιολογήσεις πρῶτα τίς, κατά καιρούς, μικροαστικές ἐξάρσεις τοῦ κ. Παπανδρέου στό ζήτημα τοῦ Αἰγαίου. Καί δέν καταλαβαίνω (ἐκτός ἄν τυφλώθηκα ἀπό δογματισμό) ποῦ εἶναι ὁ ψευτοδιεθνισμός τοῦ Κ.Κ.Ε.; Στό ὅτι ἀπό τήν ἀρχή εἶπε ὅτι τό ζήτημα τοῦ Αἰγαίου τό δημιουργοῦν οἱ Η.Π.Α. καί τό Ν.Α.Τ.Ο. μέ τό νά ἐξοπλίζουν συνεχῶς τήν Τουρκία; Ἤ στό ὅτι τό Κ.Κ.Ε κήρυξε τούς ἀδελφικούς δεσμούς του μέ τό τοὐρκικο Κ.Κ. καί τόν τούρκικο λαό; Μά τότε θά ἔπρεπε νά ἀσκοῦσε ἐπιθετική πολιτική καί στό Κ.Κ. τῶν Η.Π.Α.

Στό δεύτερο σημεῖο, συναγωνιστή, μήν διαβάζεις μόνο τήν Ἐξόρμηση. Διάβασε Λαϊκό Δρόμο, Προλεταριακή Σημαία (καλό κάνει) θά δεῖς ὅτι γράφουν (περίεργο ἔ!) τά ἴδια πράγματα. Κι' ὅπως εἶπε ὁ Λένιν ἀπό τούς φίλους κρίνει κανείς καί πώς, ὅτι λέει ἡ ἀστική τάξη, ἐμεῖς λογικά θά πολεμᾶμε γιά τό ἀντίθετο. Λοιπόν πού λές, εἶχε ξεκαθαριστεῖ στόν «Ρ» ὅτι ὁ Βιντέλα, βέβαια εἶναι δεξιός, ἀλλά δουλειά τῶν ἐκεῖ κομμουνιστῶν εἶναι νά πολεμήσουν τά φασιστικά στοιχεῖα πού ἀνέρχονται.

Ξέρεις κάποια ἐποχή οἱ μπολσεβίκοι (πρίν ἀπό τήν ἐπανάσταση) πολεμοῦσαν τήν Δούμα, τούς καντέ, τούς ἀστούς κι' ὄχι τόν τσάρο. Προβληματίσου! Μήπως συμβαίνει τό ἴδιο; Μήπως ὁ Βιντέλα εἶναι ἁπλῶς ἕνα σύμβολο πού γύρω του τριγυρνοῦν χίλια ἀποβράσματα, καιροφυλακτώντας ν' ἁρπάξουν τήν ἐξουσία καί εἶναι πιό πολύ ἐπικίνδυνα ἀπό τόν Βιντέλα;

Καί μήπως αὐτά ἔχουν δυναμώσει πολύ;

Ἔπειτα στό τρίτο σημεῖο σου λές ὅτι ἡ Σ.Ε. βοηθᾶ οἰκονομικά τήν Ἀργεντινή καί τήν Τουρκία. Μᾶλλον εἶσαι κοντόφθαλμος. Μέ τό νά βοηθᾶ ἡ Σ.Ε. αὐτές τίς χῶρες, δέν βοηθᾶ τήν ἀστική τάξη μόνο, ὅπως τόσο ἀριστερίστικα λές, ἀλλά ἀναπτύσσει σχέσεις πού βοηθᾶνε τούς ἐκεῖ λαούς, βοηθᾶνε στό παγκόσμιο ἐπαναστατικό κίνημα. Ὑπογράφοντας μιά καινούρια συμφωνία ὁ ἀμερικάνικος ἰμπεριαλισμός κάνει ἕνα βῆμα πίσω καί οἱ προοδευτικές δυνάμεις κερδίζουν ἔδαφος. Τώρα γιατί ἡ Σ.Ε. δέν βοηθᾶ τήν Χιλή; Μᾶλλον πρέπει νά ρωτήσεις τήν κυβέρνηση τοῦ Πινοσέτ κι' ὄχι τῆς Σ.Ε. Στό τέταρτο σημεῖο σου – γιά τίς δίκες τῆς Μόσχας – λές γιά κάποιες καθημερινές ἐφημερίδες, ποιές; Τήν ἀντικουκουεδίτικη Αὐγή, τήν Βραδυνή, τήν Ἀκρόπολη, τήν Ἀπογευματινή, τά Νέα μέ τά ὡραιότατα γυμνά κλπ. Ποιές ἀπ' αὐτές θέλεις νά μᾶς πληροφορήσουν; Αὐτές μεταβιβάζουν τά νέα τοῦ Γαλλικοῦ Κ.Κ. καί τοῦ Ἰταλικοῦ. Ἔ, τότε ὁ Ρίζος, ὁ «σοβιετόφιλος» δέν θά καταδίκαζε τόν Μπερλίγκουερ καί τόν Μαρσαί; (...)

Περνᾶμε τώρα στό τελευταῖο σημεῖο τοῦ γράμματός σας. Συναγωνιστή, ὅποιος μένει στά λάθη του εἶναι καί ὁ ἴδιος ἕνα λάθος.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

Τό Κ.Κ.Ε. ἤ μᾶλλον ὁ Ζαχαριάδης καί ἡ ἡγεσία του ἔκανε λάθη στήν ἀντίσταση καί στόν ἐμφύλιο, μά γι' αὐτό δέν φταίει οὔτε ἡ Σ.Ε., οὔτε κανείς ἄλλος. Φταίει ὁ Ζαχαριάδης καί ἡ ἡγεσία του.

Τό Κ.Κ.Ε. δέν εἶναι κόμμα νεκρῶν. Τά λάθη του τοῦ 'δωσαν ζωή, πεῖρα, ἡ Μακρόνησος καί ἡ Γυάρος δύναμη (...)

Κι' ὅσα λάθη καί νά κάνει ἤ ἔκανε βρίσκει πάντα τό δρόμο πρός τόν σοσιαλισμό καί ἐπανέρχεται σ' αὐτόν. Ἔτσι λέει τό προτσές τοῦ διαλεχτικοῦ ὑλισμοῦ, ἔτσι ἔχει ἐπιβεβαιωθεῖ ἀπό τήν ἱστορία καί τούς ἀγῶνες μας.

Υ.Γ.

Μήν σπεύσετε νά μέ ὀνομάσετε

μαινόμενη καί ὀργίλη κνίτισα, θά 'ναι πολύ ἄστοχος χαρακτηρισμός.
Φιλικά
Μιά μαθήτρια ἀπό τόν Πειραιᾶ.

● *Ἀναλυτικά, ὁ ἐργάτης Β. Γεραμᾶς ἀπαντᾶ:*

Θέμα Αἰγαίου

Τό ΚΚΕ ἔχει διακηρύξει κατ' ἀρχήν ὅτι θά ὑπερασπιστεῖ τά σύνορα τῆς χώρας μας, ἀπό κάθε ξένη ἰμπεριαλιστική ἐπιβουλή μέ ὅλες του τίς δυνάμεις. Σχετικά μέ τό πρόβλημα τοῦ ΑΙΓΑΙΟΥ, τό θέμα δέν μπαίνει ἔτσι γενικά, ἀλλά θά πρέπει νά μιλᾶμε γιά τήν ὑφαλοκρηπίδα τῶν νησιῶν (πού ὑπάρχει), καί πώς θά πρέπει νά λυθεῖ αὐτή ἡ διαφορά πού ὑπάρχει μέ τήν ΤΟΥΡΚΙΑ, σύμφωνα μέ τούς διεθνεῖς κανόνες (περί ναυσιπλοΐας-αἰγιαλίτιδας ζώνης κλπ.)

Τό ΚΚΕ ἔχει διακηρύξει ἐπανειλημμένα ὅτι τό πρόβλημα τῆς αἰγιαλίτιδας ζώνης τῶν νησιῶν τοῦ ΑΙΓΑΙΟΥ, πρέπει νά λυθεῖ, μέσα στά πλαίσια τῆς Συμφωνίας τοῦ ΕΛΣΙΝΚΙ, καί στά ἀμοιβαῖα συμφέροντα τῶν δύο γειτονικῶν λαῶν, μακριά ἀπό τήν ἰμπεριαλιστική κηδεμονία (ΗΠΑ–ΝΑΤΟ), σεβόμενα καί τά δύο μέρη τήν ἐδαφική κυριαρχία ὁ' ἕνας τοῦ ἄλλου.

Ἡ θέση τοῦ ΚΚΕ εἶναι θέση πού ἐξυπηρετεῖ τά συμφέροντα τῶν δύο γειτονικῶν λαῶν, στήν βάση τῆς ἀμοιβαίας συνεργασίας, τῆς καλῆς γειτονίας, τῆς ὕφεσης, καί τῆς προόδου. Εἶναι δηλ. θέση πατριωτική καί ΔΙΕΘΝΙΣΤΙΚΗ. Τώρα τό πῶς ἀντιλαμβάνεται ὁ φίλος μας τό διεθνισμό τῶν Κομμ. Κομμάτων, εἶναι ἄλλο θέμα καί δέν πιστεύω νά συμπίπτει μέ τήν δήλωση τοῦ ἀρχηγοῦ τους «ΒΥΘΙΣΑΤΕ ΤΟ "ΧΟΡΑ"».

Θέμα Βιντέλα–Μοντενέρος

Τό ΚΚΕ οὐδέποτε ἀποκάλεσε τό Βιντέλα «κεντρῶο διχτάτορα» (ἐπίσημο ὄργανο τοῦ ΚΚΕ εἶναι ὁ Ριζοσπάστης), καταδικάζει τίς συλλήψεις, τίς δολοφονίες καί τίς διώξεις τῆς φασιστικῆς κλίκας τῆς κυβερνήσεως τῆς ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ, καί συμπαραστέκεται στόν ἀγώνα τοῦ ΚΚ'Αργ. καί ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ τῆς Ἀργεντινῆς.

Τώρα γιά τούς ΜΟΝΤΕΝΕΡΟΣ, θά πρέπει νά ξέρει ὅτι τά Κομμ. Κόμματα δέν ἐπικροτοῦν ποτέ τίς ἐξτρεμιστικές ὀργανώσεις καί τόν ἔνοπλο ἀγώνα (τρομοκρατικό) πού γίνεται ἀπό διάφορες μικροομάδες ἐξτρεμιστῶν. Ὑποστηρίζουν ὅμως ἀνεπιφύλακτα τήν ὀργανωμένη πάλη τοῦ λαοῦ.

Βοήθεια τῆς Σ.Ε. πρός τήν Τουρκία–'Αργεντινή

Στήν Τουρκία, νομίζω ὅτι βρίσκεται κυβέρνηση μέ «σοσιαλιστικό» μανδύα, τό κόμμα τοῦ Ἐτσεβίτ, ὁ ὁποῖος παρουσιάζεται σάν «σοσιαλιστής» καί τέλος γιά τήν Ἀργεντινή ἰσχύουν ὅτι γράφω προηγούμενα. Ἡ Σ.Ε. δέν κάνει τίποτε ἄλλο παρά νά ἐκπληρώνει τό διεθνιστικό της χρέος ἀπέναντι στό λαό τῆς Ἀργεντινῆς σύμφωνα μέ τίς ἐκτιμήσεις πάντοτε τοῦ Κ.Κ. Ἀργεντινῆς.

Νομίζω ὅτι ἡ σκέψη του γιά τό καθεστώς τῆς Τουρκίας δέν ἀνταποκρίνεται, οὔτε στίς ἐκτιμήσεις τοῦ ΠΑΣΟΚ, οὔτε τῆς Ν. ΠΑΣΟΚ.

Γιά τίς δίκες τῶν «ἀντικαθεστωτικῶν» στή Σ.Ε.

Πολλά γράφτηκαν, πολύς θόρυβος ξεσηκώθηκε γιά τίς δίκες αὐτές, θόρυβος ὁ ὁποῖος κόπασε ὅταν αὐτοί πού τά κατεύθυναν εἶδαν ὅτι δέν εἶχε ἀπήχηση στό Δημοκρατικό λαό τῆς πατρίδας μας. Δέν θά ἀναφερθῶ περισσότερο, θά ἤθελα ὅμως νά ἐπιστήσω τήν προσοχή στό φίλο μας, νά μήν πέφτει στίς παγίδες πού στήνει ἡ ἀντίδραση θέλοντας νά ἀποπροσανατολίσει τό λαϊκό κίνημα τῆς χώρας της, ξεσηκώνοντας θόρυβο «γιά ἀνθρώπινες ἐλευθερίες καί καταπάτηση τῶν δικαιωμάτων» στίς Σοσιαλιστικές χῶρες. Ὑπάρχουν πάρα πολλά παραδείγματα πού δείχνουν ὅτι κάθε ἄλλο παρά ἐνδιαφέρονται γιά τά ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Τελειώνοντας θά πρέπει νά ἀναφερθῶ στίς σχέσεις πού ὑπάρχουν μεταξύ τοῦ ΚΚΕ καί τοῦ ΚΚΣΕ. Εἶναι σχέσεις πού στηρίζονται στήν ἰσότητα τῶν δύο κομμάτων, στό δικαίωμα νά καθορίζει τό καθένα κόμμα τήν πολιτική του σύμφωνα μέ τίς συνθῆκες πού ὑπάρχουν στήν χώρα του καί στό διεθνή χῶρο. Εἶναι μέ λίγα λόγια σχέσεις πού διέπονται ἀπό ἀδελφική φιλία ἀπό τόν ΜΑΡΞΙΣΜΟ–ΛΕΝΙΝΙΣΜΟ καί τόν ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΟ ΔΙΕΘΝΙΣΜΟ. Ὁ φίλος μας κάνει τό λάθος καί πέφτει στά δίχτυα τῆς ἀντικομμουνιστικῆς προπαγάνδας βλέποντας τίς σχέσεις αὐτές σάν ἐξάρτηση (κάτι πού δέν τό λέει ἄμεσα ἀλλά τό ἐννοεῖ).

Φιλικά
Βασίλης Γεραμᾶς
–ἐργάτης

● *Στόν νεολαῖο τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀπαντᾶ καί ὁ Κ.Π.:*

Συναγωνιστή, ἡ πρώτη ἐρώτησή σου ἀφορᾶ τό θέμα «Αἰγαῖο»: Συγκεκριμένα χαρακτηρίζεις τήν πολιτική τοῦ Κ.Κ.Ε. στό θέμα αὐτό «ψευτοδιεθνιστική». Σοῦ ἀπαντῶ λοιπόν ὅτι τό Κ.Κ.Ε. καί σάν θεωρία καί σάν πράξη δέν υἱοθετεῖ ποτέ τό πρῶτο συνθετικό τῆς φράσης σου. Τό Κ.Κ.Ε. ἐξετάζει τό πρόβλημα μέ γνώμονα τά συμφέροντα τοῦ Ἑλληνικοῦ καί τοῦ Τουρκικοῦ Λαοῦ καί μέ βάση τήν ἐπιστημονική ἀνάλυση καί τίς ἀρχές τοῦ Μαρξισμοῦ – Λενινισμοῦ καί τοῦ διεθνοῦς δικαίου. Σέ σχέση μέ τά παραπάνω, ἄν ἕνα κόμμα θέλει νά ἔχει ἕνα κάποιο κύρος στό Λαό θά πρέπει νά ἔχει ἀντιληφτεῖ ὅτι πόλεμος καί συμφέροντα λαϊκά εἶναι δύο ἔννοιες πού δέν συνταυτίζονται: Ἔτσι καταλήγουμε στό ὅτι πρέπει νά κάνει τά πάντα – μέχρις ἑνός σημείου – γιά νά τόν ἀποφύγει, πρέπει νά ρυθμίζει τήν πολιτική του μέ βάση τίς ἀρχές τῆς ὕφεσης καί τῆς εἰρήνης. Στό ὅτι ἡ σωβινιστική κυβέρνηση τῆς Τουρκίας προέβαλε διεκδικήσεις στό χῶρο τοῦ Αἰγαίου, δέν εἶναι δυνατό νά ἀπαντήσουμε μέ πολιτική τοῦ «ποδιοῦ» (π.χ. «βυθίσατε τό Χόρα», ἐπέκταση τῆς Αἰγιαλίτιδας ζώνης σέ 12 μίλια) χαρακτηριζόμενοι ἔτσι σάν μικροαστοί ἐθνικιστές, ἀλλά μέ λόγια καί πράξεις πού νά προασπίζουν καί τά δικαιώματά μας, ἀλλά καί τήν λαϊκή ὑπόθεση τῆς εἰρήνης. Θά ρωτήσεις πιθανόν πῶς συμπίπτει ἡ θέση τοῦ Κ.Κ.Ε. καί τῆς Σοβ. Ἕνωσης; Μά εἶναι ἁπλό. Ἄν δύο ἄνθρωποι σκέφτονται λογικά μέ τά ἀντικειμενικά κριτήρια, θά 'χουν καί μία καί σαφή γνώμη σ' ἕνα ζήτημα.

'Απορεῖς μέ τό ὅτι τό Κ.Κ.Ε. διαφοροποιώντας τή θέση του ἀπό τά ἄλλα Κ.Κ. ὑποστηρίζει τόν Βιντέλα καί κατακρίνει τούς ἀντιφρονοῦντες. (Γιά τό θέμα τῶν τελευταίων σέ παραπέμπω στό γράμμα μου πρός τόν κ. Μεντζελίδη). Φίλε συναγωνιστή τό Κ.Κ.Ε. καί τά ἄλλα Κ.Κ. ἔχουν σχέσεις διάφορες ἀπ' αὐτές πού ὑπάρχουν μεταξύ τῶν ἄλλων κομμάτων (μικροαστικῶν ἤ ἀστικῶν). Μέ βάση αὐτό, τίς διαφορές τους τίς λύνουν στό ἐπίπεδο τῶν συντροφικῶν σχέσεων καί μέ κριτήριο τήν κοινή ἰδεολογία τους. Τώρα, τό ποιός ἔχει δίκιο θά τό ἀντιληφτεῖ ὁ καθένας ἄν κάνει μιά ἐπιστημονική, μαρξιστική ἀνάλυση.

Νά κάνουμε τώρα μιά ἀναφορά στούς Μοντενέρος. Γι' αὐτούς τά συμπεράσματα εἶναι τά ἴδια καί τά αὐτά μέ τά συμπεράσματα πού ἐξάγουμε γιά κάθε ἀριστερίστικη συμμορία πού ἡ δράση τους τίποτα τό κοινό δέν ἔχει μέ τό συμφέρον τοῦ Λαοῦ.

Ἄς περάσουμε τώρα στό πρόβλημα τῆς βοήθειας τῆς Σ.Ε. σέ χῶρες, ὅπως ἡ Τουρκία καί ἡ 'Αργεντινή. Τήν δεύτερη ἄς τήν ἀφήσουμε καί ἄς πάρουμε τήν πρώτη σάν πιό ἐνδιαφέρουσα σέ μᾶς. Μοῦ λές ὅτι ἔχει φασιστικό, δικτατορικό καθεστώς. Φίλε μου, δέν τά λές καλά. Τό καθεστώς τῆς Τουρκίας εἶναι ἀστική κοινοβουλευτική «δημοκρατία». Ὅσο γιά τίς συμφωνίες μέ τή Σοβ. Ἕνωση ἔχουν χαρακτήρα ἐμπορικό καί ἡ ὑφή τους εἶναι τέτοια πού τά ὀφέλη νά ἀποδίδονται σέ ποσοστό 65% στόν Τουρκικό Λαό.

Εὐχαριστῶ γιά τή φιλοξενία

Κ.Π.

● *Ὁ Γ. Δουλγεράκης ἐνδιαφέρεται γιά τήν ἀλλαγή καί τήν ἑνότητα:*

Ἄν πῶ ὅτι ὁ Ζαχάρωφ ἔχει δίκιο, δέν κερδίζει τίποτα ὁ ἀγώνας γιά ἀλλαγή στήν Ἑλλάδα. Ἄν πῶ ὅτι στή Σ.Ε. δέν ὑπάρχει σοσιαλισμός, δέν θά πέσει ἡ δεξιά στήν Ἑλλάδα. Ἁπλῶς θά εἰσπράξω χειροκροτήματα ἀπό τόν «Ἐλεύθερο; Κόσμο».

Ἄν πῶ ὅτι ὁ Βιντέλα εἶναι μαῦρος δικτάτορας, δέν κερδίζει τίποτα ὁ ἑλληνικός λαός. Κέρδος ὑπάρχει μόνο ἄν πῶ: Ἐμπρός νά φέρουμε τήν ἀλλαγή. Ἐμπρός στήν ἑνότητα γιά τήν ἀλλαγή.

Ὅλοι ἰσότιμα καί καθ' ἕνας μέ τίς δυνάμεις πού διαθέτει. Ἀπαξιῶ ν' ἀπαντήσω στίς ἐρωτήσεις τοῦ «σοσιαλιστάκου» μας, καθώς ἀπαξιῶ νά τοῦ θυμίσω τά τρωτά τῆς παράταξής του, πού, δέν εἶναι λίγα.

Ὅλα αὐτά χάρις στήν ἑνότητα πού χρειάζεται... Γιά τήν ἑνότητα στόν ἀγώνα γιά ἀλλαγή.

Καλῶ ὅλους, ὅσους κατά καιρούς, κάνουν πολεμικές σέ συναγωνιστές ἄλλων κομμάτων, νά σταθμίσουν τίς εὐθύνες τους. Δέν ὑπάρχει καιρός γιά χάσιμο, καί ὁ καθένας ἄς δεθεῖ μέ τόν ἄλλον, ὅλοι μαζί ἑνωμένοι θά φέρομε τήν Ἀλλαγή.

Συμπερασματικά, γράφω: Ἑνότητα ἐκεῖ πού συμφωνοῦμε (στήν ἀλλαγή). Ἐκεῖ πού δέν συμφωνοῦμε, ἄς ἀφήσουμε τίς ἀκαδημαϊκές συζητήσεις γιά ἀργότερα.

Γ. Δουλγεράκης
Ἡράκλειο

● *Πάλι πρός ὀπαδούς τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀπαντᾶ ὁ Β. Κοτρώνης:*

Κύριε διευθυντά,

Τό γράμμα μου τοῦτο πρέπει νά ἰδωθεῖ σάν μιά προσωπική

Γερμανικά
ακαδημαϊκου επιπεδου
Διαμαντίδης 3634290
ΔΙΔΟΤΟΥ 49

μου ἀπάντηση εἰδικά στό γράμμα τοῦ κύριου Σιδηρόπουλου καί ἀκόμα ὅτι δέν θά στελνόταν ποτέ ἐάν ὁ ἐν λόγω κύριος δέν ἔριχνε «μπιχτή» σχετικά μέ τόν Κίσινγκερ καί τά ἀριστερίστικα κινήματα. Σάν ἔτσι θά ἐπιθυμοῦσα νά δημοσιευτεῖ ἡ παρακάτω ἐπιστολή μου.

Γιά τόν κύριο Σιδηρόπουλο:

1) Ὁ χαραχτηρισμός ἀπό μέρους μου τοῦ «ΠΑΣΟΚ» σάν «μικροαστικοῦ, σωβινιστικοῦ, καί μιλιταριστικοῦ κόμματος», δέν ἀποτελεῖ ἀπό μόνος του καμιά βρισιά. Ἁπλά καθορίζεται ἡ φύση του, ὅπως ἐγώ τήν ἀντιλαμβάνομαι. Τώρα ἄν οἱ ὀπαδοί του ἔχουν τήν ἐντύπωση πώς τό «ΠΑΣΟΚ» εἶναι κόμμα ἐργατικό (παρά τήν δημοσιοϋπαλληλική ὑφή τῶν μελῶν του), ἀντισωβινιστικό (παρά τό χολυγουντιανό «βυθίστε τό Χόρα») καί ὄχι μιλιταριστικό (παρά τίς θέσεις τοῦ «Ἀνδρέα» γιά τά πυρηνικά ἐργοστάσια), μέ γειά τους μέ χαρά τους. Οἱ προβοκάτσιες ὅμως καί οἱ κατηγορίες βρίσκονται στό μυαλό τους καί ὄχι στό γράμμα μου.

2) Ἡ ἐτικέτα πού μοῦ κόλλησε, γιά εὐκολία του, ὁ ἐπιστολογράφος, τοῦ «πέραν τῆς παραδοσιακῆς ἀριστερᾶς» ἀριστεριστῆ, στερεῖται καί αὐτή – ὅπως οἱ δικές μου «κατηγορίες» – ἐπιχειρημάτων καί ἀπορῶ γιά τό ποιός εἶπε στόν κ. Σιδηρόπουλο πώς εἶμαι ἀριστεριστής καί ἔχω καί ...ὁμοϊδεάτες... Ψάχνω ἀκόμα νά βρῶ τήν «ἀπερίσκεπτη καί βροντώδικη» διακήρυξή μου περί ἔνοπλης ἐξέγερσης στό κείμενό μου, μά τίποτε. Μοῦ φαίνεται ὅτι θά χρειαστῶ κάποια βοήθεια πάνω σέ αὐτό...

3) Ἀρνοῦμαι νά καταλάβω τήν ἔννοια τῆς «τσόντας» πού ἀποδίδεται στό μέρος τῆς ἐπιστολῆς μου πού ἀναφέρεται στά κόμματα καί εἰδικότερα στό «ΠΑΣΟΚ». Μήπως λοιπόν τό «ΠΑΣΟΚ» δέν θεωρεῖ σάν «ἀποδιοπομπαῖο τράγο», τό φαινόμενο τῶν ΑΤΙΑ καί τίς παραπλήσιες ἀσχολίες πού πιθανόν τοῦ στεροῦν ὀπαδούς; «Τσόντα» θά ἦταν ἄν προσπαθοῦσα νά ἐπιχειρηματολογήσω πάνω στίς θέσεις μου (πού μπορεῖ ὁποιοσδήποτε νά μή τίς δεχτεῖ), γιατί πραγματικά τά ἐπιχειρήματα ἦταν αὐτά πού δέν εἶχαν λόγο ὕπαρξης σέ ἐκείνη τήν ἐπιστολή. Τώρα ὅμως βλέπω ὅτι... ὀλίγη μαρξιστίζουσα... ἐπιχειρηματολογία δέν θά κάνει κακό στούς... δυό φίλους μου.

Πιστεύω νά ἔχουν διαβάσει τήν ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ «ΠΑΣΟΚ». Ἐκεῖ στήν 1η κιόλας σελίδα ἀναφέρει σχετικά μέ τίς ποικιλοειδεῖς διεκδικήσεις – στόν ἀμέσως μετά τήν δικτατορία χρόνο σκεφτεῖτε τώρα: Λέγεται ὅτι δέν ἦρθε ἡ ὥρα. Ὅτι τώρα προέχει τό ἐθνικό θέμα. Μά τό ἐπιχείρημα δέν εὐσταθεῖ. Πῶς εἶναι δυνατόν νά παραμένουν σέ θέσεις κρίσιμες γιά τό ἔθνος ἐκεῖνοι πού εὐθύνονται γιά τήν ἐθνική συμφορά; Χάρις ὅμως στήν «συμπολιτευτική ἀντιπολιτευόμενη διάθεση» τοῦ «Ἀνδρέα» σήμερα 4 ἔτη μέ τήν ἐναλλαγή τῆς ἐξουσίας δέν ἔγινε: Α – τιμωρία τῶν ἐνόχων τῆς ἑπταετίας, Β – κάθαρση τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, Γ – «πλέρια» ἀποκατάσταση τῶν θυμάτων τῆς κατοχῆς, Δ – ἄμεση ἀκύρωση ὅλων τῶν ἀνελεύθερων καί καταπιεστικῶν ἐκτάκτων μέτρων τῆς ἑπταετίας, καθώς καί τῶν παρόμοιων νομοθετημάτων τῶν προδικτατορικῶν κυβερνήσεων (ἐδῶ μάλιστα εἴχαμε καί πρόοδο μέ ψήφιση καινούριων τέτοιων νομοθετημάτων – τό «ΠΑΣΟΚ» ἀποχωροῦσε σέ τέτοιες ψηφοφορίες λές καί τά νομοσχέδια δέν θά ψηφιζόντουσαν – ὅπως τό περιβόητο «τρομοκρατικό»), Ε – ἐξασφάλιση τῆς ἐλεύθερης ἐπιστροφῆς τῶν πολιτικῶν προσφύγων στήν πατρίδα (ἐδῶ γελᾶνε), ΣΤ – ἐξάλειψη τοῦ παρακράτους καί τοῦ κομματικοῦ κράτους (δές τόν κ. Μπέη ὑποψήφιο τοῦ «ΠΑΣΟΚ» νά χαριεντίζεται σέ φωτογραφίες μέ τόν «Ἀνδρέα», Ζ – ἄμεση ἔνταξη τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καί τῶν Σωμάτων Ἀσφαλείας στήν ὑπηρεσία τοῦ Ἔθνους καί τοῦ Λαοῦ καί ὑποβολή τους σέ ἀποτελεσματικό καί πλήρη ἔλεγχο ἀπό τήν, νόμιμα ἐκλεγμένη, πολιτική ἡγεσία (ἐδῶ ὑπονοεῖ ὅτι πρέπει νά φύγει ὁ Ἀβέρωφ καί νά ἀναλάβει ὁ σύντροφος Χοντροκούκης). Ὅλα τά παραπάνω ἦσαν μέσα στούς στόχους τῶν... ἀλησμόνητων βασικῶν ἀρχῶν. Τώρα γιά τό τί ἀπό ὅλα αὐτά ὁ «Ἀνδρέας» ἔστω ἴδρωσε γιά νά γίνει, θά πρότεινα νά τό βρεῖτε στό ἑπόμενο «μάζωμά» σας καί κατά τήν διάρκεια τοῦ «ζυμώματος» στήν ΚΟΒ σας – ἤ ἀλλιῶς πώς ξεφτυλίζεται ἡ ἑλληνική γλώσσα.

4) Αὐτό ἰσχύει καί γιά τόν κύριο Μπιρλιράκη. Ὁ περίφημος λαός «σας» ἔχει δώσει κατά καιρούς τήν ἐμπιστοσύνη του σέ κόμματα καί ὀργανώσεις κάθε λογῆς πού τά περισσότερα ἀπό αὐτά δέν ἄξιζαν οὔτε γιά φτύσιμο. Καί ἄν ὑπάρχει ἀμφιβολία περί αὐτοῦ, σᾶς θυμίζω ὅτι δέν δόθηκε ποτέ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη, σέ πολιτικό κόμμα ἀπό ἐκείνη πού ἀπονεμήθηκε στό ναζιστικό κόμμα τοῦ Χίτλερ. Ἀλλά ξέχασα, θά μοῦ πεῖτε, πώς ἐδῶ ἔχουμε νά κάνουμε μέ τόν ἑλληνικό λαό πού εἶναι μοναδικός στήν ἱστορία κτλ. Ναί, μά μήν ἐξαγριωθεῖτε ἄν χαραχτηρίσω σάν σωβινιστικό ξανά τό «ΠΑΣΟΚ» καί τήν ἰδεολογία πού περνάει. Ἄς θυμηθοῦμε τώρα καί τόν «σύγχρονο κάτοχο τοῦ Μαρξιστικοῦ ἰδεώδους» τόν Λένιν – καλή του ὥρα – ἄς ποῦμε. Ὁ Λένιν λοιπόν ἔλεγε: «Ὁ λαός πιστεύει στά φαντάσματα, αὐτό σημαίνει ὅτι καί ἐμεῖς πρέπει νά πιστεύουμε σέ αὐτά;»

5) Τέλος ἄν δέν κάνω λάθος, ὁ κ. Κίσινγκερ πρέπει νά ἀπέτυχε στήν προσπάθειά του. Τό ἀριστερίστικο κίνημά του, γιά τό ὁποῖο ἀδιαφορῶ, ὅπως καί γιά κάθε ἄλλη πολιτική ὀργάνωση ἤ ὁμάδα, μοιάζει σάν τό φάντασμα στόν ἥλιο... καί ὁ ἴδιος ὁ κ. Κίσινγκερ παραιτήθηκε, ἴσως γιατί σκέφτηκε, τί βλακεία εἶχε πεῖ.

Αὐτά καί εὐχαριστῶ γιά τή φιλοξενία. Καί πρίν κλείσω κάτι ἄλλο. Τυχοῦσες ἄλλες ἐπιστολές θά μείνουν ἀναπάντητες, γιατί δέν ἔχω οὔτε τόν χρόνο, οὔτε τήν διάθεση νά χαλάω χαρτιά γιά κάθε εὔθικτο.

Μέ ἐκτίμηση
Βαγγέλης Κοτρώνης
Ἁγίου Ἀνδρέου 8
Νέα Σμύρνη-ΑΘΗΝΑ

Ἐγώ γράφω καθαρά τήν διεύθυνσή μου γιά νά μπορεῖ νά διαπιστωθεῖ ἡ ταυτότητά μου, ἡ δική τους ὅμως ἀνωνυμία (γιατί ὁ καθένας μπορεῖ νά ὑπογράψει μέ ὁποιοδήποτε ὄνομα θέλει) μέ βάζει σέ ὑποψίες...

●

Ἕνα γράμμα ἀπό τή φίλη Μ.Δ. σχολιάζει τόν τόνο κάποιων ἐπιστολῶν τοῦ «Διαλόγου»:

Ἀγαπητό Ἀντί,

Διαβάζω πάντα μέ ἐνδιαφέρον τίς σελίδες τοῦ «Διαλόγου» σου. Σοῦ γράφω σήμερα ὄχι γιά νά ἀναφερθῶ σέ μερικές πραγματικά ἐνδιαφέρουσες ἐπιστολές πού προσκομίζουν μαρτυρίες καί πληροφορίες. Θέλω μόνο νά ἀναφερθῶ στήν πληθώρα τῶν γραμμάτων, νέων, ἐπί τό πολύ, παιδιῶν.

Κατ' ἀρχήν θέλω νά παρατηρήσω ὅτι δέν τιμοῦν τή λέξη δ ι ά λ ο γ ο ς Εἶναι στήν πλειονότητά τους ἐμπαθή, χωρίς καμιά οὐσιαστική ἀνάπτυξη ἐπιχειρηματολογίας καί ἀποτελοῦν ἕνα κακοχωνεμένο ἀναμάσημα, ὅσων διαβάζουν στά κομματικά του ἔντυπα ὁ καθείς. Ἀλλά, ἀπό μιάν ἄποψη, θεωρῶ πώς ἔχουν ἐνδιαφέρον γιά ὅλους μας. Γιατί ἀποτελοῦν ἕναν δείκτη τῆς προβληματικῆς στό χῶρο τῆς Ἀριστερᾶς γενικότερα, ἀλλά καί σταθμίζουν τό εἶδος τῆς πολιτικῆς παιδείας πού οἱ κομματικοί φορεῖς καλλιεργοῦν. Καί τότε φτάνουμε σέ ἕνα μᾶλλον ἀπαισιόδοξο συμπέρασμα: Ἡ πολιτική διαπαιδαγώγηση τῆς νέας γενιᾶς γίνεται ὅπως περίπου πρίν 30 καί 40 χρόνια: συνταγολόγια, τσιτατολογία, δογματισμός καί ἔπαρση. Δέν μεσολάβησε λοιπόν τίποτα αὐτές τίς δεκαετίες καί κάποια πικρή πεῖρα δέν ἔκαμε μερικούς ἀπό μᾶς λιγότερο πεισμονες;

Φιλικά
Μ.Δ.

Δίσκοι
ἀντιεμπορικοί;

Ἀντι-εμπορικοί;

Ἀντι-εμπορικοί;

●

Καί ὅμως πουλάει
μέ ἔκπτωση,
10%, 20%, 50%

●

Ὄχι τιμές
πολυτελείας

●

**ΕΛΑΤΕ
ΣΤΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ
ΧΑΡΗΤΟΣ 38**

*

τριτη εκδοση

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

Ο ΔΡΟΜΟΣ
ΤΗΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

τριτη εκδοση
ερμειας

τρια κειμενα
για το ξεπερασμα
της αλλοτριωσης

*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΤΟΥ 8ου ΤΟΜΟΥ ΤΗΣ Β΄ΠΕΡΙΟΔΟΥ (ΤΕΥΧΗ 90–102)

14 Γενάρη – 1 Ἰουλίου 1978

Καί στούς δύο πίνακες – ὕλης καί συνεργατῶν – τά λήμματα ἀναγράφονται κατ' ἀπόλυτη ἀλφαβητική σειρά. Στήν παραπομπή ὁ πρῶτος ἀριθμός δηλώνει τό τεῦχος καί ὁ δεύτερος τήν σελίδα.

ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ

Ἀγκόλα τεῦχος 91
Σοσιαλισμός καί Ἐλευθερίες τεύχη 92, 93
Μακρονήσι τεῦχος 93
Λογοτεχνικό Παράρτημα τεῦχος 98
ΕΔΠ – Παιδεία τεῦχος 99
Γιά τό ΑΝΤΙ τεῦχος 100

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ἀντιθέσεις 90/5, 91/6, 92/6, 93/6, 94/6, 95/6, 96/7, 97/6, 98/5, 99/7, 100/6, 101/8, 102/6
Γελοιογραφία 90/6, 91/8, 92/8, 93/5, 95/8, 96/6, 97/5, 98/8, 99/6, 100/5, 101/6, 102/8
Διάλογος 90/48, 91/51, 92/51, 93/56, 94/49, 95/47, 96/45, 97/49, 98/50, 99/51, 100/60, 101/51, 102/51
Ἐπισημαίνουμε 90/37, 91/42, 92/36, 93/47, 94/40, 95/42, 96/39, 97/41, 98/34, 99/44, 100/49, 101/46, 102/42
Κύριο Ἄρθρο 90/3, 91/3, 92/3 93/3, 94/3, 95/3, 96/3, 97/3, 98/3, 99/3, 100/3, 101/3, 102/3
Πολιτικό δεκαπενθήμερο 90/4, 91/4, 92/4, 93/4, 94/4, 95/4, 96/4, 97/4, 98/4, 99/4, 100/4, 101/4, 102/3

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ – ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

– Ἀποσπάσματα ἀπό τό ἡμερολόγιο τῆς Α΄ ὑποδειγματικῆς ἀνταρτοομάδας ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ 93/20
– «Διακεκριμένοι ἄνδρες» γιά τό Μακρονήσι 93/29
Ἀνταῖος, Π.: Οἱ πρῶτοι ΕΠΟΝίτες φεύγουν γιά τό βουνό 93/19
Ἀρμάος, Β.: Σχέδια ἀπό τό Μακρονήσι 93/29
Βοντίτσος, Γ. (Γούσιας): «Ὁ Ζαχαριάδης μοῦ εἶπε...» 93/22
Ζαχαριάδης, Ν.: Γιά τόν ἔνοπλο ἀγώνα 93/25
Μάργαρης, Ν.: Ἕνας «διάλογος» μέ τόν Π. Κανελλόπουλο 93/33
Νικολάου, Ἐλ.: Μιά συζήτηση γιά τήν Ἀντίσταση 101/44
Οἰκονομίδης, Γ.: Τότε πού πολεμούσαμε τούς Γερμανούς 91/28
Παπαϊωάννου, Κ.: Μακρονήσι – ἡ δίκη τοῦ Λαυρίου 93/27
Προβελλέγιος, Ἀρ.: Ἡ ὀργάνωση τῆς Ἐθν. Ἀντίστασης 97/36
Σαμαρᾶ, Βαγγελίτσα: Γιά τή «Θύελλα» 91/33
Χρηστίδης, Στ.: Λαϊκή δικαιοσύνη καί αὐτοδιοίκηση στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα 92/33

ΕΝΟΠΛΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ – ΑΜΥΝΑ

– Προσφορά αἵματος καί χαρακτηρισμός 94/6, 98/7
– Ὁ κ. Ἀβέρωφ καί ὁ ΕΣΕΑ 95/9
– Ὁ στρατός παρακολουθεῖ συστηματικά τίς πολιτικές ἐκδηλώσεις 96/13
Δημόνικος: Τά πυρηνικά ὅπλα πού ὑπάρχουν στήν Ἑλλάδα 98/6
Καλούδης, Θ.: Ἔτσι σχεδιάστηκε ἡ «ἐπιστροφή» μας στό ΝΑΤΟ 90/7
Ρεπόρτερ: Ἡ περιπέτεια ἑνός στρατιώτη 100/14
Φάτσης, Γ.: Χουντικές προκηρύξεις στό στρατό 91/10

ΕΠΤΑΕΤΙΑ – ΧΟΥΝΤΑ

– Ἀπό τή ΔΕΗ στό ΚΕΕΦ 93/9
– Ποιοί καί πῶς μεθοδεύουν τήν ἀμνήστευση τῶν χουντικῶν; 94/8
– Ὁ γαλλικός Μάης καί οἱ Ἕλληνες τοῦ Παρισιοῦ 99/30
Ἀβραμόπουλος, Ν. (Ἡράκλειτος): «Ἐδῶ Κορυδαλλός!» 97/10
ΑΝΤΙ: Ὁ Κουρκουλάκος, ἡ ΑΤΕ καί τά τάγματα ἀσφαλείας 91/43
Ρεπόρτερ: Ἐργάτες καί ὑλικά τῆς ΔΕΗ στήν ἐξυπηρέτηση τῶν «ἡμετέρων» 93/8
Τερλεξῆς, Παντ.: Τά παιδιά τῆς δικτατορίας 97/12
Τσαρούχας, Κώστας: Σκάνδαλο χρυσοῦ τῆς Χούντας 100/10

ΕΡΓΑΤΙΚΑ – ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Ἐργατικός, Ἀντ.: Οἱ ἐργατοπατέρες καί τά... πόστα τους 101/10
Ἐργατικός, Ἀντ.: Ἡ ἀπεργία στή ΣΕΛΜΑΝ 102/18
Ζητουνιάτη, Γιούλη: Ἡ περιπέτεια τῶν ναυτικῶν τοῦ «Αἰόλιαν Γουΐντ» 92/20
Μούρτζης, Χρ.: «Δουλεύω στοῦ Μποδοσάκη...» 94/18

ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ – ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἰωάννου, Γ.: Τό κοπάδι 90/6, 91/8, 93/5, 95/8, 96/6, 97/5, 98/8, 99/6, 100/5, 101/6, 102/8
Ἰωάννου, Γ.: Σχόλια 91/4, 92/6-8, 95/6, 96/5-8, 97/6-7, 99/5-7, 100/34
Κουΐνο: Ἡ Μαφάλντα καί ὁ κόσμος της 90/4, 91/7, 92/44, 93/7, 94/9
Μπόστ: Γέβμα ἐργασίας 91/9
Μπόστ: Ἕνα εἶνε τό κῶμα 92/9
Μπόστ: Περί στρατοῦ 94/7
Μπόστ: Κύτα... κύτα δυό φορές 95/5
Μπόστ: Ἀνοικτή ἐπιστολή 99/13
Μπόστ: Τά νέα μέτρα 100/9

ΙΣΤΟΡΙΑ

– Πρωτομαγιά τοῦ 1936 στήν Καβάλα 98/11
– Πρωτομαγιά τοῦ 1919: ἡ προκήρυξη τοῦ ΣΕΚΕ 98/32
Βελουδῆς, Γ.: Τρία ἑλληνικά βιβλία τοῦ 1823 92/38
Ἐρανιστής – Παπαϊωάννου Κ.: Τό 1ο συνέδριο τοῦ ΣΕΚΕ 97/26
Ἐρανιστής: Τό 2ο συνέδριο τοῦ ΣΕΚΕ 98/20
Ἐρανιστής: Τό 3ο συνέδριο τοῦ ΚΚΕ (ΕΤΚΔ) 98/27
Ἐρανιστής: Τό 4ο συνέδριο τοῦ ΚΚΕ (ΕΤΚΔ) 99/36
Ἐρανιστής: Τό 5ο συνέδριο τοῦ ΚΚΕ (ΕΤΚΔ) 99/39
Ἐρανιστής: Τό 6ο συνέδριο τοῦ ΚΚΕ 100/40
Ἐρανιστής: Τό 7ο συνέδριο τοῦ ΚΚΕ 101/28
Ἐρανιστής: Ἡ Γ΄ Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ 102/34
Ἡλιού, Φ.: Τραβήγματα 93/48
Μουστάκης, Γ.: Παυλικιανοί – τό βυζαντινό ἀντάρτικο 91/34
Παναγιώτου, Γ.Α.: Ὁ «Ἑλληνικός Μάης» τοῦ 1936 98/9
Μπόστ: Σκέψεις ἐπί ἐθνικῶν προβλημάτων 101/7
Μπόστ: Ἡ δύσις τῆς Ἀνατολῆς 102/9

ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΑΝΤΙ: Σοσιαλισμός καί ἐλευθερίες – μιά συζήτηση μέ τούς Κ. Βεργόπουλο, Εὐτ. Μπιτσάκη, Μ. Νικολινάκο καί Κ. Τσουκαλᾶ 92/23, 93/38
Κατηφόρης, Γ.: Σοσιαλισμός, Ἐλευθερίες καί Δημοκρατία στήν παραγωγή 101/20
Μπιτσάκης, Εὐτ.: Τό πρόβλημα τῆς αἰτιοκρατίας στή σύγχρονη Φυσική 101/42
Νούτσος, Παν.: Ὁ «νεοβιταλισμός» τῆς πολιτικῆς ἐπιχειρηματολογίας 102/36
Buci-Glucksmann, Christine: Κράτος, Αὐτοδιαχείριση καί Σοσιαλισμός 94/31

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

α. ἄρθρα
Λύκας, Γ.: Φάρμακα καί καταναλωτισμός 93/12
Ζητουνιάτη, Γ.: Συνέδριο γυναικῶν ὕστερα ἀπό 32 χρόνια 96/17
β. εἰδήσεις – ἔρευνες
Καραλῆς, Γ.: Τό μετρό καί πῶς δέν μπορεῖ νά γίνει 100/12
Σαλονικιός, Π.: Αὐτοοργάνωση μπροστά στίς ἀνεπάρκειες τῆς κρατικῆς μηχανῆς 102/7

Τ.Γ.: Κυκλοφοροῦν ἐνέσεις χωρίς ἔλεγχο 93/11
Τσαρούχας, Κ.: Ὁ ΟΣΕ ἀγοράζει «ὅσο θέλει» καί «ὅπως θέλει» 102/6

ΚΥΠΡΟΣ

ΑΝΤΙ: Φωτογραφικό ρεπορτάζ ἀπό τά κατεχόμενα ἐδάφη 91/12
ΑΝΤΙ: Συζήτηση γιά τό Κυπριακό μέ τούς Λ. Ἡγουμενίδη, Γ. Κρανιδιώτη, Πλ. Σέρβα καί Ἀ. Χριστοδουλίδη 97/18, 98/12, 100/27
Δημητριάδης, Γ.: Τά γεγονότα τῆς Λάρνακας καί ὁ τύπος τῆς «φίλης» Δ. Γερμανίας 95/37
Δημόνικος: Οἱ ἴδιες διαδικασίες ὁδηγοῦν στά ἴδια ἀδιέξοδα; 91/12
Τσαλακός, Γ.: Πόσο μόνη εἶναι ἡ Κύπρος; 100/9

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ἥφαιστος, Π.: Ἡ Μεσογειακή πολιτική τῆς ΕΟΚ 90/10
Καζάκος, Π.: Ἀπό τήν ἀποικιοκρατία σέ μιά νέα διαπραγματευτική ἰσορροπία 94/35, 95/38
Μαρίνος, Γ.: Ὁ μύθος τῆς κακῆς Ἀμερικῆς καί τῆς καλῆς Εὐρώπης 97/40
Ντρές, Γ.: Ὁ μύθος τῆς κακῆς Ἀμερικῆς καί τῆς καλῆς Εὐρώπης 95/26

Rowthorn, Bob: Πληθωρισμός καί κρίση 102/38

ΠΑΙΔΕΙΑ – ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

– ΕΔΠ: σύντομο ἱστορικό 99/10,13
Ἀναστασόπουλος, Ν.: Οἱ φοιτητές σάν κοινωνική τάξη 92/30
ΑΝΤΙ: Φοιτητικές ἐκλογές '78. Στήν ἔρευνα ἀπαντοῦν: Τρ. Δραβαλιάρης (ΚΝΕ), Γ. Μπίκος (ΠΑΣΠ), Γ. Φλῶρος (Δημ. Ἀγώνας), Ἀλ. Καρακάσογλου (ΑΑΣΠΕ), Π. Θεολόγης (ΠΠΣΠ), Θ. Γαρυφαλάκης (Σ. Πορεία), Δημ. Καραγιάννης (ΕΧΟΝ), Σ. Μάρταλης (ΑΠΣ), Θ. Δρίβας (ΟΚΔΕ) 90/21
Γιακουμέλος, Ν.: Οἱ θέσεις καί τό ἀπεργιακό αἴτημα τοῦ ΕΔΠ 99/10
Λιοντάρης, Θ.: Πανεπιστήμιο Πάτρας: τό χρονικό τῆς κατάληψης 95/10
Λιοντάρης, Θ.: Δικαστικές διώξεις καί Πανεπιστημιακό ἄσυλο 102/22
Λουλούδης, Λ.: Πέρα ἀπό τό ἀπεργιακό αἴτημα τοῦ ΕΔΠ 99/15
Μαρτίνος, Ν.: Τό κίνημα τοῦ ΕΔΠ καί οἱ προοπτικές γιά ἕνα δημοκρατικό πανεπιστήμιο 99/8
Μεσσάρης, Κ.: Μιά «ἄγνωστη» φοιτητική ἀπεργία στό Πανεπιστήμιο Θράκης 90/26
Μιχαλάτος, Τ.: Μιά ἄλλη ἄποψη γιά τά γεγονότα τῆς Πάτρας 96/14
Παπασαραντόπουλος, Π.: Λυσ. Μαυρίδης: ὁ νέος γεν. διευθυντής τῆς Ἀνώτατης Ἐκπαίδευσης 90/28
Παπασαραντόπουλος, Π.: Ἀπειλεῖται ὑποβάθμιση τῶν ἑλληνικῶν πτυχίων 91/14
Παπασαραντόπουλος, Π.: Πανεπιστήμιο Θράκης: οἱ φοιτητές χάνουν τή χρονιά 102/21
Τερλεξῆς, Παντ.: Τά παιδιά τῆς δικτατορίας 97/12

α. βιβλιοκριτική

Ἀλεξίου, Ἕλλη: Ἰ. Καρατζαφέρη, Τό χαμένο κουμπί 95/44
Βέλτσος, Γ.: Μ. Γλέζος, Τό φαινόμενο τῆς ἀλλοτρίωσης στή γλώσσα 90/46
Βέλτσος, Γ.: Σεξουαλικότητα καί πολιτική 92/48
Γιαλούρης, Ν.: Θ. Φωτιάδης, Καραγκιόζης ὁ πρόσφυγας 96/42
Ζήρας, Ἀλ.: Τρ. Πίττας, Ἡ μετακόμιση 94/46
Ζήρας, Ἀλ.: Φ. Κονδύλης, Τό κύμα 101/48
Καφετζῆς, Τ.: Γκ. Λούκατς, Μαρξισμός καί σταλινισμός 94/47
Λιάππα, Φρ.: Π.Α. Ζάννας, Ἱστορία καί τέχνη στόν Ἰβάν τόν Τρομερό τοῦ Ἄϊζενστάιν 95/45
Λιοντάκης, Χρ.: Μ. Δημάκης, Τελευταῖα ποιήματα – Α΄ 96/41
Μουζέλης, Ν.: Μελέτες γύρω στήν ἑλληνική οἰκονομία 100/56
Παπαγεωργίου, Κ.: Μ. Σαχτούρης: Ποιήματα 1945-71 98/46
Ραφτόπουλος, Μ.: Γ. Μανούσακας, Ὁ ἐμφύλιος 93/44
Φουργιώτης, Θ.: Καινούρια βιβλία γιά τό ΜΑΗ τοῦ '68 101/48
Φραντζῆ, Ἄντεια: Γ. Πατίλης, Ὑπέρ τῶν κρατῶν 90/46
Φραντζῆ, Ἄντεια: Κ. Ἀγγελάκη-Ρούκ, Τά σκόρπια χαρτιά τῆς Πηνελόπης 92/48
Χαλικιᾶ, Μάγδα: Βιβλία γιά τήν ἀντιψυχιατρική 91/46

Glucksmann, Christine: N. Πουλαντζᾶς: L'état, le pouvoir, le socialisme 94/31

β. βιβλιοπαρουσίαση

90/46, 91/47, 92/48, 93/55, 94/47, 95/45, 96/42, 97/47, 99/47, 100/57, 101/49, 102/50

γ. εἰκαστικά

– Βασίλης Ἀρμάος: σχέδια ἀπό τό Μακρονήσι 93/28
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Χρονικό ἐκθέσεων 90/38
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Συνέντευξη μέ τόν Ἀλ. Φασιανό 90/42
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Συνέντευξη μέ τό γλύπτη Σεζάρ 93/54
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Μάξ Ἔρνστ 94/42
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Ἔκθεση στό Γαλλικό Ἰνστιτοῦτο 94/43
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Ἔκθεση Γ. Μόραλη 95/43
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Οἱ ἐκθέσεις τοῦ Ἀμπιντίν καί τοῦ Ἀλῆ Ντίνο 97/44
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: ΜΙΤ – μικτά μέσα 100/51
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Βάλιας Σεμερτζίδης 101/47
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ.: Καλλιτεχνική ἀναγέννηση στή σύγχρονη Οὐγγαρία 102/47
Ραφτοπούλου, Κατ.: Μάριος Πράσινος 99/48
Στρούζα, Ἔφη: 13 Ἕλληνες καλλιτέχνες στήν Ἰταλία 100/50

δ. θέατρο

Δημουλίτσα, Ντόνη: Τά «παθήματα» στό ΚΘΒΕ 91/50
Θεοδωρίδης, Μιχ.: Ὁ Σαββόπουλος, ἡ Ἀριστερά καί τό πολιτικό Θέατρο 91/44
Κολτσιδοπούλου, Ἄννυ: «Τό Μάτς» στή Νέα Σκηνή 94/45
Κολτσιδοπούλου, Ἄννυ: «Ἡ Μάνα-Κουράγιο» ἀπό τόν ΘΟΚ 100/55
Κολτσιδοπούλου, Ἄννυ: Ἡ Θεατρική Συντεχνία 102/49

ε. κινηματογράφος

Βάκκας, Κ.: Ὁ πορτογαλικός κινηματογράφος 101/50
Κολιοδῆμος, Π.: Τό κράτος καί ἡ κρίση τοῦ Ἑλλ. κινηματογράφου 99/46
Κολτσιδοπούλου, Ἄννυ: Τσάρλι Τσάπλιν 90/44
Λιάππα, Φρίντα: «Οἱ γυναῖκες σήμερα» καί ὁ φεμινισμός 94/41
Λιάππα, Φρίντα: Ἡ κινηματογραφική λέσχη τῆς Τρίπολης 96/40
Μπρουνιᾶς, Γ.: «Ὁ διάβολος πιθανόν» – «Τό σκοτεινό ἀντικείμενο τοῦ πόθου» 100/52
Ξανθόπουλος, Λ.: Ὁμπερχάουζεν '78 102/44
Ὀρφανός, Λ.: «Ὁ ἥλιος τῶν ὑαινῶν» 91/49
Ρεντζῆς, Θ.: Γιά μιά ἄλλη πολιτική 92/46

στ. λογοτεχνία

Ἔρνστ, Μάξ: ποίηση – μετάφραση Κώστα Ταχτσῆ 94/42
Ἡλιού, Μαρία: Ἀγωνιστική Κογκολέζικη Ποίηση 96/33
Ζήρας, Ἀλέξης: Σχόλια σ' ἕνα αὐτόγραφο τοῦ Γ. Θεοτοκᾶ 98/40
Μάρκογλου, Πρ.: Ἐπεισόδιο 98/38
Παπαγεωργίου, Κ.: «Ποιήματα 1945-71» τοῦ Μ. Σαχτούρη 98/46
Παπαδημητρίου, Σ.: Τράπεζα Τέχνης 98/39
Σεφέρης, Γ.: Ἀνέκδοτες ἡμερολογιακές σελίδες 98/35
Τοντορόφ, Τσβετάν: Ποιητική καί Αἰσθητική 98/43
Lopes, Henri: Ata Ozali 96/34
N'Dedeka, Maxime: Ποίηση 96/35

ζ. μουσική

Δεληγιάννης, Δ.: Μιχάλης Γρηγορίου – συνέντευξη 92/44
Λεωτσάκος, Γ.: Ἀρχή μιᾶς ἀκόμη πολικῆς νύχτας... 90/43
Λεωτσάκος, Γ.: Ὀπερετικά καί ἄλλα 92/43
Λεωτσάκος, Γ.: Οἱ πιό ἀξιοπρόσεχτες ἐκδηλώσεις τοῦ τριμήνου 99/45

η. τηλεόραση

Ἀντωνόπουλος, Τ.: Ἡ λειτουργία τῆς τηλεκριτικῆς 94/44
Ἀντωνόπουλος, Τ.: Ποιός μιλάει στήν τηλεόραση; 96/43
Ἀντωνόπουλος, Τ.: Τηλεόραση καί τρομοκρατία 97/46
Ἀντωνόπουλος, Τ.: Ἡ Μεγάλη Ἀπεργία καί ἡ εἰκόνα της 102/48

θ. χορός

Μέτσης, Γ. – Ρικάκης, Α.: Τό προ-φεστιβάλ νά γίνει ἑλληνικό 97/42

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΗ

α. Κόμματα

–Ἡ Δ.Ε. τῆς ΕΔΑ 94/13
Ἀγγελῆς, Θ.: Μιά δειγματολειπτική «ἀνάγνωση» τοῦ 10ου συνεδρίου τοῦ ΚΚΕ 100/16
Γλέζος, Μ.: Ἡ ΕΔΑ καί οἱ δυό λύσεις γιά τό σημερινό πρόβλημα 92/10
Ζητουνιάτη, Γ.: Γιά τήν ΕΔΑ 94/14
Ζουράρις, Κ.: Γιά τό 2ο (10ο) συνέδριο τοῦ ΚΚΕεσ 100/20, 101/24
Καρρᾶς, Ἡλ.: ΕΚΝΔ-ΕΔΗΚ: Μεταβολές στήν κοινοβουλευτική δύναμη 90/16
Κατσαρός, Δημ.: Τί ἄλλαξε στίς θέσεις τοῦ ΚΚΕεσ. ἀπό τό 1ο(9ο), στό 2ο(10ο) συνέδριο; 95/28
Κατσαρός, Δημ.: Οἱ θέσεις τοῦ ΚΚΕ γιά τό 10ο συνέδριο καί οἱ ἄλλες πολιτικές δυνάμεις 96/18

Λεντάκης, Α.: Μιά ἄλλη ὄψη γιά τό πρόβλημα τῆς ΕΔΑ 93/16
Ματζουράνης, Γ.: Τό ΠΑΣΟΚ, ἡ «πόλωση» καί οἱ «κίνδυνοι» γιά τό κοινωνικό καθεστώς 94/16
Παναγιώτου, Π.: Γιά τήν κρίση τοῦ ΚΚΕεσ. καί τοῦ «Ρήγα Φεραίου» 95/35
Πανάγου, Γ.: Γιά τήν ΕΔΑ 94/12
Ρεπόρτερ: ΕΔΗΚ: ἡ κρίση γεννήθηκε μέ τό κόμμα 90/12
Ρεπόρτερ: Ἡ κοινοβουλευτική ὁμάδα τῆς ΕΔΗΚ 90/15
Σκαλτσᾶς Ὀρ.: ΕΔΑ 1975-78: ἕνας ἀπολογισμός προθέσεων 100/24
Τσουδεροῦ, Βιργινία: Ὑπόμνημα πρός τόν Γ. Μαῦρο 90/18

θ. Διεθνεῖς σχέσεις
- Ἑλλάδα – Τουρκία καί πετρέλαιο τοῦ Αἰγαίου 94/10
- Ἡ συμφωνία Ἑλλάδας – Ἰταλίας γιά τήν ὑφαλοκρηπίδα 94/11

Ἀντήνωρ: Προβληματισμοί ἀμερικανῶν καί στρατηγικά συμφέροντα 102/10
Ἀντήνωρ: Ὁ Σμίτ καί τό ἐμπάργκο 102/13
Ρεπόρτερ: Ἡ «διεθνής» τῆς κρατικῆς τρομοκρατίας, ἡ Ἑλλάδα, ἡ Δ. Γερμανία καί ἡ Εὐρώπη 96/8
Ρεπόρτερ: Γερμανικές κομπίνες ἤ πῶς καταργεῖται τό ἐμπάργκο 102/14

γ. Πολιτική ζωή
- Ποιοί καί πῶς μεθοδεύουν τήν ἀμνήστευση τῶν χουντικῶν; 94/8

Ἀναγνώστης, Ἀντ.: Τά κρυφά ταλέντα τοῦ κ. Μπάλκου 102/15
Γλέζος, Μ.: Ἡ ἐπίθεση κατά τῶν ἐλευθεριῶν 96/10
Ζητουνιάτη, Γ.: Ἔρευνες σέ 13 σπίτια ἀριστερῶν 90/36

δ. εἰδήσεις-ἔρευνες
- Καί κείμενα τῆς ΕΟΚ στήν καθαρεύουσα! 92/13
- Ἡ CIA πάει παντοῦ 91/6
- Ἀπό τή ΔΕΗ στό ΚΕΕΦ 93/9
- ΕΟΚ: Ἕνας «εἰδικός» συνεργάτης 101/15
- «Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες» – Ἀρχιεπίσκοπος Ἰάκωβος 100/6
- Ἡ ὑπόθεση Σερίφη 101/12
- Ἡ ὑπόθεση Σπυρόπουλου 101/13

Ρεπόρτερ: Μπέλ Ἐπόκ Μακλόσκυ 95/14

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ – ΔΙΕΝΘΗΣ

α. Γενικά
Τσαντίλης, Δ.: Ὁ ὕστερος τριτοκοσμισμός 91/26
Brown, Irene: Τό «ὄχι» τῆς Ἀφρικῆς 96/31

θ. Ἀγκόλα
Χαραλαμπίδης, Κ.: Τό MPLA μαρξιστικό-λενινιστικό κόμμα 91/17
Χαραλαμπίδης, Κ.: Συνέντευξη μέ τόν πολιτικό καθοδηγητή τοῦ MPLA Μανουέλ ντέ Μορέ 91/22
Χαραλαμπίδης, Κ.: Ὁ «κόκκινος» ναύαρχος γιά τήν Ἀγκόλα 91/24

γ. Γαλλία
- Προκηρύξεις τοῦ Μάη 99/28
- Ὁ Γαλλικός Μάης καί οἱ Ἕλληνες τοῦ Παρισιοῦ 99/30

Εὐθυμιόπουλος, Ἡλ.: Ἡ γαλλική ἀριστερά μπροστά στίς ἐκλογές 92/16
Δέψης, Δ.: Ἡ νοσταλγία τῆς ἐξέγερσης 99/23
Λάμψα, Πωλίνα: Ὁ Μάης καί τά περιθωριακά κινήματα 99/32
Λάμψα, Πωλίνα: Γαλλικό ΚΚ – Οἱ ρίζες καί κρίσεις πέρα ἀπό τήν ἐκλογική ἥττα 102/31
Morin, Edgar: Πρίν καί μετά τά περιθωριακά κινήματα 99/34
Touraine, Alain: Οἱ τελευταῖοι ἐκπρόσωποι τῆς ἐπαναστατικῆς ἰντελιγκέντσιας 99/28

δ. Δυτική Γερμανία
Mahler-Bäker: Ἐπιστροφή στήν πραγματικότητα 97/15

ε. Δυτική Σαχάρα
Καρρᾶς Ἡλ. – Τσαλακός, Γ.: Συνέντευξη μέ τόν γραμματέα τοῦ POLISARIO, Bashir M. Sayed 90/31
Καρρᾶς Ἡλ.: Χρονολογικός πίνακας γιά τή Δ. Σαχάρα 90/33
Καρρᾶς Ἡλ.: Ἡ γέννηση ἑνός ἔθνους 95/19
Καρρᾶς Ἡλ.: Ὁ ἀγώνας τῶν Σαχραουί καί ἡ μαροκινή Ἀριστερά 95/21
Καρρᾶς Ἡλ.: Πορτραῖτο τῆς Δ. Σαχάρας 95/24

στ. Ἰρλανδία
ΑΝΤΙ: Συμπαράσταση στούς πολιτικούς κρατούμενους 90/36, 92/32

ζ. Ἱσπανία
Σαμοθράκης, Γ.: Ἡ κρίση τοῦ Κλωντινισμοῦ ξαναγύρισε 96/24
Σαμοθράκης, Γ.: Ἡ ἱσπανική πρόκληση 101/14
Σαμοθράκης, Γ.: Ἡ θέση τοῦ ΚΚΣΕ ἀπέναντι στό ΚΚ Ἱσπανίας 101/18

η. Ἰταλία
Καρυώτης, Σ.: Ὁ ἰδιαίτερος χαρακτήρας τῆς νέας Ἰταλικῆς κρίσης 94/23
Giuliano Giovanni: Ἡ Ἰταλική κρίση, τό ΙΚΚ καί μερικές ἰδιομορφίες 99/20

θ. Κογκό, Λ.Δ.
Ἡλιού, Μ.: Ποίηση τοῦ Κογκό 96/33
Νγκουαμπί, Μαριέν: Πολιτικά κείμενα 96/37

ι. Λατινική Ἀμερική
Τεράν, Λουΐς: Ἔτσι ἐκτελέσαμε τόν Τσέ 94/28
Τρουχίλλο, Μαυρ.: Βασανιστήρια στήν Κολομβία 94/33

ια. Μέση Ἀνατολή
Σέρβας, Πλ.: Τό μεσανατολικό καί ἡ νέα φάση τῶν «εἰρηνευτικῶν διαπραγματεύσεων» 92/14
Σέρβας, Πλ.: Τά Ἑνωμένα Ἀραβικά Ἐμιράτα 102/24
Σεμπάι-Ἐλ, Γιουσέφ: Ναί στό PLO 94/20
Τρωγάδης, Π.: Ὁ Σαντάτ, ὁ Μπέκιν καί ἡ βία ἄλλοτε καί τώρα 95/16
Τρωγάδης, Π.: Ἡ εἰσβολή στό Λίβανο 95/18

ιβ. Ναμίμπια
Χαραλαμπίδης, Κ.: Συνέντευξη μέ τόν πρόεδρο τοῦ SWAPO 92/18

ιγ. Νότια Ἀφρική
- Θυμηθεῖτε τό Σοβέτο 102/28

Χρήστου, Ἀγγ.: Ἡ ἐξέγερση τῶν μαύρων ἐργατῶν 102/28

ιδ. Τανζανία
Νυερέρε, Τζούλιους: Πολιτικά κείμενα 101/39
Τσαλακός, Γ. – Τσάτσου, Μ.: Ὁ Νυερέρε καί ἡ Τανζανία 101/36
Τσάτσου, Μ.: Ἡ γέννηση τῆς Τανζανίας 101/38

ΤΥΠΟΣ
- Τόν Ἀπρίλη ἡ δίκη τοῦ «ΑΝΤΙ» 92/37
- Ἡ ἀθώωση τῆς «Ἐλευθεροτυπίας» 93/7
- Ἡ βόμβα στό «ΑΝΤΙ» 94/5
- Ἡ δίκη καί ἡ ἀθώωση τοῦ «ΑΝΤΙ» 97/8
- Ἔτσι γεννήθηκε τό «ΑΝΤΙ» 100/32

Καρρᾶς, Ἡλίας: Τό «ΑΝΤΙ» καί οἱ ἀναγνῶστες του 100/35

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Ἀγγελάκη Ρούκ, Κ. 92/48
Ἀγγελῆς, Θ. 100/16
Ἀλεξίου, Ε. 95/44
Ἀλῆ Ντίνο, 97/44
Ἀμπιντίν, 97/44
Ἀναγνώστης, Ἀντ. 102/15
Ἀναστασόπουλος, Ν. 92/30
Ἀνταῖος, Π. 93/19
Ἀντήνωρ, 102/10, 102/13
Ἀντωνόπουλος, Τ. 94/44, 96/43, 97/46, 102/48
Ἀρμάος, Β. 93/28

Βάκκας, Κ. 101/50
Βελουδῆς, Γ. 92/38
Βέλτσος, Γ. 90/46, 92/48
Βεργόπουλος, Κ. 92/23, 93/38
Βοντίτσος, Γ. 93/22
Brown, Irene 96/31

Γαρυφαλάκης, Θ. 90/21
Γιακουμέλος, Ν. 99/100
Γιαλούρης, Ν. 96/42
Γλέζος, Μ. 90/46, 92/10, 96/10
Γούσιας 93/22
Γρηγορίου, Μιχ. 92/44

Glucksman, Christine 94/31

Δεληγιάννης, Δ. 92/44
Δέψης, Δ. 99/23
Δημάκης, Μ. 96/41
Δημητριάδης, Γ. 95/37
Δημόνικος 91/12, 98/6
Δημουλίτσα, Ντόνη 91/50
Δραβαλιάρης, Τρ. 90/21
Δρίβας, Θ. 90/21

Ἐρανιστής 97/26, 98/20, 98/27, 99/36, 99/39, 100/40, 101/28, 102/34
Ἐργατικός, Ἀντ. 101/10, 102/18
Ἔρνστ Μάξ 94/42
Εὐθυμιόπουλος, Ἡλ. 92/16

Ζάννας, Π. 95/45
Ζαχαριάδης, Ν. , 93/22, 93/25
Ζήρας, Ἀλ. 94/46, 98/40, 101/48
Ζητουνιάτη, Γ. 90/36, 92/20, 94/14, 96/17
Ζουράρις, Κ. 100/20, 101/24

Ἡγουμενίδης, Λ. 97/18, 98/12, 100/27
Ἡλιοπούλου-Ρογκάν, Ντ. 90/38, 90/42,

93/54, 94/42, 94/43, 95/43, 97/44, 100/51, 101/47, 102/47
Ἡλιού, Μ. 96/33
Ἡλιού, Φ. 93/48
Ἡράκλειτος (Ν. Ἀβραμόπουλος) 97/10
Ἥφαιστος, Π. 90/10

Θεοδωρίδης, Μιχ. 91/44
Θεολόγης, Π. 90/21
Θεοτοκᾶς, Γ. 98/40

Ἰωάννου, Γιάννης 90/6, 91/4, 91/8, 92/6-8, 93/5, 95/6, 95/8, 96/5-8, 96/6, 97/5, 97/6-7, 98/8, 99/5-7, 100/5, 100/34, 101/6, 102/8

Καζάκος, Π. 94/35, 95/38
Καλούδης, Θ. 90/7
Κανελλόπουλος, Π. 93/33
Καραγιάννης, Δημ. 90/21
Καρακάσογλου, Ἀλ. 90/21
Καραλῆς, Γ. 100/12
Καρατζαφέρη, Ἰ. 95/44
Καρρᾶς Ἠλίας 90/16, 90/31, 90/33, 95/19, 95/21, 95/24, 100/35
Καρυώτης, Σ. 94/23
Κατηφόρης, Γ. 101/20
Κατσαρός, Δημ. 95/28, 96/18
Καφετζῆς, Τ. 94/47
Κολιοδῆμος, Π. 99/46
Κολτσιδοπούλου, Ἄννυ 90/44, 94/45, 100/55, 102/49
Κονδύλης, Φ. 101/48
Κουΐνο 90/4, 91/7, 92/44, 93/7, 94/9
Κρανιδιώτης, Γ. 97/18, 98/12, 100/27

Λάμψα, Πωλίνα 99/32, 102/31
Λεντάκης, Ἀ. 93/16
Λεωτσάκος, Γ. 90/43, 92/43, 99/45
Λιάππα, Φρ. 94/41, 95/45, 96/40
Λιοντάκης, Χρ. 96/41
Λιοντάρης, Θ. 95/10, 102/22
Λούκατς, Γκ. 94/47
Λουλούδης, Λ. 99/15
Λύκας, Γ. 93/12

Lopes, Henri 96/34

Μανούσακας, Γ. 93/44
Μάργαρης, Ν. 93/33
Μαρίνος, Γ. 97/40
Μάρκογλου, Πρ. 98/38
Μάρταλης, Σ. 90/21
Μαρτίνος, Ν. 99/8
Ματζουράνης, Γ. 94/16
Μεσσάρης, Κ. 90/26
Μέτσης, Γ. 97/42
MIT, 100/51
Μιχαλάτος, Τ. 96/14
Μόραλης, Γ. 95/43
Μορέ, Μανουέλ ντέ 91/22
Μουζέλης, Ν. 100/56
Μούρτζης, Χρ. 94/18
Μουστάκης, Γ. 91/34
Μπάλκος, Ἀν. 102/15
Μπίκος, Γ. 90/21
Μπιτσάκης, Εὐτ. 92/23, 93/38, 101/42
Μπόστ 91/9, 92/9, 94/7, 95/5, 99/13, 100/9, 101/7, 102/9
Μπρουνιᾶς, Γ. 100/52

Mahler, B. 97/15
Morin, Edgar 99/34

Νγκουαμπί, Μαριέν 96/37
Νικολάου, Ἐλ. 101/44
Νικολινάκος, Μ. 92/23, 93/38
Νοῦτσος, Παν. 102/36
Ντρές, Γ. 95/26
Νυερέρε, Τζούλιους 101/39

N'Debeka, Maxime 96/35

Ξανθόπουλος, Λ. 102/44

Οἰκονομίδης, Γ. 91/28
Ὀρφανός, Λ. 91/49

Παναγιώτου, Γ.Α. 98/9
Παναγιώτου, Π. 95/35
Πανάγου, Γ. 94/12
Παπαγεωργίου, Κ. 98/46
Παπαδημητρίου, Σ. 98/39
Παπαϊωάννου, Κ. 93/27, 97/26
Παπασαραντόπουλος, Π. 90/28, 91/14, 102/21
Πατίλης, Γ. 90/46
Πίττας, Τρ. 94/46
Πουλαντζᾶς, Ν. 94/31
Πράσινος, Μ. 99/48
Προβελέγγιος, Ἀρ. 97/36

Ραφτοπούλου, Κ. 99/48
Ραφτόπουλος, Μ. 93/44
Ρεντζῆς, Θ. 92/46
Ρεπόρτερ 90/12, 90/15, 93/8, 95/14, 96/8, 100/14, 101/14, 102/14
Ρικάκης, Ἀ. 97/42

Rowthorn, Bob 102/38

Σαββόπουλος, Διον. 91/44
Σαλονικιός, Π. 102/7
Σαμαρᾶ, Βαγγελτίσα 91/33
Σαμοθράκης, Γ. 96/24, 101/14, 101/18
Σαχτούρης, Μ. 98/46
Σεζάρ 93/54
Σεμερτζίδης Βάλλιας 101/47
Σεμπάι-Ελ, Γιουσέφ 94/20
Σέρβας, Πλ. 92/14, 97/18, 98/12, 100/27, 102/24
Σεφέρης, Γ. 98/35
Σκαλτσᾶς, Ὀρ. 100/24
Στρούζα, Ἔφη 100/50

Ταχτσῆς, Κ. 94/42
Τεράν, Λουΐς 94/28
Τερλεξῆς, Παντ. 97/12
Τοντορόφ, Τσβετάν 98/43
Τρουχίλλο, Μαυρ. 94/33
Τρωγάδης, Παντ. 95/16, 95/18
Τσαλακός, Γ. 90/31, 93/11, 100/9, 101/36
Τσαντίλης, Δ. 91/26
Τσαρούχας, Κ. 100/10, 102/6
Τσάτσου, Μ. 101/36, 101/38
Τσουδεροῦ, Β. 90/18
Τσουκαλᾶς, Κ. 92/23, 93/38

Giuliano, Giovanni 99/20
Touraine, Alain 99/28

Φασιανός, Ἀλ. 90/42
Φάτσης, Γ. 91/10
Φλῶρος, Γ. 90/21
Φουργιώτης, Θ. 101/48
Φραντζῆ, Ἄντεια 90/46, 92/48
Φωτιάδης, Θ. 96/42

Χαλικιᾶ, Μάγδα 91/46
Χαραλαμπίδης, Κ. 91/17, 91/22, 91/24, 92/18
Χρηστίδης, Στ. 92/33
Χρήστου, Ἀγγ. 102/28
Χριστοδουλίδης, Ἀ. 97/18, 98/12, 100/27

anti

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Ἀθήνα 601.
Τηλ: 732.713 – 732.819

● Ἐκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
● Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ
Δημοσθένους 153
Καλλιθέα

● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ
Βασ. Ἀλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 – 713.604
● Ἐκτύπωση:
Ἐργοστ. Γραφικῶν Τεχνῶν
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ἰασίου 5, Περιστέρι.

● *Κάθε ἐνυπόγραφο ἄρθρο ἐκφράζει τήν προσωπική ἄποψη τοῦ συγγραφέα του.*

● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Ἐξαμ. 260 δρχ. - Ἐτήσια 520
Ἐτήσια Ὀργανισμῶν, Τραπεζῶν, κ.λπ: 1.200 δρχ.
Γιά φοιτητές ἔκπτωση 15%.
● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Εὐρώπη - Μεσογ. χῶρες:
ἐξάμηνη: ἁπλή δολ. 10
ἀεροπ. δολ. 13
ἐτήσια: ἁπλή δολ. 20
ἀεροπ. δολ. 25
Η.Π.Α. - Καναδάς - Ἀν. Ἀσία:
ἐξάμηνη: ἁπλή δολ. 10
ἀεροπ. δολ. 17
ἐτήσια: ἁπλή δολ. 20
ἀεροπ. δολ. 34
Αὐστραλία - Ὠκεανία:
ἐξάμηνη: ἁπλή δολ. 10
ἀεροπ. δολ. 24
ἐτήσια: ἁπλή δολ. 20
ἀεροπ. δολ. 47
● Ἐμβάσματα, ἐπιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 20
● ΠΑΛΗΑ ΤΕΥΧΗ: ΤΙΜΗ 30 ΔΡ.

Κεντρική διάθεση:
● γιά τά βιβλιοπωλεῖα τῆς Ἀθήνας:
Στά γραφεῖα τοῦ «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● γιά τά βιβλιοπωλεῖα Β. Ἑλλάδας:
Βιβλιοπωλεῖο
Ν. Κοτζιά καί Σία Ο.Ε.
Τσιμισκῆ 78, τηλ. 279.720,
Θεσ/νίκη

ΕΚ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ • ΑΘΗΝΑ • 1978

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΕΡΡΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΛΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ
ΑΠΑΝΤΑ

Σκληροί ἀγῶνες γιά μικρή ζωή
Γ' Χριστιανικόν Παρθεναγωγεῖον
Ὑπολείματα ἐπαγγέλματος
Λούμπεν
Παραπόταμοι
Μέ τή λύρα
Ἀναχωρήσεις καί μεταλλαγές
Μυστήρια
Προσοχή συνάνθρωποι!
Σπονδή

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Ἡ Προσαρμογή
Ἐνδόμυθος

ΣΠΥΡΟΣ ΒΡΕΤΤΟΣ

Κάθαρση
Μυθιστόρημα

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΓΩΓΟΥ

Τρία κλίκ ἀριστερά

ΣΩΤΗΡΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Λεξικό Ὅρων Ι
Σημειολογικῆς καί δομικῆς ἀνάλυσης
τῆς τέχνης

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΑΤΖΑΦΕΡΗ

Μπαζαγιάζι
Μυθιστόρημα

ΦΩΝΤΑΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ

Τριήμερο στά κάγκελα
Χρονικό

ΡΟΥΣΟΣ ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ἡ ἀσφάλεια τοῦ καθεστῶτος
Πολιτικοί κρατούμενοι
Ἐκτοπίσεις καί τάξεις
στήν Ἑλλάδα (1920-1974)

ΜΑΓΔΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Ἡ Γυναίκα στήν Ἑλλάδα
Δουλεία καί χειραφέτηση

ΠΩΛ ΝΟΡ

Ὁ ἀτομικός μου
πόλεμος (1940-1942)

ΓΟΥΩΛΤΕΡ ΣΑΛΛΙΒΑΝ

Δέν εἴμαστε μόνοι μας

ΤΖΗΝ ΣΕΝΤΥ

Οἱ θεοί πού ἔφιαξαν
τήν Γῆ καί τόν Οὐρανό

ΦΙΛΜ 15

Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ
Κινηματογράφου

ΑΝΝΑ ΦΡΟΫΝΤ

Τό ΕΓΩ καί οἱ μηχανισμοί
ἄμυνας

ΤΟΜΑΣ ΧΑΡΡΙΕ

Εἶμαι ο΄κέϋ
Εἶσαι ο΄κέϋ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΗΣ

Διπλό Βιβλίο
Μυθιστόρημα
Σπουδές
Διηγήματα

ΠΑΙΔΙΚΑ

ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ

Ρωτῶ καί μαθαίνω

VAN LOON

Ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας
γιά νέους

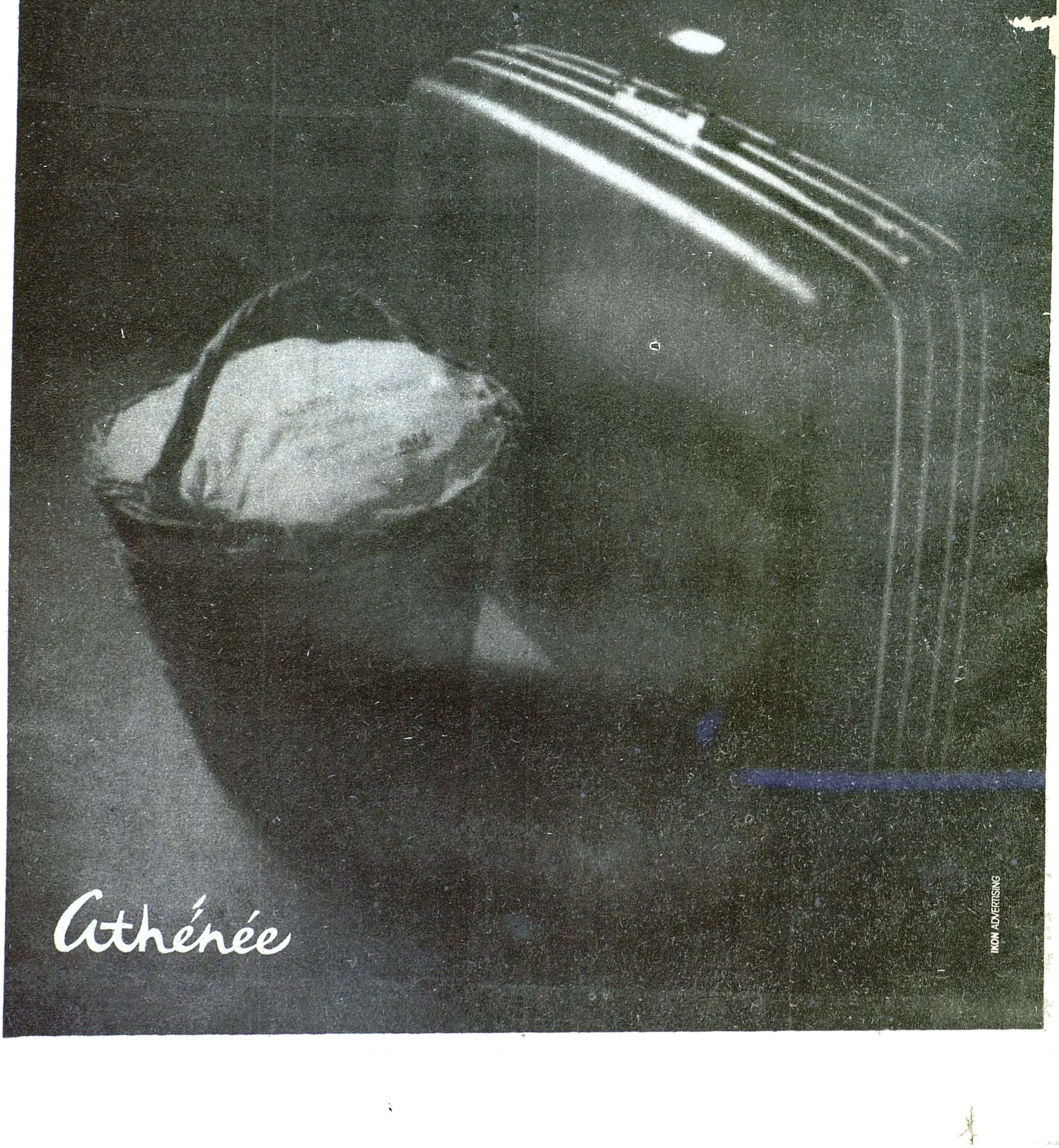
Τὸ Athénée, εἶναι Μεγάλο κατάστημα!

...καὶ στὰ Εἴδη Ταξιδίου. Δὲν ἔχει σημασία πόσο ἀκριβὸ ἢ πόσο πρωτόγονο θὰ εἶναι τὸ ταξίδι μας. Ἕνα Μεγάλο κατάστημα πρέπει νὰ ἔχει καὶ μεγάλη φαντασία. Στὸ Athénée θὰ βρεῖτε «εἴδη Ταξιδίου» σὲ ὅλες τὶς τιμὲς καὶ ὅλα τὰ γοῦστα μοντέρνα ἢ ... παραδοσιακά.
Ἔτσι κανονίζοντας τὴν διαδρομή, φροντίστε νὰ περνάει ἀπ' τὸ Athénée. Στὸ κάτω-κάτω κι' ἐσεῖς θὰ κερδίσετε...

ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ - ΣΤΑΔΙΟΥ 35

Athénée

...εἶναι θέμα γούστου!

IKON ADVERTISING